

ואיכא נשום או"צ והתם צקוחט חטאת
שחני כיון דעדיין לא כלו לו חדשיו
ונויטצ צום קרי התוס' צתעורה צהאצעי
היא שלמים ולדה עולה ושחט צפנים חי
אית צ"י נשום חולין צעורה וק' אגלי
לא פשטינן וצרייתא דהשוחט חטאת
ונאלא צ"ד חי לחד הנא התם נאכל לכל
אדם נשום דצחוייתן ה"ק וליכא נשום
חצ"ע ולהכ"ל ניהא דע"כ חאיצעיה רק
נשום דגם הולד ויקרי בשחוט דאל"כ
אין לאקור נשום חצ"ע אף דניתר ע"י
שחיתת אס כיון דהאס נותר לשחוט
צעורה ח"כ ליכא לעיצעיה רק היכא
דכלו לו חדשיו אזל צלא כלו לו חדשיו
פשיטא דליכא נשום חולין כנצ"ע נש"ס
לא ולי לעיפשת וצרייתא הנ"ל:

וי"ט לי עיון צדכרי התוס' צחיס כס
דנקשים לוקמי צחיסם כל חולין
נעצרת ועשה עוצרה חתן ונחיר ואח"כ
הקדישה יע"ש צער אנכי ולא אדם
כוונתם דהא נבסקדים את חמו כצר
הי עוצרה חתן ונחיר לא הי צקום
פעם ראוי לפא"מ וצאוקיעמא דגמי
פירש"י סבראו לפא"מ קודם כנצ"ע חתן
ונחיר נשנע דלחחר שנעשה חתן
ונחיר ח"כ להציה חגז חמו כנראה
פלוגי התוס' על רש"י וק"ל דאינו חקור
לשחוט האס חצ"ע שצורה חתן דצום
שחוט את חמו ל"ס כשוחט את השוצר
ול"ע

יהודא מאיר לעווני

ר"ט דפה

סימן לו

ואויערציע ב"ה כ"י טרחשון עשר"ת

כבוד ידיד החתן הנחמד הר"ר יששכר
ובפולסל בגש"ק מר אברהם ישכר יהושע
הכהן ראבינאוויץ שליט"א (ועליה)

צ"ד שדכרנו צחיסמו יחד צדלחנק
צהולא של כ"ק אדמו"ר זי"ע
(ח"י מרחשון) מהש"ס שנת דקל"ה דפרי
הגוי הא לא שחט קפיקא חוי גיעמל
היכי צחלינן ונשני נש"כ חי צד קיינא
נפיר

ראיתי צהפרדס ח"א קונטרס ה'
כ' כה"ם לייטצ קרי התוס'
צחיס לפנ"ש הנפוי דלנו"ד עוצר לאו
יך חמו חקור לשחוט נעצרה נשום
או"צ ואס חגרי שיינו נשור ע"כ עוצר
לאו יך חמו ולינו ראוי לפא"מ
נשום חקור או"צ ע"כ לא אדם חק
יפרנס הסוגיה דתעורה דכ"ה דאגרי
התם טעמא דצרייתא השוחט ההנאל
ונאלא צן ד' חי דאינו נאכל חלא לזכרי
כהונה נשום דק"ל שיינו נשור ואל"כ
דאיכא חקורה דאו"צ הוה נחור וכל
החטאת פקולה בדין או"צ צקדשים ואפשר
לומר דלכונ"ע היכא דלא כלו חדשיו ליכא
נשום או"צ כנש"כ התוס' חולין דצ"ח
צגקה וצ"ד צדקה לא ויקרי שור וכשצ
לענן חלצ ויהי"ד לענן או"צ נש"ס
ניהא דנקט צרייתא צ"ד דוקא דחי צ"ה
הוה טלה חקורה דאו"צ לנ"ד עוצר לאו
יך חמו ואין חמו לריבין לאוקמא
הצרייתא כר"י דוקא דק"ל דצכלו חדשיו
חינו ניהר ע"י שחיתת אס כנש"כ התוס'
סס דלדצרייתא קשה חגלי נקט חי
וצ"ד הא גס צ"ה יוכל להיות כן ושינו
כסכונא נח ולהכ"ל ניהא דע"כ חינו
חלא צצ"ד ונקטת לרצותא חי ונ"ע ליכא
חקורה נשום או"צ אזל לייטצ קרי התוס'
כנ"ס כה"ם ח"א דאכתי ראוי הוא לפתח
הי"ע קודם שכלו לו חדשיו דאינו חקור
נשום או"צ כנ"ל ועוד נראה צלחו הי"ע
ח"א לומר דלא כלו לו חדשיו וחי הולד
כנשחט ע"י שחיתת אס לענן או"צ כיון
דאף חי לא יותר ע"י שחיתת אס כגון
שהאס עריפה לא יחי לו שחיתת עמו
חקר אפשר דיהא כנשחט כיון דלא
נשכחת צ"י שחיתת עמו כלל ונ"ס
חינו חלא נשום גז"כ אזל צכלו לו
חדשיו כיון דחי לא נחצוצ שחיתת אס
לשחיתת הוה ניהר ע"י שחיתת עמו
נכ"ס ח"כ דגס צננני חמו ראוי לשחיתת
דחור חיצעיה דלא חופשטא ספיר נ"ל
לנ"ד עוצר לאו יך חמו הוה כנשחט

ספיר קמחיל ואי נפל ונחמד צמר הוא
 והקשה ב' ידידו הרס"ג ר' אלעזר שליט"א
 מפאזיאניץ לפ"ד התוס' חולין י"א. שתי
 צה"ל דלא ילפינן דאזלינן צה"ל ונקרצות
 דניחוש סוף טרפה וחילל טצת דנו"ל
 דעסקת אור רחמנא דלידחי טצת כנו
 צפק"כ. הנה ונלחמי קו"ז ובהוצה צשו"ת
 מהר"א הנק' יהודה יעלם חיו"ד קי'
 רמ"צ. יעו"ש שהק' ציורו דהא חיבא
 למו"ד דפק"כ דו"ש כלנוד נעילה ציונא
 פ"ח. ומי"ש טס דצוילה גלי קרא ערלתו
 ודאי ולא ערלתו ספק ונחתך צזה קו'
 חתום דל"ל קרא לנעט ספק די"ל דאי
 לאו קרא חו"א דגס ספק דו"ש כנו
 צפק"כ עס"ח. והנה לענ"ד נראה פסוע
 דהא דס' פק"כ דו"ש כ' דחלוי בפלוגתא
 דלנחן דיליף פק"כ דו"ש נעילה חו'
 נשאר ילפותות ציונא פ"ה פרי הגוני
 אסבחן ודאי ספק נכ"ל. ורק לילכותא
 דשמואל נקרא ומי צהס גס ק' פק"כ
 דו"ש. וא"כ י"ל דהתוס' חולין טס קאי
 לנחן דק"ל ק' פק"כ דו"ש וס"ל דלא
 הלכו צפק"כ אחר חרוב. והס"ק דטצת
 טס דפרי וינחיל סיכי ונחלין קאי לנ"ד
 דספק פק"כ חיכו דו"ש וגס דהלכו
 צפק"כ. אחס"ר וכנו טפקס חר"ע כן.
 וארוחנא ליסוד צזה קו' הרשצ"א טצת
 טס חסא דקחנרי לינא כחנלי ונחיק
 רצא חלא דכו"ע נח הוא ור"י צר"י
 ורצצ"ש ק"ל בערפה טרפה לאו חצ"ג
 דונתה שחיטתה ונערתה ח"כ ל"ש. ח"כ
 חכמי קשה לדיד"י קו' הגוני דלעיל
 וינחיל סיכי ונחלין. וא"ל ונח"פ חס
 נח ונחמד צמר דהא חס ק"ל דחצ"ג
 דונת שחיטתה ונערתה בערפה וא"כ
 ל"ה ונחמד צמר דהא קי"ל דאסור
 לחתוך ערפה שפוסה חבורה עי"ש. ולהנ"ל
 נכון די"ל דרצא הוא דנחיק טס כן.
 וציונא פ"ה רצא חנר כשמואל דגס ק'
 פק"כ דו"ש ח"כ צלח"ה ל"ק וינחיל סיכי
 ונחלין די"ל דס' נילה דו"ש כנו צפק"כ
 ובקו' חכ"ל והוא נכון :

וע"ד החידוד הנחתי ליסוד קו' הרשצ"א
 חכ"ל. דהנה צחת"ק יו"ד קי' יט

סק' דונה פרי הגוני חל לא טהא ספיקא
 הוי וינחיל סיכי ונחלין. דונ"ל דלנח
 חס לא טהא רוצא הוי ונ"ו לנחין פדיון
 צבור חל חין חולבין צונחן אחס"ר.
 חצ"ל צוילה ספיר קמחילן חרובא יעו"ש
 וי"ל דזהו כוונת רש"י טס טכ' צד"ה
 חל לא טהא. דצחנות ח' ינוס ספיקא
 חוי ולכחוי לנח הצילו רש"י ז"ל נצחנות
 חלל קו' הגוני קוצצ רק על חדס. ולהנ"ל
 כיחל דעיקר הוכחת הגוני נצחנות דאי
 כיונא דהוי טכ"פ רוצ ונחלין צוילה ח"כ
 לנח לדיד"י ינוס צחנות נסעוד חרובא
 דחיכו נפל ח"ו דלא טהא ספיקא חוי
 וספיר פדיון וינחיל סיכי ונחלין. ונחנס
 ילח"ק דונה פרי דהא י"ל דהוי רוצא.
 וא"ל דנ"ט לא קמחילן צחנות על חרוב
 דהא י"ל דאנרי קנוד וינחיל דנפליס
 לחוקקא דל"ז וכנח"כ סצרה ו צדג"ו
 ליו"ד ח' י"ג יעו"ש נח"כ צוילה
 קמחילן חרובא וכנ"ל. ונחנס י"ל דחנה
 צנו"צ קנול חצעי"ז קי' וי"ג ח' דצכל
 צחנות טחן דיון חס נשחטת כחונן יס
 כנוד חזק"ח דל"ז חזקת טחנה דהא חס
 לא נשחטת כחונן חוי נצלה ונחנח
 ח"ש. וא"כ ל"ש לונר צנפל קנוד וינחיל
 לחוקקא דהא יס כנודו חזקת טחנה
 דחס חוא נפל לא נחני השחטתה לטח
 וחיל נצלה וא"כ טח"ר גס צחנות נחיל
 צתר רוצא וי"כ דלא טהא ספיקא חוי
 וכנ"ל. וב"ז חליצא דח"ק דפן ח' חין
 שחיטתו ונערתו ניד"כ. חצ"ל לר"י צר"י
 ולרצצ"ש דק"ל שחיטתו ונערתו כנו טרפה
 וא"כ ל"ש לחוקקא חזקת טחנה ככל
 דהא חסחא כנו טחור שחיטתו ונערתו
 ניד"כ וספיר י"ל דצחנות ל"ש לנחיל
 צתר רוצא נולד החוקקא דל"ז וכנ"ל.
 ולפ"ז וינחיל לנחן קו' הרשצ"א חכ"ל
 דק"ל דונחני שחיטתה לטח ניד"כ ח"כ
 צלח"ה ל"ק וינחיל סיכי ונחלין. די"ל
 נולד חרוב וקמחילן חרובא. ואפ"כ
 צחנות לא קמחילן חרובא דאנרי קנוד
 וינחיל לחזקת. וחזקת טחנה ליכא
 דהא גס עכשו טחור חוא שחיטת
 נחני צי' לטח ניד"כ והוא נכון ע"ד
 החידוד צק"ד :

ובגוף הקו' הנ"ל דנ"פ הגו' וינעהל
 היכי ונהלין כינא מולד דקמכין
 ארובא וספיר ונהלין. כ"ל לדין צדצר
 החדש. דהנה המפוי הקשו ע"ד הרמב"ם
 דפקק דהלכו צפק"כ אחס"ר ומדוע לא
 פסק כשנואל דה"ה צפק"כ אחס"ר. ונ"ל
 להצין טעמו דשנואל. דהנה צאק"ז לז"ע
 ד"ו צקוגיל דתקפו כהן כ' בשם הרמ"ם
 הפליגא לתרין ק"י המוק' גצי קפן א'
 ען המונין מנא' לא כל דפדיק מרובא
 פריק ות"י דהא דאמרה התורה אחרי
 רבים להטות לא שהרוב הוי כודאי אלא
 שהתורה גזרה שהספק כדון אחר הרוב
 והיכא דגלי קרא צהדיא דין הספק י"א
 וכללו גם הרוב וכיון דאמרה התורה
 עשירי ודאי ולא עשירי ספק גם הרוב
 לא מקרי עשירי ודאי. ולהספיר דצרי
 נ"ל עפ"ד הר"ן ספ"ק דקידושין סכ'
 גצי ערלה דאמרי' כל המיקל צאדן
 הלכה כמותו צמו"ל ואפי' יחיד צנוקס
 רבים דכל ספיקא פרי ואפי' קרוב לידאי
 דרך הלכה ספיקו מותר ודאי אקור.
 וציאר דצרי צק' ציה מליך לאצט"ז
 ס"י ד' דודאי צנוקס דלא ציאה התורה
 איך כדון צספיקא ציה חנו תופסין כח
 הרוב כודאי סכן אמרה תורה אחרי
 רבים להטות צין לקולא צין לחומרא.
 ונח"כ היכי דהוליא התורה נשפט
 הספק שלו להורות דספק פרי' הו ליכא
 לאפלוגי ומ"ה העלה דגצי מנור דהוליא
 התורה נשפט הספק דספיקא פרי' א"כ
 אפי' צרוב פסולים אללה פריא יעוש"ה
 ויש לצאר ציות דהתורה מדהא לנו
 דרובא מצר צכל מקום השני לדידי
 הספיקות וצכח הרוב להכריע הספק.
 והו שייך רק היכי דצכל כח הרוב הו
 ספק צכה"ג צכח הרוב להכריע לדידי
 הספיקות. אצל היכי דהוליא התורה נשפט
 הספק שלו להיות כודאי כמו צספק מנור
 דגלי התורה דמותר לא מטעם ספיקא רק
 מטעם ודאי וכיון דהספק הו כודאי אין

צכח הרוב להכריע דין ודאי. ולפ"ז לכונים
 מולד ד' הרמ"ם הכ"ל כיון דאין צכח
 רק להכריע הספק. וא"כ צנוער דגלי
 התורה עשירי ודאי ולא עשירי ספק
 אפי' היכי דיכול לעשר נכח ומנ"פ.
 וכיון דמולד הספק צודאי פטור אין צכח
 הרוב להכריע דין ודאי וז"צ. וצזה מוצן
 הטעם דקיי"ל אין הולכין צפק"כ אחר
 הרוב. והוא ג"כ מה"ע כיון דספק פק"כ
 צודאי דומה שצת לא מטעם ספק ויכי
 דהספק הו צגדר ודאי אין צכח הרוב
 להכריע דין ודאי וכמוצן. וצזה מיוצצ
 הס"ס דערבין ז' דפרי' הגו' מה קמ"ל
 תנינא ספק פק"כ דומה השצת. ותנאו
 המפוי דלנא קמ"ל דאפי' דרובא הולד
 מייט צרישא מ"ע כיון דמיעוט הו מייט
 צרישא לא הלכו אחר הרוב ומחללין
 השצת ולהנ"ל נכון דהא מה דצפק"כ לא
 הלכו אחס"ר היינו משום דספק פק"כ
 דו"ס ולא יוכל הרוב להכריע. וספיר
 פרי' הגו' כיון דתנינא דספק פק"כ
 דו"ס מנילא מוכח ג"כ דלא הלכו אחס"ר
 ואונס לפענ"ד כראה דתלוי צספיקות
 האחרונים צהא דאזלינו צתר רוצא מו
 אס הרוב מצרר הספק סכן הו צודאי
 ואין כאן שום שיעור מהספק או דהרוב
 אינו מצרר הספק צעלס רק דכן גזרה
 חוקי התורה דצנוקס דאיכא ספק והרוב
 נותה ללד א' אזלינן צתר רוצא. דא"כ
 דהרוב הו צתורה ודאי שפיר אף
 דהוליא התורה נשפט הספק מ"ע יש
 צכח הרוב להכריע דהא גם רוב הו
 צגדר ודאי וצירור גמור. ורק א"כ דגם
 רוב אינו צגדר ודאי וצירור גמור שפיר
 אין צכומו להכריע דין הספק דהו ג"כ
 צגדר ודאי וכמוצן. וי"ל דשנואל ס"ל
 דהרוב אינו צגדר ודאי וצירור גמור
 לכך אין צכומו להכריע הספק שהו
 צגדר ודאי וספיר ס"ל דאין הולכין
 צפק"כ אחר הרוב וכנ"ל. ותר"ע ז"ל ס"ל
 דהרוב הו צגדר ודאי וצירור גמור לכך

יט צבחו להכריע הספק. אף שהוא ג"כ צמורה ודאי. וזהו ניושצ הקו' הנ"ל כיון דצמילה ג"כ גלי קרא ערלתו ודאי ולא ערלתו ספק. והולילה התורה ומספט הספק שלו. כודאי ספיר אין צבח הרוב להכריע. וא"כ ח"ל להכריע עליהן נקום דקענין ארובא וכוונתו :

ובהנ"ל אמרתי לנאח הגוי' דסנהדרין

דק"ט. וצ"ל נ"י חזלין צתר רוצא התורה אמרה וספטו העדה והלילו העדה וא"ל ז"ל צתר רוצא. אר"י אף חנן נמי תניחא צת ג' שנים ויום ח' מתקדשת צצילה וחייצין עלי' נקום ח"ל ואנאי אימא איילוכית היא ואלדעתא להבי לא קידש אלא נקום דז"ל צתר רוצא. ותנאו המפוי' דנאח נייטי ראי' נאח דחייצין עלי' נקום ח"ל דחזלין צתר רוצא דד"כ. דהא י"ל דצנוקוס שהספק רק לענין ד"כ צזה לא חזלין צת"ר. אצל לגבי איילוכית כיון דהך ספיקא נולד נקודס לענין הקידושין והחזקנו נולד הרוב שהיא ח"ל גמורה ואין קידושין חופקין ממילא כשאנו דנין אח"כ לענין הצועל חס חייצ ניתה ספיר מחייצין אותו ג"כ כיון דקדר החזקנו הרוב. אצל היכי דשאנו לדין הרוב רק לענין ד"כ ספיר לא חזלין צת"ר והוא קו' גדולה :

ובהנ"ל ניושצ לנכון. דהנה לבאוי' צלתי

נושן הא דפרי' ר"ה ונ"י חזלין צת"ר התורה אמרה והלילו העדה. נה ענין זל"ה הא התירה לא אמרה והלילו רק צמקוס דליכא ספק צזה אמרה התורה לחפש אחר זכות שלא להייצו אצל היכי דודאי נחויצ אינו שייך לחפש צזה שום זכות וא"כ כיון דהתורה אמרה דחזלין צתר רוצא ח"כ נה והלילו שייך צזה. ולהנ"ל נכון דרש"י ז"ל כ' הטעם דספק נפשות להקל מושפטו העדה והלילו העדה והתוס' צ"צ ד"כ הקשו דלנו"ל הך טעמא ח"ל דאף ממון אין מוליאין מספק. ובס' צרוך טעם צקופו צתסוצותיו כ' לייסצ דנש"ה כ' רש"י טעמא נקום והלילו כדי ספטור מלד ודאי דצלא"ה לא נפטור

אותו אלא נכח ספק. ונ"ו לענין קרע סירחין דאס פטורו מלד ודאי חייצ לנפולס ואי פטורו נכח ספק פטור נקום קלצ"ו עש"ה. ולפ"ז כיון דספק נפשות צמורה ודאי פטרתו התורה. וספיר פרי' הגוי' התורה אמרה והלילו העדה. וגלי התורה דספק נפשות פטור נכח ודאי. וסוצ לא נוכח לילך אחר הרוב דאין צבח הרוב להכריע הודאי וכנ"ל. וכבר אמרנו לנועלה דכ"ז חס הרוב אינו בגדר ודאי וצירור גמור ספיר אין צבחו להכריע הספק שהוא ודאי וכנ"ל. אצל חס הרוב הוא בגדר ודאי וצירור גמור ספיר יט צבח הרוב להכריע הספק אף שהוא ודאי וכנ"ל. והנה אי נהני רוצ סבצר הוחזק נוצן צקצרא דג"כ תנאי צזה דא"כ דהא דחזלין צתר הרוב הוא בגדר ודאי וצירור גמור ח"כ כיון דנעיקרלא כצר החזקנו מלד הרוב שהוא ודאי אף אי אימרוני נילמא ח"כ שאין הולכין צה אחר הרוב אעפ"כ כיון דהחזקנו הדצר נולד הרוב לודאי סוצ נהני הרוב אף לענין שאין הולכין צו חתה"ר. אצל ח"כ דרוב אינו בגדר ודאי וצירור גמור. ח"כ כיון דנעיקרלא אף קודם שנתהוה הספק לא החזקנו לודאי לא נהני הרוב דנעיקרלא לענין הדצר שה"ה חתה"ר ונ"צ צקצרא. ולפ"ז ניושצ לנכון הגוי' הנ"ל דספיר מוכיח ר"י נאח דחייצין עלי' נקום ח"ל דע"כ דד"כ חזלין צתר רוצא דאליכ תקשה כיחוש דלמא איילוכית היא. וא"ל כקו' הנ"ל דהתם שאני כיון שחרוב כצר הוחזק לכך סוצ מועיל אף דד"כ וכנ"ל. דז"ל דא"כ הך סצרא סבצר הוחזק הרוב ח"כ עכ"ל דהרוב הוא נעשם צירור וכנ"ל וא"כ צלא"ה ל"ל דד"כ חזלין צתר רוצא כיון דהרוב הוא צירור ודאי וצירור גמור נה והלילו העדה שייך צזה וצודאי חזלין צתר רוצא וא"כ מוכח ננ"כ דחזלין צתר רוצא ונ"כ. ועוד הארכתי צזה ואכ"נ :

המור"ל.

סימן לו

נתינת ויום קצורה כו' וכת' ואחריתם
ציוס נר ע"ס. ונ"ס הדגמ"ר נתיס
השמועה דג"כ דרצנן ואעפ"כ אסור
בהפילין. צמחכת"ה אין זו השנה לאנו
גזירות קמדות להדדי ועל יום השמועה
ראו להם לחכז"ל ליתן עליו דין דיוס
נתינת וקצורה כיון שהוא יום שמועה וכך
הי' נראה להם והם אמרו כך אצל אין
נחה רא"י על יום הקצורה שאינו יום
הנתינת. ונתינת כיוצא בזה הדין קרובים
שנתינת עליוס ה"ז נד"ס ונתינת עמס
אצל הקרובים שכל אצלות שלהם הוא
נד"ס כמו חיס על אשהו אין נתינת
עמס ע"ס צרנו"ל פ"צ נתינת ה"ד וס'
וכי' ג"כ הטעם נוסוס צ' דרצנן. וע"ע
צק"י שפ"ח דאצל גם ציוס צ' אסור
בהפילין רק אחר הנתינת הוא נותר נטיס
נקלס היום ככולו ואע"ג דיוס צ' ודאי
הוא רק דרצנן וא"כ הוא צ' דרצנן.
אך י"ל דהתם לא יצועל הנתינת דהרי
יכול להניח אחר הנתינת ופשוט:

ש"ס פ"ח נתינת. גר שנתגייר צע"פ טוצל
ואוכל כו'. וצחוי"ט ד"ה טוצל דכל
גר לריך טצילה כו'. ולולא דברי קדשו
נוכל לפרש דאין הכוונה על טצילה
הגירות דנותר הוא דכזר תכל גר
שנתגייר ואין גירות צלי טצילה. אצל
הכוונה לנתינת דחשיצ רצ"י צפ"צ דכריתות
גר צהדי איך נחוסרי כפודים דאסור
לאכול בקדשים עד סיווק הדס ונשכח
רצ"י קצ ונקי ופסקה הרנו"ל צפ"ג
נתינת ה"ד ח"כ גר שנתגייר צע"פ לריך
עוד טצילה חוץ נטיצילת גירות כדהנן
צפ"ג דחגיגה דנחוסר כפודים לריך
טצילה לקדש לאחר שהציא קרבנו. ורמיה
בהפילין לכהיות שס צ' דלחרי"צ החילוק
הוא צין ת"ק לרצ"י דת"ק קוצר דגר
אחר נתינת וטצילה קודם קרבנותיו נותר
בקדשים. אצל לפי הרנו"ל ותוס' גם
ת"ק קוצר דאסור נקודם בקדשים ואפ"ה
לא חשיצ ת"ק גר צהדי נתינת נוסוס
דקודם שהציא קרבנותיו לא נקרי נתינת
דכ"ד כפודים חקר לו אלא כל סס
יסרלית. וחקר סס דלפ"ז נתינת צין ת"ק
לרצ"י ע"ס. ולדצרינו אולי זה גופא
כ"נ

מסרים פ"ח נתינת. השמועה על נתינת
וכו' הנס נתינת זו השנה
על ס' נתינתין שפסק דיוס הקצורה
שאנו יום הנתינת נותר בהפילין. וכל
הפוסקים דחו דצרי דנצול צמחכת
דיוס השמועה הוא חונן רק נדצנן
וצי"ד ק"י שפ"ח צפ"ד נצול דיוס
השמועה אסור בהפילין ע"ס צדגמ"ר.
וצחנת קסה נולד דצמחיס דל"ס: נצול
לחירולא דר' אפי דיוס הקצורה לחוד
הוי ג"כ חונן דרצנן ח"כ נתינת דאסור
ג"כ להניח תפילין דל"ס כנתינתין דנ"ס
יום הקצורה נתינת השמועה חונס צמח
עיון נראה לדצנא נתינת זו ראי' לנתינתין
וצחיס הרעיון עליו דהא נצול צמחכת
כאן דדוקא יום הנתינת שפסק נתינת
צקדשים חזי צליה שלחרי"ץ חק דנותר
נתינת אעפ"כ גזרו חכמים על הליה
להיות אסור צקדשים. נתינת יום שמועה
דחול רק חונן דרצנן לא גזרו כלל על
ליה שלחרי"ץ. וכי' הטעם דהוי כנותר
דרצנן. והנה נצול צמחכת דכל
הצדדים שהאצל אסור צהס סס רק דרצנן
ונתינת נותר להניח תפילין חפ"י ציוס
הנתינת רק דצמח"ה צעלו חכמים נתינת
תפילין ציוס חשון ע"ס צרל"ס ק"ס כ'.
ח"כ ציוס הקצורה דחול צעל דרצנן נאן
נתינת לענין תפילין דחול צ' דרצנן נאן
לימא דגזרו לצעל נתינת דתפילין חק צחרי
דרצנן ונתינת תפילין נתינת קדשים.
וצמחא שארי צדדים שהאצל אסור צהס
נדרצנן ל"ק דיהי נותר ציוס הקצורה.
דז"ל דהא דצרי חלו אסור גם צכל
ז' הימים וצרי אסור גם צ' דרצנן נוסוס
שאין צציעולס סוס ציעול נתינת ונתינת
דיוס הקצורה לא גרע נתינת ז' הימים
אצל תפילין דצכל ז' הימים לא גזרו רק
ציוס חשון שפיר נ"ל דלא אסור חרי
דרצנן כיון דהא דאצל ציוס חשון אסור
בהפילין כלמד נקרא דנתינת ציוס
נר. ונתינת חרי"ץ נצול להדיא דקרא
זה דוקא ציוס נתינת וקצורה ככ"י ז"ל
ונאן דשכיצ ל"י שפסק וכו' דחול יום

אלא שנסתפקתי צבאן כיון דצטע
כתיבה אינו שם כלל ולא חלה קדושה
השם אם חלה עכשיו הקדושה צטע
התיקן כיון דקדושה ראשונה צטע האיד
יחול עלי' קדושה לנפרע. ויש לה'ר
להתיר דנוצח'ר צנוג"א דאם ננאל נגיעה
צטעות נשעת כתיבה דנוצח'ר לגורר
הנגיעה אף דצטע כתיבה ה' צפסול
נ"מ חל הקדושה צטע התיקון. אך זה
טעות דהא שם הוא שם גנור אלא לענין
ס"ת פסלה התורה נגיעה דצטע ויקק
גוי'ל נ"מ השם הוא צטעיות ואקור
לנחוק אצל כאן אינו שם כלל. אך רח"י
נחא דמפורס צטוע'ר אם כתב יחודה
צנקוס השם דנוחק אות ה' ונחאה ד'
יעקב ה' אף דצטע כתיבה אינו שם
כלל נ"מ צטע התיקון נקדש'ו וחל
עליו קדושה. אך יש לדחות דהתם חל
הקדושה עכ"פ ציו"ד ה"א פסע'א צכולה
נשא"כ כאן שלח ה' שם כלל. וגם יש
לחלק דהתם צתיקון זה הוא גנור השם
ועושה נחאה ד' ה"א וחלה הקדושה על
כולה דקיי"ל דאות האחרון יכול לקדש
השם נשא"כ כאן שנכתבו כל האותיות
האיד יחול קדושה על האותיות כיון
שנכתב שלח צקדשה. חונס כ"ל כיון
שעכשיו עושה תיבה נחא שלח ה' נקודס
חל עלי' קדושה השם צנח' סנושך הקו
של ה"א ליו"ד להיות השם שלם. דנ"ל
אם גנור את השם ע"י קלת נחאה
האחרון או שגנור את השם ע"י קירוצ
אותיות. סוף כל סוף לא הוי נחאה
שם כלל ועכשיו גנור השם. ואני שאל
לחצנים נעיי'לו הפרדס להודיעני נחא
לעשות צתפילין הללו.

עוד שאלה קטנה אשאל. אחד נתן לי
תפילין דרש"י לצדקס ואשאל אותי
אם נותר ביקח הצמים נחפילין דרש"י
לר"ת ואסרתי ואח"כ ראיתי צפרסה
נגיעה נחאה לאות נשעת כתיבה צפסול
ונותר לתקן. ואמרתי שנוצח'ר ליתן הצמים
לתפילין דר"ת כי תפילין הללו נעוולס
צפסול ולא חלה עלי' קדושה וגם על
הצמים כדא"י צרנוז"ל דאם יש נגיעה
צס"ת אינו חל קדושה ס"ת וסוי כחונסין
צעלמא

כ"א ציניסם אם לריך עזילה לקודס
דלרצ"י דחסיצ ל"י נח"כ א"כ דינו ככל
נח"כ דלריכין עזילה לקודס אצל ח"ק
סוצר דלא נקרי כלל נח"כ ול"ל עזילה
לקודס. ואיד' סיתי' פירושנו כתיבה טוצל
דאמרי צ"ס נוכל ספיר לפרס דקאי צס"י
רצ"י וכוונתם על עזילה הצ'. וזו נפתח
לנו סערי צינה להצין נחא דקסה לכאוי
סנוד' הרנוז"ל פ"א ננחור"כ נצח'ר דפסק
פת"ק ע"י"ס. וסרי נשנת רצ"י קצ ונקי'
ולחנ"ל א"ס דסוכי' דאין הלכה כרצ"י
נשוס דקאי צס"י צ"ס. וסכ"ו קילר
נחא צזה :

מנחם מענדיל ראזענצווייג

מ"צ בווארשא.

סימן לח

שאלה צתפילין כתיבה לה' נחלק
לסתי תיבות דהיינו ל"י-הוה.
ולכאוי צפסיות נותר לתקן כדא"י צנוג"א
כתיבה סלריכה להיות חסר ונחאה נחא
סנוצח'ר לגורר האות היותר נחא שחם
גורר נחלק לצי תיבות נ"מ נותר א"כ
לנשוד האותיות זל"י. ויש חולקין וס"ל
דל"מ גרירה אלא לנחוק קלת נחאה
היותר ולנשוד קלת נחאה סנווכה
לה. ונחאה כאן ל"מ תיקון זה דהוי
סלכ"ס. אצל ספנו"ג נותר ג"כ צאופן
זה דהיינו שחם טעה סקופר וכתב צ"פ
סנוד' סנוצח'ר לנחוק הוי וסנוד' נחא
ולנשוד א"כ סרי"ס נחאשון א"ע"פ
סנחלק לצי תיבות נ"מ נותר וס"ק
חולק עלי'. ונחאה דס' פנו"ג דהא ילפינן
נחא צהויתן יחא. היינו דוקא צאותיות
אצל כתיבות ל"ס סלכ"ס כיון דהאותיות
צטעיות ואינו נחא חסר אלא התיבה וכ"כ
צסו"ת אצני נזר צפסיות כה"ג אם כי
סקופר פן ולא האריך סנו"ן נחא
ונחאה כנו פז סנוצח'ר לתקן ולהאריך
סנו"ן כיון שהאות צעלמותו אך כיון
שהאריך ספ"א לא נחאה כנו"ן ל"ה
סלכ"ס יעו"ס. וזה נחאה להודיע לסקופרים
סנחא סכית תדיר. וס"כ נותר לתקן.

ב) בקונטרס חזני שנואל צקופו
 ופפכלל וזכין המוצח
 צי"ט והעיר צשככות ט"ו: דאין צנין
 צהנ"ק דוחס י"ט ואנאי לא כינא ונתוך
 שחותר אלל ונגזן ובחוס' שצת ד' ל"ח. הכה
 אנרתני צזה דלח"כ דחינו חקור אלל
 ונדרצנן ונענוידו דצריהם היכל דלפסר
 צב"ח ותלנתי ק"י העו"ח ונחנ"ח צחל
 דכנה ונשה המוצח צה' צקין חף דה"י
 י"ט לרצנן דעצרי טצרוהו לאייר. אך
 דלח"כ דוחס'ת חנר"י ונתוך. ואנרתני צזה
 ליישב אך דקצת דפ"ח. דרש הו"ח גלילא
 עכ"י דר"ח צריך רחמנא וכו' כמאן
 ברצנן. והעיר צק' נחיר נהיזים (ח"צ
 פ' יתרו) על הלשון עכ"י דר"ח. ורש"י
 חרגיש צזה. ונראה דהנה ר' חקדח צעי
 צחגיגה ו': וישלח נערי צנ"י וגו' אי
 עובית כצקים וזנאים שלונים פרים או
 חידי ואידי פרים. וכ' החוק' דלחיצח
 דוג"ד ע"ר הוי. וצחנות דוחק לונר כן
 דחל צ"ס ק"ל ע"ת הו"ח וצ"כ כפי' הצ'
 צצחוק' דשנא נשתנה כנו צהפשו
 ונחוח. אך צצחוק' דקט"ו: וצו"ח דחליח
 צפלוגתח אי כללות ופרטות כלנורו צקיני
 או צחוסל וועד דלנ"ד דכו"פ נחנורו
 צקיני"ל דנשתנה וצ"כ דחיצע"ל דר"ח
 אי כו"פ נחנורו צקיני או צחנ"ו. וכ'
 סאחרונים דחל כללות נחנורו צקיני
 ופרטות צחנ"ו חף תולדות דחצות
 נחלכות לא נחנורו אלל צחנ"ו. ונעשה
 יס להוכיח דהלכה דכו"פ נחנורו צקיני
 ונדרצי רצנן דכנה המוצח צי"ט וניעס
 נתוך שחותרה אלל ונגזן וצ"כ דפרטות
 נחנורו צקיני דלח"כ לא חותרה צנין
 צחוסל נפש דנגזן חינו אלל תולדה וכל
 נחנורו עד חנ"ו וצ"כ דכו"פ נחנורו
 צקיני וצ"כ. ונעשה נח ונחל ונחוקים
 לשון חכמים דרש חלי גלילא עכ"י דר"ח
 היינו שרלה חלי גלילא לפשוט חליצעי
 דר"ח אי עובות כצקים אי חידי ואידי
 פרים. וזה שדרש צריך רחמנא וכ'
 כמאן ברצנן. ולרצנן ל"ל דעצרוה לאייר
 ויו"ט שרלה ח"י צה' קין וצנה ונשה
 וצח וניעס ונתוך שחותרה צנין אלל
 ונגזן וצ"כ דכו"פ נחנורו צקיני וצ"כ
 ע"כ

צעלנא וצ"כ כן הו"ח. אלל נכחפסקתי
 חס חקר תגין ונעשע"י ג"ץ או שחקר
 עוקץ שנחל עתו"ד דחל ונחלוקת הפוסקים
 חס בקר צדיעצד וכל הקדושה לשינתם.
 אך י"ל לפונ"ש צש"ט דחרב ז"ל דחל
 דאין עורידין ונקדושה חמורה לקבלה הו"ח
 ונדרצנן וסוי כנו ספיקא דרצנן ויס להחיר
 ול"ע. וגם הפונ"ג וקוסק צזה. אך י"ל
 דצחגין רוצ הפוסקים פוסקין חפ"י צדיעצד
 וגם חג' רע"ח ז"ל כ' דיש ונחלוקת
 הפוסקים צחגין על תיבות טעמ"ז ג"ץ
 חס הו"ח לכתחלה או חפ"י דיעצד ופליגי
 צל' חג"י ולריך שלשה חגין חס לריך
 ונשנע לכתחלה או דיעצד ונציאים רח"י
 חג"י דגיטין ולריך קיחנר צפ"כ וצפ"כ
 דנשנע לריך לכתחלה. וצ"ז כ' חג"ן
 חנ"ל דל"ד דחף דחס ונשנע לכתחלה
 חכא תיבה לריך פירוש סחלותיות יסוי
 צחגין וחס לא עשה חגין ל"ס חות עכ"ל
 ונ"ל דחס חקר חג' ח' כנוי חדין כן
 כדח"י צחנ"ח כ"י ל"ו צצחנ"י סק"ד צשס
 חס"י דד"ק דחס חותירו על חגיג"ל
 חגין כנוי פקוד ח"ס חס חקר ול"ע.

אליעזר הערבסטמאן

בעל שניה מנרגל ובעת בפ"ק קראקא

סימן ל"ט

כ"ה קראשניק

א) בהפרדס קו"ח ק"י הקשה צחל
 דילפינן ציצנות ד"ו
 דנדל"ת שייצ"כ וצנין צחנ"ק. ודלנא קרל
 חתי ליו"ט דחיקרי כנוי שבת ותי' דצנין
 שרי צי"ט ונח"ת ופפכלל צזה לייצ"צ ק"י
 הפנ"י צחל דלל וייתי חס"ס ונעלמה
 חנשכן ולפלא צעיני על חכותה דחני
 הצנין צחנ"ק ליכא כ"ח ונחלכת צונה
 וחלל כל חל"ט ונחלכות יסנס צצנין ונשכן
 ונקדש. וח"כ חכתי י"ל דקרה חתל
 ליו"ט דאין צנין צחנ"ק דוחס יו"ט וסויבי
 יליף ונחבא דנדל"ת שייצ"כ. ול"ל דחל"כ
 דחנ"ט לשנו"י חבי אלל כיון דהקדש
 צצנת כתי' כיחל ל"י לחלנודל לחוקוני
 צלחו דנחנור וצצנת והדרה ק"י חפ"י
 וצח"י פלפלתי צזה וחכונ"ל:

ע"כ דעולות כצקים וצחים שלמים פרים
והצד נחמד:

חיים מנחם מעגדיל רויטמאן.

סימן מ

בעזה"י אפמא.

בש"ס קובה דנ"ח: הילך אחריו ע"נ
סתחזירו לי נעלו וסתחזירו ילא
ואם לאו לא ילא. והקשו התוס' הא נצואר
צנדרים דנ"ח: דכל נחמה שאם הקדישה
אינה נקודשת ל"ה נחמה והכל לא נלי
להקדישה דהא אחר ע"נ סתחזירו וא"כ
ל"ה נחמה. והנה צקלה"ח ק"י רנ"ח
סקי' הצי' צס' הר"ח"ס לתרץ דספיר
יכול להקדישו ולסתחזיר דמיו דהוי חזרה
והא דאמר' הקדישו אינו נוחזר היינו
צלא פדיון. ותמחו עליו הא ציטנו צעין
לריך להחזיר גוף החפץ ול"נ חזרת דעים
וכ"ל דהנה התוס' קידושין ו': הקשו
דאנאי לא סתחזירו לא ילא הא ל"ה תנאי
כפול וכן הוי תנאי ונעשה צד"א. וצב'
צ"ל חו"ה ק"י ק"ן ת"י ק"י התוס' עפ"ד
הוג"א ק"י ק"י דהק' דהא חסור ליתן
נחמה ציו"ט וכו' לכיון דהוי ע"נ להחזיר
נוהר. והנה התוס' כתובות כ"ו כ' דלכך
צעינן נשפטי התנאים נשום דנוקצרא
אין כח צתנאי לצטל הנעשה אך דילפינן
נתנאי דצ"ג וצ"ר וא"כ לריך להיות דוניה
להתם. וכ"ז צתנאי צצא לצטל הנעשה
אצל חס התנאי צא להזק הנעשה דל"ס
הס' הכ"ל סוצ לא צעינן ת"ב. וא"כ
צאתרוג דזולת התנאי ל"נ הנעשה דהוי
נעשה צאיסור ורק ע"י התנאי נחזק
הנעשה וסוצ לא צעינן ת"כ ושאר נשפטי
התנאים יעוש"ה: וצוה ניוסצ ק"י הסי'
הרי"ס דהוי נעשה סא"ח ע"י שליח קיי"ל
אסל"ע וס"י התוס' צ"ג ו': דהנעשה
צטל וא"כ הכא אינו יכול ליתן הנחמה
ציו"ט ע"י שליח דהא אסל"ע וסוצ איד
נלי להסתות. וצח"ל ככון דצנואר צפכ"י
הטעם נשום דדצר סאינו יכול לעשות
צו שליח הוי נעשה גמור ולא חתי דיצור
ונוצטל נעשה. וכ"ז צעלמא נשא"כ הכא

דהתנאי נחזק הנעשה ספיר צבה"ג נלי
להסתות וכנוצן. והנה צשו"נ נהדו"ת
ח"צ ק"י ג' העיר צהא דחס לא סתחזירו
לא ילא. ואנאי נהי דנחמוצ להסתיר נ"נ
הנחמה נסתחזיר סילא לפ"ד צה"ג דצתנאי
ה"ז גיטך ע"נ סכל תסתה יין כל יוני
חיי פלוגי ואח"כ נות הצעל נותרת לסתות
יין דכל דעת צטל סתנאי. והיינו דכל
דלריכת להנאי כל נעצרה התנאי צטל
הגט. אצל כשנות הצעל דלחו נוכח הגט
נותרת להנשא ח"כ נאי לי לתנאי. וא"כ
ה"נ לפ"נ דקיי"ל צחו"ח ס' הרנו"ט
דיכול ליטול לולצ חצירו סלא נדעשו.
וא"כ אף סלא קיים התנאי נ"נ ח"ל
להנחמה דיכול ליקח סלא נדעשו ואנאי
לא ילא. ותי' דהא דנותר ליקח סלא
נדעשו היינו נשום דניחא לחינש דליעצד
נחמה צנוצנו והכל ל"ס זה דהרי התנה
סתחזירו וגילה דעשו דחס לא יחזור
יתצטל ולכך לא ילא. וא"כ סדקו"ל דהרי
התנאי קותר ננעשה. חונס ז"ח דאף
דאי לא התנה ג"כ יולא נ"נ אינו נותרת
נחמה רק נותרת ניחא לחינש וכו' וא"כ
לנצי הנחמה אינו התנאי קותר. חונס
קסה דהרי ע"כ התנאי קותר להנעשה
דהתנה ע"נ סתחזירו לי ואינו יכול
להקדישה וכ"ה נחמה. נשא"כ צלי התנאי
דל"ה נשנע נידי דחזי ל"י ספיר חל
הקדש וסוי נחמה וא"כ התנאי קותר
חונס י"ל דהא הכא הוי תנאי ע"נ
סתחזירו ל"י וקיי"ל צחו"נ ק"י רנ"ח
דחס ח"ל ע"נ סתחזירו"ה הקדישו ונוקדש
אצל ע"נ סתחזירו ל"י הקדישו אינו
נוקדש. ונעשה י"ל הכי דהא צאונת קסה
דצעי נשפטי התנאים רק כצצנו דהתנאי
נחזק הנעשה וה"ז ניחא להתנאי דע"נ
סתחזירו דלכו לא אחר הוי נקח נעשה
צאיסור נשא"כ להתנאי דל"י דנשנע
נידי דחזי וא"כ אינו נלי להקדישו וקותר
הנעשה. וספיר התנאי דל"י ל"ה תנאי
כיון דל"ה נשפטי התנאים ועתה נכוניס
ד' הר"ח"ס הכ"ל דצאונת חס הקדישו
נוקדש דהא התנאי דלי אינו תנאי כיון
דסותר להנעשה. וא"כ ל"ה התנאי חל
ע"נ סתחזירו וצבה"ג נצואר דיכול
להקדישו

לונגנין. וצח"ס הק' לחני דגרסי צרישא
 נפל ע"ג תלמים ונחלק בין לחים
 לביצים ח"ב כצב שנועין דל"ג רותחים
 חנו לונגנין. ונלעכ"ד דהנה חנורי
 צגנורא ל"ס חלא נפכל לחוד גריסין
 רותחין חבל נפל לחוד רותחין לונגנין
 והרתיתון נעשה כנוי שהשציה ולצקוף
 פגוס ואסור. והקשה בחוס' שם דלחואי
 נקט נעשה דחא ודחי נעצית הוא ותי
 דצאונה ל"ה בחופן זה עיקר השציה ע"ש.
 ח"ב ונתורן שפיר דנרישא ל"ה שנועין
 דל"ג חלא לחין חנו יצטין נפאל דנטלפ"ג
 חנו נשצח ל"ג. חבל צסיפא צחונן הי'
 הו"א דגזרי חנו לונגנין והרתיתון דהוי
 נעצית ולצקוף פגוס דדונה יתד לכו"ט
 לפגוס נחחלה. וצרישא ל"ס לונגנין
 יצטין חני לחין ונתיצטו דהוי נשציה
 ולצקוף פגוס. דחא חס עכ"פ נשציה
 נחחלה שבה גמור ואינו דגיון לפגוס
 נעיקר. חבל צחונן דחפ"י נפל לחוד
 גריסין לונגנין אינו שצח גמור וכו"ט
 החוס' וכו"ל. וצעיקר קו' החוס' דלחואי
 נקט ל' נעשה דודחי נשצית הוא. נראה
 דלחורי צגנ"ו וכן היו עושין צע"ס
 צליפורי וקורחין אותו שחליים. ופרש"י
 נותנין לחוד גריסין לונגנין. ולבאר תנוי
 דנה קנ"ל ר"ד דכן הי' צליפורי
 שהניח צו חונן כנוי צסחליים ובי הי'
 ק"ד דחינו נשצית ען החונן הא כל
 האונוראים לא צאים להסניענו חלא
 נפכל ללונגנין והרתיתון. חונס היכי
 דהרתיתון מקודם ונלעכ"ו וח"ב כהן
 לחובן חונן פטיטא לבו"ע דנשצית
 כנו"ס החוס' ונה הסניענו ולע"ג.
 ולולא דמסתפינא כ"ל פי' אחר צגנורא
 דצאונה חן כ"ע צגריסין חס כהן חונן
 צחוד הגריסין לונגנין קודם שהרתיתון
 לו לאחר שהרתיתון דצגריסין ל"ה החונן
 עיקר השצח חלא צסחליים. ודחי קרובה
 לדברי נדחין בן צב"ע כנוי צליפורי ח"ו
 דחינו שצח לגנרי. ולזה קאמר נעשה
 כנוי שהשצית דחינו כנוי צסחליים ולכן
 קאמר וכן חר"ד וכן היו עושין צליפורי
 וע"ז דהשצח. ודו"ק.

יהודה ליב בוגייצער.

ולא הציא זה. ויש להעיר ג"כ נד' הרשב"א
 הציאו צ"י חו"ה ק"י ד' שבי הטעם
 שתקנו לצרך עכ"י שחרית נשום דנעשה
 צרי' חדשה ולריבין להתקדש דוויא
 דכתן שקידש ידיו ורגליו ען הכיור.
 ונוכח לבאר דנצרכין דח"ב ל"ס לומר
 דתקנו לצרך נשום דוויא דכתן.

(ב) ע"ד חני נקחפק צלצית צגד"כ
 חס הכהנים ונצרכין על הלצית
 כנוי שנוצרכין על לצית לילית. ולפ"ד
 הרמב"ן צס"ע חל"ג צדעת צה"ג חלא
 ננחה לכו"ע דחינו חלא הכשר נלות.
 ח"ב י"ל דח"ל לצרך כיון דחין צלצית
 נלות צפ"ע רק הכשר לנלות דחינו
 עצודה נשח"כ לדעת הר"ע ושאריו נוכי
 הנלות שנוי לצית צגד"כ לנלות צפ"ע
 וע"י צלצ שונה שם דעיקר הנלות צצגדים
 צעלס לא היתה כ"א לבצוד ולתפרת וכו'
 וחוא נלות נצדלת נהעצודה ע"ס ח"ב
 י"ל דלריך לצרך על לצית. וח"ל דכין
 שחין נלות חיובות ללצס רק לצרך
 עצודה ח"ל לצרך. ו"א דהרבה נלות
 כאלה כנוי לילית שחין החיוב רק חס
 לוצס הצגד ושהיטע צשעה סרולה לחבול
 צסר וחפ"ה נוצרך וס"ה לצית צגד"כ
 הי' לריך לצרך.

(ג) במג"ח וי' קו' וז"ל וכל החונן
 צטצלה חונן צקדוש ידו"ר
 כ"ה צרינו והכ"ע לא דראה נקודו אך
 ז"פ כיון דכתי' את ידיהם ורגליהם הו"ל
 כנוי צצילה. דכתי' ורחן את צסרו
 דדרסין חלא יהא חונן עכ"ל. ולפלא
 חלא ראה כד' חר"ע צאונה ש"ס ערוך
 צחולין דק"ו ע"ש.

צבי הירש זולאדאווער.

סימן מג

כ"ה סלאוונא.

בש"ס ע"ז דק"ו: תוד"ה וכן חונן
 חקשו וכו' עד שהחא לא
 חסנועין דכלפ"ג נותר החא נרישא שנועין
 לה וי"ל דקנ"ל דחפ"ג דכי נפל לחוד
 הגריסין לונגנין נשצית כדל' צגנ"א חפ"ה
 לחוד גריסין רותחין כרי דלא גזרי חנו

סימן מד

ב"ה קאליש.

אין מנזר כיון שנותנת היא לו בקידושין
 שוב לאו לרה אלא ונעילה גם הולד
 אינו מנזר. וכיו"צ מלחתי צב"ה שצ
 יעקב חלצני"ז שהתווכח עם הצ"ש הוצא
 בהגהות כבוד חופה להטה"ע עי"ש.
 ובאונת הדבר נפירם צהוק יצוה דק"ט
 דלר"א דק"ל הצא על הפנוי עשאה
 זונה בראה דלא ניעסקי בתרומה דאין
 זה לאיש לזר. וה"ע נקוט דנותרת לו
 בקידושין. איצרא שהחוק' גיטין דע"ג:
 ב' לר"א דנקט שפיר חוששין צונות
 יצו"ש. וצנצ"ת חע"ז קי' ד' ב' לישור
 קתילת דצריאס דונס"ב צגיטין כוונתם
 דוקא על חו"ש דזנה גם כשרי ישראל
 הו"ל איש זר עש"ה. ובשאלני לעלמי בראה
 לייסצ קתירת דצריהם ואונר דד"ז
 צנחלותק הליא צקוטה דכ"ד נעוצרת
 חצירו כו' ל"ש ול"כ בתוצה דר"נ וחכ"א
 יכול להפרישה ולהחזירה לאח"ז חילונית
 וקניה כו' ל"ש ולכ"כ ר"א יכול הוא
 ליטא אחרת כו'. ונצואר דלחכמים דפליגי
 אר"נ פליגי גם על ר"א ונעטש דאף
 שנותרת לו אם אחרת יקח לו וי"נ כפי
 ונה שהיא עתה כ"ז קלא קידש אחרת
 ניקרית אינה ראויה לו וע"ז פליג ר"א
 וק"ל דכיון שאפשר שיטא אחרת ויהי
 גם הראשונה ראוי לו שוב ראוי ניקרית
 וא"כ קצרא הנ"ל צנחלותק דר"א וחכמים
 תליא. ולפ"ז י"ל דהחוק' ציצונות ב' לר"א
 לשיטתו דאין זה לאיש זר ולקלת נוסחאות
 הג' ר"א ציו"ד. והחוק' צגיטין ב' אך
 לייסצ הצרייתא דאם זנה כר"א ק"ל
 דעשאה זונה וצאידך ברצון ובנ"ל א"ש
 ברצון חוששין צונות. עכ"פ לדעת חכמים
 צקוטה נצואר דכל כה"ג זרה ניקרית
 ויש נקוט לחקירה הנ"ל אליצא דרע"ק
 וצחבי עלתה צידי לפרש הגו' קידושין
 דק"ח ע"ש דנאסיק צע"כ שצק' לקרא
 דדחיק ומוקי אנפשי' דהוא סתום וחתום
 צלי פירוש וטעם למה דהק ונאיקי אנפשי'
 ולדרבנו יצואר דלש"י רעיק דק"ל יש
 מנזר נח"ל ע"כ ל"ל דגם קידושין א"ה
 דאלת"ה יקשה בר"ע לנ"ל קרא צתולה
 למעט צעולה לכה"ג ות"ל דצלא"ה א"א
 כיון דצלי קידושין איבא לאו והולד מנזר
 וכיון

בש"ס קידושין דכ"צ. על הנושנה
 נעשה צחוט נשים. א"ר ש"נ
 אשה נעשית סליה לחצרתה אפי' צנקוס
 שנעשית לה לרה ע"ש צרש"י. והקשו
 העולם דלנא ויירי דלחת נהאחיות
 שקבלה הקידושין אינה נהקדשה לכך
 נעשית סליה אצל לעולם לרה לחצרתה
 לא נעשית סליה: ונ"ל דהנה חנ"צ
 הקשה דאין הסליה יכול לקדש דהא
 הוי תופס לצ"ח צנקוס טחצ לאחרים.
 ותי נקוט ויגו דזכי לנפשי' זכי נמי
 לחצירי'. והנה אם א' נקדש צ' נשים
 וכוהן לאחת ונהן הכסף קידושין צעה
 וצד חצרתה צזה סייך נמי ונגו דזכתה
 לעלמה זכתה נמי לחצרתה. וצזה אף
 דספוצרין דליא ונגו דאי צעי זכי אצל
 ונגו דזכתה אונרי ועי' קנ"ע וס"ך וקלה"ח
 קי' ק"ה. וזהו אם האשה הנקצלה כסף
 קידושין נמי נהקדשה י"ל לונר ונגו
 דזכתה לעלמה אצל אם הנקצלה כסף
 קידושין אינה יכולה להתקדש ול"ש ונגו
 שוב היא כהופס לצע"ה. ולפ"ז עכ"ל
 צנ"ד דהנקצלה קידושין לא היתה אחת
 נהאחיות ולכך כיון נקודשה לו נשים
 ונגו דזכתה לעלמה כנ"ל וספיר ש"נ
 דאשה נעשית סליה לחצרתה אפי' צנקוס
 שנעשית לה לרה ומיוסצ קו' הנ"ל:
 מרדכי במהר"א ז"ל ווי"ץ.

סימן מה

ב"ה קראקא.

יש לחקור ברע"ק דק"ל יש מנזר נח"ל
 אם גם נחיקור ל"ת קדשה לדי הרמז"ל
 צה"א ג"כ הולד מנזר וצאונה לפי הכלל
 דהיבא דק"ת אין הולד מנזר א"כ גם
 הבא הרי קידושין תופסין וע"כ אין ראוי
 נחוק' יצונות ע"ז: ע"ש. אכן יש להסתפק
 א"כ דאין קידושין ונמזרות תלויין חד
 צאידך וי"יר דק"ת והולד מנזר עי'
 צטע"ק ר"פ א"כ וצנהרש"א קידושין
 ק"ה. אונס מן הללו הזה י"ל דאכתי

צצבור. וק"ל לפ"ו דקיי"ל צחולין ד"ג
ועוד צב"ד דעכו"ס נורדים נדוכ"ד
ביסרלל. ונצואר להדיא צירושלני פ"ט
דנזיר הל"ל דעכו"ס חין להם היתר
חכם ונצאל דעכו"ס חין יכול לשאל
על נדרו ולפ"ז קשה נודע נוקי חגוי
צצבור חל יכול לאוקנא דנזירי צצור
סהקדיש עכו"ס דג"כ חין לו שאלה ושי
צמל"ו פ"י נחל נלכיס הל"ז ול"ע:

אברהם וויינבערג. ויעל'משהא.

סימן מז

ב"ה בלאשה.

ב"ל צב"ס צ"ק דל"ח: הסורק פטרו
ס"ח פטור ונקשה רצ"ח ה"ד ח'י
דליכא קהדי לידעי נה תוה צטורה
ליכחצי ל"י סטורא נעליא ואי דליכא
קהדי ננח ידעין עי"ס. וילח"ק לפ"ד
הרשב"א ז"ל צצצועות דעדים פסולין
נדרצבן נהיונני לענין תפיקה. והנה
הנפוי כחצו דהיכי דים לא' על חצירו
צ' חוצות דעל ח' נהני תפיקה ועל
הצ' חייצ נה"ד ויכול להוליא שוב חס
סילס לו עצור החוצ החייצ לו נה"ד
יכול הוא להפוס עצור החוצ דנהני
תפיקה ועל החוצ דחייצ נה"ד לריך לשלם
נחדש. ונחילא דלריך לשלם לו חבל.
וא"כ י"ל דרצה נזירי היכי דהסורק חייצ
לצעל הסטר עוד ננחין נה"ד ועל קריפת
הסטר ח' עדים פסולין דרצבן דנהני
תפיקה ונהני לגבי סורק לשלם לצעל
הסטר כיון דים עליו עוד חוצ וכנ"ל.
ולעשות סטר נחדש ח"כ דלהוליא לא
נחסי עדותן כלל כיון דהוי פסולין נדרצבן.
ולכחו י"ל לפנו"ס האחרונים דאך דרצה
פטר נקטעס גרמי נ"ו חייצ לל"ס ונהני
תפיקה ח"כ לפ"ז ח"א לומר דרצה ספור
הסורק נזירי היכא סיס לצעל הסטר
עוד חוצ על הסורק דא"כ חנחי פטור
ח"כ ספיר פרי רצ"ח ה"ד ח"א לאוקנא
צגונא חכ"ל. אך לפ"ז ק"ל על ד' רצה
דחנחי צחנות פטור הסורק דהנה אף
דים לפטרו על נה סהפסיד לו החוצ
דזהו חסיצ רק גרמא. נ"ו הפירוט
ספור

וכיון דנחצר הוא ק"ו דניפסקל צצחחו
כנצואר צקידוסין ד' ע' חע"כ דלר"ע כיון
דים ננחצר חק"ח וסוצ נלחו חכ"ל ל"ה
הולד ננחצר וע"כ ל"ק למעט צצולה לכה"ג.
ונחצרין ק"ו חחוק' יצנוות ד"ט דנח"ל
להס"ק דלר"ע חין ח"ל נתיצנוין. ולפנו"ס
הנה צחנות חוכמה חכ"ל נראה ונדחה
דכצר הקסה בעין זה צמל"ו לר"א וחי'
דנינו ליצוס דהוי עול"ת. וא"כ גם לר"ע
י"ל בן ואכתי ק' נח"ל לר"ע דחין ק"ה
צח"ל חע"כ נזה כסנוע דס"ל לרע"ק
דחין ח"ל עולין ליצוס כלל וע"כ דחיק
ומוקי חנפסי ודו"ק צכ"ז:

אברהם יעקב פרידמאן.

נפעי בחורים.

סימן מו

א' ב"ש"ס כריתות דכ"ו. חטא סאין
נכיר חלל הנקוס יוה"כ
נכפר וכו' ופרי' הגוי חלל נעתה ספק
נלורע סעצר עליו יוה"כ לא לייחי קרצן
דהא חטא סאין נכיר צו חלל הנקוס.
וק"ל ע"ז ק"ו עלוניה דהנה ח' צבחוצות
דע"ס: צחוד"ה ספק טנא וז"ל הק' ר"ת
נ"ט חנרי' ספק טנא לוקני לחזקת'
ותי' ר"ת דהבא נזירי כסנזקק לטונאה
סחי' צו נגע אחד קודם סחין או נכזה
ותי' נחלע ננחו יקודם סנטער נולד
צו ספק טונאה ח"כ לא ח"ל חזקת
סורה ע"ס. ח"כ לפי' חחוק' חכ"ל לא
נש"ל ספק. נלורע חלל צגונא דחי'
נקודס ודאי נלורע דחל"כ קסה לוקני
חחזקת סורה כק' חחוק' חכ"ל. ועכ"ל
דהי' נקידס ודאי טנא וח"כ נולד לו
ספק טונאה. והנה קיי"ל צכריתות פ"א
דנלורע יכול להציא קרצן ח' על כנה
נגעים. וא"כ נה פרי' הגוי לא לייחי
קרצן דהא ע"כ לריך להציא וח"כ צנה
סנחיל יולא. ח"כ על ספק ול"ע:

ב' ב"ש"ס נכוח דכ"א: צונכה דים
חורס וכו' וצגוי סס פרי'
דליחני סצונה ונשני דנזירי דליחני
צסחלה לא קתני ופרי' ודרי סקדס ונשני

דונויא דהזס. והנה החס צתחלה אמר
 סן ולא הללו נש"ה צעינן צכ"מ שיאמר
 הסן צתחלה ולא את הללו אף שיחזור
 ויכפול אותו אחר הסן נש"מ ל"ה דונויא
 דצ"ג וצ"ר. ונעשה מיוסדים כל הקציות
 הכ"ל דלכך העמידו החוקי קושייתם
 אליבא דרמב"ג לשי' רש"י ז"ל נקום
 דבר"מ לק"מ ד"ל דלד"י דחזר ולאמר
 את הללו וכנוו שמי' הק"י ז"ל דסא
 בר"מ י"ל כפי' נהר"י הכ"ל וא"כ אין
 קפידא רק שיאמר את הללו אחי' הסן
 כדי לחזק התכלי וככ"ל. אצ"ל ליחצ"ג
 שפיר קשה ובכ"ל וע"ז תרלו דנה שפדס
 רולם חשיצ סן דונויא דלס יעצרו דלנו
 רולים שיעצרו ושיינו דזס ג"כ הנה דונויא
 דצ"ג וצ"ר. וססמא ל"ק ע"ז נהא דלחזקין
 שנואל צניטא דשכ"מ דסתס כ' סר"ן
 ז"ל דסגו' חיש' ברר"מ ולד"י אין
 ראי' נקוטס דנה סאנו רולים חשיצ
 סן ד"ל דחזר ולאמר ובת"י סג"ז ודו"ק.
 שמואל צבי בראשעוהסכו

סימן מט

בש"ס גיטין דנ"ב: רב אמר אנכך
 נונס וסנואל אמר נערצ נ"ד
 נערצ נ"י לא אמר אנכך אמר כך אנכך
 קלצ"ס ואידך ברר"י נולאגס"י קנ"י וכו'.
 וב' צחוק' ונעטס סלא יסא כסור"א הולך
 בו' אין לחייצו דנש"מ לא נהייצין
 עפי' חלא כאלו הוי סיוק סיכר. ואח"כ כ'
 וס"ס ולסנואל נ"י. נדרנצס"ק צגונצ
 חלצו סל חצירו וכו'. ונקסין דנש' ש"כות
 לסאי קוסיא לנש"כ נקודס. ונ"ל דסנס
 חצית אפרים סקס' עכ' רצ דס"ל מולאצ"י
 קנ"י דילמא לא כיון לזנות ויב' למרץ
 לפי סנודע קו' נחש"י צאקן דלמס ספק
 נעוון לקולא סא הוה ספק אי' גזל וס'
 כיון דלמידך הוי גיב ספק גזל וצ"ס
 מסי' תפיסס וא"כ נורס קו' סצ"א סג"ל
 דלפ"י סס סול ספק סס כיון לקוטס
 חייצ לסלס נשוס ספק. גזל דלמידך
 אינו ספק גזל כיון דשכ"ס נהני חציקס.
 וסנס סחוק' כ' צכחוצות דל"ג דלסנס
 ל"מ תפיסס. עי"ס. וא"כ ק' נש' עק'
 סחוק' לסנואל דנימול נולאגס"י קנ"י.

דסא

ססוס סנייר צודאי חייצ לו דזס ספסיד
 צידים א"כ נמיילא כל פרוטס שסילס לו
 צעד סנייר יכול לתפוס עצור נש' ספסיד
 לו סחוצ כיון דנהני עכ"פ תפיסס א"כ
 נמיילא חייצ סכל ואמאי פטרו רצס ונזס
 ראי' סלא כד' סאחרונים רק דגס תפיסס
 ל"מ א"כ סוצ יוקסס קוס"י דלסונס.
 ואולי יס דלחוק דנש' דרצס פטרו מייירי
 סיכי ססנייר אינו סו"פ וא"ל לסלס צעד
 סנייר אך כל כס"ג סו"ל לסרס ול"ע
 ואצקס נומיילי פירס סיעיניו צזס.

יערב נה מאדאוויטש.

סימן מח

בסוה"י קאליש.

דנ"ז צהקדונו' ליו"ד סקסס על סחוק'
 קידוסין דס"צ. ד"ס צסלנול. סכ'
 לענין נשפט'י תנאים דלס לא סכצ חשיצ
 סן נשוס דנש' סאנו רולים שיעבו סשיצ
 סן דונויא דלס יעצרו סאנו רולים שיעצרו
 ינוש"ס. וסא צגיטין (דנ"ס) גצי סא
 דלחזקין סנואל צגיטא דסכ"מ וכו' נקסס
 וסא לאו קודס לסן סול אף ססול רולס
 דלס לא נהני ינוש"ס. וכס"כ סקסס
 נהרצ"ל. וסנס צצ"ז סס ת"י קו' סחוק'
 קידוסין ד"ל דחזר ולאמר סס לא סכצ
 סנקי ינוש"ס. ועי' צס' עי' ססקסס עור
 לר' סחוק' דנש' סקצנו קוסייתס לפרס"י
 ז"ל ססא דרמב"ג סא גס בר"מ קסס.
 וס' דסא כסצו צנחנ"י סס דרמב"ג
 סכלסו פליג ולא צעי סן קודס לללו
 ינוש"ס. ונרסס לענ"ד דקו' סדא נסודלס
 צחצרתס דסנס צסא דצעינן סן קודס
 לללו כ' נהר"י ז"ל סקצרס דכיון דצעינן
 ס"כ וא"כ סס יסער סללו קודס לסן
 לא יס' סאן כפול כיון דלריך עכ"פ
 לומר נש' ססול רולס ולכן לריך לומר
 סת סללו סחרי ססן אף דל"ל לו נ"מ
 סול צא לחזק סת סתנאי ינוש"ס. וסנס
 זס סייך דוקא חליצא דר"מ דנערין
 סנאי כפול. אצ"ל לשי' רש"י ז"ל דגס
 לרמב"ג לריך לסיית סן קודס לללו אף
 דל"ל ת"כ. ועכ"ל דנש"ס לריך לסיית
 סן קודס לללו נשוס דילפסינן מצי"ג וצ"ר
 דלא אמר נקסס איסכא דצעינן דוקא

צאיקורא תקע דחינו יולא צונקלע תקיעה
לפי ג' הר"ן הכ"ל וא"ש.
מרדכי הלוי פרדס. זאוויערציע.

סימן נא

ב"ה לוח.

בהפרדס ק"א ק"י ט' הציא חידוש
נירוסלוי סנהדרין לענין
נוקלל אז ואס ד"ס חיוז כרת ותמה על
הנול"ע שבי צפסיעות להיפך. הנה גם
דעת רס"י ערבין ד"ו דצונקלל אין חיוז
כרת וכ"ס להדיא צה"כ דיצורא דחוצא
ק"י קל"ו. ואונס הא דקסא נסך
ירושלמי כפר היער צה צס' לימודי ד'
ק"י קס"א ע"ס. וגם דודי סדצ תגאון
העוצהק ונוס"ד חיים העליר סליע"א
צתהסותיו ב"ס העולות סהדפיס צל"ת
כ"צ היער צה:

אברהם יוסף בהגאון ד' אורי משה גורדון.

סימן נב

ב"ה וולאצלאוועק.

בתום תעודה דל"ג: ד ה חלל
הנסרפין. כ' וז"ל עולה ל"ס
טעמא נאי צסריפס ופירש"י נוסוס
דליתקס לכה"כ ע"כ. ולפענ"ד ל"ע ד"ס
לסוכית דערלה ון הנסרפין. דהנה צב"ע
קידושין דכ"י ח"י ערלים לא יאכל איקור
הנחא ונאין סלא יסנה ולא ילצע ולא
ידליק צו את הנר ת"ל וערלתם אוו
ערלתו לרצות כולם. וצהוק' ד"ה ונאין
חע"ג דלונרין סלא יסנה אינטריך
לאשנעיען סלא ילצע דס"ד דחזותא לא
נולתא ואלטריך לאשנעיען סלא ידליק
דס"ד דסרי נוסוס דנוכלה חותו קע"כ
דחקור יעו"ס. וצהוק' פסחים כ"א: כ' ב'
דלרצן דחנן ונהקצרים פטימא לדידתו
צסדי. דקשריק חקור להנות ונונו יעו"ס.
וא"כ ונוילא נוכח דערלה ונהנסרפין
דאס הוא ונהקצרים ח"ב פטימא דצסדי
דקשריק חקור ליהנות ונונו כנוו צחנן
חליצא דרצן ונה אינטריך סתם
צקידושין לנילק ונערלתו סלא ידליק את
הנר

דהא טעמא ס"ל הין סא"כ"ס הין
ח"כ הוה קנס וסוד ל"ס לונר ונדאציה'
קב"י דלנולא. לא כיון לקנות וכנ"ל. ולהבי
כ' סהוק' ונקודס דצחונת י"ס לחייצו
נוסוס סלא יסא כח"א סולך סלא דנוס"ע
לא נחייצין סלא כאלו הוא הין כיכר.
וא"כ כיון דצחין כיכר דהוה ונונו חייצ
לסלס נוסוס דנוס"י תפיקס סוד צחין
סא"כ י"ס לחייצו נוסוס סלא יסא כח"א
סולך וא"ס.

יוסף וירש. הרארא.

סימן ג

בש"ס ר"ה חר"י צשופר סל עולה
לא יתקע ואס תקע ילא עולה
צת ונעילח כיון דנועל כפקא לחולין.
והתקיע לה רצא חיונת ונעל לצתר דתקע
כי קתקע צאיקורא תקע. ובראה לחצין
טעס פלוגתתן. דהנה הנופ' תקעו לפ"ו
ספסק סקור דהסונוע ונקלת תקיעה
סיפור תקיעה ילא ח"כ ונה פרי' רצא
דלנולא וניירי דתקע תקיעה אריכתא
וצתחלת התקיעה כפיק לחולין וצקוק
התקיעה ילא. וי"ל דצחונת ק' על סקור
דהא ונונו לעיל נוכח דלא ילא צונקלע
תקיעה דהגנ' קחנר. על רצה לונימורא
דצצר רצה ונקלת תקיעה ילא ופרי'
ונוסחי' חס קול שופר טנוע ילא ואס
קול הצרה טנוע לא ילא חמאי ליפוק
צתחלת תקיעה. וע"כ וניירי ג"כ דסנוע
סיפור תקיעה. אך ספכ"י הקסס סס
דנוה פרי' הגנ' דלנולא ונה"כ ננוי הכ'
קחנר חס קול שופר טנוע דהיינו תחלת
תקיעה ילא דצתחלת סיא קול שופר
ואס קול הצרה טנוע דהיינו צקוק תקיעה
לא ילא. חצל צחונת יולא צונקלע תקיעה.
וכפ"י י"ל דזסו צחונת כוונת ר"י דסוקר
דצונקלע תקיעה יולא וצתחלת תקיעה
כפיק לחולין וצקוק תקיעה ילא. חצל
רצא לפי ג' הר"ן סגורס לעיל חנר
רצא טנוע ונקלת תקיעה וכו' ופרי'
ונוסחי' ונסיק דלא ילא וספיר פרי'
רצא חיונת ונעל לצתר דתקע כי קתקע

נוכל לפרס דק' הנורדכי דהחלילה
בשרה נקום דאפשר לצרר ע"י צריה.
וגם אם קצר הכותב דהנורדכי נייירי
שנעורר צהיתר ג"כ א"ל לומר דקצרתו
היא כדצריז דגם צנידון הנורדכי י"ל
כן דניסקול חד ואידך ליסתרי נור"כ.
ועוד האידך אפשר לומר דק' הוא נקום
ד"צ והלא ידוע נק"כ הכו"פ וכו"צ
ונקט"ו לתרן הנורדכי צצצת צענצים
שנסרו צגיגית וצ (והם צצצת דשרי
היין אף דהוי דשיל"ו כין סטולד האיקור
צתערוצות. ולכאור' הדצרים קותרים
לנש"כ ציצמות ציצנה סרקקה דס.
וכתצו דהיכי סהנצטל ה"י לו הוי צפ"ע
ואח"כ טולד צתוכו האיקור והאיקור
לא הי"ל הוי צפ"ע צזה חלש כוחו של
האיקור וצטל אף דהוי דשיל"ו ותיכי
דהנצטל לא הי"ל הוי צפ"ע וניד כצצא
לעולם צא צתערוצות עם הונצטל צזה
חלש כחו של הנצטל. וזה ק' הנורדכי
ציצמות ונעתה אם ק' הנורדכי ציצמות
נקום דאפשר לצרר ע"י צריה א"כ
גם צנידון הענצים שנסרו צגיגית ג"כ
אפשר לצרר ע"י צריה ולנע"ו נהני
ציטול. וצעיקר ק' התוק' צתעורר ע"י
צק' חונות יהושע נאח"ז זל"ה צק"י ק"ט
חות ג' וצק' נפ"ח דיני צריה ק"י כ'
צב' לצאר התוק' צאופן אחר אחר לפ"ד
אין סייכות כלל לדי הנורדכי עם ק'
התוק' יעו"ש :

יצחה חיים שווארצער טהר שליט"א.

סימו נד

בפרמ"ג ק"י ל"ה נקתפק דשיל"ס
דלא צטל צנינו האידך הדין
צנשער צנינו ואינו צנינו אם אור"י סלק
נינו כנו סאינו. כמו לר"י צנצ"ו דאנור'
סלק. ולענ"ד ראי' נקט"ס צ"ו דכ"ג
דנוקי הצרייתא דנע"ש צטל צרר דוקא
סלכנס לירושלים לילא דל"ה דשיל"ו
בר"י עש"ה. וצק' נעניי חכמת הקשה
לש"י התוק' יצמות דפ"ה דלר"י אף
יצצ ציצצ נצ"ו ק"ל דל"צ א"כ מה
ניירי אי צנצ"ו אפי' צלא דשיל"ו נני
צ"ל

הנר ונווכה דערלס נהנשרפין וספיר
ל"ק סלא ידליק צו חת הנר דלא נינא
דצהדי דקשריק ליתחני נייני ונ"ע.
ולמזן דלוי אונגער בהרב המייץ שליט"א.

סימו נג

ב"ה. זאריק.

בהפרדים ח"צ ק"א קי"ג וז"ל לפי
ק' הנורדכי גבי יצנה וכו'
דהיכי דטולד האיקור אפי' צאלף ל"צ
וה"ל וכו' לא דק צליקני כי ל' הנורדכי
ציצנה סרקקה דס אינו נקום סטולד
האיקור צתוך צתערוצות רק נקום
שנעורר ונתחלת צרייתו ויס כ"ו גדולה
צזה כאשר יצואר להנן אי"ה. חונס
אין נזה הפיקה רק על הלשון אצל
צגוף הענין ספיר קאמר דהכא צשני
לוגין דינה לדי נורדכי ציצנה דגם הכא
נעורר ונתחלת צרייתו דנקודס הכל
טבל וכשנעשה חולין ניד נעורר צו
תרונה. וכ"כ צק' נפ"ח קו"ד צדיני
צריה. גם נקט"כ צק' הנורדכי צפ"ד
התוק' הנורה וז"ל וא"כ נכון ק' הנורדכי
דהיכי דהאיקור צא ע"י צתערוצות קנסינן
אצריה והוי כאפשר לצרר האיקור
הלכך אפי' צאלף ל"צ ולסתיר נענעס
צריה ג"כ א"ל דלחוננר קי"ל דא"צ.
אנור' דצרים הוי סייכים להאנר אם הי'
הנורדכי נייירי נאיקור סתעורר צהיתר
ונתחלת צרייתו וע"ז שייך להק' דאף
סלא נקום כאפשר לצרר ע"י צריה
נ"ע נקו"ז גופא נחיר ע"י צריה וע"ז
היינו לרוך לתרן דלחוננר קי"ל דא"צ.
אצל הרי הנורדכי נייצנה סרקקה דס
סהחלילה בשרה נקום סלא צטל סרוק
צהדס ולפי קצרת הכותב סהוא נקום
ד"צ והוי אפשר לצרר. וא"כ אין סייכות
לנש"כ ולסתיר צריה ג"כ א"ל וכו'
דהרי לפי דצריז אנו נהתרים צלומה
נקום ד"צ והוי אפשר לצרר ול"צ סרוק
ולחכי סחלילה בשרה. רק אדרצא ילה"ק
ולסתור קצרת הכותב דק' הנורדכי הוא
עפ"ד התיק' הנורה דהרי אנו קי"ל
דלחוננר א"צ צדאורייתא. וא"כ האידך

סימן נו

ב"ה ראדאמסק.

בתום חולין ג': ד"ה ואם הק' מהא
דמלא תרכנוולת שחוטה דאמרי

רוב מלויין אלל שחיתה ונוחין הן.
וכ"ל דהנה הנופר' תנוסו דאמרי אמרי
רוב מלויין אל"ס ונוחין הלל הוי כגד
חזקת איקור דזהמה צחי" צחזק"א עונדה.
לוננס החוס' צילה דכ"ה. כהנו דהחזקת
איקור הוא העשה דס"אז עי"ס ונעשה
ל"כ דאין שחיתה לעוף נה"ת שוב ל"ה
צ"י העשה דס"אז ול"ה החזק"א כנגד
הרוב וספיר אזלין צת"ר ולק"ע נהא
דמלא תרכנוולת שחוטה וכמוצן. והא
דהק' ספ"ס לרצ ונתרכנוולת נו"ל דרצ
לס"י דס"ל י"ס לעוף נה"ת כנ"ס צס'
צית אל עי"ס. ועוי"ל דהא ל"כ דזהמה
צחי" לאו לא"ע דאס יתחוד יה"י אצנה"ת.
ואוננס הנופר' כ' דנוחנות איתו או
עלמו ל"ה אינו ראוי ועונד לאצרים. או
ד"ל דל"ע לאצרים נחנות עשה דס"אז
אך ד"ל דעונדה לאצרים לגצי צ"כ
דל"ס צ"י העשה דס"אז והוי חזק"א,
וכ"ז צצנה"ס נקס"א"כ לעוף דב' סרנו"ל
דלצנה"ס נעוף. שרי לצי"כ ושוב ל"ס
גבי איקור אצנה"ס ול"ה חז"א כנגד
הרוב ספיר אזלין צת"ר נקס"א"כ
צנה"ס ודו"ק.

ישעי' ישכר רוב פ"ר הנוך העניך ג"י ווייס.

צ"ל ואי צנצח"י חף צדסיל"י צטל
ואוננס אס כהנר דצדסיל"י לא אמרי
סלק מיוסצ צפסוט דכ"י אס כהנר
עס מיו וסח"י דנשוס נצ"י אמרי
סלק ונשוס דסיל"י לא צטל ולכך לריך
לחוקנא דלא יה"י דסיל"י והנן:

יצחק הכהן. ריפין.

סימן נה

ב"ה ראדאמסק.

במס' קידושין ד"צ תוד"ה האשה
דקדקו דאמרי לא קתני צטלס
דרכים האשה נקמית הונקין קודם הונעשה
וכ"ל דח"י צירוסלמי דנכילא אחי לחלק
דל"ד כל הקנינים יחד. ובאו"ח הק' הא
צל"ה נשנע לחלק דל"כ ליתני ג"כ
חליפין דל"ל חני וסייר דעתה דלריך
כולס לא סגי צל"ה. אך נו"ל מהקיסא
דאחרת דל"י חליפין כנו צל"ה דכתי'
ונכסף נקמתו. אך הנופר' כ' דנו"ל
דהסיקס אחי לרצות סו"כ צל"ה כנו
צל"ה. וסרצ"א וסר"ן צקידושין כ' כיון
דקידושין ל"י צע"כ נהני נקצרה סו"כ
ע"ס. והא דל"י צע"כ הוא נדחתי
האשה נקמית צגו"ס. ונעשה הא דחתי
צטלס דרכים ונכילא הוא דק אחר דחתי
האשה נקמית ודו"ק:

יצחק צבי פליענעלמייב

ביר פנחס נ"י.

נאד של דמעות

הרב הגדול בתורה החו"ב מרביץ תורה ברבים שם לילות בימים.

החסיד ועניו מו"ה שלמה שמעניציל ז"ל איננו!

במוצש"ק פ' תצא. ה' אלול (עמר"ת) נצחו אראלים את המקוצים. בא השמש בצהרים.

ונסתלק מאתנו רב גדול בתורה ובמע"ט תם וישר. הכמתו תאור פניו. חסיד

ועניו. מחור"ר שלמה שמעניציל זצ"ל. ר"ט ומו"ץ בעיר סאטמאר-צוץ.

שלמה שמו ושלמה משנתו. כל ימיו התחזק ביראת ה' המהורה. ממל ילדותו ה' קודש

לד' לתורה ולתעודתו. כל ימי חייו למד ולימד והעמיד תלמידים רבים. ידיו רב לו

בכל מקצעות התורה. תמיד היתה תורת ד' שיהו. וקיים מ"ש מאהבת תשנה תמיד. הוא שם

לילות כימים יקדמו עניו אשסורות באיש חיל העומד על משמרו. היודע כי עליו לתת

חשבון על כל רגע. הו! בחצי הדרך טרם מלאו ימיו בא סצו. לפני הזמן נכבו העינים

המאירות האלה. בן ל"ה שנים ה' ו' י' על האי שופרא דבלי בארעא קא בכינא:

ואמרו חז"ל (שבת ל"ג) אצל דהע"ה שהמלאך לא יכול לו משום דלא פסיק פומי' מגירסא

עד דפליק ובמיש באידנא ופלס בדרגא. כן ממש כהרב הזה. כי לא ה"י אפשר לו

לשות בישבו בתוך עמו ועירו כאשר הי' עוסק בתורה ולמד עם תלמידים. לא יכלה מרחיק
לפנוע בו אך כאשר נחלה נסע למרחק. שצאונתו הרוק מעירו. כאשר מרק מאליו לשעה
עלה עבודת הקודש. ושם בא קצו. וגמק סתיל חיו. גאלמו השמותים המפיקות חכמת אלקים.
אי הלשון המסחרת לחרות באשר שור יו יו

הוא ה' מהעזרים והממילים. בהסדרם וכבר נדפסו מאתי שני מאמרים יקרים. בהסדרם
היא קונטרס ר' סי' ליו. ובח"ב קונטרס א' סי' זו. השאיר אחריו ברכת. הרבה הי' תורה
בבתוכים. חשיית יתם את כל המתאבלים עליו. ובסדר לכל בני משפחתו היקרה. וירפא
השבר מדאבון נפשותינו. ולא ישמע עוד שוד ושבר באהלנו.

ונשמתו תרד. צוירה בצרור ההים:

דברי הכותב בדמע ובידים רפות **שמואל אהרן הכהן** פרדס: ר"ס דפח"ק:

נ"ע

בבוא לב הנני מבכה פמירה דודי המופלג החסיד הנכיר המפורסם
המושלם במעלות ובמדות טובות אחר מן האנשים המצוינים וכו' מעיר לאדו

משה נתנאל ראזינוער ז"ל

נפטר ה' תשרי תר"ף לפ"ק. השוכן בירושלים יתם כל המתאבלים עליו
בתוך שאר אבילי ציון וירושלים תנצב"ה.

קראקא עדיבא נזאווסקי.

נרבות "כרז הפרדס"

דראמסקי חב' יוסף ועליגאדוק. יצחק צבי פליענקלטיוב. טובי איצקאוויטש. כ"א
10 מרק. אברהם סעלמאן 6 מ' יעקב נאדוין 4 מ'.

זאריק. ישראל יצחק לעווענבערג 10 מרק. קלמן ראשענבערג. שמעון ראשענצווייג.
מרדכי ווארשאווסקי. בעריל פעיל. אברהם לייביש סנאפקאווסקי. כ"א 5 מרק.

חיים משה זילבערבערג. יעקב ווייצמאן. בעריל מאלעס. אברהם בארנשטיין כ"א 3 מ'
50 מ'. יחיאל טענענבוים. אברהם דוד ערנפריד. נח ליישענבערג. יודא ליב זילבער-

שטיין. כ"א 3 מ'. אייזיק זיבערשטיין 1 מ' 50 מ'. משה מאיר ווייצמאן 2 מרק. נחום
מאנקאוויטש. משה יעקב פלאוונער כ"א 1 מרק.

לאדו. שלמה וואלף פאצאנאייסקי 10 מרק.

קראשניק. חיים מענדיל רחמאן 10 כתרם.

יענדויב. פישעל קאסאווסקי 5 כתרם. לייביש גוטערמאן 4 כ' מרדכי פאס. אברהם
אלחנן פאס. ישראל דוב ברייטבאד. יעקב דאווינסקי כ"א 2 כתרם.

בארלישין. יצחק אייזיק מארגענשטערן 2 מרק.

אסמא. הרב אליעזר יהושע קעסער 1 ריב.

וויעליטשקא. פנחס ארי' ליביש תאומים פרענקיל 4 כתרם.

פלאוונא. ליביל בוניער 5 ריב.

מאדגורע. בן ציון גראספעלד. ישראל דוד געווייטש כ"א 20 כתרם.

ברכת מז"ס

הגני סבך ברכת מז"ס כבוד ידידי התתן הנעלה חייב בחדיית מר מאמיל בירנבוים
נ"י מקראקא לאירושיו עם ב"ב בת הרב הגאון המפורסם מהור"ר **שמואל שלמה**
בראהן שליט"א האב"ד לוקאוואה. יצליח ר' דרכם במשכני הארץ. ויכל להגות בתורה מתוך
רחבת ידים. ויזכו לעלות על במתי התורה והיראה. וישלשל התורה לא יפסק מנאצויהם.
ויזכו לעלות לציון ברנה. **שמואל אהרן הלוי סרדס.**

הגני סבך ברכת מז"ס את כבוד ידידי התתן הנעלה חייב בחדיית מר **שמעון שנינגארין** נ"י
מקראקא. לאירושיו עב"ב בת מהר"ד יוסף נ"י מסיי דוסנא. יבך ר' אתהם ואנחתם
תהי להם לסקור ברכה והצלחה להפדות ישע בכל אשר יפנו לאורך ימים ושנים.
שמואל אהרן הלוי סרדס.

מז"ס! מז"ס! אל כבוד חבירנו ח"ה התתן הנעלה מופלג בתו"י מר **שמעון שנינגארין** נ"י
מקראקא לאירושיו. יתן ר' שייק וסמו להגות בתורה מתוך רחבת ידים. ויזכו לעלות על
במתי התורה והיראה. וראשיתו ואחריתו ישנא מאד. בבכ"ת התורה. קראקא:
הבדורים מברמיד דראמסקער הישן ומברמיד דראמסקער החדש.

מז"ס! מז"ס! אל כבוד חבירנו ח"ה התתן הנעלה מופלג בתו"י מר **מאמיל בירנבוים** נ"י
לאירושיו עב"ב בת כבוד הרב הגאון המפורסם ח"ה מהר"ד **שמואל שלמה** בראהן
שליט"א האב"ד לוקאוואה. יצליח ר' דרכם. תורה וגדולה יתאחדו על שלחנו וישנא ויגדל
ויעלה ויעלה מעלה על במתי התורה. קראקא
הבדורים מברמיד דראמסקער החדש.

נאד יצד דמעו

דערב הגאון המובהק מרא דכלהו תלמודא רבי יוסף ענגיל זצ"ל
דבר"ק פראקא איננו

הרצנים הגאונים הנפוצים (ו"ה נח"ה)
הריק חצד"ק צושטאטש נח"ה נכחה
פתים ונו"ה פנחס חל"ה ח"ה הורוץ
חצד"ק צראדעקין ונו"ה חצרהס נענדיל
סטיינבערג חצד"ק צראדי ונו"ה חיים
ירוחס חצד"ק חלעשטאד ונו"ה דוד
החלעשטאטש חצד"ק סאקלוצ ולחמרוס
הספידוסו הרצ ונו"ה ילחק חלונים נשיא
"חגודת ישראל" צסס חלגודס וחמון
הענוס זצ"ל ונו"ה ננחס נחרגשטעטערן
כ"י ושורר חת העס לכייס חלונים לחורה
ספרי הגאון זצ"ל פנשאר צבת"י

זאת עולה וק העדער כחננות עסן
נקשרה ניר ופנחס (וכל חצקה
רובל (גוד' חנוך) כל דו"ק חצד"ק
ח"י דורו קורא עליו עכל חצקה רובל
דסו קרי"ל ודני פייטן ודרשן דצרים
כחויימן נאמר על הגאון הענוס זצ"ל
ני זאת עולה וק חנוצר (נכונה גצוסה
ועהרה העולה דנינוס ניוס"ה) עכל
חצקה רובל (סלוס צכל סלינוס נענוס)
דסו קרי"א חורס נציאוס וכחננים חו
נכחיס לו בקופקא סגורים על פין
נעליפותיס על כפתו ודני נעל ילדותו
חיה קודס לדי לחורס ולחננות נעלדותו
נעיר פארגא נהפדסס סנו לעילוי נפלה
נפלות חיה חריפותו ונקיחותו צס"ס
נצלי וירושלמי ספרה ספרי חוספתח
נכילתח וחד וכל (נדחיס) כל לו כל
חיס כל ח"י נקיצל גדול ויספ חוס
סכליש על חלדן העססס סצר חל סצר
יחדיו ירובקא חלש יחלס חרוסה
נחיוצו סנפלאיס פייטן חיה יפוס
נענינוס נעליפותו יקחיס נפנינוס צלסון
ח סס יסר צעט סופר חסיד ורשן
גדול דרשנים חופת חנוסס ספתו
חמרי נעס חנרות ד' חנרות ססורות

בליל ב"ק פ' ח' לחודס נרחסון
כלהו חרלסים חת הנלוקיס
ונכנס חנון סקודס ונפער דגל חחכמים
וחנננים חרצ חלי גלון נובהק נופת
דורנו עטרת ספחרת ישראל רבי יוסף
ענגיל זצ"ל חצד"ק קרלוקא

האבירה נורחס עד נחל. בהלקה
נעל חלסיו עטרת ספחרתיו
חודיו וחדיו גלון חדיס וכסיר חסר
לא נס נחלס כל חורס ינוס וליחל
חנחיר לחרן וכלרים צחיוצו חרבים
והיקרים חללס חו ונפיקיס חנה
וחכנוס חנון חרוס צחיוצו סנפלאיס
פ' סנים לחורס סצ דחננותל לקח סוצ
חחון דחוריסל גבורות סנויס חיה
חחור. ח"ה חיוכיס לחורס חן פורת ח"ה
נצי עלסס חחיו על פני חיסחללי נענוס
סענועס חחורס ח' חלסך נד חלוקיס
ני לא ירד עליו דנעות כפלוני נוס?
ני לא חולס עליו חלכו חחורה
נעצרון נחיס

נשמתו סקד עכלס לחורס נעיר וויטן
חשד חגלה עס חגולה חסר
חגלס נחוריס גליליטן חרגלי חעלחנות
נציוס חחסון פ' כך ח' נרחסון חוצל סנוס
לקצרות חיס קל פסוס סענועס צכל
חעיר וכדעס חגלל חלום נחלס סענועס
חחורס חחלס צלל כל יוסחיס וצחו חחלק
חחלון חנוס זצ"ל חת כצוד חחחרון
ויחורו חחרי נעיתו סעסרים חלף חיס
נחורס כל חחוריס וחרצנים חגלונים
סליט"ה סדרו סתס נעיר וויטן וספידותו
חח"ה ח' חחיר נחירוחון סליט"ה צחח"ה
חיה ישראל וצחח"ה "נפססוחל" חח"ה
ח' יס"י פירסטי סליט"ה חרצ דערת
"פססוחל" וסח"ה חחח"ה דסס ח' יוסף
צו"ה חחח"ה ועל חח"ה ספידותו

דבם וחלצ תחת לשונו בשון לעוודים בשון הזהב. כאשר יראה הרואה בקונטרסו שז דנחנחל וצפארי ספרי. קראקא קראקא עוד לא השמעו את הוד קולו צוולו אל הקודש. וזה נעים היו דרשותיו שהם צחלי הדרך. טרם ואלא יצאו צל קלה בפני הזמן נכבו העינים הנחירות האלה כאלו השפטים הנפיקות חכמה חלקים. וי יי על הא שופרה דבלי בארעה קל צביחל:

ובאשר שאל דמנע"ה את ד' הודיעני ד' קלי ונדה יני וזה חיל ענה צצנה חנוה (שצנה ל) ההקצה הזאת יכל בקרצה רעיון נפלה כעו האדם אשר יני חיו הנה נעשה ועבודה זה בשדהו וזה בכרמו והיתה עבודתו לו לאכלה. וזה ישר צדי התורה והחכמה לענן דעת את ד' והעבודה הזאת מושך כל יני חיו עלי אדמות ואם כלה האדם את מעשיו וינלא עבודתו נגד חלקים ואנשים אז יאמר חליו כי וזה צצנה אחרי כלום העבודה וצנעה דציו כחור עליו כי וזה צצנה (חוס' ונחות ל) ודמנע"ה לזה לדעת אם גער נעשיו והשלים פעולתו השיבו ד' צצנה חנוה כי ישלים עבודתו ובחוס נעשהו יחקוק אל ענו וצצה נפשו אל ד' צצנה קודש.

בשבת קודש ילח נפש האלון הנזון והעל הסעיונה אחרי אשר השלים עבודתו אשר עזר ל' ציוני חיו. וכפי שבוהזים חלי נעיר וינן ה' צו ס"ה שנה חל על ראצדן ולא משהבחין. ולמען שיתו שפחותיו דוצצה חנחתי ללין אחרו הערות צמיצדיו הנחמדים:

בספרו צית האור. ח"ה כלל ס' חידש דתא דאמר"י חין עונשין נח"ד חיינו היכי דצלה הק"ו פקור לגורי חלל היכי שצלה הק"ו ג"כ חיינ ויתה ורק שכלנוד נחק"ו לחייבו ויתה חנורה ספיר עונות"ד דלער נרובה חיו צכלל עונשים יעוש"ה והציל שנה דח"י לזה ולעכ"ד עוד דח"י נחוס' פנחדרין ד"כ דב' צצה"ל וס"ה דנולי

ליליף בק"ו נשריפה לו נסייף החמורין נחנק וסקילה חמורה וינייהו דכח"ג קאמר לקון לר"ש וכו עכ"ל וקשה דתא כל חיינו אחרו ויתה חמורה לוי סכח"י צ' ויתה דנדון בחמורה כעס"ב רס"י שם צנח"י וס"ב הא"ך ליליף נחק"ו הא חנח"ד. והנני ספיר קאמר לר"ש דס"ל עונות"ד צנחדרין דע"ד ליליף נחק"ו. ולחכ"ל כסון נאור כיון דצלה הק"ו חיינ ויתה הקלה ורק שחדין נחק"ו לחייבו ויתה חנורה ספיר עונות"ד. ועפ"י מיושב ק"י הנפוי דליל קרל לחחו ולא לחחורו דזוננני צ"כ וצועל חין חייצן שריפה. הא קיי"ל דהרגו חין נהרגין. וקיי"ל דחין נעשין וזוננין עד סכונות"ד. וקיי"ל דחין דנן שנים ציוס אחד. וקיי"ל דחין נעשין דרין. וא"כ עונות"פ אי נקודם כנח"ד על הצועל והורגין אחרו חיד. וציוס חב' סכונות דנים של האשה דתא חין דנן שנים ציוס אחד וזה"ל חזונו צודלי חייצן שריפה כונית האשה דנכח ויתה הצועל לא יוכל לחייצן דהרגו חין נהרגין. ואם נקודם כנח"ד על האשה והורגין אותה דחין נעשין דרין. וציוס השני שדנן את הצועל כצר נהרגה האשה וסוג צלחו קרל ידעין דחייצן חנק דנכח ויתה האשה לא יוכל להורגין דהרגו חין נהרגין וס"ל קרל דלחחו ולא לחחורו וזה ק"י נפלה. וזה"ל כסון דהש"ס נכות ה' פרי" לא הרגו נהרגין הרגו חין נהרגין ונשני חין עונות"ד. וא"כ שפיר ל"ק דלחחו ולא לחחורו כנח"ד דנקודם דנו את האשה ונהרגה חיד וציוס שני דנו הצועל וחזונו חו"ה לחייצן שריפה כונית האשה דח"ל כיון דנעה חנ"ד של הצועל כצר נהרגה האשה והרגו חין נהרגין ובכ"ל דז"ל חין דצלה"ס חייצן חנק כונית הצועל שפיר חו"ה לחייצן שריפה נכח ויתה האשה דליליף נחק"ו דהרגו נהרגין דכח"י עונות"ד. ולחכ"י ל"ק דחין חייצן דק חנק כונית הצועל וס"ב ונכון והארכתי עוד בצורה חכ"ל ואבנ"ל:

צעלנו. ח"כ חן לא עת התייחדות דנינו
 האם צעה הזאת אינו חלה שוב אינו
 כל דהא קודם ששאו וילון בכל רגע
 ורגע כוגע צעלנו חלה שכל יוכל לחול
 צפועל עונותה נגע נדרס נשום דים
 עליו עונותה נדרס החמורה וצבע לה
 עונותה. וספיר בצרו רצון דכשעשאו
 לכדין הזה וילון דנטיסר נטונותה נדרס
 ברגע אחרונה חלה עונותה נגע נדרס
 דלוי כוגע צעלנו וכוונתן מלוח וניוסב
 קו' סהוס' ח"כ יס' לי עוד כעה
 הערות בחיבורי הסוגים ואכע"ל.

המורה

סימן ג

מאדמו"ר הגדול מאוסטראווצע יל"א:

בב' ויש צפוק ויבא יוסף את דעתו
 רעה אל אציהם. ופי' צמקום
 יצ"ע עונותין דלכבון ציטרא דחליט ון
 חיל חיל ית אודניאל וית דנציאל.
 ויכול לפרס דרך דרוש דהנה פירשתי
 נה טעמו הי' ליד צפון כל יחק וכן
 קודם דרכה ליה יחק לצפו שיציה לו
 ליד ון חיות ורצקה לוחה ליפקע שיעלה
 גדי עזים ונדרש צהר יחק צצער חיות
 דוקא. וי"ל כך דהנה ח"י צגוי חולין
 דק"י כי יחק ננך הנקום וצמח לא
 על הכתוב חלה להחיר להם צער תלוח
 דקודם שצמח צהנו"ק חקור להם לחכול
 צער תלוח צער צהנו"ק החלוי להקדמה
 חק סלונים חן נחיה שחיו חלוי
 להקדמה. והנה החיות קיינו כל התורה
 עד סוף תהנה. ונשתמח גם החיות
 חיו נהגים חקור צער תלוח חלוי
 יסדאל צמדד נחיר שחיו יכולים לעשות
 נחמ צבל נקום שירלו ולחקריו סלונים.
 והנה נקודם הי' העבודה צצבורים.
 ונצוה צב' דגס יחק ידע כי עשו
 חיו נחמח בסודת. ויחק חבצ כי
 עשו הצבור סלח ידע פומח צבורתו
 ליפקע עד סלונג לו עשו את צבורתי
 לקח בנצוה שס צרב"י וסוד לא הי'
 לו שום עלה לחכול צער צהנו"ק נשום
 דעשו דקוח הצבור חיו חלוי לעבודה
 ויפקע

שם צכלל קט. העיר לחלק בין צפונות
 דלחורי בצע לה עונותה. (ונחיות)
 כ"ד) בחיקורין דלחורי חין חמ"א.
 דלוי בחיקור נצוה ציננות ל"צ דלח"ג
 דלחין חמ"א עכ"ל חיקור הנחיות
 נחיות חלי וקחי. ואלו צפונותה נוכח
 צגוי נחיות סס דלפי קצרה דלח"י
 חיו קדין סה" עונת נדרס נגע צו צו
 דלחין עונותה הנגע חלה חיו חק חס
 ח"כ עשאו לכדין הזה וילון דנטיסר
 ע"כ ננדרס עכ"ל חין עונותה נגע צו
 חלה כיון דלח חלה צשעתה עש"ה.
 וחסציר קוח לחלק בין חיקור נטונותה.
 דטונותה חין לה נחיות צבחות וחס
 חיה חלה צשעת הנגע שוב חין לה
 חלה נחיות עש"ה עונק קצרתו. חלה
 הערתו נח"ס נחיות ח"כ כצר היער
 צס' קדן חורה לנחיות סס. ונך
 קצרתו לחלק בין חיקור נטונותה נצוה
 צנח"י פ"ד נח"א ח"ל לעכין צחלחי
 צינה קנענחן דלחין ונכרפו כיון דצשעת
 קצרתה נטונותה חין צו כשיעור ישוב"ה.
 ואונס ב' צנח"י סס דלח חיותה
 צלח נגופה ונלד עננה חק צצעת
 קצרתה לא יוכל לחול נח"א חס יס' לה
 נקום חחרי ונן חלה ספיר עש"ה ועפ"י
 מיוסב קו' סהוס' נחיות סס דחקשו
 לפי קצרת הנקטן דלחיו נחלק בין צ"ה
 לחח"י ח"ל לרקדק נח"ק דלחור חבל
 עונת נגע נדרס ונוכח דל"ח סל"י
 עש"ה. וצח"ל וניוסב דהגוי ער"י ספיר
 חל"י דנענח נפחה נגע חיו דנינו
 סל"י וכו"ל. חבל נחמ"ק לא יוכל לפרוך
 כיון דס"ל דטונותה צהס"ת נענח וחו
 כוגע נעלמו וניקרי עונותה נגופה
 סהוס' נחיות סס וס"כ ספיר חס עשאו
 לכדין וילון דנטיסר ננדרס יוכל לחול
 עונותה נגע נדרס דנחלי חלוי וקחי
 וס' דלחיו חל צעת קצרתה חל ח"כ
 ונחמ"א ח"כ. וצלח זה עובן צצרת
 דקוח לר"י דנענח צנגע חיו ספיר
 כיון דכל חיותה צעה נגישת חיו חס
 חיו חיו חל שוב לא חלה ח"כ וספיר
 פד"י חיו חל לחס"ק דנענח לחסדין
 נשום נגע נדרס דחו נשום סנוגע

ויעקב אינו זכור ולכך נזה להציא יד
 ונחיה שאיר להקדשה. אצל רבקה ידעה
 האמת טעמו עכר זכורו ליעקב. ויעקב
 הוא הזכור וראוי לעבודה לבן נותה
 ליעקב לעשות קרבן וסגדים וז"ל ונכון
 ופנה החוקי בחולין פס כ' דצעיני היו
 דסאים לחבול נקום דלח חזי להקדשה.
 וצ"י ד הלי זכור פסק חמור קל נפגם
 בארצו וכן צ"ל נפגם. ולפ"ז כ"ל ד"פ
 חת"י הכ"ל דכוונת השצעים שחלפו מן
 הארון ומן הזנב קרלו לעשות הצהמה
 צע"י שלא יטערו להקריב שלמים ויוכלו
 לחבול כך. ולפ"ז י"ל דזהו הדיצה רעה
 שהציא יוסף אל חציו דחנה כ"ל דזה
 טעמה לו יעקב כחונת פקים היינו כגו
 צגד"כ. כי חושנו לזכור פס"י זכור
 ונחל וע"ז היתה שכלת השצעים וחס"כ
 ראיתי בכלי יקר פס"כ. ונומילח י"ל
 דלכן הוכרחו השצעים לעשות נוס
 צהמה יען כי חנה לא רלו סיקריצ
 להם יוסף צחושצם כי יוסף אינו
 הזכור רק רחובן שהוא זכור ונלחה.
 וגם לא רלו לעשות מעשה כנגד חציהם
 לזה עשו להם ענה שלא יטערו לזכור
 והעילו מוס כדאי צח"י הכ"ל וזה ע"ז
 סג"ד יוסף לאציו שהשצעים חושצים
 ונחשנה שלא יטערו לו להקריב קרבן
 כפ"ל. ולפ"ז נז"ל הו דנוחזר צמדרס
 שאמר יוסף עליהם שאוכלים חצונה"ח
 וכן משמע מלשון חת"י הכ"ל. והינו
 מוכן לומר כזאת על שצעי ד' וגם
 חפ"י לפי הענין שאכלו ופרכסת ופלוגתתם
 אי יא להם דין ישראל או דין צ"כ. גם
 זה הפ"י הוא דוחק גדול כי למה להם
 להכניס ח"ע צוה המחלוקת והלא יכולים
 להושתין עד אחר הפירכוס. ולהצ"ל כו"ל
 עפ"י שחשורו דכוונת השצעים צוה
 שחלפו מן הארון והזנב כדי לעשות צע"ס
 שלא יטערו להקריבו. וכ"ז יתכן רק
 צהמה שלא הקדישו עדיין. ואף כי חסו
 על נפשותם שלא יקלקלו פוס דבר ואם
 יחטבו מן הארון נחיים יאקור אותה
 חתיכה נקום חצונה"ח. וצ"י עדיין ח"י
 להם ענה לעשות הצהמה צע"י אחר
 שחיתה. וא"י צבורות דל"ע דאם נעשה

צע"י אחר שחיתה קודם קצלה חזי נוס.
 ולשמוע נותרים הם צעלום דחשחיהם
 כשרה צור אצל עדיין וזה יעשו לזהמה
 שצבר הקדישו. אף קודם ח"י לא
 היו נלווים על ח"י חטלת מוס צקדשים
 וצ"י קדשים חקור צלח פדיון וצעי
 העבודה והערכה. ונומילח נע"כ חס יעשו
 מוס קודם שחיתה יקלקלו אותה חתיכה
 דיאקור נקום חצונה"ח. ואם יעשה מוס
 לאחר שחיתה שז לא יוכל לפדות אותו
 דצעי העבודה והערכה. אך חנה ח"י
 צגו חולין דנופרכסת ח"י כח"י לענין
 העבודה והערכה. ח"כ חתבו אחר שחיתה
 בחיות הצהמה עודה ופרכסת דאותה
 חתיכה שרי וליבא איקור חצונה"ח נקום
 וצ"י חכ"ו. וגם יכולים לעדות הצהמה
 דנופרכסת צר העבודה והערכה. ונומילח
 ח"כ חכל דכל המחלוקה נעשה ע"י
 טעמה לו חציו כחונת פקים ועשו
 לזכור. וע"י חסצו השצעים עלות שכל
 יטערו ליוסף וכל ח"י להם פוס ענה
 צהמה קדשים רק להעיל מוס צהמה
 עדיין ופרכסת ואכלו הצבר שחטבו מן
 הארון ומן הזנב שלא יתקלקל ויוסף ק"ל
 דזהו חצונה"ח ונכון. ודפח"ח.

סימן נה

ב"ה ויראשצווע

ל"ב הה"ג שליט"א:

ע"ד חק שאמר לי כ"ג צחיתני צלל
 קורחו לפעט"כ חת"י יונה דפ"ח
 דחיונה צהבחה מעיו נחללה וילחה
 לחולין. ופנה צח"י נעק"ל חרית פ"י
 דפ"י וצע"י ח"י צהנו"כ דחיו צהנו"כ
 חק חפ"י דצטעת חכילה אינו מחויב כגון
 קין שאכל ונחגדל צחוד קיעור עיכול
 דחייב לצדק צהנו"כ דחחית חל עליו כ"ז
 שלא נחעכל. וא"כ קי חנהי באוכל
 חרונה ח"י צהנו"כ לש"י חר"ס צהל
 צרכות. וחר"י צחכילת נעיים כצד נחללה
 חחרונות ואינה חכילת איקור דהא לאחר
 חכילה ח"י חיתר וחיו צהנו"כ על שנוכה
 צנעיים לר' חחלונים ח"ל עכ"ה.

הנה צ"ב ישראל ולפי ה"י תגור פי
 דשאני המס שנתחלל באיקור נחני
 החילול חבל צבאן סך שנתחלל צהיתר
 ל"ט החילול ע"ס והוא חידש מאוד
 ומליאה נקמה דא"ך יפרנס התוספתא
 שהוצא צרס"י סס דפך כהן ח"ע סגון
 של תרונה ונציא צ"ב ישראל ונעגלו
 ע"ג דמוכה להדיא דא"ך היבא דנתחלל
 התרונה צהיתר נחני החילול והוא
 פליאה עלינוה ויד"ב ונה"ר נענדיל
 חורצאך ונפח"ק חנור לייסצ לשון התוספתא
 עפ"ו דמוצא צהר"ט צפה"ט דנע"ס
 פ"ב וצ"ב דהא דא"רס לא יקוד עש"ה
 דמוצא לקוד הבסן א"ך שנומס צוה יד
 הישראל ונציא סס דהניא דצ"ב ישראל
 ונעגלי ע"ג וע"י צוול"נפ"ה נחני תרונה
 ס"ח סנציאור ולפ"ו יס לפרס התוספתא
 ג"כ באופן זה דכהן סך ח"ע סגון של
 תרונה ונציא צ"ב ישראל ונעגלי ע"ג
 היינו סנותר לישראל לנעגל הסגון ע"ג
 זקנו הבסן א"ך שנומס צוה יד הישראל
 ונחור הרצותא והוא פי כהן לפי פי
 ר"ג הכ"ל חבל נה יענה לכל מדינים
 צתוספתא סס לפי ר"ג הכ"ל ומסקס
 הר"ט פי"א ונתרונות וצב"ט סס נחוס
 דנתחלל צהיתר ולע"ג וצגוף קר"ב
 הכ"ל ונלחתי צס חנודה ישראל ליל"ב
 הגאון נדוואהרס סליע"ה שהק' כן חבל
 לקוספס דנילחתי לק"ט דבצר הארץ
 חול"ט פי"א ונתרונות דס"י הר"ט דדוקא
 נתחלל צהיתר חבל לא צנתחלל באיקור
 ע"ס ח"כ להרנז"ל לק"ט ולדעת הס"י
 הכ"ל דא"ך באכילת איקור נתחלל י"ל
 דק"ל בהנך ראשונים דחלקו אהר"ס
 דרס וזיוון הוא דפסור באכילת איקור
 ולא (נצחוני) ולק"ס

(חמשן יוא)

יוסף חיים בלוי ערשטיין חפ"צ דה"ק דג"ל

סימן נט

ב"ה פה מיעבוב

א] **בש"ס** סצווע ד"י הנכנס לצי
 סננוגע דרך אמוריו ואפי'
 בולו סון נחנעני גהור דבתי וסצא
 חל

סנני סכחוצ לכ"ג נה סהעירוחי צענין
 זה דא"ך סרלתי להאחרונים סתססן
 צווסלס לוור דתרונה סנתחללה צהנחה
 גרון ילאה לחולין והיא אכילה היתה
 ויס לי לפסקס צוה ד"ל דא"ך דנתחללה
 התרונה באיקור אכילה זר חבל נכ"ב
 דנתחללה לגנורי וילאה לחולין סלא יהי
 ססור ככל וכונו צכהן סנא סאכל ח"ע
 ספסור ונחיתס נחוס סנתחללה עכ"ו
 נצוור להדיא צהר"ס סב' תרונות פי
 דליכא איקור לאו וצב"ט סס דלא
 חנענע דק ונחיתה חבל איקור חילא
 וע"י צלח"ט פי"ט וסנפסדרין סהק דאחאי
 חינו לוקה צכהן סנא סאכל ח"ע וע"י
 צספס"ט ואל"כ ונח"ס סין רל"י דסס
 קלי חנאי ספסני ח"ה דק דני עלים
 ע"י ב' סחוי דנתחללה התרונה והיינו
 דא"ך דנתחללה באכילת הראשון וליכא
 חיתס פסור סצ' ונקורס כיון דליכא
 ונחיה חבל סין רל"י ונח"י דחוי באכילה
 היתר:

ה"ן חנע דל"ס כן יקסס לבאוי סקוגי
 דבריתות ד"ו דנייתי הגנ' רל"י
 צהיתר לכסן סך ח"ע צסנן של תרונה
 דישראל ונעגל צו חח"כ דנתחללה נקרה
 ונחור צו כי יחללוהו ולפי הכ"ל סין
 רל"י ונקרה הכ"ל דק לפסור ונחיתס
 נחוס דנתחללה ולא להסיר לגנורי וצב"ל
 ולע"י ו"ל דאכילת תרונה דליכא חיוצ
 ונחיה נחני סצרה דנתחללה לפסור
 ונחיתס וצקיבה לזר דליכא ונחיה נחני
 החילול צהיתר דנחיתס סד דרגא חבל
 אכתי י"ל ככ"ל דצתרונה דליכא איקור
 ונחיה ל"ט סצרה דנתחללה לוור
 סילאה לחולין לגנורי ונחיתס באכילה
 חיתר דנח"ל ונחיתס ככ"ל סו"ר צס"ה
 צ"ל י"ד ק"י ל"א סרלס לוור דחייצ
 ונלקות נחוס זרות יעוס"ה וא"ך סוה
 ל"ע לוור דחייצ ונלקות חבל לוור
 דליכא איקור כנעט צדור סהור כן
 וככ"ל

וראיתי דצכ סלא צח"י ר"ג חנ"י
 צס"ס ונילחא צבריתות ד"ו
 ספ"י פי' סדס דלא ספירס"י וסוק'
 דכהן סך ח"ע צתחלה דק דכהן סך

סימן ב

המשך פה"ב קונטרס ג סימן דא

ה' ויער'יון פס גבן לצדורי ד' הרנו"ל
 שם' השולח דג ונספל ויס
 והניחו עד סוטה הייז נשום חונק
 דנושנע דשולח דג הוא הולדות חונק
 וא"י לנח דכנוו סחונק אפשר להיות
 הולדות סוחט ה"ה שולח דג ועוד
 דשולח דג ח"ד כלל לחונק חלל בשוחט
 דהכ"כ ע"י נטילתו ליצעה פסקי לחיות
 ונ"ל כועל החיות צכבין חו ע"י ד"ח
 והיו הולדות סוחט נשום ונ"ל רש"י
 ז"ל צתענית כ"ד ד"ה יונא וכ"ו יעו"ש
 דנושנע קלה נלשום דשולח דג חו
 הולדה דסוחט לא דחונק ואפשר לי
 ביאור השיטות ויצוחר צזס ע"י הירושלמי
 דק"ל דשולח דג ונהניס חיוצו נשום
 קולר בדאונרי סתם כהן דלד כורח
 וכל דער סנודיליו נחיותו חייז נשום
 קולר יעו"ש ונ"ל צמה סנאופקני צענין
 דגיס שהולחתן ליצעה היא נייחתן נשום
 ענין זה וצחיו אופן נפעל נייחתן חס
 חין חויר היצעה נחיקתן סיינותו ע"י
 החויר חלה ננפלה חוסר החיות הוא
 סנותין דגיס זהו חיותן של הדגיס
 ועתוד רעצ ולנחון סן נחתן סתן לריבין
 צכל רגע לחיות חדש ונה שח"א חלה
 כסתן צגיס חו"ד דחין הדגיס נקצבין
 סוס חיות ונהניס רק חויר היצעה
 נחיקתן וע"כ נהיס כשצחין ליצעה
 ונהניס פועל חלה זו ע"י סנאופקין
 צגיס חס נילוליס נחויר היצעה ספועל
 צס לרעה ונ"ל ע"כ צרכות כ' ונה
 דגיס שציס ויס נכסין עליהן ואין עה"ר
 שולעת צתן חף זרעו סל יוסף חין עה"ר
 שולעת צתן ועכ"ח חין כ"י חס"ס דדגיס
 שציס חיס נדחין ע"י סיקוי דסחוט
 נעיד הפיבו ורק דכיסוי הניס נללת
 עליהן ונחיתם עכציות וכל"ל ונח"ה
 סיקוי זה צכחו להכלל נעס"ר הוליל
 ספועל חלה ונחיתם כך זרעו ע"י
 וא"כ כק"ל דנחיתם הדגיס הוא ע"י
 חוסר החיות חל"ע קוצא חוחי השולח
 דג ון היס חייז נשום ג"כ נח"ה ונחיתם
 דחונק

חל הצית דרך ציחה חסרה תורה לכול
 לא גרע וכלים סצצית וצחוק שם
 דחפי' ככנס דרך פניו כנוי צעינן רוצו
 ורוצו ככולו ותיונא דרך חחוריו כנוי
 כשכנס רוצו ונח קינוא נשום דרוצו
 ככולו ונח' החוס' חלה סחירה לנ"ס
 דו"ז הגלון ז"ל צק' חגודת חוזב דל"א
 רוצו ככולו רק גצי נלוח ונח צננ"ה
 ק"י ל"ו דלנוקה רוצ חיסה חו חונח
 רוצו ככולו חף נלענ"ד לחדש דל"א
 רוצו ככולו רק היכל דהרוב הוא דרך
 לעשות כן נח"ה הוניעוט נגרר חחר
 הרוב נשח"ב היכל דהרוב חיו דרך
 לעשות כן חין הוניעוט נגרר חחר
 וצכפוני סהגלון ונח"ן חיות ז"ל וצכ"ה
 חר"ס כ"ב ונפ"ז ניוסצ תנייה סחוס'
 חנ"ל דדוקא כשכנס דרך פניו דדרך
 לעשות כן שפיר נגרר הוניעוט חחר
 הרוב נשח"ב כשכנס דרך חחוריו
 חחין דרבו צבך חין חוניעוט נגרר חחר
 חרוב כנ"ל ככון

צ' ב"ש' נדרים צונסנה כל כינוי
 נדרים כנדרים וכו' וצ"ן
 פס דחפי' לנ"ד לשון סצדו להס חכונים
 חוי דחור"חא חף החוס' סס הקסו
 לנ"ד לשון סצדו חחין קנייחי סולין
 לעזרה ונ"י דצכזיר לא חונר' לשון סצדו
 ונודס חנ"ד דכינוי דכזיר לשון כותיס
 וחנ"י לי חלוד על דצותינו סחוס' ז"ל
 ונחירושלנוי כזיר דח"י סס כסונות סצדו
 חחשונים חין לחוסקי עליהן ונח"י ר'
 חייח קזיח חזית חלנא דחפי' כנוי דכזיר
 להך נ"ד חוי לשון סצדו להס חכונים
 ועוד חנוה לי ננחילתן ד"י דחונר סס
 צגנ"י ליונא כחנחי צס"ח כינוי כינוי
 חקורין וצ"ה נחירין ונחי לאו דצ"ס סוצרים
 כינוי לשון כותיס וצ"ה סוצרין כינוי
 לשון סצדו להס חכונים ונח"י חס קחי
 על כזירות וע"י חוס' כזיר ד"ט נצוחר
 סגס צכזיר חולקים צזה ונע"ג ואצקס
 ונח"ינ"י "הפרצק" סיעיינו צזה

פישער בארינשטיין

דוס"צ דח"ה חנ"ל

והרי החורה נותנת חיים לאדם העוסק
 בה ה"ה הדגים צוים עקצלין שם
 חוספות חיים לח הזלה והגנה נעיתה
 צלצל ועי' וד"ר ויהי פל"ז עה דגים
 הללו גדילין צוים כיון שירדת טפה אחת
 וצלעלה עקצלין אותה צלעלון וכו'
 השונע שהדגים גדל לנאונים וכל טפה
 שירדה ועקצלין אותה צלעלון והר"ן
 הוכחה שהיותם הוא הוים ובשנסקלקין
 והוים ויד ויהי כפי' הרות"ל שצירדנו
 ונה דלא דני לכפתו ונה צרעצ דעפור
 כ"ל שאין הענינים דונין דהתם צכפתו
 ונה צרעצ. הרי הכפיתה צעלנו חינו
 שיך צעלם כלל אל הויתה. ואין הכפיתה
 חלק ונהויתה. והחיתה נפעלה ונעילה
 ע"י שאין להם ונה לאכול והיו רק
 גרעא ופעור. חצל הבא חדג הרי חיותו
 ונזונו צעלם הוא צוים שצברא שם
 והסילתו נקם הר"ן עלנו פעולת החיתה
 שנקדנו ונקוס עלם חיותו. ואם ונה ע"י
 עקירה זו הרי יש לנו נעשה חיתה
 לחיצו. דהיינו העקירה (והוים). וד"ר
 לכפותה דהתם לא עקרו צעלם ונקוס
 חיותו דכנוו שס"י קודם הכפיתה ה"ה
 בדיין שגם עקודם ל"ה דצוק צעלם
 צנוונו והיותו והרעצ נחשצ קחתי ונעילה
 חצל הבא יש לנו נעשה עקירת חיותו
 צעלם. ונחשצ חיותו ע"י נעשה צעלם.
 ובסנות הדג חס"ב צרעצ נקראת החיתה
 על קנו וחיצ שפיר כח"ל ודוק. וס"י
 דס"י כס"י הונג"א חס"ל ודעיוני דאורי
 דיבסם עזיק לדגים והיו כלעלם צלם
 וכו"ג דנתנו לדבר הנזיק. והיו חולדה
 דקוחס לא דחונק.

ה' וי"ש. נפקותא. צה דלכ"י הר"ן מעל
 החיוצ רק צבעת ההנדלה והוים
 סאו עוקרו נחיותו. ולכ"י דס"י ז"ל
 חרדצא אין החיוצ עה שנקדרי ויהי.
 דהים חינו כלל חיותו דדג ולא מקקי
 לחיותו צהנדלה זאת ורק עה שחוללו
 לחיור היבסם עה עזיק. והיו כנתנו
 צאור וכו"ג. והיורשעלני ק"ב ע"ב כס"י
 הרות"ל רק דקודר דכל סאינו טעל
 החיות והצנע"ה רק עקלק הצנע"ה והחיות
 אין לו ענין לכ"ה דנ"ל הוי רק כשנעול
 החיות

דחונק"י צכנהדרין דכ"י כפתו ונה
 צרעצ פעור יעוש"ה ועענא נשום דחינו
 חלל גרעא שלקחו וננע וננוו דצר
 הנחיתה והיו כנוו הכנסה לכיפה וא"כ
 חס"ב צכולה דגים הרי לא עשה צחם
 מעולת הויתה. חלל טע"ז הנה ויהי
 צרעצ וננא ויהי כפתו ונה צרעצ וכל
 יחסיצ דוניה דהתם. חלל. שנסברתי
 דצחקירה חס"ל יש לדון נעש"ע חו"ה
 ק"י ק"ק צענין נע"י שנסעיה נחלכה
 צהוים פקולין. וסם צכ"צ הדיח צהם
 כלים פקולין. וצונג"א שם קק"ה ויהי
 חס הדיח ירקות צהן פקולין וכו' ונ"ז
 חס שרה הירקות חלל יכונשו ויקרי
 נחלכה חצל חס נהן צחם דגים חיים
 חלל יונתו לא ויקרי נחלכה דחין
 חוים פועלין כלל רק ונליקן ונהיחה
 וכו' יעו"ס. וצחגהות יד חפרים שם כ'
 ציחור דצדיו דדוקא צירקות שהוים
 פועלין צגוף הירקות חלל יכונשו חצל
 צדגים חלל יונתו חינו עושה פעולה
 צעלנותן של הדגים חלל שהוים נשונדן
 חותן חלל יסלוט צהן חחור טע"י חור
 היצבה הם ויהי חצל חין חוים פועלין
 שום דצר צעלנותן של הדגים יעו"ס
 וכו"ב הרצ ז"ל צסו"ע ק"י ק"ס יעו"ס.
 חונס ונדצרי הר"ן חס"ל טכ' דכולה
 דג ונהוים הוי חולדה דחונק. הוא
 קחירה גלוי נקצרתם. דלדצריהם שולה
 דג ונהוים הוי כנוו כפתו צחמה או
 צלנה והוי חולדה דקוחס ננע שחרי
 פועל חלחלה חיותו ע"י דצר הנזיק
 ונ"ל סכין שחיתה או חור הנזיק וננע
 ועכ"ה דדגים עקצלין חיותן ונחנים.
 וציבסה הנה ויהי נחוסר חיה והוי
 כחונק. דהתם כחי חינו נוליה חיותו
 צפועל חלל שנונע וננוו הנשינה שחור
 חיות חדש שצכל כסיונה ונשינה חדש
 נקצל חיות חדש כנודע דרשחם ז"ל
 עה"פ כל הנשנונה. כל כסיונה ונשינה.
 ולפיכך שולה דגים דויה ננע לחונק
 לא לשוחט והר"ן חס"י היפוך ק"י ז"ל
 ונל"ע. ועי' ס"ס צרכות דס"צ ויהי צנקוס
 חיותינו חנו ונחיראים צנקוס חיתהינו
 עאכ"כ. כך כשחנו עוקקים צחורה וכו'.

ויעשה חסודת היל כנוו צנוניס דונקדצ
 הצישוב דהוי ועשה חסוד. ויהי כיו"צ
 וצפיר הוי שנים טעמא ופגור השולח.
 ודו"ק היטב.
 (המשך יבוא)

מנהג דור בקורניס פגור

סימן סא

ב"ה ראדום.

לאחר יקרי הח"ב מ' אדרין ברוך ג' בשילאב
 ע"ד קוביתך ענ"ש הרנז"ל פ"א הי"ג ונהל
 תענית. חס חבל וסתה ואח"כ
 התחיל להתענות מאד היום הר"ג תענית
 שעות עכ"ל. וקשה ונגמ' ערובה כזי
 ד"צ: האונר חסא הו כזיר. ודלמא חסא
 בתענית קאונר אונר שמואל קה"י כזיר
 עובר לפניו ופרי' ולינא קסצר שמואל
 ידים שאינן מוכיחות ל"ה ידים. ופ'
 המוס' דאי הוה ידים אפי' אין כזיר
 עובר לפניו כנוי דיד ויהו הוי דטפי
 משונע כזירות דראוי לחול לחלתר אפי'
 שיהי יין עתה מלונר דונשנע תענית
 דאס חבל נקודס שוז לא יכול להתענות
 עד לאחר עכ"ל המוס'. ולפ"ז קשה
 לדעת הרנז"ס הכ"ל ח"כ חסא אינו יד
 כלל ד"ל חסא בתענית קאונר. ואין
 קאונר הגמ' דלשמואל ידים שאינן ל"ה
 ידים ד"ל דהויין ידים ושאני חסא דאינו
 יד כלל עכ"ל. וק"ל לייסד דהנה בלונר
 יס להצין סיני הגורקאות סב' המוס'
 שום צנזר צנאז פליגי דלגירסא קנייתא
 "הוי יד" ופג' הג' "ל"ה יד" צאיו סגדח
 פליגי וי"ל דפליגי בה דנתענין לשעות
 דג' קנייתא קוצר בראש"ד. דצאבל
 נקודס אין ונתענין לשעות. והוי שפיר
 יד וכנו"ס המוס' דטפי משונע כזירות
 וכנ"ל חזל הג' הצי קוצר כהרנז"ל
 דאף צאבל נקודס ונתענין לשעות. ושז
 אינו יד כלל דונשנע שפיר תענית כנו
 כזירות. ולפ"ז ויוסד קו' הכ"ל דהנקשה
 ק"ל כהראש"ד דצאוכל אין ונתענין
 ולהכי קאונר לינא קסצר שמואל יסא"ה

החיות ונשצ"ת. חזל היכל שוטל הצע"ה
 ונחיות דונת לקולר דקולר כנוי וקלנ
 התצולה ונחיות. ולכך ק"ל לירוס'
 ד"ל כוורא". וכ"ל שונדילי ונחיות.
 היינו שונדילי החפץ ונחיות חייצ נוסס
 קולר כנ"ל. חזל צפותי וכיו"צ שונקל
 החיות ונשצ"ה עודה הירוס' ז"ל דל"ס
 צ"י קלירה חלא נע"כ. וכזר רחיתי
 לחארוניס שהקשו דלירוס' יתחייצ כל
 שומא. נוסס קולר. ולנוס"צ הדצרים
 ונחוקניס:

ויש נוסס צום לצאר המוס' שנת ד"ע
 התנוהים ש"כ סס דלד חלזון
 אינו חייצ על שלייתו נוסס כ"כ דשנא
 חלזון דרכו לפרכס ולקדצ ויתרו יעוש"ה
 דנ"ש נוסס טעמא דזא"י וזא"י דק"ל
 דהיכול חייצ. וה"כ נה צכך שהחלזון
 נקדצ ויתרו הכי החלזון ח"י וקירוצו
 לאו כלום הוא ויתחייצ תקולחו. ולנוס"צ
 חפצר דהרי טעמא דזא"י וזא"י דלאו
 כלום הוא. ועשה הא"י חף שסו"ס
 ועשה חסודת היל דצטילה כגזי היכול
 ואוי כונסי"ע שא"צ ונוס'. ודכין רק היכול
 חזל חס היינו דכין הועשה לעלמה הר"ג
 וועשה חסודת רק לפי שנתתה ציחד
 וצטוחף עס וועשה ההסודת נחצטלה
 וועשה זו והוי בא"צ ונוס'. ולפ"ז כ' דה"ד
 שפעלו הועשה צד"א כגון שנים שהולחי
 קורה. הר"ג עבה הולח וזה הולח
 ואין השתנה צנועיהם. ח"כ שמופגורס
 לו קיתצטל חל החסוד והגדול ונוס'
 חזל חס זה פועל וועשה אחרת היינו
 צוטסיס וקגון אחר. וזה צוטבסוס אחר
 חף שהכליתן סוין. חזל קו"ס הרי ח"א
 לך לדונס וועשה צטוחף. שהוכל לוונר
 וועשה ח' הוא וחקטן צטל חל הגדול.
 וא"כ חבא צטולה דג לפנ"ס הרנז"ל.
 פעולה תיכלה כשנתו הוא נה שנוכעו
 ונן נקוס חיותו ופעולה הפרכוס הוא
 פועל קירוצ ויתה ע"י נה שנתחלס ע"י
 הפרכוס. וא"כ אין ונשיתן שום. שזה
 חולדות חונק וזה חולדות שומא. וא"א
 לדון על שניהם כנועשה ח' ואין חונקין
 שלפי וועשה היכול ונשיו. לאו כלום.
 כיון שדכין כ"א לפ"ע. וצנאז הפרכוס

סימן כח

ב"ה פה וויען יע"א

בפרדס ח"א קונטרס ה' ב' ו"ט

הקד אס יולאן חכילה פקח
 בכד דלס ויקרי צפר ובענ"ד יס לח"י
 נפסקים ג' ואל"י וי קספו כך בי
 פלקה להס חנוח להו ספו לי מחל"י
 ובחוקי סקפו דשנול יונה על גדי שאן
 חליתו קריצה ותי דרוז פסחיס ה"י
 טלה יעו"ס ואל"י דאן י"ח בכד חול"ל
 נכד וי קספי כך דשוה עין צטלה
 עין גדי ויצנו סהול חרנולס וסוס
 שצקס כד ואל"י יודע שאן י"ח
 בכד חע"ב סגס בכד י"ח ולא נולו
 להסווחו רק לוור לו מחל"י וי קספו
 כך חונס לפ"ו סח"י חלמו"ל הגלון
 סליט"א קי' החוקי לפ"ו סוליו קוף
 נקוס סנהגו לכלו"י י"ב דעלה יאה ונגד
 דהגו"ל לא קלור על יסכס חב"צ וסנה
 לא סנה רק לענין זה דללו וסוס
 סנוסחל צוניו חול נקודס צקחל יען
 צלונת וי חכח חסינול קוני סוניל
 ססצווח ס"ו וכן וכי לאכילה חול
 לריך וצ"ב חן חל"י וכן סחני"ד
 חזל לעולס י"ל דצעס חיערל יאה יוחר
 ולכך ונלסון סהפסח חרנולס חנל
 קחכילנל וסופרי חוכיח רי"צ סכונח
 על עלה ולא על גדי ולכן חל"י מחל"י
 וי קספו כך ודפח"ת ומחילל י"ל סע"ב
 לא חנר לו נכד וי קספו כך שאן
 זה וסופרי סופרי כנו חל"י חונס
 צלונת סעיר חלונ"ר סליט"א סצלונת
 חוכיח סג"י סגדי יוחר יפה צקס
 וסלחי וודפירט"י פי חולדות טעס סגדי
 כעס סלצ"י וכוונת רס"י למחן וס
 דרסיון סלקס דקס סני גדי ע"ס
 חחד לפסח ולי לחגיגה וסדי חנן כצקיס
 קודמים לע"ס ונפני וס לא לקס
 כצכ לפסח ותי רס"י כדי סיקסור
 ילחק סהול ון סליד לפי סטעס גדי
 כעס סלצ"י ולי קסיא ק"כ נמכין ילק
 לאכילת פסח י"ל דק"ל ואל"י וססחל
 חלל יודע סלצ"י טענו יפה יוחר וסכס
 וס"י גדי וסוס חליתו חל"ל קונה וס

לנח

ל"ה ידים חזק יד ויסו חוי דעפי וסלוצ
 חזירות וכו"ס החוקי וסכני דצלונת חף
 צלונל וסענין וסוס חינו יד כלל חזל
 יסל"ו חיון ידים וסוס חרנולס ססוסקנל
 וסג"י חז"ל סל החוקי וצפ"י חרנולס וסס
 קיעחל לפסק חרנולס חל"י דצלונת
 ססיון עליו חרלסוכיס ו"ל וסרלח"ד
 וסכליס וסחל סס"ו דסר"ו פסק כג"י
 חחרת סצגול חענית סס ולכלו קסס
 עדין דצלונת סג"י חול ווקסס וכו"ס
 סס"ו סס וסלונל פסק חר"ו כג"י וס
 וצפ"ד ח"ב דצלונת סק' החוקי קידושין
 ד"ס ד"ס חכל דוקנע סס דלסנוול
 יסל"ו ל"ס ידים וצריס נדריס ד"צ
 וסנעס דלסנוול יסל"ו חיון ידים
 ותי דסלון וסכיסות בי חסס חף סנוול
 קוצר דל"ס ידים וצ"י וסקיס חחוקי
 דצלונל יס סחי ג"י כג"י חלסונה קוצר
 סנוול דל"ס ידים ולג"י חז' קוצר דחיון
 ידים יעו"ס ולפ"י י"ל דלסרנול ק"ל
 קי' החוקי חל"ל דצריס נדריס קוצר
 סנוול דחיון ידים וצריס חזר לפי ג"י
 חלסונה וסכס דקוצר סנוול דל"ס ידים
 וסכ"ס חוכיח דג"י סני עיקר דעלונל
 יסל"ו חיון ידים וסלחי חכל צנויר
 דל"ס יד כלל וצפ"י עכל"ל דלף צלכל
 ונקודס ויחסכ חענית סעות וספיר ל"ס
 יד כלל דלסל וסנעס חענית כנו חזירות
 וכו"ס לעיל דזה חלוי צוס וספיר חוכיח
 חרנולס כג"י חחרת צונקי חענית חל"ל
 כדי סלל יקסס סנוול חרנולס וסכ"ל
 וס"ס

ובאופן אחר י"ל קור' חל"ל דצלונת

חף חר"ו דקוצר חענית סעות
 וסו רק צנוסורס כן חזל צלונל ססס
 חסל צענית ודל"י י"ל דכוונתו על
 חענית גנור ולא על חענית סעות
 וספיר ס' החוקי חל"ל דעפי וסנעס
 חזירות וסענית דצנוסורס חפ"י ססס ין
 עד חל' חוס יוכל לחיית חזר ון חוהס
 סעס וסליך חזל חס חכל וסכד לא
 יוכל להסענות עד לחחר דחל קיבל עליו
 חענית ססס וכוונתו צודלוי על חענית גנור
 וספיר חוי יד חף לחרנולס ודו"ק
 אחין פנחס ג"י חחרת אבד קסילאג סליט"א

סימן סה

ב"ה פה הלאסנא ווייזעליטשה ישיא

נסתפקתי צה בקידש חשה ועבשין
ולאחר ל' יום והנדרים
סגדרה צהוד ל' יום הללו לריבים האצ
ואחרים להפד לה צקותפות בדנושוע
צירושלנוי פ' בערה וואורקה פ'ג חפ'
קידוש וואה תופסין צה עי ניפר לה
יעוש פ' (יפלה על הונ"ה נאום ה'
נקתפק צה ולא הציל (נירוש) הפ'ל'
ולפ' נקתפקתי חס קידש חשה ועבשין
ולאחר ל' יום צתנא וחתנא הי' קצנאכ
ל' יום הללו חס תזהר ונלאכול דבר
איסור תהא וקודשת ועבשין וצהוד ל'
יום הללו נדרה על כפר צקום וסנע
חציה והפר לה צלא הארוק וע"פ הפרה
האצ חבלה הכבר והקהא היכי ניוח
דל"פ דנקודשת חרי חלו הקידושין
לנופרע ונולא קלא נהני הפרה האצ
וסוב חניה וקודשת נקום לחבלה דבר
איסור וד"כ דחניה וקודשת ננולאח
דחוי וועיל הפרה האצ וסוב לא חבלה
דבר איסור וננולא חלו הקידושין לנופרע
וחורח חלילה ונעשה היכי לידיונו להאי
דינא ולכארי ים לפקום (החוק) פקמים
דכ"ו וצ"ו ד"ל הנודע דקצרות וחספכות
כה"י חוליקין לחונורא וע"י כזה למרן
זקני הגאון ולייפטיק ז"ל בק' צדוק
טעם צדן חורה לצעלה ענאס חני ע"ש
אך י"ל דהוא חונורא דהאח לידו קולא
דאס הי' וקודשת חס צא אחר וקידשת
חניה וקודשת וסוב יח' קולא לגבי
אחר ואפטר לגבי אחר שוב חניה
דחניה וקודשת לראשון ולריבה גט
והסני וד"ע ועלה צרעיוני לפקום ט"פ
הירושלני קידושין פ"ג ה"ד צד"ה חיה
חני חני וותרת להנקה צלא גט (גבי
הנקדש חשה ע"ו שאין על"י נדרים)
וחיה חני חני חקורה להנקה צלא גט
בו ו"ע דנ"ד חקורה קלא הלך חלל
הזקן ויתיר לה חס נדרה וקידושין חלן
נופרע וצ"כ ונדרים יעו"ש ולפ"ו ג"כ
צ"ד לריבה עב"פ גט וקפק גט לחוס
דלוא חניל לגבי חס ומשאל על הכבר

והחכם עוקר הנדר לנוסרע ופונ לה
חבלה דבר איסור ונקודשת לנופרע
ובג"ל חונס ים להעיר לפ"ו דק"י"ל
כלעיונר בעצמות דכ"ה דאס חבלה
כולה ואין כאן עונש ונקות חין נשאלין
ולפ"ו דנוכח צירושלנוי נדרים פ' בערה
הואודקה ה"א דאס הפר האצ צדו
צלא הארוק חניה נוקה וסוב ליכא צונש
ונקות ואין נשאלין וד"ע

בנחם ארי ליבוש האמים פירענקיל
בהרב של"מא דפה"ק

סימן סה

ב"ה דאמבראווא

ב"ה ההעקנה הקשה לפ"ד הריעצ'א
ז"ל ביון דהתיקש לא עותרת
דחשין לקבור הכלל צדיקו דכל וי"ע
שה"ה נשים פעורות והק' וואה דלחורי
צ"פ החבלה דנ"ג כהנים אלעריכו ל'
קד"א חואיל ואישתרי כלאים גביהו
צליית נני לא לחיינו וקנ"ל חני
דאישתרי צידן עבודה קלא צמידן
עבודה לא אישתרי ע"כ ולהריעצ'א ביון
דהתיקש לא עותרת חין חו"א לדרוש
דכהנים פעורים וצליית ביון דחייצים
צב חונות ע"ה חואיל צום דצק החינוך
נאום ל"ע כ' טעם נציטה הבתנים
צגד"כ כי האדם כפעל לפי פעולותיו
בו ע"כ חאו להחלצ צגדים ויוחדים
ובו שיה' כוכר לפני וי' קעוצד וכעין
הפילין בו ואע"פ שגס הבתן נוליה
הפילין לגדל ענינו ח"י לידן גס זה
בו עכ"ל ואינו כדאי כי לכארי ים
לדמות יתר צגד"כ לנאות לליה שנתעטף
בו גופו כמו הבתן צגד"כ ואישתרי
כלאים גביהו חנו צגד"כ ונעורר ג"כ
לבו לפני וי' קעוצד כדלחורי צגוי חבלה
דנעה לים בו וצגד"כ חלל הבתן בעליה
נוליה חלל ישראל וי"כ קשה ביון
דהבתן ביצם צגד"כ לנעה חרף לנאות
לליית וי"ל דזה צאנח חונח חגוי דק"ד
דלא לחיינו צליית דצגד"כ יעלה להס
בנקוס לליית ולק"ו ביון דאין חגוי"ש

והפכה ח"ך דרשיון למעורר אותם ונעלה
דו"ח דלחן לא מעריכין אותם רק חגלי
דגדג"כ עולה להם צנוקס לילית ובכ"ל
וע"ז חגרי" ביון דסלח צעידן עצודס
לא חישתרי וא"ז לריכס ללילית וע"כ
חין למודרס למעוררס לגוררי והנן.

חיים משה אייזנשטאן.

נמעי בחורים.

סימן סו

(א) **בם'** לקח טוב מהגאון ר"ע ז"ל
נציל הירושלמי פסקים פכ"ס
דונצ"ל צמלת חודה סכעסה בותר חס
היל צקריפה או הסצתהו צכ"ד ונחונה
חיסור חונן והק' הגאון ז"ל דנושהע
והירוש' דהאציע"ח הוא חף כחל עליו
חיסור בותר ונקודס פסח וכבר חל חיוצ
שריפה ונשוס בותר ואיך יפקע החיסור
חונן חס"כ ונחחיוצ שריפה, וכראה לעכ"ד
הפכה צכ' וולל ונחש כסחפק חס יס
חיסור ח"ס גבי בותר יע"ס דחינו חסור
צנחור ח"ס, והגה לעפין חיסור צ"כ
האחרונים דגס ח"ס חסור ונשוס דליהקס
לאכילה וא"כ גס ח"ס חונן ונחחיוצ
לסצציה, ולפ"ז ל"ל דחלי סיעור בותר
חונן ונחחיוצ לסורפו גס ונשוס בותר
נשוס ונוג דחשוצ לעפין חונן חסוב ג"כ
לעפין בותר וכדחגרי" צכ"ס צכ"ד וניגו
כה"ג ולפ"ז י"ל דזה"פ צירושלמי לחוני
חודה סכעסה בותר, היינו צח"ס שאיננו
נחחיוצ לצערו ונחונה בותר, ואח"כ כסחל
עליו חיסור חונן סוב חגרי" ונוג דנחשק
סיעור לגבי חונן חסוב ג"כ לגבי בותר
וכלמה כל החיוצ שריפה ונשוס בותר
נשבי החיסור חונן ולכך ספיר חצבי"ל
לחירושלמי חס הוא צקריפה ונשוס בותר
או ביון דכל חחיוצ בותר ונשוס חונן
סוב הסצתהו צכ"ד חצל צכית סלס
סחל עליו חיוצ בותר ונקודס לא יוכל
החיסור חונן לספקיע חחיוצ שריפה
נשוס בותר וז"כ.

(ב) **בם'** חתו"ד האריך הגאון ז"ל
בראיה ברורות דכל עונות
נע"ע הוא דוקא צגרון ונחילל לר"ל

דחיל צתר הנחה גרונן והם צרכן
צקוצ נע"ע חינו ונענח טונותה צה"צ
ע"כ, וכ"ל צזה לייצב חוננה סח
דעחרות י"ג דצריס נחורו צנע"ט ונענח
טו"ח צכילה, והק' חתו"ט דחנולי לא
הני צנחני וכחלי סרס לפקול גוי' והק'
חתו"ח ביון דחס חוכל כזה נענח
צטונותה חגורה טונותה צח"צ לונה כל
לגורר בותר, וצחכ"ל נכון דנ"ע דחס
צרכו צק"צ נע"ט דליכא הנחה גרון
ולכיל טונותה חגורה חצל פקול גוי'
דחוי הנחות נע"ט ספיר נפסל גופו
וספיר הק' חתו"ט וכוונן.

(ג) **ו"ד** עוד לישוצ קו' חתו"ח דחנה
סרצצ"ד צפידוסו לחי"כ פי
סעיני (נבחר כי טונותה נע"ט הוא
טונותה נשח וספני סחוצ טונותה צהס"ה
וחינו ונענח צננע חלל צנשא יעו"ס
וכ"כ צכ' ערוך לנר לכריחות יעו"ס,
והנה חתוק' דזה דח"צ הק' לרצח דס"ל
דצה"צ חוי טונותה צהס"ה ונענח ונשוס
נשח סוב גבי נצלת צחונה סייך טונותה
צה"צ דנענח ונשוס ונשח ונ"י דחויירי
סצה"צ רחצ כ"כ סחין וקיע על הנצלה
יעו"ס ולפ"ז לפ"ד סרצצ"ד חכ"ל דכל
טונותה נע"ט הוא ונשוס נשח ויוצצ קו'
חמו"ה דנשכח"ל דצה"צ רחצ סחינו וקיע
על הנצלה ולכיל טונותה נשח וסוב חין
צו טונותה ונשוס נע"ט חצל פקול גוי'
חיכא וספיר הק' חתו"ט וככ"ל ודו"ק,
ורחיני לגדול אחר סחי לפ"ד סר"ס
פי"ה דעחרות דחוכל נע"ט ערוס חין
צו טונותה צה"צ ח"כ ספיר ונשכח"ל
צחובן זה וכוונן.

והי"ע צ"ל אבר"ם שכלא צשאפניס.

סימן סז

ב"ה פד יענדויב.

בהפסדים ח"צ קונטרס ד' ס' וי"ד
נציל סס קו' העולם דלוח
וירי"ן סח' ונחחיות קבלה קידושין דליכה
נחקדשת לכך נעשיה סליח חצל לעולם
לרה לחצרתה חונה נעשיה סליח ונ"י
צצירוק.

בס' לקח טוב להתקין דיעו ואל חידה
דחל דמונסי בוניילת דיב דקדשים
ענינו ילאו וידי וועטל סיגן סף
דקדשים קנטערן ליכא געשילט צייט.

סימן ע

ב"ח אבן שמואל

במג"ח ונלחכת קומת חידוש דבנו
 צהור: מרפה פטור חב"ט
 צקומת מרפה צבחה פטור דפקקו קיוני
 היותה ול"ס נט"ס יעו"ס וק"ל לפ"ד
 החב"ט לכהפי לא קי"ל כרצ דשומת
 חייב משום לוצע ונקום דאין לצינה
 צלובכלין והנה הנופ"י ב' דצחיקור חבילה
 יש עיבוד צלובכלין ח"ב לפ"ז צקומת
 מרפה צבחה חנאלי חינו חייב ונקום
 לוצע ואף דהנוכ"ח ב' צלחכת ונעבד
 צמס השעיה"ו דלצלה וטרפה דחזי לעבו"ס
 חנורי חין עיבוד צלובכלין ע"ס ונ"ו
 ק"ל לפ"ז דלחנורי צהולין דל"ג לכהפי
 שרי ופרכסת לעבו"ס ונקום וי חב"ט
 דיקדחל שרי וא"כ צקומת צהנה מרפה
 צבחה חנאלי חינו חייב ונקום לוצע דהא
 מרפה חקור צלחילה ול"ס וי חב"ט
 וא"כ צבחה פרכוס לא חזי לעבו"ס
 ונקום צבחה"ה כונס"ס החוק"ס חולין
 ב"ג דהא חקור לישראל ונחלת חקור
 חסר לא חנורי ונחב"ט ע"ס והלעתי
 ק"י זו לפ"ז כבוד דודי נורי הרב פגאון
 שליט"א העדפת"ק והס"צ לי לפנ"ס
 ה"ה חולין ד"כ וצחצו"ס ק"י ב"ז
 דחוקא צענחא כיון דלא נחמי השמיטה
 לטער עידי"ג ל"ה נחב"ט חב"ט צטרפה
 דב"פ נחמי השמיטה לטער ניד"ג
 ונחב"ט ופרכסת חף צטרפה שרי לז"ט
 וספיר חף צטרפה חין לצינה צלובכלין
 וי"ז צזה פליחא עליונה ששנע צעלנו
 נחגאון ונלצו ז"ל נח"ס ביה ילחק
 ח"ך שחפס חנוכה חב"ט צפניו שטעלס
 נחמו צנוכ"ה נחמי ופרכסת צפסחים
 דע"ה הקומת הפסקה צבחה ונחלחא
 מרפה צקומת פטור צגלוי חייב ע"ס
 ונחמ"ס חולין לו שטעלס נחמו ונחמ"ס
 חב"ט וצחב"ט ח"ס ד"ל דצפסח דליכא
 בלוי דב"ב בן נכר לא יחב"ט צו וצחב"ט
 פסחיס דע"ג דאף צפסח פקול חילח
 ח"ך בלוי וצו פסח מרפה חינו דלוי
 חן לישראל וכן לעבו"ס וצו לא חס"ט
 חובל וספיר חייב ונקום לוצע ואף דל"ה

יצוות דל"ג דחל ונקום כולל וחק
 החוק"ס דחרי צבחה על חלצ הוי צולל
 קל על חנור דחלצ צכרת ותי לחלצ
 קל דהותר ונכללו וא"כ ונחילה ידעין
 דכהנים חקורין צבחה דחי כהנים
 וותרין צבחה שוץ קסח ק"י החוק"ס
 דח"ך חל צבחה על חלצ קל על חנור
 וא"ל דחלצ הותר ונכללו דהא גם צבחה
 הותר ונכללו לכהנים עכ"ה ונ"ל
 דלכחוי ילח"ק על ק"י החוק"ס לפנ"ס
 הפנ"ג דלצלה דחקורה נכח השעיה"ו
 חקורה צב"ס ח"ב י"ל דחל צבחה על
 חלצ ונקום ונקיף ח"ס ח"ך ז"ל דל"ס
 חלצ ח"ס חקור ח"ך צהא דינפין גבי
 חלצ דח"ס חקור וכל הקסח חב"ט הא
 חילעריך כל לבוי ותי חב"ט דלחוי
 נופ"י ידעין ח"ס נחחר דכוי חל"י ח"י
 וחלי צהנה וצו כל כזית היל ח"ס
 ואפ"ס חקור ש"י דח"ס חקור ח"ך חס
 כינח דהותר ונלעך לליקור שוץ ח"ך
 דח"י נכוי דח"ס חקור ד"ל דהתס חקור
 נלד חנול"ה ח"ך צאונה דין דאין חנול"ה
 והעעס דאין חנול"ה היל נלד דנערת
 ויקדש ש"ס הצב"ה ואין ונלעך ונלעך
 צפסחים דנ"ד וכל חילעריך ונערת
 לנע"כ דינפין ונע"ט ונלד ק"י
 חנול"ה דח"ך לינפין טכ"ע ונע"ט דלנח
 חגילנו ונקום צב"ח ותי דהא שמיטה
 עבו"ס צבחה וא"כ חין חקור צב"ח חל
 על חקור צבחה ונלד ד' חר"ן נדרים
 (ד"ח) דנע"ה נדר חל על שצוה משום
 דנדר היל ח"ה וצצוה ח"ה והנפ"י
 כחצו דליקור שחינו שוץ צב"ט חל
 חקור צבחה ולפ"ז ויוצא חק"ס חב"ט
 דהא ח"כ דכהנים וותרין צבחה שוץ
 ל"ה צבחה רק ח"ה ונח"ה צב"ה ונקיף
 חנול"ה וא"כ ל"ק דנערת לנע"כ וצו
 חנורי דחנול"ה ונחילה לא ידעין דח"ס
 חקור צבחה ד"ק לבוי וצו הוי צבחה
 חלצ חקור ונקיף וספיר חנול"ה
 קדח דלצלה חל חלצ וא"כ

יעקב יחזקאל דאגמאון ביה"ס שליחא

527

הקטן נקובה גזילה ואם נחל לא
 נקובה גזילה ח"כ קושיהם נכונ
 דאסירה ונוולה של טבל ג"כ נחל עכ"ל
 וח"כ חק אם באור ככ"ל דבאן קאי
 חליצה דרשב"י דנחצ"ע פקול ויה"ח
 אכתי קשה אמאי לא הקטן נקובה גזילה
 לרשב"י כמו שהקטן נעצל ודו"ק

שמאל ואב במחור"ר צבי מרדכי לינערמאנ"י

סמועד

דור"י ס"ק דכחוצות הק' על הא
 דנשני הגני' באשת כהן או
 פתימה נצג"ש דחא חכ"כ ס"ס דנכ"ע ותי'
 דנכ"ע פתחה קהוס וצר"ן הק' שם לפ"נ
 דנשני הגני' צטענת דמים שוב קשה קו'
 סרי"ף יעו"ש וכו' דהפני' הק' דחא הוי
 ק"כ שמינו נסתפק דחל"ל חו' ח"א לוור
 נוכ"ע וכו' דהרשב"א הק' על ד"י הזקן
 דק"ס מינו הוה חל"ל ע"י הערבות ח"כ
 נה' ש"ך חכ"כ ס"ס והקטן עליו דחא
 כל הטעם של ד"י הזקן נשום דע"י
 הערבות הספק ח' נותר נה"ח דחד צהרי
 צט"ל וצ"כ חז' הוא קד"ר וח"כ חכ"ל לפי
 ס"י הרשב"א הולין דפקק עפ"י נקרא מינו
 חקור רק נדרצנן והכח הספק נטות הוא
 צונקרת וקפיד הוי ק"כ דק' החלשון
 חקור רק נדרצנן וק' חז' חיל קד"ר אך
 ח"א דחא צטענת פ"פ הזנות הוי ודאי רק
 ספק חס ה"י תהני ולא ניקרי צונקרת אך
 כיון דחא קיס ל"י צפ"פ שוב הזנות ספק
 ונחנן נשום דסאנח"ד וסוי עפ"י נקרה
 וסנה חכ"כ פ"ב דק"ס העתהפך תלוי בזה
 דנש" הרשב"א דק"ס הוא נשום רוב שפיר
 צענין רוב אכל הללדים חל"ל חס טעם
 ס"ס נשום דספק ח' נותר נה"ח וספק
 ח' הוא קד"ר שפיר ל"י נסתחך ולפ"י
 צפ"פ דסוי ס' עפ"י נקרה ונה"ח לקולא
 ל"י נסתחך ולפ"י נויסב קו' הרין ז"ל
 דצטענת פ"פ שפיר הקסה סרי"ף וכו' ל'
 חל"ל צטענת דמים דבדאי זגהס ול"ה
 ספק צונקרת וקפיד נה"ח לחונקל וסוד
 צענין ס"ס נסתחך ול"ק כלל קו'
 סרי"ף חכ"ל וח"כ

קאלי' שמאל מאדאורי' פ"י

דגם צגיד ח"ס נותר לו"ד חין צגידין
 צנו"ע וי"ו חל ע"כ ק' התוס' לו"ד
 י"ס צגידין צנו"ע דחל"כ ליכא חקור
 חצו"ה על הגיד חונס לפו"ש חל"ל
 מולין ס"פ גח"כ דחצו"ה ח' דחקור לז"כ
 ח"ס חקור נשום וי' חכ"ל דלז"כ חקור
 וליסרלל שרי דלל חיתנה שיעורין לז"כ
 ע"י"ש וח"כ חק' דל"ס חז"ל ח' ח"ס חקור
 וח"כ חינו' נוסקף כלל גיד חצו"ה
 ולפ"י לפו"ש הרנו"ל דחצו"ה של עוף
 חין צ"כ נותר וח"כ ח"ס חצו"ה ח' של
 עוף נותר וסוד חוי גיד חצו"ה ח' נוסקף
 צחקור ח"ס וספיר חיל וח"ס קו' הגני'
 דחולל כף נצט"ל לו"ע"י עוף ודו"ק
 זאורי' ערצ' שלמה ליב

סימני עג

בה לארז

ב'הפרדים ח"א ח"ד ק' ל"ג נציה
 סס ליסוב קו' התוס'
 קובה ד"ע ונצנה חקור עפ"ד הנכ"ח
 דחף דנחצ"ע פקול חיינו שמינו עולה
 ללון חל"ל וי"ו עשה חנולה ע"כ חל"ל
 לא נאמר כן שנה צנח"ח ואדרבא פתח
 סס דנח"ה החיצות כיון דלל ילא י"ח
 חנולה נמיכל לא עשה חנולה וציעל
 חנולה דז"ז חלוי ע"כ וח"כ חל"ך נ"י
 דחא ניקרי עוסק צנו"ה כיון דציעל
 חנולה ולסד"ח כ' סס צו"ל וחל"ה
 דלל קיים ללון הצורח כי חין זה צל"י
 יח' חל"ל וי"ו לא ציעל חנולה רק דלל
 קיים וחל"ל כו"י שמינו חוכ"ל כלל דלל
 ציעל ולל קיים וכו' ע"כ והחיד כו"ל
 דניקרי עוסק צנו"ה

ש"ס ח' נ"ד חציה שנה קו' נותר
 על התוס' קובה ד"ל דחקור
 דל"ל קרה דחין יולאין צנו"ה של טבל
 חיל נשום נחצ"ע וחק' הנותר ח' דחא
 חחוק צנו"ה ד"ע כ' דנחצ"ע חינו
 פקול רק נדרצנן ותי' שם דסס קאי
 חליצה דרשב"י דגם צו"י סני פוסל
 וע"כ דנחצ"ע פקול נה"ח יעו"ש ואינו
 חולל בזה שום ח' על קו' נותר
 דחקסה חקסה ל"י ונולה ס"י נעה לא

ברכת מו"מ

הגני סבך ברכת מו"מ כבוד ידירי תחת הנעלה חו"ב בחד"ת כי מאמיל בירנבוים
ג"י מקראק לאירושיו עם ב"ב בת הרב והנאון הספורסם כהור"ר שמואל שלמה
בראון שליט"א האב"ד לוקאווה יצילה ה' דרכם בדישני הארץ יוכל להגות בתורה בתוך
הבית ידים ויכחו לעלות על בתי התורה והראה ושלשלת התורה לא יפסק מצאצאיהם
ויכחו לעלות הציון כבוד שמואל אהרן הלוי פודס.

הגני סבך ברכת מו"מ את כבוד ידירי תחת הנעלה חו"ב בחד"ת כי יטמיען יצאנאין ג"י
מקראק לאירושיו עב"י בת מו"מ ווסה ג"י מעיר דוקרא יכרך ה' אתהם ואנחתם
תהי' להם לבקר ברכה והעלה להפדות יצע בכל אשר יפנו לאורך ימים ושנים
שמואל אהרן הלוי פודס.

מו"מ! מו"מ! אל כבוד חסידו ד"ר תחת הנעלה מופלג בתו"י כי יטמיען יצאנאין ג"י
מקראק לאירושיו יכח ה' יטמיען יצאנאין בתורה בתוך הבית ידים ויכחו לעלות על
בתי תורה והראה ושלשלת התורה לא יפסק מצאצאיהם
הבית ידים מבהבד דאמסקער הישן ומבהבד דאמסקער החדש.

מו"מ! מו"מ! אל כבוד חסידו ד"ר תחת הנעלה מופלג בתו"י כי מאמיל בירנבוים ג"י
לאירושיו עב"י בת כבוד הרב הנאון הספורסם חו"ב כהור"ר שמואל שלמה בראון
שליט"א האב"ד לוקאווה יצילה ה' דרכם בתורה ויכחו לעלות על בתי תורה ויכחו לעלות
ועלה מעלה על בתי התורה קראקא
הבית ידים מבהבד דאמסקער החדש.

בדרכת מלך.

[illegible]

ועל אגודת הצעירי אומני ישראל
במאבקו הלימודי והעיסוקי
אחר, בממלכתו, יקרה זה מצד
הצדדים.

הנני מפרק לכם ביום זה את כל הברית אשר עשיתי עם אבותי
היוסף והלויים המושבעים בחיותם כי
שמעאל שפירא לא יאזכר
 בשום דבר שהיה חלקו העדיף עליהם **שמעאל**
קדמי אשר נציל מעבודת הקדש וקרוב
 ישמך ומה לומר בזה בזה בזה בזה
 ימים רבים לעשות על גבי המטה
 הנחה בזה

אָרען. אַנדערס פּרעסן יענעם נאָמען
 ר' יצחק דוד שפירא זצ"ל אונזער
 איינציקער, ווען ער ווערן ווערן
 זייערע נאָמען.

בביתם חיו"מ הזה נלחמם את
מכשנים את הדבר הזה וזה
אברהם ישכר ישכר
ליום הוא בבית האבות. את לבית
בית בית נאמן ליום יצאנו את כל
הי ידוע וישלם.
ישכר לאחד. את כל בנותיהם.

המחלקה המרכזית לביטחון המדינה
המחלקה המרכזית לביטחון המדינה
המחלקה המרכזית לביטחון המדינה

הנה פנים ברכו הנכס העסקי
לפי כוח בזה בזה לבדו יצר הקדש העסקי
זה יוסף ליבערמאן מי ליום בלילתו
אשר בת הברכה הנכס העסקי
של אמו הענינהו
נאמר. שיהיה בזה כי יצר הענין תהיה
יפה כי יצר. וזה מזה כלל יצר
קרב מלה מלה.

[illegible][illegible]

החברים הנכבדים של הוועד המנהל של
התאחדות המורים, אנחנו מברכים אתכם
על הצלחתכם, ונאמרים לכם, שכל
המורים והמורות, יתנו את כל
העזרה והתמיכה, שיש להם, ל
הוועד המנהל, ונאמרים לכם, שכל
המורים והמורות, יתנו את כל
העזרה והתמיכה, שיש להם, ל

מודעה רבה לאורייתא!

השם הגדול ישגדולים שגדפם עתה בעד לאנדאן ע"י הרה"ג ר' יוסף שאפאטשניק שלישיא ורה"ג ר' שלום יצחק לעוויטאן שלישיא הרב בקריסטאניא (נארווגען) עם פירשי' ותוס' ור"ע גאן ורבינו חננאל וכו' וכל המפורשים שגדפסו עד עתה ואלה מוסף על הראשונים מעלות ופירושים (א) ציונו השאלה התימה והקריאה (ב) ציונו התוס' מביא ביאור רחב הגמרות שהביאו התוס' שלא יכלה את הוכן בחיפוש אחר תיפוש (ג) פירוש להמחיל על הגליון (ד) פלות הלועזית ברשי' ו"ל על הגליון (ה) מאמר בשם מודע בינה לעתים בסוף כל פרק וכל התנאים שנוכרו שבה בהפרק נדפס הוכן שחזי בו (ו) ביאור גדול בשם בנוס להכמנים והוא בנוס וקיבין ותר מאלף ספרים מנאנו וגדולי ארץ ובכל עמוד ועמוד מקום רחב לפירוש הזה (ז) פירוש ראשון לציון מאותה הקדוש וצ"ל (ח) ביאור מידת כסף מהנהיך (י) חיים אברהם נאמני וצ"ל ש"י יא. יב. יג. יד.) הגהות מהר"ש מהמחיל הוא הישטמית שנשכמו במסורת הש"ס, פ"י שארית יוסף ע"ד החיון מהמחיל. החנוך הפלוגיקא ע"ס התלמוד. מהמחיל כללי התלמוד. מהמחיל פ"י כובע ישועות מהמחיל. בסוף כל מסכת בא מלך תלמודי של סדר או פ"א הוציא.

בתוך כל השם הגדול 28 לישראל ישגדולים. הגמרא ברבות גמרה מחירו עם כריכה נאה ומתודרת 35 שילינג. כל מי שישלח שלשה לישראל במקום וירשם את שמו לזכרון בהשם הגדול בתוך אלף וחמש מאות גמרות.

אחי ידעו! הובכו התורה ולומדיה! לא ראיתם עוד כבושם הזה? השם הגדול הוא למאירת עינים ולמשיכת נפש. בהבית אשר ימצאו בו השם הגדול במח בעוה"ז הצעירים יביא בלבבם חשק גדול ללמוד. כל מי אשר בבחו ליקח חלק גדול בהמשעל הזה בודאי למצוא רבה יחשב. הגמרות שלשה לישראל וכלו לשלם ג"כ לפרקים על ידי מערכת הפרדס ומיד כפעם הראשון אנכי אראה להדפיס שמותם בתוך השם הגדול.

הכתבה

**Rabb. J. Shapotschnik, 28 Hanbury st.
London E. i.**

**Rabb. Sch. J. Lewiton, Rostedsgade 12
Kristania (Norge).**

גם יכולים לפנות הן לחתום על השם או לקנות חנמי ברמות וגם נדבות על השם על האדריסתו של המערכת הפרדס.

הנחיה למחברים ולכותבים

Red „HAPARDES“

Będzin, Małachowska 14 26

Skrytka poczt. № 14

w Polsce.

הפרדס

קובץ חלוצי חדש

העורך והמחבר שמואל אהרן

המחבר הפרדס עם הערך

מחיר הנומרים לעמוד

מחיר 120

מחיר 42

מחיר 1 1/2

מחיר 7

מחיר 10

מחיר 10

Będzin d. 31 Grudnia 1920 № 1

בגין חרש סבת הרשיא

211

החלק

מתיבתא

הרבה עמלה האנדרה, יסודי אמנו ישראל
לפי החוק העברי והמסורת בתיאספס יסודי
פועל כבר מיוסד על יום בהרבה עני פולק
מנוחה ו הכתיבה לובש צורה חדשה בספר
החוק האמיתי לזמן שאנו חיים בו ובהאיסה להגיש
שני יסוד עם זה לא נגרע מאום מהחוק הישן
חדש.

בזמן הערים האלה כדאי להפנות מקום
יותר לעירנו בגין בהצפינות הבתיספס יסדה
כל לזמן אשר היא מתחדת בערי פולק לפי
מחשבות החלוצים שלה, עד בשנת הרעיה נתיספר
בתיספס יסודי החורה ע"אגורה שא" משה ובהנהלה
החל האסלה במקצוע החוק, הנהל בחי' משה
וחקל חיי' אשר היה מלגים מנהל בורשה
בתיספס יסודי החורה עד אשר האגודה הכישה
לקחה בעד החור בית חיסה בגין נאה וסתוד
זה שלס סדרות, במדכו העיר החלוצים מלחיהם
גורדי בלסורם בבסריות מצינים, חולכים ססדרנה
לחורנה עד הבקין העברתיספר סדרנה בתיבתא.

שאלה המתיבתא, היא שאלה קשה העוסקה
על חוק בכל עיר ועיר, כאשר הבתיספס אל אינם
מאמינים להלמידים ספנו יד שנה וסעלה וסם
וקשה עם תלמידים כאלו איפה יספנו לקחה רעה
ועתה בכל הקלה ויריעות חל שונות

מלגים והבתיספס חיי מלגים החור
קח חורה משה אל מה ולקוח החורה היה משאת
החור מלגים אכרסם, לוסרי חורה מאכלי פת
לכל סלקן חתונה מה נעים היה חסדים האלה
החוריים סהבים החלוצים, הם הסודים
החיים סעל סחתי בחבור עם החוריים סחתי חיים

אלו בחור ישראל (עמיתו יא), החלסור שנה סניה
היה מוכשר להקדמה חתה נעלה חפץ בהסתחות
לסוד האלה בא לפיה הסדרה סמה החבור אל
הבחורים ואכרסם לוסרי חורה שמה הקדוש את
כל עמיתו ובחוריו לסוד החורה, סמה חרש
לפניה וסמה משה השתלכותו ואנשיותה.

אבל עתה הבתיספס סהבים סחוקים וסלסול קול
החורה חילק וססתח, עני השכלה וסללי חכמה
וזה קדור גרסה, וסאיה עבת שער הסוצינים
בהלכה, חתים חורה בלסורה, וסאיה בקין חית.

האגודה שא" שמו לבס ליה, ובקין העבר
בחת בורשה סדרנה, מתיבתא, במסוד חור, ולגם
החלסורים החפצים להקריב את מיסב חיתם על
סמם החורה החפצים להקדמה לרבים וסורים
בישראל, אבל מה יעשו אלה החלסורים שאין יום
ששנה לחות עתה בעיר חורה בהנאה חקשים או
לדגלי סבות שינות אחרות.

וכאשר צעירנו בגין בהחלחת הקין העבר
השאלה חורה עוסקה על חוק, כי נמצאו תלמידים
אשר כבר נסחו את בתיספס יסודי החורה
וחפצים בהסתחות לסוד האלה, נתיספר עכור
תלמידים אלו סדרנה, מתיבתא וגרסה למתיבתא
לילי, כי לוסרים בתוכה תלמידים ססוככניצה
ובירצה וסקיפית הסמוכים, אבל ספעלים לבירים
כאלה חורשים סלומים ענקים וסחיה גרפים
יסקיפיתו אשר חוקר הסריב מאגודה שא" בורשה
יסתדל בכל מאסרי כוחותם להקשר את המתיבתא
סלנו בכל מקצועות כרי לסכללו יסוד וסחתי

אכרי ססתח חית כאלה ססעי לחור העיר
ברלון, אשר חית שמה בחורף חרש, חת מנהל
ידיס בבית החלבור חורה, עץ חיים, וספאח
הסנה חסול בהחלית הקין נעחתי לבקשה
האגודה שא" משה וסמנהל חיי להסאר מאין פולק
הססלתי לפה בחור, יום מתיבתא.

פ' יצחק' עקד ויפקד חלקים חזקם ודמיונם לה
עלמא מזה ונחמ' פ' דהינח ויפקד
הוא למן חסדן כמו ולא עקד ממנו חסד ודמו לבס
במאנן "עקד" הוא ק"ל ויחבר לבס מן הקלות ה'
היה ולא יסד במלרים אלף ר"י דה פ"ב ויחבר לבס'
כסד

נאד של דמעות

הרב הגאון הטובהק גאון ישראל והדרו רבי ישראל שטיינגליין וצדיק
אבדיק באמינסק איננו

המלכות מרוסיה על אנשי אוסטרין לא יוכל להקבל
בעיר חמרת לרב.

הוא ה' חד חד דנחית לעומקא דדניא, כלל עיר
ופיר אבד ה' להם דבר יומאט, יפאן אליו
מערס הרחוקות שליו אליו למה להם דבר ממשס,
הן להלך גורל חמרתו בעה יסנו על כחא במשפט,
הבע"ד נכסלו משום חמרתו ואחר גמורו המשפט יליו
הבע"ד מלחיו כלל שלם.

ישיבתו בעיר הקטנה היפה לו למכונת נפש. אנשי
העיר החזיקו אותו בכבוד גדול המיד
היו מחנכיו דלחיותה להיות לו לעזר ולספר. וגם עתה
אחרי הסתלקותו מפלה גורל אהבתם אל כבוד רבם
הרב"ג אב"ד ז"ל, כל בני העיר יחד כלל שלם נחמו
בכב דבשת לבנו הנער הרב הח"צ ז"ר מה"ו
פנחס שטיינליך ז"י וכולם נדחונו כנרבת מו"ט.

השי"ת ינחם את כל המתאבלים עליו ונפרט לכל
בני משפחתו היקרה ובראשם בנו הנכבד
החסיד הנדיב מלמד נפלא מו"ה חנניה ז"ל שטיינליך
מסאטמאנא, ואחיו הרב ז' מו"ה פנחס ז"ל אשר
נהקבל לרב על כחא אביו ז"ל, ויקים בהם מקרא
בחיוב בלש אשר אמו תהננו כן אנשי אהבתם
ובירושלים העתנו חמן.

ביום הראשון בלילה, ליל א' דמנחם ה"ך כסליו
(הרפ"א) נפלו אראלים את המוקים ופסחה

אבון הקדש, ונפטר דני החכמים והגבונים הרב ה' ה' **ישראל**
שטיינגליין זלל"ה אב"ד קאמינסק.

האבירה נפלה עד מאוד בהלקח מלך ראשית
עשרת הפארסות, הודנו והדרנו, נגדולי

דני מדינתו, חמרתו היר פניו, יקר למלחא כמוהו
אשכול הסליחות, עמו החמרתו יחד כל מעלות רנוה
כח נמי הדרך ערס מלחא ימיו כח קאן, ולפני הזמן
נכנו הנינים המחירות הלה. בשנת הששים ושלם
למחיותיו וי"ו! על ה' שופר דכלי בארמא קא כניא.

גורל בעיר זכנה (גליציה) מעל ילדותו ה' קורב
ל' לחורו ולתעורה, ומתפרסם שמו לעילוי

נפלא. למדו ויציצו כש"ס ופוסקים ה' עד להפליא
נפלאים ה' עמקוהו וצינו, גורל שקדוה במוה חין
להלך כאשר יעידון ההלמידים אשר טאבו
מבאר חמרתו.

יחד פס זה היה כל השקן חמיד להיות בהחמרתו
חסידים ורדיו ד'. הוא הסתופף עוד אלל דענו
קדוש מחמרתו זל"ה, ובשנת תרל"ו נא להסתופף אלל
סב"ק אדמו"ר החב"א זל"ה מדרמסק ובשנת תרל"ט
נהקבל לרב אב"ד בעיר קאמינסק. מפלה נרמ

בכאב עמוק ופלב מרעיש הנוג מעור
השהותיו בצערו של כבוד אהובו היקר
החסיד מו"ה **יהושע שמערכא** ז"ל
ברייזן, בהלקח אשתו אשתו היקרה החסידה
מרת **פריידל** ז"ה השי"ת ינחם אהנו ולא
ישמע עוד שור וזכר באהלנו ונשמתה ה' **ה' זרורה**
בזרור החיים.

רייביל זל"ה ברדין

כלל מראיב ורגש עמוק הנוי בנהם את
כבוד ירדיו היקר הנכבד השובל פתוי
גדוב ושוע החסיד מו"ה יהושע שמעלקא
בליסין ז"ל סקראקא על הלקח אשתו ביהו
היקרה וז אשתו כנשים באהל תצורח הצנועה
וישרה החסידה מרת **פריידל** ז"ה,
בה דרבני השובל החסיד מו"ה העשי וואלר
ז"ל מדויקים נפסרה והלכה לעולמה ברמי
ישיבה בשנת הארבעים ואחת לימי חייה
ביום ועס"ק ו' סבת (תרפ"א) אבא ד' וברה
לה לבובה, חלף שבורחה יצדקה יצורונה
ופעולותיה הטובות, ר' ינורי מצותיו כרהמים
נפשה תהי צרורה בצרור החיים.

העורך

קור קוראו לחובבי התורה ולומדיה היו

כעת הוצאת אשר כותלי בהסדר נוספים לנפול, ספרי השכלה וטובים ומתורבים. שים לבניע, איש
לומד לנגד, בכל בית וביית סוציאלי להם קונים, אף לפי יוקר הדפסה לעתה... אבל התורה שלט
כנות בקרן ויהי, אין לה דורה ומקש.

כלפנים גרפסו מזה לעה כמה היכודים מגדולי ומנינו שוי, הפקולה הוצאת הלוי רוח קנאה
סופרים המרכבה חכמה בלכות הצעירים השוקרים על דלתי התורה. אבל שיה לפי יוקר הדפסה, כי
בצחי בדפוסה היכוד סחרש.

הצחה היחידה לשכלל את קיומה של התורה להתעורר את הצעירים ברוח קנאה סופרים המרכבה
חכמה, אין לט שיור דק העורה הוצאת, הוא הוצאת הירחון החלמדי **הפרדס** אשר יהיה לשם ולהפצתה.
הפרדס, החי בקי אור להאיר האפילה, בר נרחב להמציא לט פרי הנובתו.

הפרדס יפיה רוח תקיה ויער כי גם בשנה ראינו רעה אלה, קור לא שבו הלומדים השוקרים על
דלתי התורה.

הפרדס יעזרי את לבית הצעירים להרים משאפרי רשועי, ולכסוע אותם בתהלים, שבו ולקטו איש
איש לפי שכלו.

אנחנו לדאבין לבנינו מה נאמר ומה נדבר, אם החידים שלנו אינם ברנישים כל אלה, ואינם
חודים ללב הבחורים השוקרים על דלתי התורה, לחוקם ולהפכם. סיכח ריחצי ולהגן בפני הורם
הנורא המתרחש ובה באלה הימים לעקור את הכל.

אחים יקרים: כל גורלה וסובה של, הפרדס, הלוי בידכם. תשתדו והרכשו חותמים רבים
והביכות הטוות לפונת, **קרן הפרדס**, יכור כל אחד ואחד כי עבודתו עבודה, הפרדס, היא חיוק
התורה והגני פיה כזה בדרישה נמרצה אל כל חובבי התורה במדינתנו הלי, ובפרס לכל חובבי התורה
מחין למדינתנו היו, באו נא לעזרתה המלו חוקי, הפרדס, הנרילו ביום חותמינו, הפיצו ויהוננו על
אין דבת חוקי ותמכו את קרן הפרדס, ושמוה המנדבים ירשכו בהפרדס.

העורך.

המקבלים חותמים ונדבות על קרן הפרדס

במדינת אמעריקא

Rabbi L. Weisblum 842 East
3rd Street New York

במדינת אנגליא

M. Grosberg & Montefiore College
Ramsgate (England)

בווארשא

בלשכת המדע של האגודה שא"י גרניכשנא 3
אול, דעירי אמיני ישראל.

במדינת אשכנז

L. Glass, (für Pardes) Berlin
Neue König str. № 50

המשכוח כסף החתימה ותמיכת קרן הפרדס מחוץ למדינתנו יהי ע"י שפירות הבנק
(משעקען) ועזריהם יורשם אררימחי על שמי או על אדרימחי לברלין.

נדבות קרן הפרדס: אפסנאוויין: ארמי"ה דה"צ שלי"א מידאסס 1000 מרק,
בנדין משלם ליוער, יחזקאל דוב אפענהיים, ז"א 800 מרק, ולסן ערנסט, דיר ספאזילאס, נתן נחם
הכהן רביניצין, מרדכי אליבולך ערנסט, נפתלי לענקאוויץ, וואלף נחום גומסין ז"א 200 מארק.

הנהגת, למכתבים ולכתבים

Red. HAPARDES

Bendzin, Malachowska № 26

Skrz. poczt. № 14

w Polsce.

הפרדס

קובץ הלסודי חדש

העורך והמאייל שמואל אהרן

הקרי פרדס ר"מ דה"ק

מחיר החתימה לשנה:

מארצות 141 מרק

מאשכנז 42 ..

מאזריט 1 1/2 דולר

מאנגליה וא"י 7 דילינג

מחיר החתימה 12 מרק

מחיר חבירות 20 מרק לשנה

Będzin d. 15 Lutego 1921 №2

בגדן חודש שבט תרפ"א

סימן י"א 219

ב"ה קינצק

הנהגת מכתבין אורו מיד) ומה שכתב שם להקשות
בשם ח"א דאין מותר לבשל בשר קק"ל וכלל מחמם
באכילתו וכש"ס טובה דאחריו של תרומה לא יוכל
מפני שמכשירו אבל לא ראה ד' האם' וכתבם ע"ה
ד"ה שביעית שה' דהאין מותר לממן חלמה קודם
הפסח הלא ממשע באכילה וה' משום דכח' למשקם
כדי מפני שמכשירו וה' במשקל קק"ל.
(ב) שם. כש"ג חידש הדג מקאויגלוש ש' לממן
ק' הנחוק' לב"ק דל"ס חשו משום חלז
גבי שבת שפ"ד האם' סנהדרין ש' דל"ס לחייב
בהשך בו הנחש משום חלז דל"ס חלז למ"ד ממלשו
מקא נוחמה דבשעה שקירב הנחש לבשרו עדיין אין
האדם בעולם רק כשהנחש כוסם נולד האדם וה' ג'
אין הסבת בעולם בשעה שמדליק הנר. אבל אין זה
דמיון כלל מכמה עצמים דגם השבת ישנו בעולם
במק"א ובכל פסח השנה ממשיכה ובה' למקום זה
וגם אמרי' כש"ס חיד' ו' דומן אפילו אלף שנים קיי
כדבר אחד דכונן מחובר יחד וא"כ הכי החמיל בזה
דומן אלף שנה וזמן היסוד ומה זה פנין לאדם שאינו
עדיין בעולם כלל וסנחש מולידו כעצמו ושד' דל"ס
ח"ק אמרי' חשו משום חלז בניקון הלא אמרי'
בברכות כ"ג דבאש בכל פסח מתחדש אש אחר אלף שנה
זה חס וחמ"ל ומה דקאמר חס דנשאר מקלח מן
האש הקדוש כבר ב' הלל"ח סוף בילה דזה רק לב"י
דמב"מ לא בשל אבל לדיון דבשל אין כאן אלף
החוספות דהעיקר בשל בהחוספות דהרי הפוסקות הא'
בכל דגש ואפ"ה מחייבין ל' על אש הלא במקום
גחלה אף שזה האש עדיין לא ה' בעולם וע"כ כיון
שהוא בשבע שנים שדלק ומ"ל ה' שכל לעולם
משא"כ באדם נחש שהרי עצמים שאיט כוסם. וגם
מי הגיד לו שהחוס' יאמרו סברתם גם לגבי שבת
דמלאכה מתעבה אסרה הורס וגם ורס חייב אף
שהדומ מסייעמו וכמו דקאמר הש"ס ב"ק דל"ס
וכהדלק

א. ב. הפרדס" ח"ג חובבת ח' ח"ו. דזה למדע
הרב החריף העצום כ' מנחם
ועמל יח' משראנא. דמיס המבוסלן אין מכשירן
ממשם שם לווי. מתפלל אני עליו שיאמר דבר זה
אין עמס. שמבואר להיפוך ככ"ד. וגם גבי מקרא
כח' מ"ס ואפ"ה מובלן בחמין וגם בסבילה כ"ג כח'
מיס ומבאר במשנה אס' ה' כ"ג וקו משילין לו חמין
ומה שקנה קדמויה רלו לאסור טבילה בחמין הוא
רק משעם גורם מרחלואה שמה יכבול בשלובין. וגם
נ"ף הדבר אין בו עצם כלל דמה ענין שם לווי
למיס מובסלן ומבואר להדיא ברין בשם הרמב"ן
בגורם כ"ג דהעורד מן ח"ק אסור בין המבוסל דאיט
שם לווי יען דבעלם יין הוא הלא שנתבשל וכ"ה
בהגמלי פ' העורד מן המבוסל ה"ד. ובסו"ו ס' ר"ו
קכ"ב. ומה דפסולין מיס טושרין גבי פרה. ומלודע
היטו שמיס מיס ל"ה כיון דלרין מיס מיס בעינן
שיסו האיס כמו שנטקרו מן המעיין שהיו לוונן
וכעין ד' רביט שמחה שבוטא ברא"ש חולין דמי חלב
אף שהוא כסלב לענין הכשר מ"מ לענין כב"ח יען
דכח' בחלב אמו לרין שיה' החלב כמו שילאה מן
האם והר"ש ש' דשמה היא משעם לווי היטו דחול
שם אליבא דהנא דמי שמואל בוכמים כ"ב דמי כיור
שאל להדחת קרבנים משעם שם לווי יסובר דכיון
שקראה הסורה מיס קדושים בש' כוסה ומתגרמין מי
כיוור וכל שהסורה הקפידה לשעם שמו מיקרי שם
לווי אף שבעלם הם מיס פשוטים. וזהו כוונה חס' שם
כונמים רב"ב. אבל אין לא קי"ל כהנא דמי שמואל
ע' רמב"ם ש' משעם"ק. שר' בהפא"י. על משעמה
פ"ח דפרס מ"ט בחלק טומו שהמה על הכ"ס עי"ה
(עי' משע"ק כזה בספרי ח' הרינא ס"ס ח' בהא

ובדלקת נר בשר כל כוונתו שילק בשבת ועוד יש
כח חילוקים בלתי מלכותם.

יואב יהושע וי"ב קינצא

סימן י"ב

מאדמור הגה"ק מאספראווצע שלי"א

כ"ב ויקהל ויקהל משם את כל עדת בני יי
וליוס להם מלות שבת ומלאכה המשכן ולהבין
השם שנאמר מלות שבת ומלאכה המשכן בהקבל
ויבין הסמיכות מלות שבת למלאכה המשכן בהקדש ק'
הפ"פ פ"ס דאמתי לא יליף הגמ' דעדל"ס ש"כ"כ
מדנסמכה שבת למלאכה המשכן שאינו דוחה שבת
פ"ס דנעלמא דמי כמו שילף הגמ' ממקדש ולא
הכל לשט"י כלל דמחמר דהא מחמר ל"ה במשכן
דל"כ הוי א"כ מלאכה וכל דביומא כ"ה קאמר
דבמפסק העגל זיבד וקיער בסיף גיפף ונישק במיתה
ובקוס' ישיס בק' דהא מוטאר בבהדרין דגיפף ונישק
חיש רק כלל פ"ב. וכדפס בשם גדול אחד לישב
דחוסן ששמו מפי משה מלכד האזהרה של הורה
ב"ג כמו שזכר על דברי נביא וחייב מיתה ביר"ג
ולכך הוי אז הוראה שפה למיתה ביר"ג משא"כ
פכשו חיש חייב דל"ה שזכר על דברי נביא רק את
הממו מפי הנביא בעלמו אבל אם שמו מפי אחד
קשה נביא אחד כן חיו חייב ורל' מסנהדרין דמ"ג
גבי מורד במלכות דנ"ס אם שמו מפי אז ע"י שלום
פ"ס. וחולס לפי דעתו נראה דאין לרמות משה רבינו
לנביא בעלמא דבמשה רבינו ה' פנייה מדברת
מסך גרוע והוי כשמו מפי הקב"ה בעלמו ול"ס
מאן דשזכר על דברי נביא (ואין לסמוה דא"כ
לר"ך לחייב כיוהר דו"ה דדוגמא לזה מליט דעובר על
דברי חכמים חייב מיתה) וכל כזה מה שמליט
בגיפולי מדין קאלטור הכהן אחד לישראל פ' געו"מ
מחמס שמועה כעס על פקדי החיל ולכא' חיו מוכן.
ולס"ג ד"כ דמיד שבעס משה השכינה מחלקה
מחמס כמבואר בגמ' גררים וכו' דינו כנביא בעלמא
ואם ה' אמרו משה רבינו בעלמו ה' חייבין מיתה
על געו"מ ולכך אמרו אלעזר הכהן דהוי אחד ששמו
מפי נביא דאינס חייבין מיתה. חמס ג"ל דאדרבא
מחמס ששכינה מדברת מסך גרוע של משה והוי כשמו
מפי המלך בעלמו ואם שזכר הוי כמורד במלכות.
וא"כ לפ"ו ימלא דבמדבר שכל ישראל שמו מפי
משה רבינו הוי להם דין מיתה על כה"ס דהוי

כמורדין במלכות רק באם שמו מפי אחד הוי חן
להם דין מורד במלכות כמבואר בסנהדרין ה"ל.
ומיושב ג"כ קו' ה"ה ה"ל דמ"ה בפ"ג ה' חייבין
ביר"ג מחמס מורדין במלכות. ולפ"ו מיושב
קו' הפ"פ ה"ל דהא במשכן שכל ישראל שמו
מפי משה רבינו בעלמו וא"כ חייבין מיתה מחמס
מורדין במלכות ומש"ס ד"ה דדוחה ל"ה דשבת
דהוי עשה שיש בו מיתה וכמו פסק שו"ס ומש"ס לא
יליף רק ממקדש ח"ב. ומעשה יובן הקטע שהקבל
משה רבינו כל ישראל ואמר להם מלות שבת ומלאכה
משכן. דהא לכא' קשה דאמתי לא נאמר להישק
דנסמכה מלאכה המשכן לומר שו"ס דלחבור ל"ו
קרה דכלל"ה מסבירא נאמר דו"ס. חן לפ"מ שכתבו
דבמשכן מחמס ששמו מחמס רבינו בעלמו דהשכינה
מדברת בגרוע הוי כעשה ש"כ מיתה והו"ה דו"ס
ממילא חילעריך הסמוכין לומר דחיש דוחה שבת.
ולכך בולדך משה רבינו להקביל כל ישראל לומר
להם הסמוכין מלאכה שבת למלאכה משכן וע'
ששמו מפי משה רבינו בעלמו הכל יודעין דחיש
דו"ס ח"ב.

וכה געיס בזה לבאר הגמ' יומא דפ"ו שחל
חשה חכמה לר"ה כלל כל מעשה העגל שון
ומשני מה חן מיתמן שזו ואמר לה חן חכמה לחשה
אלא בפלך וכו"ה וכל חשה חכמה לב ביר' שו"ו
והדברים סתומין. ולהג"ל נכון מאוד ד"ל דשאל
חשה חכמה היפה מפ"מ חן מיתמן שזו דהייט שג
כהן מיתה ביר"ג חן דחיש רק כלל בעלמא ובק' הו"ה
הג"ל ופ"ו אחד לה בדרך חכמה דכתי' כל חשה
חכמה לב ביר' שו"ו את העוים דהייט שמו על
העוים עלמן דהייט שלא בדרך שו"ו כמבואר בשבת
ע"ד: ובחמס קשה למי שמו כן מלאכה הכו"ה שלא
בדרך. ו"ל דבאחמס נשים פטורים ממלאכה חשן
דהוי מ"ע שהו"ג דאף מפאת דאין בנין בהמ"ק
בלילה ל"ס כאן דהכא ל"ה אלא הכשר בנין וכן
בנין עלמו חן בוכן בלילה אבל שארי מלאכות גרא
פשוט דמוסרין בלילה אבל עכ"פ הוי זמ"ג מו
דאין מלאכה משכן דוחה שבת וע"כ הגסים שש
לבן חוסן במחמה הוי עושין מלאכה הכו"ה ע"י
עוים עלמן דהוי כללח"י דמ"ס מוסר לעשוט בשבת
ושב ל"ס זמ"ג לזה ומש"ס הוי מחייבין עלמן למלאכה
המשכן. וכ"ו אם נאמר שמשכן חיש דוחה שבת. אל
אם דו"ס שוב לא הולכנו לוא דכלל"ה חיש זמ"ג
דהא דו"ס. והעטס דחיש דוחה שבת מקום דנסמכה
שבת

מחזיקין בטלו והדברים עתיקין. ולפי' לוי הנ"ל דאם לא נחטכו כל בסימנים ל"ה כמנחם בדיקולא. אי"ל דדוקא אס כל הסימנים נשחטים רק הספק נכלה נהוה משע' או דרסה ושוב הנכ"מ אבורין משום אכמה"מ שפיר מיקרי חוק"א ובג"ל. אבל הכא דהספק נכלה נהוה משאם שאינו יודע אס הסימנים נשחטו אף רובן טוב ל"ה חוק"א. דכין דאהם באה לאיסור משאם שלה נשחטו הסימנים ושוב ל"ה הנכ"מ כמנחם בדיקולא ובג"ל. ואינס אבורים משום אכמה"מ וא"כ אין חוק"א כלל על הכהמה. ובק' העם' בינת הנ"ל. ולהכי ס"ל דערסה ואסורה באכילה. ואכמ"ל.

אם למלאכה משכן ובאמח קשה דמיא להיפוך. מסמין דירחה שבה וכנ"ל. ול"ל דמסכרה ידעין דדוקא משום דהו' עשה ע"כ מיהא וכנ"ל דהו' מורדין במלכות. ומש"ה עכ"ל הסמין דהו' ד"ס וכנ"ל. ומש"ה הורכו לזה לטות ע"כ העוים. וממילא נחא דמש"ה נחייבו מיהא ביר"ס משום דהו' להם דין מורדין במלכות ובג"ל. וא"כ שפיר אהר' לה אין חכמה להשה אלא כפלך דמשם מוכח דהו' להם דין מורדין ובג"ל. והוא חריף ודפח"ה.

סימן י"ג

(ב) במתני' מולין יד'. השומע בשבת וביו"ב שחטתו כשרה. והקשו דמיא אש"מ. ואי' המהרי"ט דדוקא היכא דיתוקן האיסור אחר' דל"מ אבל הכא דלא יתוקן האיסור דאף דאי נחא דל"מ יהי' מקלקל מ"מ הרי חוקן להוציא מירי אכמה"מ לבג"ל. ובס' מנ"ח הק' לש' הר"ן פ"ב דבילה דריבוי כשיעורא אסור מה"מ ולפמ"ס הפוסקים ביו"ד ס' כ"ז דנחנכלה בשחיטה אבורים הנכ"מ לבג"ל. דמנחם בדיקולא דמיא ע"ס וא"כ תיקו דמיא דלא מהני ויתוקן האסור דיהי' ממעט כשיעור. דעכ"ס לא יהי' החוקן רק בשאר איברי הכהמה ולא בבג"מ דיהי' אבורים לבג"מ משום אכמה"מ אבל אס השחיטה כשרה לוי גס הנכ"מ הותרו לבג"מ והו' ריבוי כשיעורא עכ"מ. ולהכי נכון מורד לשמ"ס דהא דאחר' כמדחל"מ אש"מ הוא רק במזיד אבל אס עבר בשוגג אחרין דמהני. והנח' בחולין שם מוקי המסני' בשוגג וא"כ לק"מ. וע"כ כל עיקר קשייתם קאי למא' דס"ד שם לאוקים מחט' במזיד ור"מ. ולפי' ו'ל' לשמ"ס בחק"א בחי'. דלר"מ דחיים למיטותא אינו ראוי לשחט כל הסימנים רק רובן. דהא הנח' בחולין י"א: פרי' לר"מ דחיים למיטותא היכי אבל בישרא דלמא במקום נקב קשח ומשני היכא דלא אפשר לא אפשר. וא"כ עד שחיסר רוב הסימנים שפיר מיקרי לא אפשר. אבל אחרי שחיסר הרוב המיושם האחרון שפיר אינו ראוי לגמיר כיון דאוכשר השחיטה בשחיטתו רובן שפיר מיקרי אפשר ועל נחמ' מיושם הסימן האחרון שפיר יש לחוש דלמא במקום נקב שחט ומעברא לדוק המיושם האחרון. וכן בשם חליבא דר"מ אינו ראוי לשחט רק רוב הקנה ולא יותר כיון דכשר בשחיטת רוב סימן אחד ומיקרי אפשר שפיר. אי"ל לשחט הושט דש' לחוש דלמא במקום נקב קשח וכשנכ

בשור'ת חת"ס יו"ד ס' י"ח ילא לידון בדבר החדש דאף למ"ד בחולין לבג"מ דאבורין הנכ"מ לבג"ל דמנחם בדיקולא דמיא. הי' כנשחטו כל הסימנים אבל כנשחטו רובן ונשאר מיעורין כמקלף אינו כמנחם בדיקולא ומורדין ע"כ. ובג"ל כס' פנים ישם ע"מ פ' לו. ובס' משו"מ הרשב"א סס"ו הובא בג"מ יו"ד ס' כ"ג. ובס' חלקת יואב מהדו"מ הביא רמ' לזה נוס' דס"י דלמחלה כעין שחיטת כל הסימנים ומטאור דמיקרי שם שחיטה על מיושם הסימנים ע"כ. ודא' נכנס הוא. יפה כמחשו ע"ז מחלין דע"ז דמיהא עושה גיפול ויהי' כאשר המדולדל. ו'ל' דל"ד דדוקא במטה מאילי' אחר שגמדולדל האבר הו' אבר מדולדל אבל אס הכה הכהמה עד שנשעה איברים מדולדלים ומהה כהכאה זו ל"ס מיהא עושה גיפול כיון דבזה שחק איברים המדולדלים כרגה ומיהא זו הכשר אכילה אלא הנכרי וכמו דשעת שחיטה שמקב הושט אינו עושה אותה נכלה דהו' הכשר שחיטה והס"ד כנכרי דכמיסה חליא מילחא. והוא לי באחרונים בג"כ. וכנ"ל הסברה הנ"ל השינוי הרבה בעוס"ל. ואליין פה חך המעט.

(א) בהרולין ר"ט. לה ברוך בסימנים ערסה ואסורה באכילה במהמיה. חנא נכלה ומשחטה כמא. ובסו' סס דאסורה באכילה מדרבנן דחז' פזמים קחט שפיר יו"ט. ולהכי נכין פשוט דהמ"ד ערסה ואסורה באכילה. דהחוס' בילה כ"ה. הקשו דמה חוק"א יש הלא האיסור אכמה"מ כבר חלף וכך לו ואין מחזיקין האיסור לאיסור. ומירלו הגדולי אחרונים דכין דאס נחנכלה בשחיטה טוב השחיטה אינו מתקן והו' הנכ"מ כמנחם בדיקולא. ואבורים משום אכמה"מ וכין דס' חוק"א במקלם הכהמה

מי שלא עשה בראשון ומל החיוב לעשות בשני - חטא
יכול למיטער נשתי' דחיובא דחל לא פקע בירושלמי
חגיגה פ"א ה"ה בפריש חגיגה ומת ד"א דחיובין
היורשים להביא. וז"ל הרמב"ם. ובייט חף דחטא נר
הבאה עכשיו מ"מ כיון דפסולות דראשון הוא החיוב
לא נפקע ופסיר פרי' וליגמר מיני'. אבל עומד לגדיל
הסוף חגיגה ד"ט שכתבין חס פשט בראשון ומת
בשני ח"י חמרי' דחיובא דרמיא עליו לא נפקע.
ולפ"ג דהוא מתא דומה לירושלמי הל"ל.
(המשך יבוא:)

וכמוכן. ולפ"ו חס המהני' כר"מ ה"כ ע"כ מיירי
דחטא שחט רק רוב שני הסימנים ושבו חף דנימא
דל"מ לא יתקן האיסור דהבנ"מ בלח"ה מותרים לב"ג
כיון דמיירי בשחיטת רוב סימנים שבו ל"א במאן
דמנחא בדיקולא וכו"ל ושפיר קמי' דשחיטתו בשבירה
ול"ק קו' סמנ"ח הכ"ל.
(המשך יבוא:)

העורך

סימן י"ד

ב"ה לורז

שדמה ואב פאצנאווסקי מו"ס ערות בושטי נור

סימן ט"ו

ב"ה באדין סמוך לקולבסוב

בפ"ג דברכות מ"א מי שמתו מוטל לפניו פסור
מק"ש ומתעלה ומן התפילין. ובפ"י תפא"ו ח"ל
כ' דביתו ה"י דר"ק ע"י ח"ל כ' הרשב"א דתפילין אנב
נקמה דבת כל"ל אבל יוס ראשון אסור בתפילין אפי'
אחר קבורה עכ"ל. ולי הפסוט לבי כותה עליה
דברי משכח"ל כיבת שמה אביו של חתן הו' חמו' של
כלל דרדין דמרג' ו' ימי המשחה ואח"כ ו' ימי אבילות.
וא"כ מנר האבילות יוס ראשון חייב בתפילין. ומנר
שמתו מוטל לפניו והוא אחר אבילות מנר שח' קצבין
המת פסור מהתפילין ולל"ע.

חיים צבי שו"ב ומו"צ בשה"ק.

סימן ט"ז

ב"ה ראבטנאטע. (אנגליא)

או רבינו בחי' כ' דמלוא פלויה לרגל הוא חוק
ברגלים. וכו"ל מהמיתוך מלוא הפ"י ח"ל
המלוא שיעלה כל אדם וכו' לבדו ברגליו לתקדש ע"כ
וכ"מ מתעלים ע"ה מ"ג ט"ו יוס אחר המת כח
היג' אחרון שבישראל לנהר צפת. ופי' המו"ט דשעור
חכמים בכל ימים לשולי ברגלים. וירושלמי פסחים
פ"ד ה"ז. ריב"ז. אומר חף הרעבין שכן דרך שולי
רגלים להיות מהקצין מנעליהן וסנדליהן במוטה
ורבין אמרין עשרים היו בבהמה היו עולין ופי'
הפנ"מ לפי שרובן עשירים ועולין בבהמה ולא היו
לריקים לחיקן מנעלים במוטה. וז"ל שריב"ז פ"ל
דמפני מישוט עניים שעלו ברגלים וזכורו לחיקן
מנעליהם שכלו בהלכותם לירושלים וכו"ד דקולא ס'
אפי'

במצות אכילה פסחה. הביא המיתוך מלוא ו' ח"ל
וכלל גדול בכה"ה לכל האומר שיבטל
מנ"ש שבוטל אותו ד"ד עד שיקיימו. והק' המנ"ח
דלמא לא כהב זה הכלל במלות שחיטת פסח הקדמה
ע"ש. וז"ל לפמ"ש הפ"ח סי' ע"ה בשם תשו' חוט
השני דבמלות עזה"ב אין כוונת האב כיון דאם לא
פירא אביו חייב להפסק נפשי' ודומה כאלו נחנה
אמורה דמות לסלק עלמו ממלוא עזה"ב ולהניחו על
צד. והוא כלאו הכל"ש דחין לוקין עד שמבטל להעשה
והאמ"ר פסחים ג' כ' דמי שאין לו קרקע פסור מפסח.
א"כ גם ק"פ כיון שיכול לסלק עלמו לגמרי ובידו
להפסק. א"כ ממילא אין לכופו על מלוא שחיטת
הפסח דחטא הכרחיות. משא"כ כשכבר שחט הפסח
נחל עליו החיוב לאכול והוא עשה מלוא הכרחיות
ושפיר כ' המיתוך דכופין אותו. (וע' בר"ן בדרים ד"ד
רפ"ב כגון אכילת פסח דגם אשה חייבת ושם קא'
לר"ש ואף דכובר דנשים בראשון ראשון וע"כ דלאחר
שחיטת הפסח הוי אכילתו חיוב.) אבל יקשה מדברות
כ' גבי מת מלוא דוחה לפסח דפרי' וליגמר מיני'
יפ"ש. ולהב"ל הא פסח שאני דנדחה כיון שאינו מלוא
הכרחיות. ולכאורה י"ל כיון דהפסק מה"ע עד שיחמץ
א' הפקירו. וא"כ ע"כ מיירי בשם אחר שמו וכו'
חט מת מלוא. וע"כ מיירי בהולך יחידי לשחוט פסחו
א"כ לא מהני הפקירו ושפיר פריך וליגמר מיני'. אבל
לפי' הראשונים דהפסק מהני ביט לבין עלמו א"כ
הדרא הק'. אמנם בל"ו סק' הסומים דהא' אפסר
לקיי"ש שיעשה פסח שני ומי' דמיירי בהולך לשחוט
פסח שני דחין לו תפלות פ"ש א"כ יתח' דרק מפסח
ראשון יוכל למיטער נפשי' שלא יבוא לכלל חיוב משא"כ

אך הא דבעין ח"כ הוא רק בממונה ולא באיסורא ולהכי כ' דש"י י"ל והמשותף מחנה וכל ההנהל טעם להקדושין דהא איסורא שפיר לא בעין ח"כ. ואמנם המהרי"ק הי' דאם הספק אם חייב בפרדון אומרים דה"ל דממונה הוא הכל אם חייב רק הספק אם פרזי או אינו פרזי איסור נקרא זה כיון שדלוי חייב במלוא יעו"ש. וא"כ מיושב קו' ה"ל דאם אמרי' דאם לא שאל דוכא הוי ויש בלא חייב מלוא ודלוי ח"ק בלא ענין הממון לגרעא דהאיסור ונקרא איסור וכל"ל וכן בממון נדירה הוא ללא חילוק בת"ר וא"ש.

היים משה אייזענמאן. רוסברגה.

נטעי בחורים

סימן י"ח

בש"ס חולין ד"ג פרי' הגמ' האו טמא דלישת במקדשין במאי חיי דלישת במה ליל סבי ולישתא לבשר וכו' וכן בח"מ דלמה לא פרי' בן הגמ' בפ"ג דזבחים דקדשי טמא שחתי וכו' דהתם עיקר דליירי בקדשים יעו"ש. וי"ל דטעם דק' דמה פרי' הגמ' לפי ק' חוס' שם דמפרסמא כה' רק דמא יגע אחר פירכוס. וא"כ בטעם בחיטה לא יוכל הסבין לממלוא דמפרסמא כה'. אך י"ל לפנ"ס האחרונים דאף דמפרסמא כה' מ"נ לגבי הסו' אינו כה' אחרי שחיטה דוכן. ונשמא דקנה וחיטט בטעם שחיטה מהסבין ואח"כ מטמאין הכשר וקפיר פרי' הגמ' ליל "סבין" ולישתא לבשר. אך י"ל לפי ק' התוס' שם דבונה הוכשרו והי' להעבירה בנהר. וא"כ בבגת הפרכוס דהי' כה' ולא הוכשר הכשר שוב גם הסימנים לא האכשרו ואיך נממא הסימנים קדשין. הכל י"ל דהוכשר פ"י חיצת הקודש. והגמ' הי' לו בלא אכזה דה"ל קנה"ה דאל"כ למה ל"ל ברי' לא נעשה דגל"ה הוי כד"ר ולקולא יע"ש דה"ל קנה"ה ופי' באחרונים. וספיר ברי' לידל סבין ולישתא. אבל הגמ' בזבחים י"ל דסבין כה"ק אינו מה"ס ולהכי לא פרי' הגמ' שם. האו טמא דלישת במאי חיי.

אברהם שבנא שצאפניק ואוייערצע.

סימן י"ט

ב"ה ואוייערצע.

בתוס' חולין ק"כ: הקשו לבי' דש"י דלחמיכה בשר

ה' הרענים שרי בכ"מ ורבנן סברי דהולכין אחר דוכן. ומוכח מהירושלמי דל"ה ח"ק המלוא דוקא ברגלים. וי"ל דדוקא בהליכתן המלוא ברגלים אבל בחזרתן לאו דוקא ברגלים. והירוש' דאמרי' רבנן פשיטין הוי בבבבא פנים היינו דהוי לוקחים עמם בהמות כדי לחזור גימא. ואמון סליכתם לירושלים לא הולכין לתקן מנפליהם במימד עד שיבאו לביהם. ולפ"ז השיעור דמנפליהם תפנית ה"ל היא לריב"ז. ופי' כ"מ כ"ח. ופי' כ"ה כ"ה ע"ה פ' ראה עה"כ ופי' כ"ה כ"ה וכו'. **ב"ה** ה' עכ"ס פ"ו הי"ח וי"ל שאל פרקלס ופי' משם משמע שמואל לרמון עמם נמחק ובפרקי דר"א אימא דאסור אלא ברחוק ד' אמה וכו' עכ"ל. וי"ל דהא דין דנשיא חסור לראותי פרוס. ולא כשהוא במרחק כמו מלך וכו' דה"ל כשהוא ברחוק וכו' דה"ל דמות נשיא למלך דכריפה משהו וכלי פשוט. ונשיא טמא ח"ק מנפליהם ישיבו יוסר מל' וס' מספק כה"ל ב"ה ב"ה. ונשיא טמא על כדו ח"ק כדור מוחל כה' קדושין ל"ב. לכן חייב לנשיא מביט דוד המלך. ולפ"ז ק"ל ח"ק דין ד"ה דה"ל נשיא יחד עם פרקלס לפי סברה הגמ' ה"ל. לכן ב"ה ספק רחוק ד"ה לבדו במרחק. והשאלה שאל מחקלס אח' ד"ה הי' בבית החילוק של המרחק ובשאלו פשוט שחין משיבין במרחק. כלומר שלא היינו יכול להשיב עד עכשיו שאלו או השאלה הי' בבית האמלעי ענין כ' החי"ט ע"ז פ"ג ח"ה.

מנשה גראסבערג.

סימן י"ז

בפרדס ח"כ קונטרס ד' ס' ל"ז האריך כה"ה ליאוב הקו' מוצא בתוס' יו"ד י"ח דמה פרי' הגמ' שבה דקל"ו מומה הידי מהליקן דלמא הכל חסד דמחבין ארובא וח"מ לענין דה"ל ח"ק הולכין נממון אחר הרוב. וי"ל דבש"ס בסוכה רמ"ז: קרי (דה"ל) איסורא. ובהנהיג דה"ל חסד פ"ו. וכן האריך דה"ל א"ה. ולפי"ז נראה דהא דה"ל וי"ל שם כ' דהמשותף מחנה. וברי' א"ל כ' דהא ח"ל יבא דשמואל הכל לרב המעשה חזקין. וא"כ לרב חסד רק דין חסד לרוב פנים שנים אבל לענין ממון ח"ק נפ"מ כלל וי"ל דין המע"ה ולהכי קרי לפדס"ב איסורא. ומכבר אמרי' כה ליאוב דה"ל וי"ל דכ' לגבי אקפיעהו דהמשותף מחנה. והיינו דהא דהקפיעהו משם דקדוש ע"ה כדמו"ל וקשה הלא לרוב חסד.

קודם ואחרי שפיר.

דוד יארמאן בהנהיג ש"י ראב"ד דפה.

סימן כ"א

י"ט לחקור בענין מורס במקלה דפסוק הוא בכל
הש"ס דהשבושה מוטלת על הנכסע. היי
תנא דהשבושה מוטלת על הנכסע והנהכט והוא
בענין מלה על המסכן חס המלה טופן שחייב
לו ה' דנרין על המסכן ושוכ' ואלוה טופן שחייב
לו רק ב' דנרין והמסכן שוכ' ב' סלעים נמא
דקטיס חייבים שנוטת חס' דלוה מנ"מ על הלוה
והמלוה על המסכן. וי"י בקלה' מ' ב' כ"ס ואף
דיל' דהא בענין קדמא דביעס להודאס והכא כשהמלוה
טופן שחייב לו ה' דנרין והמסכן שוכ' ב' ואלוה
שופן דשוכ' ב' סלעים ח' קדמא הודאס המלוה
לחייבים הלוה, אבל י"י למנאס להקדים דביעס הלוה
להודאס המלוה דחיד' כשהמלוה שחייב לו ה' דנרין
אמר הלוה שיש בידי מסכן שוכ' ב' סלעים, ולמ"י ק"ל
על הנמ' כבועות דמ"ד, דשר' חס'יא ח'לימא חס'יא
ח'ל' דבביעס נבי מלוה וקסא דלמא קח' חס'יא
ובחופן. סל' דהשבושה על שניסס וקמ'ל מחא'
דנכסע המלוה שוכ' יולא הלוה הפקדון ויגלגל נ"כ
על המוכ' וי"י.

אברהם צבי רייז קראקא.

סימן כ"ב

בש"ס נדרים דל' ב' במחא' הטורד מן הנדר
ונחשורב בלחור חס יס בעו"ט חסור וק'ן
הר"ן ו"ל דלמא חס חין בעו"ט מחסר וסרי נדרים
היה דשיל"מ ואפי' בחלף לא בעל וחי' דהשסס
דדשיל"מ לא בעל הוא משום דהו"ל מח"מ וסאן
חייבי בל' מ' להבי בעל יעו"ט. אך קסא דהא במחא' סס
מכר נמי ר' יהודה דר"י ה"ס סל' מח"מ לא בעל
וא"כ ע"כ דשיל"מ דלא בעל הוא אפי' בא"מ ואמא'
קחני סס דלס חין בעו"ט מוסר, וז"ל דהנה נרין
סס מבוחר הא דנדרים הו"ל דשיל"מ משום דמלוה
לחייבשולו משום דר' נתן דאמר כל הטורד בחלו נה
במה והמקיימו כאלו הקריב קרבן יעו"ט, וא"כ לר'
דסל' בריס מולין דמוחר לנדור ולשלס ומכמע דלא
סל' ברי' וא"כ בל' דלר'י' ל"ה נדר דשיל"מ ומסכן
מדרכי הלוי פרדס ואווערעצ.

בשר עומדה ח"כ הא דאמר סס ר"י לכל חלב מה"ח
מסריפה חייב שלס דהוי חסור ב"ל הא חסור ב"ל
בשמה"ח יעו"ט. וז"ל דהנה ילח"ק לשי ק'ן חוס'
רי"ד בכל חסור ב"ל דנמא כל שחיו בזה"ל חס'
בב"ל חיו וחי' משום דהי חייבי מפקה. וחי' דב"ט
דס"ד בחסורין טופן בכל בחסורין שחמד חיו כולל או
מוסיף דחיל בואח"י ספיר מפקין החסור שחיו בואח"י
גי"ס. וא"כ סס יס לחול חסור חבמה"ח דחיל
בואח"י משום מוסיף לב"י ולא ערפה וחלב. אך י"ל
דס"ס השמ"נ יו"ד ס"כ דח"ס מותר בחבמה"ח משום
דחסור לחסורו ח' כ' ג"כ ערפה וחלב חילי בואח"י
כל חבמה"ח דמוסיף ח"ס ולאכני בב"ל חל וססס דח"ס
ח"ס מהל' מלכיס כ' דלר'י' דיל'ף חסורס בזה"ח מערפה
מוחר לב"י. ולמ"י לא יוכל למיקט בזה"ח כיון דחיו
חל בזה"ח על חבמה"ח בואח"י דהא נס' במה"ח
סס חסור לחסורו וחי' מותר. ואבמ"ה חיל בואח"י
ומוסיף לב"י. א"כ אף בב"ל חיו חל חסור בשמה"ח
וח"ס.

משה דוד הכהן ראבינאוויץ
בהת"ק אדמיר' שלויסא דפה.

סימן כ'

ב"ה שירלאוועצ.

בס' סיבת נמא פ' וירא ספיר למ"ד חפלה דרכי
למס דחפלקין ואח"כ מלין וחי' דרכי ג"כ ד"ח
מלא חסור יעו"ט. ולענ"ד קסא טורד חס' למ"ד חפלה
מח"ס הלא מילה היא עבה ש"כ ברה דוחס חף
לעבה זל"ח ועי' במוס' זכמים ל"ג ובמוס' מולין ע"ח.
ואף דחפלה חדירה מ"מ היכא דליכא חפלה לבחיו
חידר הוא קודם ובמ"ס כס' חסל"א חו"ח ס"א
וכ"ל לפ"מ שחמרו דחפלה השחר עד חטוס. וא"כ
חס יקדימו המילה וכל לפעמים להחמור החפלה עד
שיפצור סופן. וז"ל טור דהא בחפלה נשים חייבות ובחילה
פסורות ולכן חפלה חפלה. וז"ל יל' לפ"מ דמבוחר
ביו"ד רס"ה דנריכין לבכך על כסוס כפס"ג ואסור
לשחוס קודם החפלה. ויליף לה מל"מ על דהס
ולקח"מ ו"ל הוא מה"ח. ועיקר ק'ן הפמ"נ דמקסא
רק משסס דאורייתא ודרכי י"ל דהא ק"ס חס'ח
וצריך להיות כמיכס גאולס לחפלה ולכן יקדים ק"ס
קבלס עמ"ס ומכרך לפני' ולחמרי' ולחמס'
כגאולס ומיכף לגאולה חפלה ולכן חפלה

דברי אנדה

סימן כ"ג

בית נויארק

במדרש איוב ה' קורא הנר על היסודין בין שראה סוכה של ג' דפנות ב' כהלכתן ושלישית אפי' ספח נחקר דעתו והמנהג יג'ל לפרש דוגה כבר תמנה על שיצאו ישראל מסצרים קודם ומס שגור עליהם ה' שנה ותרצו דקישו השעבוד השלים המנן ועוד הירצור הקב"ה בעצמו והמלאכים ידו לסצרים והם השלימו החשבון וז"ל בירושלמי סוכה ג'ר הנני' אומר אנכי ד' אלקיך אשר הוצאתיך מאין סצרים אשר הוצאתך כתיב והפ' שכתובל בעצמו ה' יוצא מן הגלות עמהם ואע"פ שכתבנו נהי' שלא ס"פ כמ"פ טענו שהנפ' שלנו חולק על המסרים למ"ש החום' שבת דנ"ה והנה נודע המסע שבא יסודין על איוב סיום שחי' מיועצי פדעה תרם נסתקרו קישוי השעבוד כמו שאמרו בסופה ג' הו' באותו עצה פלעם יתרו איוב ע"ש ואכנס איוב ה' קרא הנר על היסודין שהמה שלא כדון שהרי בנה שגור קישוי השעבוד עשה סוכה לישראל שיצאו לפני ומס אך כשראה סוכה של ג' דפנות ג' כהלכתן ושלישית אפי' ספח והיינו ריש אם לסמורת כמבאר בסוכה ד"ה וא"כ והוצאתיך כתיב וסוכה והקב"ה בעצמו ירד לסצרים להשלים החשבון לפתר גאולה וא"כ לא הוצרכו לקישוי השעבוד וראוי הוא לעונש ונתקרה דעתו.

אליעזר ליפא וייסבלום רב דאנשי ליזענסק דפא.

סימן כד

ב"ה לאהאפש (פלך וואהליון)

במדרש כשראה משה הרשע הארץ רשא בבת הרה החורבן וז"ל שהתירה רשות כתיבה הרשע ולא כתבה תוצא שבמנן הרשע הוא חש"ה שנה העמוד הארץ הו' א"י ביד ישראל שנות דיעה וקצירה בירוע דו' ימי בראשית רומים לו' אלפי שני העלמא וז"ל הרמב"ן ז"ל בפסוק אשר נרא ונ' ובראת שו"א בשביל ישראל ומקום בא"י מקם בחר ד' ורמזה התורה ג"ס הג' באורעות של אלף ה' שנכנסו ישראל לארץ אחר מ"ה והן ג' קנינים שנה הקב"ה שמים וארץ וישראל ותורה והנני התנה הקב"ה עם שו"א ע"ס שיקבלו ישראל

התורה ורמזה התורה ביום ה' הוא אלף ה' שבו ה' מ"ה ואחר שנא' פ"א כי טוב אין טוב אלא תורה כתי' יקנו הים אין סים אלא תורה מתחת השמים אל מקום א' היינו נתנן התורה כשמים לארץ אל ישראל ותראה היבשה היינו שאנו חתכונן הארץ שלא תחוד לחוה וכו' ועי' צוה"ק בראשית דכ"ה יקנו הים וכו' דא אוריתא אל מקום אחר אינו ישראל ז"ל ואח"כ כתי' תרש"א הארץ רשא עשב בורע ורע היינו במנן תרש"א יורשו ישראל בא"י ומה הבין משה דבינו החורבן ונכאר החשבון תשי"ה שנה עי' גיפון מ"ה וסנהדרין ל"ח מבאר דהו' ישראל בארץ לפני החורבן א' תש"ן שנה ב' שנים פחות ממנן ונושנתם ועי' פסח"ד באלף ה' סוד"ה חורבן בית א' ויצא ישראל מסצרים תשי"ח באלף ג' ונכנסו לארץ תשי"ח ונלו שליח באלף ד' ועי' בערכין י"ב וצ"ש ותוס' שם צא מהם י"ג שנה שכבשו וחלקי' שלא נדעו ולכן לא מנו שמיסין כמביאר בערכין שם אבל שנה י"ד בסופה י"ל שורעו כי החלוקה היתה בתחלת שנת י"ד ושמיסין סזין סר"ה ומ"ס ורעו בסופה ותדע דאנו צמצום נמרה החלוקה ברי"ה והר"ל שמונה שחלקו וע"כ כנ"ל נשאר תחלו' צא סחן ק"ס שנות שמיסין (י"פ ק"ס עולה תחלו') נשאר תשי"ח צא מהן ס"ז יובלות (ועי' ערבן שמוסל"כ סכואר י"ז רק ששלא בשנת י"ד אחר החורבן) נשאר תשי"ב חוסף עליהם ד' יובלות שלא מנו עי' ערבין ל"ב וברשי' יתום' קרוב לבאה שנה מאותן שנים שהגלה כנתיב עד שהחזירן ואשיהו לא מנו יובלות רק שמיסין ע"ש וד"ק ותשכח בן הרי תשי"ד והוסף עליהם שנה ראשונה שמצאי ישראל חסדות ורועם ויאכלו מעבוד הארץ ברכתי' ביהושע והי"ד שנה אף דאשר שורע הלך קטן אבל רובה לא נודע הרי תשי"ה במנן תרש"א והנו ישראל שורע הארץ עד החורבן (והנה אע"ג דישראל חסאן ולא נהנו שמיסין יובלות מ"ס לק"ס חרא דלא כל ישראל חסאן ועוד דמה שכתבו שחזרתם לא אמר הקב"ה דצדיק ורשע לא קאמר) והכן הענין כי נפלא הוא.

שלום יוסף הלוי פיינענבוים אבר"ק הגיל

מתקבלום חותמים על הפרדס' במדינת לסב"י אצל עעירי אגודה ישראל' פריגא ובמדינת מעשכא סלאוואקיען אצל הרב מ' האלבערשטאם במסראפוקב.

המקבלים תחתונים וגדבות על קרן הפרדס

במדינת אמריקא

Rabbi L. Weissblum 342 East
3rd Street New York

במדינת קאנאדא

Rabb. L. Graubart 23 Cecil str. Toronto ant
(Canada)

בארץ ישראל

Hersch Kohn Rand-s Heüsfer 23
Jerusalem

בכל מדינת סקאנדינאוויע

Rabb "Sch. Lewitan Rostedag. 12 Kristiania
(Norwegen)

בווארשא

בלשכת הסוכני של האגודה ימ"י גרניטשנא 9
אצל געזירי אמוני ישראל

בראדז

אצל אגודה געזירי אמוני ישראל דוילנה 11

במדינת אשכנז

L. Glass, (für Pardes) Berlin
Neue König str. № 59

במדינת אנגליא

M. Grosberg 6 Montefiore College
Ramsgate (England)

החותמים בכל מדינות הנ"ל מתבקשים לשלוח דמי החתימה וגדבות קרן הפרדס על האדריסאות הנזכרים למעלה בכל מדינה ומדינה או דרך "שר" להסערכת ע"י משעק באנקאי רשום על שמי במכתב אחרית.

הש"ס הגדול שבגדולים

עם אלף פירושים חדשים נדפס בעיר לאנדאן לע"ע גמרא הנמרא ברכות. כלול בהדחת עין וזאת ההלכה וכך חזק השועה יאמר לו כל ש שרוצה לקנות הש"ס הזה יפנה ישר אל המיל הנ"ל רש"י לעיוסאן על הכתבה הנ"ל, יפלו לפניה ג"ל על האדריסאות של סערכת הפרדס עביר הש"ס הגדול שבגדולים, ג"ל עבור הקובץ ילקוט הדורות הנ"ל. מחיר הנמרא ברכות היא 20 קראנען (נארוועג).

כל הקודם זכה

עוד מעט במספר נמצאו בסערכת הפרדס השני חלקי הפרדס במספר י"ב היפדות, וס הקונטרס, אבני שמואל מחירם ביחד עבור חותם הפרדס 75 מרק. באמעריקא 1 דולר. באנגליא 5 שילינג.

נדבות קרן הפרדס כריכטיאניא (נארוועגן) הרב רש"י לעיוסאן, העדה ישראל מסמ כיא 100 מ. אצל בנדין מעניל שפירא, אימשי מאיר שעהבערג, שלמה יצחק דענסק, מנחם דוד מקרינק, משה ערנסא ג"א 200 מרק. סאנסאווזע העש"י וויינסאן 500 מ. האזים אברדס ומנחם סמינליץ נתן איגרא כיא 800 מ. ליוביל בייסער, יוסף אבראמסשיק בקריל ערנסא, אברדס ליצערמאן, כיא 200 מ. לודז ירושע סאנדר 800 מרק. ואוויערציע, חיים קראק, 200 מרק. משענסאחוב, דוד מאיר ובלווער 200 מרק.

כל מי אשר ברצונו לקנות הספר הקדוש והנפלא תפארת שלמה על סדר המועדים סמוכ"ל אה"ק פהר"ש זצ"ל מבראססק יוכלו להשיג אצלי. אפרים הלוי ויידנר נכד הסוכר זצ"ל E. Zajdner Będzin (Polen)

מודעה

נא לאור קובץ יקנום הדרוש על סדר הפרשיות. נקצץ מכל הספרים שנדפסו עד הנה. ונוסף עליהם מחכמי דורנו של"מ, המיל הר"ג רש"י לעיוסאן של"מ, א רב אב"ד לעדה ישראל בעיר ברוסטיאניא והר"ג ר' אליעזר ליפא היינסבלום של"מ, רב לאנשי ליזענסק בניוארק המחיר מהבדך הראשון 7 קראנען (נארוועגשי)

הכתבה

Rabb. Sch. Lewitan Rostedag 12
Kristiania (Norwegen)

Red. „HAPARDES“

Skiz. poczt. № 14

w Polsce.

מִיָּבִין תְּלַמְּדוּ חֲדָצִי

הקווי פרדס י"ב דאטא

144 ספר

49

1 1/2

1949

CP 12

20) פרט 7

פערל'ן חודש אדר הרמ"א

הלוי והתבללו בין העמים אשר נכבשו בידם
ושמם נמחק מתחת האדמה, אבל עמנו בני עם
הנבחר אשר על כל מדרך קץ רגל נספק דמם
כמים צימי הציונים, צימי האינקוויזיציון והשמד
ה"ל, ורק בשביל מה לא נשכיל שרלח וגנב לא
ולא כל מה ששכל רק בשביל תורתו ואמונתו.
ורק נפש ישראל הנא השל, אבל נפש ישראל
הנא בכל מה שמועד על החשמד ולא עבר על
דתו ואמונתו, מי יוכל לשער ולחאר את כל
החלואות והמנוקות ששכלנו בכל מסך גלות
שביל אמונתו הקדושה והטהורה, האמת ישראל
כמה פעמים השנה להשכר, ובכ"ז בדרך נס
נללט — כמה אשר, ע"ז בקם לשוך את יעקב
והכבד עול הגלות עליהם כעלה פרעה שאמר
הכבד העבודה כל האלילים ומערתו רק ע"ז
ישיבו הדת והאמונה הטהורה, ובכ"ז נעשה יעקב
כאין שם ה"ן מוהר מחזקת ח"פ במדקחא
המכילי ח"ו דה חמה, את לעמק בדבר זה
עמוק, שמוקד מי כן לו הכה והשח לבטול
גרוה גדולה ואימה ח"י מקום כה הנסחר
אשר צ"ז יכל לבטול הכל ברומי, השקט עד
יטבור ועם אשר זאת ה"ן ככה שם עם ולשון
אך את כבד הישג נראה כי זאת הכה היא רק
מחורטת ה"שמה אשר ע"י החורה נשרפת ובלבד
עמוק עמיק באמונה הטהורה להאמין כי כל
מה דעבד הממלא לשב עבד, ומתי עליון לא
חלא הרעות וע"י היסורים נכיר אשר הלכנו
בדרך עקלקלון, וע"ז נסיב דרכינו, או ע"י היסורים
נהלים אללנו אשר כוף כל כוף נלמחם מזה
הלחם

טעג יחזק לעוויען

דב אב"ר בעיר כליסמיאניא (נארושניץ)

ויתנו לנו בהחלטית החדר שלמד יצאנו
הקב"ה עליהם את החדר בנטיה ואמר
להם אם אתם מקבלין את התורה טוב
ואם לאו שם הוא קבורתכם. (שבת פ"ח)

וְיָרֵךְ מִהַ לֵּבָבוֹן בְּשֵׁם הָאֵל קְטוֹרֶחֶסֶת הָאֵל
 כִּל יִשְׂרָאֵל עֲמָדוֹ הַחַם הָהָר מִמֶּנּוּ וְהַקְצִים
 כִּנֵּה עֲלֵיהֶם הָהָר מִנִּיעוּת. הֵן לִדְרֹךְ לִכְתוּב לֵבָבוֹן
 בְּשֵׁם הָאֵל לֵבָבוֹן עֲמָדוֹ

בד. מאוסים אהמו, ומה כעס גורלט, כי זכרו
 לאורו זו חרדה, כי מלבד האוסר הגלוי
 ושם הרחוק, **אף** בחיינו הגשמי נעוזה, במלכנו
 הממרי והגשמי — מאוסים אהמו בהורחתו מכל
 עמ ולבן, והוא נעמים האחרונים קראנו במכתבו
 העצים, מהבטיח החטופה ולזו נשיר הריה קרה
 הקרה שכלנו למנוי אחד איש לדעתו, ונשיר
 שכלנו העליון, וזו מלנו מחוזה גבוה, ונשיר אי
 הנה איש זה, ההרצ ר"ל, וכמעט לא מחשבתו
 וזה יתן כי נחלט לזה, ואם נחשב מלון כל
 זה אחד איש כל נשנים יוצא מוקל לזר ההלכה
 חוקה מלח, מה גרס לו לכאן הנה שיוכל
 מזה כל הנושא?

הלא מי עם החל אלה גילו ארצות ותלאות
בעם הרב כל אומות ולבן אם רק ההגלה
האלה לזה עם שחקוק אזי האמונה והאחיות
למאמנם ודעה חל אף כך נהססיה העגל
ההגלה הלאה לזה כחף בודרת, אזי נחקקים
העם דברי הנביא, ויהי כי ירעב והחקק וקלל

תקבלו דרך הסורה, ונחל לאמונה הסורה
כי הכל לעומתו, וכל מה דעבד רחמנא לטב
עבד, מוטב — אחס מאשרים ג"כ בעוה"ז, כי
ואם יקן לכס כח ופזו לעמוד ענן כל הקמים
עליכס בכל משך בגלות הסוד, ועל כל גרס שלא
נחל יח"י בכס כח ופזו לכבול עד יצור זכס
ותקבלו באהבה, ואז תחיו חיי נחם נס בעוה"ז,
ואם לאו הייט, אם לא תקבלו דרך הסורה ותלכו
אחרי שרירות לבכס הרע, ותחיו בלי אמונה
הסורה, ואז גס" בכל מקום שתחיו בכל מדינה
שתחיו, הייט אם תחיו אלל הנימחאוי, אלל
האוריושרימטס, אם לא תקבלו אם הלין גסי
מחשבתכס, וכפי חפכס, שס תסח קטורכס, שס
אלל הגמר, שס אלל מסה"ג, וכו' וכו', בכל מקום
רע הייט, שס" תסח קטורכס, ולא תוכלו
להקיים גס בעוה"ז.

לבן מה מאשרים אמתו בעורמנו הקדושה, ומה
מאשרים הסורים הסודיים לדבר ד' אשר
הסוד משתדלים בכל תחמיו כחם ואורם לחק
אח צריכס ונמתיכס פ"ס דרך חורמנו הק'
אשר רק בכתה לשרס אללס סאמונה הסורה
והקדושה להאמין באמונה שלימה כי הכל לעומתו
וחורמנו הקדושה היא חיינו ואורך ימינו, משה
לד' הסוב שטוחאי יסלח לנו טאל נדק, ויקרב
קן ישימטנו ונשולטנו מארצנו כנשות הארץ
יקבן לארץ אבותינו כחפכס הסוב, וכתפן ייחבו
המלכה לגולה לשונ אל המלכה המעולה, ולשונ
גס מה גולה, וילד ד' לנו אם נרבותו סלה

סימן כ"ה

מרב צאון יצירק מנאליציען שרייב"א
אשר רצונו בעילום אסו.

בירושלמי שמועס פ"ז הל"ג ה"י בפי'
שמועס כופה מוה אם חייבין מוטס
שמועס בטוי מה חק קיימו אס- בשוגגה בעצירה
ובשוגגה חין כאן סופה וחס כמורה בעצירה ובשוגגה
חין כאן קרבן, ורואיני ב"הפדוס" ח"ב חוברה ה'
ה"א, הקסה הרב הצאון מקינלק שליט"ח לרעס
מהר"ק ובאומרת מוהר חק שחין כס עבירה מ"מ
אסורס

הכללה אחיית יטן כי יכולים לרואס רק סהס
ולסחלסס אחיית כס יוכל לבוא רק
מי שמושרס באמונה הסורה אשר רק ע"י חורמנו
סק' טוכל לבוא לזס, אבל אם הילד מנעוריו נחחק
שיי' רחוק מן הסורה והאמונה הסורה, לכן בן
כס לא בנס כואס, ננס סהאללסס עוד מרואס לסס
פניס שחוקס יס כס כח לעמוד על רגליכס,
ואם היי סהאללסס מרואס לסס פניס כחף סוררת
לא חין לסס כח לעמוד על רגליכס, כי מסאמונה
הסורה המס רחוקים, ובסכר ופזס לא יאמיט
כי רחוקים מנורמנו סק', אשר היא מנמס כח
ופזו לעמוד עד כל סקמים עליט, לכן נחור
אחורן ראיט מקריס רעיס כאלס, סס נמקוס פלטי
אשר אשר עאלו לרעס, מוטב יטן כי לא קבל
גבתי האלפסא (גימחאוי) הלין ס- נמקוס פלטי
סליך אשר הייט בעהר, מוטב יטן, כי אהבנו
נגסס בו, נמקוס פלטי הניס אשר הייט סמס
פסח"ג מוטב יטן, כי נמשה הייט נעסס לו סלה
לפי כבודו, לכן נמס נרפסו לעשות סוף לימי
חיינו, כי מחי הסוסי' ובסכר ופזס לא האמין
משולס, וכל מה דעבד רחמנא לטב עבד ג"כ
הייט מאמין, כי רחוק הוא מנורה ד' ומלחיו,
לכן אם חק הוא מואל חיו אצניס ומכשולים על
דרכו בחיים, ואי חומי עושס סוף ואחרית לימי
חיינו, ואם גרמו לו אכחיו סלח חכמו אסו על
ברכי הסורס והאמונה, וכלל הסורה והאמונה חין
בו, כח לכבול עול בגלות, והוא מאבד פלמו מנסי
עולמות, והאסר האמיתי לכל איס ישראל סוא,
שיי' מאשר באמונה הסורה, ורק ע"י חורמנו
סק' טוכל לבוא לזס, ולקיים על כל אשר ואבד
לדבר רע פ"ה שיעק לס, כי על כל גל ועל
לנפוף ראשיט ונמחין בדומיה הסקס עד יצור
זכס, ולא נמס כי, כל מה דעבד רחמנא לטב
עבד, ורק זאת נמס לנו כח בכל משך גלותנו
לעמוד כאלס חיון בעיני כל סקמים עליט, עד
אשר נבוא למחיו חשליט בעיר קדשס והשחרסס.
הרעיון סיקר ססס מוטבן במאמר חז"ל סג"ל
אם תקבלו הסורה מוטב" הייט אם

סימן בו

המשך מה"ג חוברת ב' סי' י"ג

ג) במתני' חולין י"ד. השוחט בשנה ובז"ל אע"פ
שנחתיו בנפשו שחיטתו כשרה ונפיה"מ
להרמז"ל ב' ואמר השוחט בשנה אס' וי' שוגג
ולשיך שחיטתו כשרה ושמא חלחל ונזה לא חלה
שחיטתו מזה בשנת כשרה וכו' דפ' שחיטתו חל לפסול
חבורה הוא מחלל שבת ואס' חרזה לבאר יותר חלחל
בשעה שישחט קלה הסימנים קודם שיגמור השחיטה
הוא מחלל שבת ובשעה שיגמור השחיטה הוא פסול.
ותמכו כל המפרשים עליו דהרי בגמ' שם דמ"ז
פד' ונקמא במיד דמ"מ וא"ך אפשר לאוקמא במיד
הרי הוא שחיטת מומר. וכל דהנה סו"ס סי' י"א
הקשה על הר"מ ח"ך ב' דבתחלה שחיטה הוא
מחלל שבת והרי בתחלה שחיטה הוא פקלקל ואיט
מסקן מחומס. ומכבר חמרתו לבאר בפ"מ דחמרי'
במילין ג"ג. חר"ל שחט הקנה ואח"כ ניקנס הריאה
כשרה דבשחיטת הקנה הריאה כמחן דמנחא בדיקולא
דמי וכן בשחט הושט דהא הכי וא"כ בשחיטה סימן
אחד הוי חיקון גמור דאס' שחט הקנה חללה ח"ט
פוסל נקב בריאה ואס' שחט הושט חללה ח"ט פוסל
נקב בכ"מ. והוא חיקון גמור. מה כוונה הרמז"ל
דבשעה שישחט קלה הסימנים, היינו סימן אחד הוא
מחלל שבת והיינו דלאחר שחיטת סימן ב' החיקון
וכנ"ל. ואף דהר"מ לא פסק דר"ל ס"מ י"ל לפי
המבואר בסו" ב"ז בש"ך וכו' דלאחר שחיטת סימן
אחד הסימן נוס' לבו"מ כמחן דמנחא בדיקולא ולאחר
שחיטת הושט אס' ניקב הושט ודאי כשרה א"כ פסול
יס חיקון בשחיטת סימן אחד לעדן אוסו הסימן הוא
שחיטת מומר גמור השחיטה וכוונת ד' סעי' מ"מ
להרמז"ל. ולפ"ו י"ל לפ"ד הסמ"ס הנ"ל דבשחטו
רוב הסימנים ונשארו מעטין במקלה לבו"מ ל"ה
כמחן דמנחא בדיקולא. וא"כ י"ל דדיקא לדין
דחולין בהר רובא. ופסול וכל לשחט כל הסימנים
ימנה לבתחלה לשחט כולן. והוא הושט כמנחא
בדיקולא והוא חיקון לעדן דאיט פוסל נקב אח"כ
פסול ב' הרמז"ל דהוי במיד שחיטת מומר חלל למה
דפרי' הנ"ל וטקן במיד דר"מ וכבר כתבנו למעלה
בזה ב' דלר"מ דחייב למיפושא איט דבאי לשחוט
כל הסימנים רק רובן. וכוון דאכשר השחיטה בשחיטת
רובן סוב יס לחוש על המיעוט האחרון ולמא
במקום נקב שחט ומוכרח לבדוק המיעוט האחרון
ויסבא

אורה לבטל כיון דמכ"פ מוטלת בו מעל. א"כ
ה"ל כנה"ג שאין כאן פבירה ואמס"כ הוא ככלל
הסם כיון שנאסרה לבטלה ונכ"כ דליחא לר' מהר"ק
אחם שכתב"ה ז"ל דס' פומר בזה. אך בלחמה
ד' לחקור דהלא בלחם כסן בודאי פשיטא דנאסרה
לבטלה כנה"ג דהא גם בלחם גמור אסורה לבטלה
וכנה"כ כנה"ג וי"כ בלח"ה קשה דהא משכח"ל
הנה כסן ולאבא דמ"ס ח"ך כאן פבירה וליכא
דמ"ר ואמס"כ איכא מוטע. ורק דנראה פשוט
דבדבר נכון לפ"ד הירושלמי בזה ע"ד הל"ד ח"ט
בא קומי ר"י וחס' כי שנים פתח ח"כך וכו'
נמנחא פרי לחונסין מה חס' ש"מ ח"ל מה חס'
ח"ך לרעון ח"ך כסן לרעון והיינו דבאשה כסן בלחם
איכא מוטע כיון דלא דמיא למשכח' הבטל והה"ד
לאחרת מומר ג"כ לא דמיא למשכח' הבטל דל"ה
סם. טענת מהא"כ היכא דהוי טענת וכוון אסברה
סמך בטלה או שטענות הוא מזה דלא ידעס שיהא
חיסר בזה לא דמיא למשכח' הבטל ול"ה כנה"ג ככלל
סמך ופסול קאמר הירושלמי דלא מש"ל ק"כ כיון
דבנה"ג ל"ה ככלל טענת מוטע וליכא טענת במו'
כלל כנה"ג וא"כ תמילא ליכא שום דמ' מוס להמהר"ק
ה"ל כיון דל"ה ככלל טענת מוטע כלל ודברי
מהר"ק בישראל הוא כמו אליבא דמ"ס בכהן ח"ך
נאסרה לבטלה מ"מ ליכא טענת מוטע כלל.

תשובת הגאון מקוצק שליט"א ע"ו

הנה לפלה לי על הרס"ג סג"ל שיחמד דברים כאלו
וכי נריך שיהי' דומה לשחיטת הבטל ככל
הצרכים הלא זה היסוד וזה היסוד והירושלמי לא
קאמר רק דעון ואונס דהס' שני דברים חלל לפי דעה
פבירה"ק דלחומרה מותר רעון חיקרי ח"ך מה' לה
טענת פסול הוא דומיא דשחיטת הבטל כמו אס' חסס
הא אס' הטעם בהפחדה מיתס' ח"ט. לאחר דאין
כמים בודקין אונסה. וגם חרצה' אס' סברה שמוח
יותר דמיא לשחיטת בעל עכ"פ במחשבה (וע' שם
ס"ח ע"ש למנצח דנריך שוגג דומיא דמוד דק במה
לאפשר) ולפלא לי על הרס"ג סג"ל. הלא ב' לעורר
בזה דבר על גוף דין כמה שכתבנו להוכיח דלא
במסרי"ק ובטעור היינו שריים יבא לקיים דיו של
מהר"ק שרבינו דמ"א ו"ל הדין לפסק הלכה.

יזאב ירושלי' ח"מ קוצק

המשך סחיג חזרת א סימן ה.

(ט) ועלה בדיעבד למד ודעת בירוש' דאשח
 וכל ענין כ"ג ל"ה במשכן ולא חשני
 ל' למלחמה שהרי מקרא מלא בשורה ב"ג וזכר
 של דברים במשכן נמשך נמי שורות חילים מחדשים
 א"כ ההכרח שורות לאורך יריעות ולא בלרבו שתי
 מלחמה במשכן כלל לשתיים וכ"כ כיון שהסדירו שורות
 מוכנים וא"כ חסר אלה עיבוד וכו' ואל' א"כ
 הסגס נמי ל"ה מלחמה שהרי המעבים הפשיט
 חותם ושתי המלחמה במשכן ל"ה לזיכרון להפסד
 ל"ה דודאי קא מודיעה שהי' המלחמה שהמעבים
 עתאורו לאורך מלחמה במשכן בכלל מלחמה משק
 דנמשך באלו הם עובי המלחמה דכל שוטל לאורך
 במשכן ומלחמה בכלל עובי מלחמה במשכן דשלימותי
 קעביר, וטוי' יובית, דהנשים טוו יתה העצים ותי
 מלחמה, וע' בא"צ י"ה"ט אל יגשו עוד מלחמה
 דהיינו שהנשים לא יבני עוד כותה הכיז עיי"ש חללה
 דזכו מלחמה משק ח"פ. אלא דהכי קאמריה דל'
 שהמעבים

וכנוה ה' החמ"ס ה"ל משמע קלם מחולין ל"ב
ומפירש"י שם להיפוך ימוש"ה וכן העירנו
בזה הרה"ג מו"ה חיים לבי שאלתלמד שו"ב ומו"ל
בעיר מארין וגם הרב מו"ה שלמה גארנינטצין ר"י
שו"ב בקיעלן ועוד הארכתי בזה מממ"ק בש"כ
ואתמ"ל:

הערה

(י) וְכִי יִזְכְּרוּ לָזֶה אֶת־שִׁכְחָתָם מִצִּדְּתָם מִבְּהָרָם בְּיִשְׂרָאֵל הַזֶּה שֶׁהֵם שָׂכְנוּ רִקְ"ו. (בהפסח
הַפֶּסַח דְּקִרְאָתוֹ הַחֹם דְּקִרְלָה לִי בְּזִרְזוֹ עַל ל' וְיִשְׂרָאֵל)

בהפדרם (ח"א. ז.) הובא בשמי המדק
למכרם מ"ח דפדק מ"ח דמיס
פועדים שפולים לפדק ולמלודק ממוס כס לוי יעו"ס
ולפ"ו מוס פועדים לא יכסיו לפי החיוב פ' שמיס
דמי פועדס אין מלכדיקן ממוס כס לוי ח"א כס ה"ה
מוס פועדים יס להס כס לוי (והפדק כ' ית'
לאין מקילקל שלום"א להסג ע"ז יעון כי לא על
חלעטמו כ"א על הר"ס ז"ל דמאורס בדבדו דמיס
פועדים

משנה יסבילו בו יו"ש דפרץ מזה קדש דחיתק
 למים. ומה קושי' הלא ויהי דנימא דדינו כמים חל
 מ"מ הו"ל כמים שיש לו שם לוי דדס חינו תלדות
 מים רק מדינא הוי כמים. וע' הה"ד ס' רל"ג
 דכשיהו מזכירין עמו שם העיקר גרע יותר להחש
 שם לוי יו"ש. ובירוש' גדרים פ"ו ה"ד שם חנו
 קרי עלי' יו"ש. וע"כ דבחוקה חינו פוסל שם לוי
 וגם בחו"ל שמי' פ"ט לא נזכר חינו דשם לוי
 גבי מקוה כמו בפ"ח שם גבי הכשר ולפ"י אין הוכחה
 כלל מחקק. ושפיר היבא דשם לוי פוסל י"ל דגם
 פושטין חינוש ל' הר"ש דזכו שם לוי. (וכפר
 ד"ל דמקוה האיל ומורס מחובר על המים זה שם
 מקוה מים ול"ל שום שם לוי משא"כ בפלוס וגם
 שאני הכשר דאיתר היבס מים דחיתרני מדכח'
 וכל משקה וע"כ למעט שם לוי משא"כ בחקס
 דלא חיתר.)

עוד תמה כ"ח מהר"ן גדרים ג"ג דהגדר מן
 ס"ן אסור בין מבוסל דל"ח שם לוי ונזכר
 דפושטין ל"ה שם לוי והביא מירוש' גדרים פ"ו.
 לפלא דעני' כי בירוש' מבואר להישך ג"ד דל'
 אסור' לכל לרבנן דמחזיקין בשם לוי ס"ה דמחזיקין
 במבוסל. וע' במס"פ וב"י שחמור על סר"ן מירוש'
 וקדמס במחזיקי גדרים ג"ג שם בשם ראשונים ומורס
 במבוסל דהוי שם לוי והביא מירוש' וא"כ מה
 קושי' אם סר"ש פוסל בירוש'. וכל"ז תמי' דמחזיקין שם
 לוי על גדרים דהלך אחר לשון בל"א לשם לוי על
 מורה דזה אצ"ח אחר וכמ"ש בס' חזון נחום בפ"ו
 דמכשירין לענין דבש לרשין יו"ש. וע' ב"י ק"ו
 רל"ו לענין הטורד ממלה אם מותר במלה פשט
 דהוי שם לוי יו"ש וע' ברלב"ג (בא) דמלה סרה
 לא פסלי למלה משום שם לוי וגם להפוך במורה
 דמס' בסוכה י"ג דפוסל שם לוי וע' מג"א חס"ג
 ומ"מ מולכי סרה כפולטי נינה כפסחים ל"א. וכל
 בגדרים ג"ג מותר בירקות השדה שיש להם שם לוי
 יו"ש וע"כ דבגדר דאוליין בשר כזונס סטורס
 שם לוי מה דהוא חלל בל"א ופשוט.

וע' שסחים מן חין מבטלין את הפסח לא במש
 ולא במי פירות. ומזהו הלא גבי הכשר בס'
 מדבי שאר משקים ומי פירות חינוש מביס שם לוי
 וה"נ בפסח כהי דחיתרני שאר משקין כפסח
 מ"א. אבל מג"ל מי פירות שיש להם שם לוי
 ומי'

אשרים מיקרי שם לוי אחרתי להשיב. הנה בראשונה
 הספלה כ"ח ממקוה דכתי' מים ויובלין בחמין וכן
 בספלה כ"ג (וכ' הרמב"ם בס' בהג"ה מובא ב"י י"ד
 פ"א והוסף ראי' מהענין י"ג יו"ש) הנה בחום'
 ונחים כ"ב גבי רחלס קרבים דרשינן במים ולא
 במזוג וילאו מי כיור מלך שם לוי. וז"ל ויס סימא
 דגבי קרב וקרבים דרשינן במים ולא במזוג והבא
 גבי פבילה (שטמ"ק סס) כתי' במים ומכשירין במזוג
 זכ"ל. הנה דלא ממשיטין מהך מים כמו דממשיטין
 צמלמא. וע' בפס"ק שם דגבי מזוג הוי שם לוי.
 וכל"ז לא ארע מה זה הוכחה היכן מלך כ"ח דבחוקה
 שפסל שם לוי והלא כל הני דתנן במקולות פ"ו
 במלה ומיט סכרוק. ובסוכה י"ו ונחים כ"ב.
 יבטלין ארומין וכל שגריטו מן המים מבטלין בו
 ומבטלין בטיט של דג. וכל הני גיהו דברייתא מן
 המים חלל הוי שם לוי ואיך כשר למקוה (וע'
 צמח"ס פ"ו ממקולות ה"ג ובחיו"ט פ"ו דמקולות
 לענין טבילה במלה ובטב"ט חו"ח סי' כ"ו דתמה
 דמלה חינו מכשיר. ואמאי כשר למקוה ולמ"ש ימין
 דמלה חשיב שם לוי וכל' רמז' פ"י מסו"א ה"ב
 דהוי במי פירות. דאיתעית (הכשר) וע' בחולין
 ק"ו מים סגפלו משמיים בשמה בקרקע כשרין
 ופירש"י ענין שגריטו מ"מ כשרין דהא מקוה נינה
 עכ"ל. הנה דמקוה כשרה ממס סרוחיס. וכן כשרה
 י"ד שס' מובלין במי משרות סרוחין ובטו"ח ק"ס
 ג"ד ר"א והלא משקה סרוח מיקרי שם לוי ובמ"ג
 ספ"ט בקרים ספר פ"א מכו"א. דמשקה סרוח
 חינו מכשיר משום שם לוי. וא"כ איך כשר למקוה
 וע"כ דבחוקה לא נפסל שם לוי. וכוז בהרס וערבה
 כסודה ל"ג גבי אסא מלרחה. ושם ל"ד גבי חילפא
 גילג דח"ד האיל ואיס ל"י שם לוי לא נחבשר קמ"ל
 יו"ש. ובחכ"ג קס"א ויס לה"ד לק"ס דמשקה
 סרוח מטעם שם לוי דכזה ניחא ה"א דתמה בס' מ"א
 פ"ו דמכשירין מ"ה בזה דמי רגלים מכשירים והא
 סו"ל משקה סרוח. אולם לק"ס ניחא דכיון דהטעם
 משום שם לוי ומגן במכשירין פ"ו מ"ה חולדה למים
 מ' רגלים והר"ש במכשירין פ"ו מ"ב ב' דכחולדות
 חס"י י' להם שם לוי ג"כ מכשירין ולכן מי רגלים
 מכשירין חף דהוי משקה סרוח. ולפ"י יס לדקדק
 ביהי דנחים כ"ב דברייתא מן המים חס כלל מים
 רינה ומגרע להם שם לוי או דחולדות המים הוי
 ומכשיר שם לוי. וע"ז דמכשירין מ"ה דמנה חולדות
 למים לא נחט הוי ואכ"מ) וע' חולין דפ"ד. אלא

חובת ד

שנה ג

חורש תשרי

הפרדס

קובץ תלמודי חדשי.

כולל שו"ת וחדושים וביאורים בהלכה ומאמרים הנוגעים
לחיווק התורה טאט

גדולי רבנינו ושובי חכמי זמנינו היו

המשתדל והמרל

שמואל אהרן הלוי פרדס

ר"מ דפה"ק זאווערציע.

האדרסה למכתבים ולכספים

Rab. Sz. A. Pardees

Zawiercie, w Polsce.

מחיר הפרדס לשנה 20 מרק.

ולפי הערך לחצי ולרבע שנה. מחיר מדועות וברכת מו"ט בעד שורה

1 מרק. מחיר גליון אחד 1 מרק 75 פניג.

שנת תר"פ למ"ק

בדפוס המשובח של ר' משה לעבאווויטש ג"י בקראקא.

„HAPARDES“

Miesięcznik poświęcony nauce i studjum talmudu.

Zeszyt IV. — Rok III. — Kraków Październik 1919.

Redaktor i wydawca Sz. A. Pardees. — Drukarnia M. Lenkowieza w Krakowie.

החבורה הזאת היא הראשונה להרבע השנית. והיני בעזתי מלאתי את הבסחתני
בהוצאתי לאורה החבורה הזאת. אבל אתם חותמים נכבדים לא מלאתם
חובתכם עד עתה. עוד נמצאים אנשים אשר חסו מרבים לחקור ולדרוש. למה הוא
לא לשלם? מה תועלת בזה? וכדומה תקורות רבות על אודות זכות קניינו. מלבד
כל זאת גם לאחר שכבר מסכימים לחתום עליו לקבלו וכבר קוראים בו ונהנו
מרביו. עוד יעברו עידן ועידנים עד שיזכרו וישימו אל לבם כי נחוק גם לשלם
בעדו. ואתם תדעו אחרי כי סוף סוף רק זאת היא חסבה היחידה המעכבת ומפריעת
אותנו מעבודתנו הקשה להביא את הפרדס לחבליה השלימות שהתנו לו מראש.
אבקשכם עוד הפעם למה לשלוח לנו המגיע מכבר ובסוף החתימה גם לעתיד.

המזל.

אורגנה הרשמי של הלשכה המרכזית
"החדר", אגודת-ישראל, בציריך

יופילאוד פעם אחת בחודש בעברית.

נשלח לחותמים רק אם שולחים בסף קרימה בעד החתימה:

מחיר החתימה בעד 6 חדשים 12 פרק.

הכתבת למערכת:

**Zentralbureau der „Agudas-Israel“
für „Hadereth“ Zürich, Bahnhofstr. 35.**

יבולים להחתים גם בלשכת שא"י בווארשא גרינישטא 9.

מעות הדפוס מ' מ"ט סתם תיכולו כל מה שיש צורך בו ויודע מ"ט
מחירונים לנפגעים מהכי תפיקה וקוב ל"ט מ' מנוון לקולל כיון ללמידך
ל"ט מ' נזל דפכ"ט מהכי תפיקה וכו'.

חלם ג

הפרדס

קובץ תלמודי חדשי

ישא מדברותיו להגדיל תורה ולהאדירה
בהשתתפות גאוני וגדולי דורנו שליט"א

מעורך והסו"ל שמואל אהרן הלוי פרדס ר"מ דפת זאווערציע
וכעת נתקבל לרב אב"ד בעיר סטשאקאווא (גאליציען).
ובהשתתפות אחי מ' אברהם ישכר הלוי פרדס.

הכתבה למכתבים ולבקשים

Red. HAPARDES

Bondzin, Malachowska № 26

Skryt. poczt. № 14

w Polsce.

235
הפרדס

קובץ חלומי חדש

העורך והמוציא לאור

הרבי פרדס ר' דה"ק

מחיר התחייבות לשנה

מארצות 144 מרם

מאזרחי 42

מאפריקה 1 1/2 דולר

מאנגליה וא"י 7 שילינג

מחיר התוכנית 12 מרם

מחיר חפירות 20 מרם לשנה

Będzin d. 15 Kwieitnia 1921 № 4 5.

בגדיו הודש ניסן תרפ"א

סימן לב

חשובה מהגאון ר' יוסף ענגיף זצ"ל

הגאון ר' יעקב וויידענפעלד אבריק הריסלוב.

עיד אשר תמכה ע"ד ירושלמי פסחים פ"ב
דמיבטי' ל' בחלת מורה שגשש נותר אם הוא
בשריפה או בכ"ד. ומוכה דאיכתי' ל' אפי' היכל
שגשש נותר קודם חלות איסור חמץ ורק בפסיקות
האנטיא מחלק בין כשגשש נותר מקודם או אח"כ
אלו לפי האיכתיא מתחפץ גם היכל שגשש נותר
מקודם וזה חמץ כיון דכבר נעשה נותר מדוע יוסק
חמץ שריפה ע"י שגשש חמץ אח"כ. והביא כ"ח
דגמא לזה מירושלמי מור פ' שני נזירין ה"ב שער
על נזיר מלרע מהו ר' יוחנן אמר שער אסור ר"ל
אמר שער מותר רבי זעירא בעי במלרע שני
פליגיין או בנזיר שגלרע פליגיין אין הימר בנזיר
שגלרע פליגיין הא במלרע שגור ד"ה מותר אין
ימר במלרע שגור פליגיין הא בנזיר שגלרע ד"ה
אסור. א"כ חזיק דה"י ככר בירושלמי דאפי' בנזיר
שגלרע דכבר גלסר שער אפי' שגלרע שער
מותר ור' ירמ' ס"ל דבנזיר שגלרע דברי הגל
שער אסור כיון דכבר חל איסור על השער מהחלה
וכפסות ה' נשיא ירושלמי פסחים ה"ל שמהלך
בין שגשש נותר קודם חמץ או אח"כ עכ"ד. הנה
לשנ"ד בך דנזיר עיקר הקטע דשער נזיר איכתיא
מפאם קדושתו וכמס"כ קדוש יהי' גדל פרע
ובקדושתו ל"ו נידולו יהי' קדוש. ובספרי קדוש יהי'
ו קדושת שער קדוש הוא לד' זו קדושה טוה. וע"כ
מר שגלרע דעל ידי הלרע פקע הקדושה כרמב"ם
פ"ו מניירות ה"ו ע"כ פקע גם האיסור כי באור
הסנה יסור המסוכך ודומה ממש לקדשים שמתו
ומטות המטות דילא ממעילה מן הסודה כמבואר
בפסילה ג'. וי"ב. דכיון דאינס ראיס לא למזבח ולא.

לבדס"כ לא קדש' ד' מיקרו ופקע קדושתו. וס"ב
פקע גם איסורם כמבואר ברש"י שם ובכמ"ד. ס"ב
אפי"ג דמחלה היו אסורים עכ"ל כיון שהאיסור רק
מפאם הקדושה וכשפקע הקדושה פקע גם האיסור
וה"ל בך דשער נזיר דכונה משא"כ בך דשער
ונעשה חמץ שפיר תמכה דמ"ס לומר שלא יהי' צו
חיוב שריפה דכחמץ שגשש נותר י' לומר דלון
אח"כ אל ואין כלן ג"כ חיוב שריפה משא"כ בנזיר
שגשש חמץ הכי אין איסור דומה איסור וכיון שם
ג"כ האיסור נותר מדוע לא יהי' גם כן החיוב שריפה
מסתבר.

ודע

דפלטנא דר"י ור"ל דירושלמי הג"ל י'
דלעממיהו אולי לשמ"ש דעסם הסיגר לס'
שהלרעם מסלקת הקדושה. וא"כ לפי המבואר בנזיר
י"ד: כמא בימי לרעם ר"י אמר כומר הא בנזירות
קאי ר"ל אמר אינו כומר לרעם לחוד ובנזירות לחוד
ומבואר דפלטנאם כס' הר"מ הג"ל דר"ל ס"ל
כרמז"ל הג"ל דבימי הלרעם מסלקת קדושת הנזירות
וא"כ אין הסומאה סותרת או דענין סתירת הסומאה
מפאם היום הסומאה הפכיית לקדושה וע"כ אם הייתה
הסומאה בימי לרעם דלוי לא פגעה הסומאה בקדושת
הנזירות שהסתרנה וזה שאמר ר"ל לרעם לחוד
ובנזירות לחוד והיינו דבימי הלרעם אין עוד קדושת
הנזירות ור"י ס"ל דגם בימי לרעם יש קדושת
הנזירות. ופגעה הסומאה בקדושה וסותרתה כמו
בשאר נזיר וס"א ר"י הא בנזירות קאי הייט דבימי
הלרעם יש ג"כ קדושת הנזירות. וע"כ ר"י לעממיה'
דאין הלרעם מסלקת הקדושה לכן ס"ל דנזיר שגלרע
שער אסור ור"ל לעממיה' שפיר ס"ל דמותר וכשכן.
ולפ"מ דשפיטא ל' בירוש' הג"ל דנזיר שגלרע ד"ה
שער אסור ובמלרע שגור הוא דפליגי י"ל ג"כ
דלעממיהו אולי לפי פלטנאם בנזירות ר' רי"א
קדש בנזירות כמדבר ר"ל אמר לא קדש בנזירות
במדבר

במדבר וכו' איחב' ר"י לר"ל עד שלא הוקם המשכן
עבודה בצבורות ח"ל בלחץ שילחו ממלכתי כ'
ודקארי לה מה קארי לה הכי קארי ל' חל"ל לא
פסק קדושת' הקד' דמטיקרא נמי לא שקעה קדושת'
חל"ל דפסק קדושת' הקד' דמטיקרא נמי פקעי
קדושת'. ואידך דקדוש קדוש דלא קדוש לה קדוש. כרי
דס"ל לר"י דאלו לא הי' אפשר לחל קדוש בצורה
חכמים שטלו במדבר ראוי דגם בכורים דמכבד
יופק קדושתם ור"ל מחלק ואמר דקדוש קדוש כ' וס"ג
כיון דמיר שגלטרע שערז איסור ואין קדושת השער
נפק. ע"כ שפיר דייק ר"י דגם מלרע שער חל
קדושת על השער דחל"ל הי' ראוי דמיר שגלטרע
יופק קדושת השער כמו שאין הקדושת חלה בלרע
משל"ל ר"ל לשענו' דמחלק ואמר דקדוש קדוש כ'
וה"ל מחלק בין מיר שגלטרע למלרע שער וכמוכן.
ודומה זה חמלא להם ג"כ פלוגתא בזיר ע"ז: צמור
בב"ק דרי"א מירות חלה עליו ור"ל ס"ל דלא
חלה ע"ה בבבלי וירושלמי וזמיר דר"י דייק המנעם
המלות מהפקעה המלות דמכבד. וע"כ כיון דמיר
שגלטרע במה אין המירות נפקת רק דמירות המין
וע"כ גם בבב"ק חלה המירות ור"ל מחלק בין הפקעה
להסתלק המלות וע' רש"י וחס' יכמות מ"ה:
ובספרי חמו"ד כלל ט'. וע' הענין י"ה: דר"א ס"ל
דמיר יש בו קדושת דכס' קדוש יהי' גדל פרע ושמואל
ס"ל דאין בו קדושת דלדברא חוטא הוא ודאי קדוש
יהי' השערות קאי ע"ה. וקא' דדרשין גידולו יהי' קדוש
גדלא דהוא רק לר"א דמיר יש בו קדושת ע"כ גם
גידולו ראוי שיהי' קדושים ודרשין מסמיכות קדוש
יהי' גדל שרת דגם גידולו קדוש חבל שמואל ס"ל
דאין בו קדושת ע"כ כך קדוש יהי' דקאי על השערות
אין ביאורו קדושת רק איסור וכמו בבב"ק יקדש
וכדומה. וכ"כ לשון רש"י שם וע"כ י"ל: ג"כ דר"י
ור"ל בירוש' ס"ל פליגי בהא דר"י ס"ל דליכא
קדושת בשער מיר שפיר אין הלרע מותר כיון
שגם בכתב מיר אין קדושת בשערות ואיסור גרידא
היא ור"ל ס"ל דיש במירות קדושת ודיא כנס איסור
השערות וע"כ שפיר הלרע מותר מפאה הפקעה
הקדושת וכו"ל. ויוזן ג"כ פלוגתא ס"ל בנעמה
בימי לרענו אי כומר דר"י לשעמי' דאין כמיר
קדושת ואע"כ טומאה מה סותרת ע"כ סותרת ג"כ
כלרענו כיון דטף המירות ישנו בימי לרענו ואלו
קדושת גם בשער מיר ליכא. ור"ל לשעמי' דיש כמיר
קדושת וע"כ ס"ל דספירת הטומאה הוא מפאה

פגיעת הטומאה בקדושת ובימי הלרעם שאין לו
קדושת שפיר אין הטומאה סותרת וכו"ל. ועוד חז'
חובך למד דר"י שהשערות של מיר מחוברות בראש
אין בה איסור כלל ואמר גילוח הוא דנאכריס
לפי המצוה בדר"י ע"ז ע"ד דאיסור שער מיר מקרא
דומה על האש אשר חסם ובה השלמים. ח"כ יש למד
דבשמוסריס רק המנה הוא דנאכריס משל"ל כ'
שם מחובריט שמוסריס עדיין גילוח ונחיה אין
נאכריס דומה כך דניסין דדרשין וכתב ונתן ילא
מחבר שמוסריס קליה וכתבה ונחיה. ובמיר
מ"ה נמי דרשין בקד קרא גופי' מי שחמו מחובר
חלל לקיחה ונחיה ילא זה שמוסריס לקיחה בבית
ונחיה. ורק בהגלחת שגלטרע שער מיר מניט נה
שמוסריס עדיין מניין והבית קרבתם ע"ז כיון דאין
חברון בגוף השערות יתכן שיהיו איסורים משל"ל
כ"ז שם מחובריט בראש דמחוסריס מעשה בגופן
שפיר מותרים וע' וחס' פ"ג ע"כ כך לא מחסרי
בגופייהו. וע' חס' יומא ב"ד ד"ה חס' ואם נאמר
כן בפשיטות נחא הא דמיר שגלטרע שער מוסר
ילא יוקא איסור שבו לסיק הלך דהא עדיין לא
חל האיסור כל זמן שמוסריס בראש. ומלשון
הרמז"ל הלכות מירות פרק ו' הלכה י"ד מוכח
קלם דשערות כמיר איסורים רק בשגלטרע גילוח
דמלוח לסוף המנין והבית קרבתם. ולפי זה יש
למד פירות חס' בירושלמי מיר ב"ל דיש למד
דמנות האביעיה אי רק גילוח דמלוח שמוסריס
מירות השערות איסורות, מה שאין כן כמיר
שגלטרע נה דמנח לסוף לרענו גילוח דמלוח
ע"ז, כיון דאין המלוח מפאה המירות, כ"א מפאה
הלרעם ע"כ אין נאכריס. חו"ד בכל גלות דמלוח
שהמיר מנחל שערותיו הם נאכריס חף שהמלוח מל
דבר אשר לא מפאה המירות.

המשך יבוא:

יוסף ענגיל.

סימן דג

ב"ה דאמבראווא. (גאליציען)

בר"י מהרש"א לשבת דק"א חידוש דכמו דלמרי
באדם דפכילה בזמנה מלוח הה"ד עכ"ל כל
בזמן מלוח. ובפ"י לבית י"ח הקשה עליו מהפרי
הובא

הוא נפירש"י פ' שמיני בפסוק הנזכר וזכרים יומין
 עמלים הם ועמל יחי' לכם נולמד שהם רבים
 להסותן ביומם רשאי ומבואר דעבילה כלים בזמן
 לא מזה ולענין נראה דשאי טהרה ג' צ"י שבינה
 מסרה ע"י טבילה דהא ביימא ח' פליגי אי הוזה
 בזמנה מזה דמקשינן הוזה לעבילה או לא (עו'
 קדושין כ"ה גבי הוזה על הלשון דרבנן מדמי הוזה
 לעבילה ומבילה כ' אימקש טבילה להוזה ובר"ש
 סף מוכח פרה וסוס' נזיר ס"א דנכרי אין לו
 טהרה טבילה משום דאימקש להוזה). הרי דשאי לן
 טהרה ע"י הוזה מטהרה ע"י טבילה וא"כ מזה"כ
 שם חילוק בין טהרה דשבינה לטהרה דטבילה בזה
 וא"כ אין ראי' מהא דחומר וזכרים, דרשאי להסותן
 בעומתה שהרי מה דעבילה בזמנה מזה אין זה
 משום שלא להסותן העומתה רק משום דבזמנה מזה
 וסווי מזה לא משהיין וכהו' יומא פ"ח וא"כ
 נטהרה שבינה דלא אימקש לטבילה ל"ה בזמנה
 מזה.

ובגוף ד' מהרש"א הג"ל כ"ל בזה - לישב קי'
 הסוס' מנינה כ"א בסוגיא דקופין פסחים
 ו"פ דאמאי צ"ד שומט בה מיד נחוש דלמא נעמא
 הכין בולט' דרבנן דל"ל הערב שבת. וכל דהנה
 ע"י הרמז'ל צ"ג מאה"ס דנ"ג סינה ומטביל
 היט דלרין הוזה וטבילה וסרס"ד ו"ל הקשה עליו
 דמיל דחיישינן לטומאת מה ומטהרה דחיישינן רק
 לטומאת שרץ. ונראה דהנה לכא' קשה אי' דעבילה
 כלל בזמנה מזה כהה"פ הג"ל אמאי קיפין קשה
 ומטביל שבינה"י משום שיש לו טהרה לטבילה. ולא
 עביל לה מטהרה ולמה לא נאמר דידהי טביל לה
 מטהרה כגון היזה מוקדם משום טבילה בזמנה
 מזה. וא"כ דמטהרה צ"ק הנה אי' דלמא לא עביל
 לה מטהרה קיפין רק דהנה כן דה"ל לה עד
 היום לא נטהר עבמיתרפה דלמא נעמא היום הסבין
 או הקופין דו"ל דבגמ' מפורש הטעם דלא טביל לה
 מטהרה קדומה דקאמר בשמוך ד"ל דנשיא נכס קופין
 דמרי ספיין לא מטביל לה ופירש"י הלכך לא מטביל
 נ"ג וטור דנחש כלים הנמלאים יותר יש לחלות
 בנחמא בימיה הקודמים ולא שנעמא היום מזה
 דאליין בחר רוב ימים וכמו בנגע בול' בלילה אי לא
 ראשו חי ונעמד במא דכחס הה"ל סי' ג' משום
 ואיכא למי' בזמן מרובה הלין עפי שנעמא בשרץ
 וכן רב מה"ל בדליו חי אמר' דהנה מה עי'
 קה ג"ז אי רוב ימי' עמלין עמלה ומג"א סי' קד"ס

ס"א וירושלמי רפ"ב דמאי ר"א חייט למיעוט כהה"ל
 שורקיא שהיו משהפקת יום אחד מן האיסור נעשה
 אותו היום הוכח לכל הימים. אבל לדין מפורש
 דאליין בחר רוב ימים וה"ל בסבין שנמלא יש לחלות
 ברוב ימים שנעמא מבשר וכדל' טביל לה בזמנה
 משום מזה. ואף דמהא דנביטת צו"ד סי' פ"א מוכח
 לכא' דלא אליין בחר רוב ימים וכמ"ש בשו"ס
 בר"א סי' ע"ז אבל הסוס' שאני דאיכא לבהמה
 חוקת הקוף שלא נפרפה עד היום. השל"כ בזה
 ואדרבא אי ניחא שנעמא הסבין ברוב הימים הדר
 חוקמי ל' בחוקת טהרה הראשונה משום טבילה
 בזמנה מזה. ולכא' הוא הצד גדולה לשי' מהרש"א
 אבל י"ל דבשו"א יומא ח' הק' למ"ד הוזה בזמנה לאו
 מזה הרי כיון דעבילה בזמנה מזה ממילא גם הוזה
 שקדמת לעבילה לריבה להיות בזמנה. וסו' דל"א
 טבילה בזמנה מזה כ"א בזה הטהרה ע"י הטבילה
 ממילא אבל אי' דבר אחר המעכב גנון בט'
 דלרין הוזה אין כאן משום מזה למטע המעכב קי'
 שפוט הטבילה בזמנה. ולפ"ז מפורך הקו' הג"ל
 דחיישינן לטומאת מה דלרין הוזה וליכא בזה משום
 טבילה בזמנה מזה. ומסתיע בזה סי' הרמז'ל הג"ל
 דחיישינן לטומאת מה להלרין הוזה שהוא מוכרח
 מזה הקו' הג"ל ושי' הרמז'ל דעבילה בזמנה מזה
 כמ"ש הבית יוסף אורח חיים הקכ"ד בש"י ועי'
 בשע"ט מ' ה' יסו"ס"ח על פי חוספת יומא פ"ח
 דעל כל פנים אין לעבור זמנה במידה. ולפי זה
 מהירין קשים החוספת מנינה הג"ל דלא טביל
 לתוס לולב' דרבנן שהרי יחי' דנוף הנמלה
 דרבנן אף בנמלה מה לא לרין הוזה עי'
 מל"ט פסק י"ט מאה"ע ובר"ש"א פסק ה' וספארה
 יצא"ל פסק ה' דהה"ל. ואף דבר"ש כאן מבואר
 דהנה ומטביל עס הוזה אף על גב דכלים הנמלאים
 דרבנן. אבל עכ"פ הנה משום ס"ט מה"ס ולא יחי'
 ד"ק הנמלה דרבנן. וא"כ אין נחוש לטומאת דרבנן
 דהא כיון דל"ל הוזה ואיכא ב' משום טבילה בזמנה
 מזה דעכו חכמים חיוק לדבריהם וכיומא ח' דאף
 בהוזה שאמרו חכמים משום סכך עומאת מה
 איכא משום בזמנה מזה. ובצ"ח יורה דעה קל"ז
 דהאידנא לבשר חוננא דר"ז איכא בה משום
 טבילה בזמנה מזה. ואם כן ודאי טביל לה
 מטהרה וקרי' הג"ל ולפ"ז לית לן למיחש לולב' דרבנן
 כ"א לטומאת דאו' ולכן שפיר צ"ג שומט בה מיד וטון.

נהום דויירענפצנד אבר"ק הג"ל
 סימולר

סימן ד

המשך מח"ל חוברת ג סי' ב"ת

ובגוף הערת כ"ח בד' ה"ל דמיס פשרים הוי בש
 לוי מהר"ן נדרים כ"ל דין מנובל ל"ח שס
 לוי וכ"כ בזה. הנה כ"ד הס רק לפ"ד כ"ס דלעת
 ה"ל פשרים ומנובלים חיה נכסו. חלס כחור הלימח
 דהנה הרמב"ם ורש"ב בפ"ח דפרה פירשו פסול
 דפשרים משום דלאו מוס חיים ניכסו. וכ"ל
 בעלמא חסא על ה"ל והסוף עתה דדין דבני מוס
 חיים בני ישי' כמו בעקרו לונגים ומדמה לה למי
 חלב עכ"ל. ומק"ד כ"ח נראה דמפרש ה"ל דמיס
 פשרים שבעה שנקרו נחמטין היו לונגים ואל"כ
 נחמטמו. ופשוט דמפורס במקואות פ"א מ"ה מוס מוכין
 סא מפרשין בוחלין ובר"ס דהבונה מוס פשרים
 וק"ל בפ"ה ל"ח להר"ם שהם מוס טבעים וחמים פ"ב
 יק' להדיה דמיס פשרים הס חמים מחולקת דהא
 : ה"ל בוחלין מעורב מפי' וכן לשון רמב"ם בפרה
 וס"ל מ"ט ואע"פ שהם טבעים אינם מוס חיים
 ישי' הם דהמכון דפוקרים הם חמים בעם טבעים
 במעיין לא שנקרו לונגים ונחמטמו ח"כ ח"פ.
 ולפי' מה דמין קד דמנובלים להא דמיס פשרים
 דהא דין בנדרים ג' ביאר הטעם דמנובלים לה
 מיקרי שס לוי חף דעכסיו מנובלה קרי לי דמפי
 מנובלל לה הפסיד שמו עכ"ל וכוונתו דדין דמחללה
 חלוקה שס ה' בלי שס לוי וסי' בכלל כל הינוס ח"ה
 להפסיד שמו ח"כ דה"ל לחס שס לוי לכלק
 מה שבבד חל והתנוס מנובלל ח"כ חלל סה"ל
 דמיקרי בפשרין מחולקת ח"כ מיד במחללה חלוקה
 שס חוף שס לוי יחין מפרשין שמי שבהחללה
 שפיר מיקרי שס לוי וישי' כיה בצריקה כ"ל.
 ובעירובין ד. ומפילק ח' יכ"ד יפסוס. וטעמים ד'
 הר"ס דפי' פסול פשרים מלד שס לוי ולה פי'
 מבוס מוס חיים. ופי' ראב"ד לה"כ מורע בזה
 דמיס פשרים כ"ל חס"פ שהם חיים נמורים משום
 דבני ישי' נחמטין ויחל כבד נהבטלו מדל' ולה
 יקח ממך בשר מנובל כ"ה ח' עכ"ל הנה הוקסס
 לו כן ופי' ז"ל כ"כ שס מנובל ח"כ לא מחולקת
 וח"כ. ולטעם הר"ס יקסס דהתנוס בפשרים
 מחולקת הוי שס לוי חלל בלונגים מחולקת חף
 אפשר להפסיד שמו חף בלונגים שמי הפסמים ח"ס
 מפי' דמנחמטמו ח"כ פסול משום דבני מוס חיים
 ישי' דמי' חולין ק"ה. ד"ס בולדה ובע"ז ל"ח מה

מיס בלה נהקט יכוסט ע"ה וברש"י ד"ס הסמח
 ס' למיין מי סוסס מנהבטלו ורמב"ם פי' מחס"ס
 ס"ט נכסבים מנהבטלו ופי' פרה פ"ט סי' ג' נח
 חמלח מנהבטלו) יכוסטרים מחולקת דהוי מוס
 חיים כוז פסולו מלד שס לוי ונכסרו לפי' וי'
 כל דברי כ"ה ממיס חמים וכן דל' מפרשים מ'
 וכ"ז פשוט.

ויתיישבו לפ"ד ד' ק"ס פ"א מנו"ל דמסק
 סרוס אינו מנכסיר ולינו מנחמא מוס
 שס לוי דל"ע מפרשים י"ח ובעירובין שס י"ח
 דמפי' דהטעם משום שאינו דמי' לשתי' ולח' מוסק
 ה"ח ופי' ראב"ד לח"כ (שמיס) דממה הא מוסק
 סרוס דמי' לכלב ופי' דמיקרי דסרוס כ"כ כערסל
 בעלמא ישי' חלל להדיה דלאו מלד שס לוי
 ולח"ס יקק דס' סד' נדרים הג"ל דה"ל להפסיד
 שס שחל מחללה כוה"גס במסקס סרוס בנכרת חלל
 דכבר ה' בלי שס מוס בלי שס לוי. קד יקק ס'
 ק"ס בסרוס מעיקר' דמ' במחללה חלוקה ח"ל שס
 לוי ולכן בפסחים י"ח שס דמיקרי בפרה שפסח מ'
 חמלח דל' מוס' שס ובחולין פ"ג דמי' חמלח כ'
 סי' דמי' לשתי' ישי' ופי' מוס' וכוה"ס מ"ח
 לענין השקס ובר"ג חולין י' ח"כ לא מנחמט
 סרוסין מעיקר' מ"ס חין זה שס לוי חלל
 ד' ז"ע מסיורסלמי סרוסין פ"א ה"כ מוס דל'ל
 ב' השקס סרוס מעיקר' שהא שמה ישי' והלא חדרנה
 נפי' דר"ה סוכר דמסקן ליוולס ח' כהא דפי'
 (שמיס) שחין סמסקן יחל פ"י חלל ליוולס ופי'
 דמב"ס פ"ג מנו"ל ה"ל ורלב"ג (והדין) דמסק
 אינו נפסל מחללה כלל (ול"פ בזה) מנחמא כ"ג
 ד"ס ד"י דמסקן לבי סרוס חין שס מוסק חלוק
 יוסר מחולקין יחל' ח' חלל מ"מ בסרוס מעיקר'
 יוסר מלד שס לוי דמנחמא יכסר ח' דיהא יק"ס
 פ"ג מנו"ל וחכמ"ל:

ולדברינו נסמרו ד' ס"י סהדיה כ"ס דמוס
 מנחמ"ס פ"ו מנחמ"ק דהמח
 הא דבזחים כ"כ דמי' כיור יס להס שס לוי ופסולין
 לרמלח קרבים ופי' דמיסמו כ' מה שבה ע"י מוסק
 אינו שס לוי ולח"ס שח"י מי כיור שאין הטע
 במחללה חלוקה מוסק"ס במיס פשרים מחולקת שפי'
 כס' הר"ס דהוי שס לוי ובל"ז דמי' להמנ"ל כס'
 וי"ר פ' ויקרא דכ' טעם דל"ל מיקרי שס לוי ל'
 שחין כסס מי כיור מנחמא סמיס דק מנחמא כס'
 עי"כ. ולפי' במוס פשרים מחולקת שהסס לוי חל'
 עכנו

היו פיסרים דמיקרי שם לוי לה"ם וא"ך מכסיר
 וחדוה על כ"ה דכל דליותו כס מקוה ולא
 הביא משה צרכה לענין הכסר טעם ופוסקים
 מחולקת ודוח"ל דמי עברה אינם חמיי עברה
 חמס דמי דל"ל בר' הד"ס דמדה פוסקים
 למי כור הוא לענין שיהי' שם הלוי עליהם
 בעין מי כור דקדו"ל חן לו עדין וכן פוסקים
 בזה"ל כשומדים בחימוס חלל כשנפגט הוא
 עכסו כל מיס י"ל דכל שם הלוי ופסר
 יתכן דפסול אף נפגט שם דמי מיס חיים
 בני שיהי' בחימוס כמו שנפקדו ודמי דמי בחימוס
 חמס) ומשכ"ל ה' דהכונה מי עברה דמכסיר
 כשנפגט דכל שם הלוי ודמי ח' כונתו דמשכמה
 בשול כפוסקים חמס דמי מכסיר חלל כשנפגט
 מכסיר אף דמי פוסקים מחולקת חלל י"ל
 שובה חס מהני לבעל שם לוי ככר חל לר'
 ה"ל דמיס כ"ה דל"ל לבעל שם שיהי' לוי
 ישי' חילק פ"ח ודמי ח' ומכסיר"ק שרש כ' ובמלהות
 כ"ק ע"ה וחכמ"ל.

טנחם ועמבא ספראגא

סימן לה

בפרדס ח"ג חוברת ב' סי' י"א העיר הג'
 סי' מקינלק על מס"כ דשכח ל"ה חסו
 משום חלוי משום דשעת פגולתו ליהא לשבח
 בעולם ודומה לארס נחש דלית' בשולס ול"ה חסמ"ה
 בחוס' הנדדריק ע"ז. פתח דבריו מחזיר ז' דומן
 אשוי אלק שרש היו כד"ה ארוך. שום דכ"ה
 דדנין על שם הזמן מוסטט משום מהות חשוב כל
 הזמן כד"ה משא"כ כאן דדנין על מהות שבה
 דמי חן שבה על הזמן שם שבה וא"ך יחשב שבה
 החחלה לשם שבה ודמי דמזיר שם חמדיק
 שמי שפרות שמובלות זה מן זה וזה
 שבה מובדל ימי החול ע"י הבדלה. וס' א'
 מן הבדלות בין יום ח' לוי ימי המעשה ויחבר
 ה"ל להביא ד' המל"מ דמחוסר זמן ל"ה
 דשכל"ל דומן מחילא קאחיה. וס' ב' יס לחלק
 כ"ל דדוקא חס דנין כל האוכלד מופשט משום מהות
 ל"ה דשכל"ל בין דקלח הוא בשולס וגם ממילא
 חסמ"ה

סנפו על המיס פלמס גם לרעח דמכ"מ י"ל
 דמי שם לוי. ובפסוקי יתכן דעסס דר"מ דכוכר
 דה' דלכ"י כסוכה י"ל בחולין ס"ב. ומחנאי' שם
 לוי כל שכתבה שמו קדש מ"ה יע"ס עליג חסה
 דמי כיוור שיהי' לא ה' קדש מ"ה וע"י חוס' ונחיס
 ח"ב שיק' בן יח' דפסס בא כחמה עם מ"ה יע"ס
 ונח"ס ס"ל דפעי שיהי' פסס קדש מ"ה י"ל
 ול"ל מיס פוסקים דמי קדש מ"ה מיקרי שם
 לוי וע"י פרה פ"א מ"ה דבילה שפלה למי חסמה
 ונח"ל דלא הוכסר משום דמי חסמה הוי שם לוי
 ולמ"ס חל"ה ביה דוכחיס כ"ה דמי כיוור הוי שם
 לוי ה"ה מי חסמה ולכ"מ דמיס שם לוי ה"ה מי
 חסמה אף לטעם דמנ"ל דמי כיוור חסמה הכל י"ל
 דמי חסמה שח"ה חולב לטעם דלית מחולדה או דלא
 ה' קדש מ"ה ס"ה מי חסמה ל"ה שם לוי וע"י
 פסמס י"ל. ובי פרה שמה מי חסמה דפרי' דחמח
 ח"ק ומה קושי' דמי חסמה שם לוי חולס יתכן
 דחל"ה ביה דמכסירין פ"ז מ"ה דפליגי ח' ס"ז מכסיר
 ונח"ל דרע"ב דפליגי ח' הוי שם לוי יע"ס ופ"ר
 שם מ"ד דמכסיר משום דחמח עם השם לוי
 ה"ס דמכסיר וכו' מי חסמה דמחמה שומחה חמורה
 עם השם לוי י"ל דר"ה לכו"ק ויס לרן כוס דשמי
 הכסר דאמר בחולין ק"ח: דמי חסמה שומחה יע"ס
 ומס"ה חלס בשומחה משא"כ קלה בחמורה. חמס
 נפשוהי דמי מי חסמה פקעה קדושתה כביחוק
 למי' דפרה ח"ב פקע השם לוי חלל כקדושתה י"ל
 דמי שם לוי. ודלית' בחסמ"ל שם ד' להפוך
 דמי חסמה מכסיר חסי שח' לרנן כדמכ"ס דר"ה
 מכסירין דשומחתי וסכסירי ככ"ה מכסיר חלל
 לרנן יע"ס. ויס לעובר מכה דדן כחוי"ע פ"ה
 דפרה מ"ה בחימוס המוכסר חס פסול לה' וחממו
 דכל חווב מוכסר בשבילה דמי חסמה יע"ס וחס
 מי חסמה חיס מכסירים נח"ה אף למ"י יקשה חלס
 לרעח סה"י דיס מקולות דרנן דמלוח לכו רנן
 ח' יתכן דבחמה כל הכסר בני רנן רק שעתו
 דשומחמ ח"ל רנן ויס רק כדבילה שפלה למי
 חסמה דשומח חלל החסביל למלוח דמחמוי חווי
 חסמה שוב בני רנן ורנן שמשבילו למלוח
 לכו רנן חוה)

ואזכור

חס ד' בחימוי לערר מכה דמכסירין
 ע"ז מ"ה והשוחה מי עברה חס' פ'
 שיואלן נקיס חיס מכסירין יע"ס מוכח דבחחלה
 קדש שילוח דרך הרעי מכסירים ודמי מי עברה

קאחיא משא"כ בשנה דעסה ליתא כלל בעולם
 ל"מ סגרא דממילא קאחיא כעין ש"י הרשע"ל
 קידושין ל"ז ול"מ סגרת צ"ו הי"א
 ליתא בעולם כלל ע"י"ג וגם ד' המל"ח ח"ן
 מוסכמים ובעלמו כ' שס סח"ט פלוגת רש"י וחוס'
 ומש"ק תברכות ל"ג דבכל פנים מתהדרים ח"ס
 וא"ך אמר' אשמ"ח פאנז מחבר ד"ש צו נס ח"ס
 דמעיקרא כמפורש בש"ס שם. ומש"ק מל"ח
 סוף צ"ה דהו לר"י דמצי' לא בכל ח"ס
 לרבנן בכל ח"ס דמעיקרא ב"ה סג"ל ח"כ, ח"ל
 הרי כ' הר"ן מדרש דהי"א דהוי מצ"ח ג"כ
 בחיכות חסור וסיתר לכ"ט לא בכל והמדליק
 ח"ס בעדו של חצירו ח"ן צו חילוק ח"ה ולכ"ט
 לא בכל ד' סל"ח ח"ס ב"ה דברכות ל"ג דמ"ה
 ש"לך בשנה חשיב לא שבת ממלכתה פצירה ומה
 שניסוקף אח"כ חשיב שבת ממלכתה פצירה ומה
 ג"כ חילוק בחיכות ח"ה (ובזה י"ל ק') הנמוק"
 דהמדליק דר בע"ט ח"ס מע"ט סיתר הוא ח"ס
 חסור להדליק דר בע"ט חסור ש"לך בשבת
 מכוסו יחשב ח"ס כניסוקף בשבת חסור ושוב
 הוי חלקים ב"ה ומחצית ח"ס מע"ט ח"ה
 שניסוקף אח"כ ושוב פטור מחסור דדומה לח"ס
 ח"ס ליתא בעולם ובח"י הארכתי לישב ק'
 הנמוק"י ע"ט סג"ל דברכות ה"ל) ומש"כ עוד
 דש"ט ח"ס ח"ס דהשג"ר ח"ס יכנסו פליאה דמ"ה
 ממני דחוס' כ' חסור דהשג"ר ליתא בעולם
 וכ"ה כ' חסור דהשג"ר ח"ס יכנסו. וא"כ ח"ל
 לחסור' לחר"ך דל"ס אשמ"ח מחסור דלא צ"י
 ח"קא כמ"ס ח"ס צ"ק כ"ה ד"ס ח"ס וכו' דל"ס
 מה ק' חוס' שיהי"ב כ"ן דשג"ר פטורה
 ט' ח"ס ימות חורק ח"ן לט"י פטור מחסור דספק
 ח"ס יסרג יסרג'ל. ומש"כ דש"ט שבת דמל"ח
 ח"ס ואפי' גרמא ח"יב כצ"ק ח' ח"ל ח"ס
 כ' שס דס"ד צורה דק' דק' מל"ח. וכן
 משמעות הש"ס ממנה ל"ז ה"ה ש"ר ע"ג
 עיסה ומחמלם ח"ל' ח"יב פלי' כמפשה שבת
 שנה דמחמלם ח"ר חסורין לשבת כמדי' דל"ס

סימן לו

(יא) ולאמתת הענין כל לאלי כמ"ד היורש
 של הכבוד. ואז נוסף
 אל האמרי לעיל מיר' כלכלה זו והלכנו מה
 לפרט יורש במשק שבו משרצין בצמח צמרות
 אילים מהדמים. ופי' קד"ע שבו מנין הצמח
 בצמח שיהאם שער. הרי' הלא אמרם הכונה
 חבורה ולמר' זה הם חייב (מכוב לובט) ככל
 וא"כ שער ה" חבורה במשק דמחישו
 משרצין

הוא בששאל דקרא עורות אילים מאדמים. ואם
מאדמים קאי אשורות היינו שהעורות אילים
יהיו מאדמים (ומאדמים שירשו לא נחולד
דאי"כ הול"ל אדומים רק עשוי בידי אדם כמ"ס
משרשי העורה שם) והטובה ע"כ שלאחר הכס
ועיבוד ילבעו איהם בלבע אדום ואי"ל דוקא
רק לבע אדום: ויש לפרש ג"כ המאדמים
איליים: וסירות הכתוב עורות של אילים מאדמים
ואין הקדשה על העורות רק על האילים. ולמה
מזה אישוא שדרך לאחדים האילים מחיים
דאין לאחר מיתה נכחו לפעול השחטות
דניהו דאיקרי איל גמי לאחר מיתה כמ"ס
יומא ג'. אבל רק עס אותו בחי' של חייתו
אבל שיחול עליו שם חדש שמקדש אינו נקרא איל
אדום ועכשיו יס"י נק' איל אדום. זה והאי לא
בכל מה שקרוי עכשיו איל משום החיות הקודמת
היא ולא מעלמיותו של עכשיו וז"ב ולפיכך לדרך
לפעול בו ההאדמה קודם מיתה ואי"ל ללבע בלבע
אדום שאין בכה לבע שליו מעטו לפעול בל
שם הואר אחר. דעיקר המראה חלי בבע"מ
מה שהוא בעלמיתו. ואם לבעו העלמי שחור
והאדומ עדיין שחור מיקרי דאל"כ פרה אדומה
אם היו שערותיה שחורות יאדמו בלבע. ואין
לחלק דהתם שאני שהקדשה שבעלם יס"י
אדום ולא ע"י לבע אבל היכי דאיתו לדרך
להיות אדום מכח עלמו והולדו. היכא שלבעו
אדום אין עליו שם שחור שבעלמיותו רק
אדום מיקרי ליהא דאי"כ הרי מבוחר בפרה ע"כ
מ"כ דהיו קרניו ופלאשו שחורים יעו יעו"ש. ופי"ט
שא"ל שיהי' העלמים כמי אדומים דאי"כ מה שיעלנו
בקליפתן ורק שלא יהי' שחורים עכ"ס ולפיכך יעו
ולא יהי' כאן ולא יעכב וכן הדין בשערה אי'
שחורה יעו"ש. ואם איחא ילבע הקדשים והעלמים
אדום דנשתלק השחורות וימיו דליה אדום לעיני
דימא דפרה אדומה אבל הרי אי"ל כלל רק שלא
יהא שחורין ובלביעתן אדום ניהו של"ה אדום
מתולדה אבל הרי נשתלק השחורות מהן וליחשבו כמ'
בקליפה

משרבטין מרמב"א ראי' מעושה חבורה וחבורה
הייט מחיים וכ"מ ממאירי רפ"ד דשבת דמחיים
עסקין ולפיכך הוי חבורה אב ושחיפה חולדה לא
השניק ל' ממלאכה המשכן ובג"ל. ואולם בש"מ שם פ'
שהו משרבטין בבהמה בשרבים הלביעה להכירה וז'
האפשרה לקרבן או כדרך עשו להיולא עשירי
דוקרו בסיקרא יעו"ש. ולפירושו אין כאן חבורה.
אבל מר' הראשונים מוכח להדיא כפי' הקד"ע דע"י
חבורה עסקינן הכא וע"י מאירי לשבת ק"ז יעו"ש
ואראה. ויש להעיר בזה מש"ס בטרות נ"ח דאמרי'
האי לעשר מעשר בהמה ביו"ט משום סקרתא
ונחום' הקשו למ"ל עממא דסקרתא חס"ל דאין
מקדישין ביו"ט וכו' יעו"ש. משמע דסקרתא ליה
אלא שבות. ואם כפי' הסכ"מ הרי ה' לביעה
כמו בשבט עורות אילים מאדמים וליהוי אב
מלאכה מחם. ול"ע. וע"י פירוש יסן דרש"י ז"ל
ש"כ דר"ה סקרתא. שהשבע לצוע בסיקרא וכו'
ואסור ללצוע ביו"ט דאי"כ מלאכה הוא וכו' עכ"ל.
תקמם לכאור' דהוי מה"מ מלישמא דמלאכה הוא
וכפי' הסכ"מ הג"ל ואכמ"ל. (ובגליון הש"ס כ'
להעיר דסקרתא יס"י בו איסור חורה לבד
איסור לביעה עפ"מ דאמרי בש"ס מיר ל"ט.
ה"ש מסקרתא דרש"י עממא מלחחא. ובפי' הר"ש
מין לבע אדום שטבעין בהן בהמות. ובמקום
בלבע מהדשה האמר אלל נק' הבהמה עכ"ל אי"כ
ס' לדון סוקר מחמת חולש משער הבהמה כיון
דע"י עשייתו מתרפה האמר ויחיו שלא נחלש
לגמרי ה"ז דומה לעליץ נקוב שהניח ס"ג יחדות
דהוי קולר אף שעדיין לא עקרו לגמרי ה"ז
מיו"ב וכן לפירש"י שם יש לדנו מחמת נדלח
דהוי איסור חורה משום בונה כש"ס שבת
ל"ה והנחי בזה שם ואל"מ.) אולם ד' הירוש'
כפי' ע' הק"ע דמשמע שלבעו מחיים על ידי
הבאה בשרבים. לליע מרש"י ע' תרומה עה"כ
עורות אילים מאדמים וז"ל שלבע אדום לאחר
פיטון עכ"ל וליירוש' הרי היתה הלביעה מחיים ולא
בלבע אלא בדם עלמו ול"ע בחאי קמיסלג. ושלונתהם

ה' ר"מ במדוברי סק"ט אי"ב גם חתן ביום
לניחתו אי"ב להיות חתולין כמ"ל

חיים יוסף ב"ה ראב"ד דק"ק אשכנז

סימן לה

ב"ה מאד"ן סמוך לטולבסוב

שאלה מקום כשרה כדון איך מהמחשבה העלמה
לחנה ואי נקיון מחמת רשע וטעם
שמדק מחוק המטין על הרלפה ומחשש חלילה
כמבואר בי"ד קל"ח ס"ל ובס"ד שם וגם קשה
כעת לשאוב המקור ולנקות אותה מחלילה
וזהבא. החכמו לעשות מאשרים קלרים מכדי
חפוצה הרגל ברחבו הקושים בהמחורות מופרד
גם מכסר כדי עובי אלבע פחות מכדי ש"ה
כך עשו רלפה שני גבוה מקרקע המקור שלשה לאלל
וכך סורידותו לסוך המים עד כדי טובה הרגל
והחזיקו את הרלפה השני הרגל ביסודות
עץ מזה ומוזה שלא תהנוט אנה ואנה רק שהרלפה
הרגל אנה מחזקת כל שטח רוחב המים עד בכדי
מפער מזה להרלפה ומפעה המקור נקי מחמת
שהרלפה השני הוא כמו רשע ומסכנה כל הרפס
והטעם ומשאלה למטה רחוקה כ"כ עד שמחזקת
מ"ם בלורך ובגובה ונפשו בשאלתי אם אין לחוש
לדברי רש"י במה ס"ו ולא פ"ג סילהא
וכו' מפני חשש מדרס אבל זה אינו דהא
הנכרים קלרים ול"ס חשש מדרס וע"י טו"ז
י"ד קל"ח ומה ש"ס לדון בזה מדר' הפה"ס
שם החשש סופר אם אין בזה חשש וחילה
יש"ס אבל גם זה אינו לפי המבואר בסימן
ר"ב דבמטין ל"ס וחלקן ובס"ה גם כן מטין
ויש לדון ל"ס מפני המכמרות דהוא מעמיד
בדבר המק"ט אך לפי"ה שא"י בנ"י להטות
הפוסקים אהדדי ד"ס חילוק בין אם הל המטין
טובר פ"ג הכלים ואם לאו אין שום חשש וליכא
למינוח וכדמקן גבי מטין יש בזה אין כל המקור
טוברת על הרלפה השני והצקס מרדני גלוני
מכילי

למה המחמירין ג"ס מודים לל"ה שנתקדשו
מרים דעיקר ראייתם להחמיר כלפיכא קמא
ולאור כשהי"ב משום דר"י אמר דכל גדולי
גליל טמין כן וע"י טו"ז שם סק"ז ואם לאמר
הסלוגתא בחמין סי"ב איך משכח"ל גדולי
גליל יהיו מטילין ידיהם בחמין ש"ס"ב דהוא לא
שכיח אך אם פסלו איך לאחר שנלכנו שפיר
קניא רח"י בגדולי גליל נטלו ידיהם בחמין קרים
שחי מקודם יד סולתה ועכ"ל דעיקר חלוי בשעת
הסילה דאם נתקדשו כשרים ואף ש"ס לו שם
טו"ז וכן מבואר בב"י שם על פירש"י שאם
לנשנו כשרים וע"י שר"מ ה"ג אי סר"ל וב"י"ס
י"ד ק"ג שהטיר מע"ז ל"ה מה מ"ס שלא
מחנה ע"ס ולהרגל י"ל כיון דאחר שנלכנו
אין כאן שינוי שפיר מיקרי לא בשחנה מבריותן
וע"י במג"א ובח"י ס"ו תר"ה וע"י ברש"ס
פכח"ס ק"י"ה דהמינו וקרירי מין אי וס"ה אהד
יש"ס ויש להלק בזה דאם נשחנה אח"כ
שפיר לא מיקרי שם טו"ז ומכשיר ודוקא
אם מחללה הי"ל שם טו"ז אין מכשיר לשי'
ה"ס ז"ל מה שאין כן אם הי"ל דין משקס
המכשיר קודם ביטול לא נפקע מיני' דין
משקס כמו בנ"י והפער שטונה רש"י ז"ל
ה"ל שכתבו דנשחנה מחורת מ"ס היינו
דרבנן לא היקנו גטילה בחמין וע"י בב"ר
י"ד ח"ב ס"י ק"ג לענין מי קארלכבאר ואין
הח"י וע"י סיכס י"ג דמריחא דאגמ' לא מיקרי
שם טו"ז דנקראים כן משום דמבטחיה בלגמי
מ"כ מ"ס מנושלים יקרא כן ואינו שם טו"ז וע'
נ"ס להם ושמלה ה' מקוואות ס"י ר"א סק"ג
וע"י בנ"י קל"ה ובנ"י קל"ה וק"ג דנפ"י גלמד
ממי כיוור וממי העלה ט"ב ובטו"ה פה"ה ח"ה
ס' ל"ג

ג מ"ס בהפרדס ח"ג ח"ב סט"ז לא ידעתי
מה הרעש דבטו"ה פה"י אוח"ה חלק
ב' סימן כ"ה דחוקן בחול המועד אינו מנה
חטילין וחולק על המג"א סימן הקמ"ח וכו'

מכילי הפרדס יתנו שחרון לנו השאלה

היום צבי שאמר אנד
שורב וס' צ בפה' ק.

סימן ד

בפרדס ח' צ ק"א סי' ה' הביא בשם הג'
מדוניסק ראי' לר"מ פ"ג מרואה דמה
שמדון הארון בדין יום או יומים דוקא
כשהכחו בשבת ולא בדי' ממכילתא משפטים דשורו
שהמים עבדו חייב אף ששהא יא"י והרי כמיתה
בעלים כך מיתה השור א"ו דגם בעלים ששפזורים
ביא"י דוקא בשבת ובדמול' והיא רזה לחלק
דמה דהקים שור לבעלים דוקא כשכ"א פסור
כך חבל כאן הפסור אך משום בעלים. ופי'
דחם כ"ח שם דעיקר חילא בבעלים ובש"ס
סנהדרין ע"ח בשור ש"א ערפה ואמ"ג דבסנהדרין
ע"ז מצינו בשור כ"ג אם מדמיין לבעלים
דעלמא היינו משום דכוונת החורה על רוב בעלים
חבל כאן דכל מי שהוא בעל העבד כידון
ביא"י שפיר גם השור ראו' לפסור עכ"ל.
ולענין ד' החכם הר"ל נכונים דדוקא גבי ערפה
שהפסור מחמת הבעלים מלך עלמן וא"ל לגורם
אחר. וכן ככ"ג שדיט חלוק משאר וא"ל לגורם
אחר כחם שפיר י"ל דמדמיין השור לבעלים וכל
שהבעלים פטורין יח' מהמת אחזק בעצ' שיש'
גם השור פסור מזה"כ דחור"ק שוה"ק דין
השור לדין הבעלים חבל כאן שאין הפסור
משום הבעלים מפאת טעמן כ"א מחמת שחרג
עבדו ל"ש כלל לומר דכמיתה הבעלים ק' מיתה
השור דהרי אין הבעלים שפזורים מהמת
עלמן אשר נאמר דגם השור פסור על ידי זה כי אם
בצירוף גורם עבדו וזה ל"ש בשור ובכ"ה"ג לא
זה תורה דין השור לדין הבעלים ודו"ק סי' עב' ובטעין
זה הקשיתי זה זמ"ר בסינהדרין דפ"ה דל"ק
לחייב הורג קטן דכתי' כי יבא כל נפש אדם
הובא בפירש"י משפטים. וק"ל דלמ"ל קרא הרי
מקרא מפורש בפ' משפטים או בן יגה או בן

יגה כמשפט הזה יעשה לו ופירש"י דלחי לחי
על בן קטן ובת קטנה יבוא וזהו ד' המכילתא
שם. והשם ח"צ דבורג קטן פסור האך השור
חייב הא בעי' כמיתה בעלים כך מיתה השור
והאך חייב השור הא הבעלים פטורים כשחורגים קטן
ומוכרח הבעלים חייבין על קטן וזה הערה גדולה ללא'
ולמ"ל יתייבב דהא כאן הפסור אינו מחמת
בעלים כי אם מחמת שחרג קטן ולדין ללא'
לגורם אחר וזה לא הוסיף דין השור לדין
הבעלים וזה נכון.

דיחא קאמינפקי קאליש.

סימן ז

ב"ה ראב"מ סאמ"ע. (אנגליה)

שבת כ"א פחילות ושמית ש"ח אין מדליקין
בשבת אין מדליקין במקדש. והקשה
הגרעק"א דלמה נקט שמית הא במקדש אין
מדליקין רק בשמן יום יד. ובדמול' ה' חמדין
ומוספין פ"ג הס"ז הגי' פחילות. ואין ראי'
דהרמול' ה' לו הגי' נגמ' פחילות חלל דהר"מ
כ' כאן רק דין פחילות. וי"ל דנקט שמית
היינו לסדליק במטרת בשמחה ביה השמחה
ולפי' זה ק"ל אחי' לא כ' הרמול' בשום מקום
פסול שמית במקדש בשמחה ביה השמחה כח"ס
בב"י כלי המקדש פ"ח ה"ו הדין פחילות.
לכן י"ל דמשמעות הדרייתא כפשוטו שמית
במקדש הוא שמית למטרה בכל יום במקדש.
ומוכרך בדין אחר מה דמצי ר"ח במ"ר
אומר פל"א ובמורה כהנים קמן וית ולא
קמן שמשמין ולא קמן אגוזין וכו' ובשם
הר"מ השם שכל השמית שחברו חכמים בשבת
השור במקדש למטרה. ודוקא בדין קמן
ית שח' להטות נר חמיר שח' שלשבה שולח
מחילי' וזה הטעם עולה לפסול פחילות ושמית
שחברו בשבת דפ"י הר"מ בפס"מ שם. ומענה
י"ל שדאי השמית שחברו בשבת השור לסדליק
למטרה

למטה בשמחה בית השואבה לפי עשה ה'יהי' מ
 אל שאינם נמשכים אחר הפחילה וכ"כ מהמטה
 שבה פיה מ"ג לא היטה חלר בירושלים שלא
 היטה מאורה וכו' והק' שמים האור הלז וחשך.
 וניחשלי סוכה פ"ה ה"ד רש"ג מרקד בשמחה
 וצוקות של זהב היינו כפי' המשו' אור בהיר
 סהב. ודלא כמש"כ באור ישראל ערך חזוקה
 דל"ל של זפת

סנשה גראסבערג.

סימן מא

בתום' שבת ד"כ הקשו אהא דדריש התם
 מקרא לא חנערו אש בכל מושבותיכם
 למרי' אברים ופדרים דמנ"ל הא לר"ך קרא
 ולא חנערו להבערת ב"כ דלא דמי שבת.
 וכן הקשו החוס' יצמות ו' וכל ע"ד הסלסול
 והנה אמרי' בגמרא יצמות שם דהא דלר"ך קרא
 למרי' ב"כ דאינו דוחה שבת משום דמ"א
 ומימי בקל וחומר דעבודה ומה עבודה
 הוא חמורה ודוחה שבת ר"י דוחה אומה
 שבת שמדחית משני עבודה אינו דין שר"י דוחה
 חומ' אומה. והנה יל"ק לכאורה דהאריך הו"א
 למילף מק"ו דעבודה שדוחה שבת הא מה בעבודה
 חו"ש אין זה מלך החומר דעבודה גדולי לשבת
 רק כיון דה"א להתקיים להמ"ע בלתי עקירות
 ללא דשבת היו הותרה דהותרה שבת לגבי
 עבודה משא"כ גבי הבערת ב"כ דאפשר לקיים
 המ"ע בחול רק דהותרה מילחא שגרי' לדונה
 שבת היו בגדר דיהוי בזה לא דמי העשה
 והנערה ב"כ להל"ל דשבת דאין עשה דוחה לא
 העשה בשבת שז"כ ובלא"ה ידעין דאינו דוחה
 שבת ולמה לי קרא דבכל מושבותיכם ע"ו (וכעין
 ואמרי' ביומא מ"ו. שבת הותרה עומאה
 דמי'. והיינו דלענין דהיות שבת כיון דה"א
 להתקיים הקרבת חמדין בלא דהיות שבת דבכל
 שבת מוכרח להיות הקרבת חמדין ואי אפשר

לשבת בלעזו הוי בדרך היתר אבל עומאה דאפשר
 להקריבן בזהרה רק דאש אירע בשומאה אמרי' דאינו
 דוחה עומאה כיון דהוא רק בתורת דיהוי
 וכבר האריכו האחרונים בזה). והג"ל דהא דשבת
 הוי הותרה לגבי עבודה היינו רק בשמיטת הקרבן
 דזה מוכרח להיות בשבת אבל הקטרת חלבים
 ואברים לא מקרי כלל הותרה כיון דיכול להמחין
 עד הלילה של מול"ש וכשרין דזמן כל הלילה ורק
 משום דחגיגה מטה בשמחה דוחה השבת כש"ס
 פסחים דס"ח. והוי רק בגדר דיהוי וא"כ
 שפיר ילפינן דר"י דוחה שבת מק"ו דהקטרה דילפינן
 לה מקרא דעולה שבת בשבתו דדמי שבת יכרש"י
 פסחים דס"ח. והוי רק דיהוי א"ד שידחה
 ר"י דוחה שבת לכך ל"ק דבכל מושבותיכם (ובזה
 נו"ל ק' החוס' יצמות ד"ה: דל"ל קרא דבכל
 מושבותיכם כיון דיכול להמחין עד למחר מילוף
 משריפת קדשים בלא דמי. ולהג"ל ימא דה"א
 דילפינן בק"ו מהקשר חלבים ואברים דג"כ אין
 זמנם קבוע דכשרים כל הגולה אטע"כ דמי שבת
 ר"י דוחה שחמורה מעבודה א"ד שדוחה שבת אף
 דיכול לקיים למחר ומיושב ג"כ ק' החוס' יצמות
 ד"ו: למ"ד הבערה ללא יל"ל הא אינשריך
 להבערת ב"כ דאינו דוחה שבת ולהג"ל כיון
 דהרי כל מה דל"ק היינו משום דה"א לילף
 בק"ו מהקשר חלבים ואברים. וכ"ו הוא אי ימא
 דהבערה לחלק יל"ל אבל אי ימא דהבערה
 ללא יל"ל אי אפשר ללמוד שיהא ר"י דוחה
 דוחה שבת באיסור ביטול פחילה דהוי חיוב
 הקילה מהא דשרי הקטרה בשבת דאין בזה רק
 לאו כמבואר ביצמות דל"ג: אי בהקטרה הא
 הבערה ללא יל"ל ואם כן הא בלא"ה לא
 לר"ך קרא להבערת ב"כ דאינו דוחה שבת
 ושפיר ילף דהבערה ללא יל"ל). אף
 יש להעיר דמה ראי' מהקטרה לפי מה דאמרי'
 במנחות דף פ"ב. דהא דהקשר חלבים וזימורים
 דו"ש משום שכבר דחשה שמיטה השבת. וא"כ
 שאני הקטרה דלכך דוחה שבת משום דכבר

בשנת כמבואר במסיל סדק י"א מהלכות שנת
וא"כ חיצא חיסור פיצור כיון דשולח לגבול ול"ש לומר
מחוק וכ"ל ואכמ"ל.

(המשך יבוא)

העורף.

סימן מב

ב"ש"ס תמורה ד"ה. יבול חק וגד תפלה
ותמורה חסם ח"ל רק ופרי' ל"ל
קרא הא הילכתא וגד תפלה למיחא חלה
ומשני לשבור עליו בטעם דמ"ה ח"ל הא קרנ
ואין תמורתו קרבה ופרי' ל"ל קרא הא
הילכתא נמירי ל"ל ומשני דקרא מיבעיה לפרה
יב' ובתום סק' דלמא לא משני לר"ע דקרא
לשבור עליו בטעם. והג"ל במקדס קו' הארזה
מיסור למור ס"ה מבטורות דמ"ו. דאמר דקרא
מתמריס. הפרסה טמא קאי לה' תפלה מתח
באשרין באטילה מכה לחו ושוב ג"כ אשרין
לגבול מכה דליה מתקפה ישראל וא"כ ל"ל קרא
דקרא קדושך לפרות דקאי עליהו בטעם דנ"ל
אמר להקדש מכה דאמר באטילה יו"ש
יב"ל דהנה ח"ק הקטה שם דמה פרי' גמ'
דל"ל קרא הא י"ל דקרא חתי לולד המעשרה
דל"ל קרנ כמו דאמר שם להלן ע"כ יו"ש חמ"ס
י"ל דקו' חזא מהוראה בתורתא דבאמח
הח' חס"ס מפיק לה לולד המעשרה חמ"ס
כשם הוא מקריב ולא וגד המעשרה ש"ס. חק
הא חסא למכס תמורה הפסח דל"ל קרנ כס"ס
פסחים ל"ו וכת"ס החוס' בלן. וסא דל"ל
מישנא הא רק בנמלא קודם שמיס' ותמר
ז' חמר שמיס' ותמורתו מכה קדושה דחי'
קאי וקמ"ל קרא דל"ל קרנ ש"ס ושפ"ו י"ל
דל"ל קו' ל"ל וקו' הארזה דהגמ' משני מחס'
וסא חס"ס שם משני חס"ס לאקו"י דבר הבא
ממשלי הגמ' לדבר הבא חמ"ס מה להלן
במיס'

מיחוס שנה לפרות ח"ל השמיטה דחי' וזמנא קבוע
הי"כ לכך דוחה חק הקטרתה משא"כ גבי שריפה
ז"כ. חמ"ס י"ל לפ"מ דכחצו החוס' בשנה שם
דקרא בכל מושבותיכם למישרי חברים ופדרים
הייט חברים ופדרים של ע"ס להקטירם בשנה
במשלה בן האור יו"ש וא"כ י"ל דהוא לילוף
מהקטרת חלבים וחברים של ע"ס דנקטין בשנה
והחם לא דחה שמיטה בשנה. וסא בודאי לא
הי' רק בגדר דוחי כיון שיכול להקטירן בע"ס שפיר
לפיכין לה מי"ר רעיה דידהה שנת ופ"ו ל"ל דכל
מושבותיכם. ולפ"ו מיושב קו' החוס' הג"ל דשפיר דחי'
מקרא בכל מושבותיכם להחיר חברים ופדרים
והייט מערב שנת להקטירן בשנה ובתום שנה
הג"ל וא"ל דל"ל קרא להשנה ז"כ דחיט
דוחה שנת ובקו' החוס' הג"ל דחיט דחי' לא
לפיכין מקרא בכל מושבותיכם להחיר חברים וחלבים
של ע"ס להקטירן בשנה שוב ל"ל להשנה ז"כ
דחיט דוחה שנת דכלא"ה ידעין דחיט דוחה
דחוס ל"ה ש"כ. ומק"ו לא טבל למילף
דמלכת שמיטה הי' חמרה ובג"ל. וממלכת
הקטרה ג"כ אין להוכיח דמקדמות שנת י"ל
משום שכבר דחה שמיטה השנה. ומקטרת
קרנמס מע"ס שפיר חסור להקטירן וממילא
ממ"כ מכה דקין דמחר חברים ופדרים של
ע"ס להקטירן בשנה ושוב. וסא לילף מק"ו
דרעיה דוחה שנת ולכ"י ל"ל דכל מושבותיכם
וכן ע"ל החידושי

ורבא' י' להשיר דלפיכין מק"ו דקטרה
חלבים וחברים שדחה יו"ש דל"ס בזה
לעז' שכבר דחה שמיטה יום שוב דחיט
דחא השמיטה ח"ו כלל באיסור יום שוב
דאמרין מתוך וסריא חק בלא דהיית יו"ש. חבל
בהקטרה דכ"י מליחא בטעם הקטרתן במנחות
כ"א: וזוה ל"ס לומר מתוך כיון דג"כ אכלין
ק"ל אין פיצור באכלין בשנה ע"כ: ורק
דבר שחיט חבל אלא קרנ למנח ט"ק
פיצור ולכ"י ל"ל קרא להחיר מליחא חלבים

פתח משיעור האזה דלח נאמח אף פדיון קדש
 לדעה הדמיל דשיעור האזלח פי מלחמ נאמח
 הוא שיעור האזה וכוז אה יאז פתח משיעור
 אף בלן איכור כח אהמז אדי טרז דמח אהמח
 למח אכור מלחמה גח מקרא דכל מלחמה וגו'
 וכל מרבה חזי כח כל חלב ומעמה יל
 דרבי יל קאי לרש ורש כל נאמח ד' קלמה
 כח ממוחמ וקמח דמחלי חייב באורק דא ברבי
 וליל כח' אהמז ד' אהמז הלכחא גמירי יעו"ס
 וכוז משיעור אף בכלל ליה כל מלחמה ומח מחמ
 משיעור ולח אהמז דמח יעביד כח' ורבה
 דמח לקמן אהמז דמח יעביד אף למח קלמה
 לא כח ממוחמ דמח אכור וגו משיעור בכלל ליה
 כל מלחמה ומח אכור ומח אכור אהמז יעביד
 פתח משיעורו דלח נאמח ומח אכור וכו' וכו'.

ישראל נפע הבחן ראבינאוויץ
רראמסקי.

סימן כד

[illegible][illegible]

ליב יעצים בראדו.

סימן מג

ב"ש"ם עשהו דמ"ה היום כ"ט ואמר הוזה
 שניה וכו' ופירש' ואלה שנים דמיו כהן
 נגלה ע"כ ונצחו המשרקים דהא דנה אה לקמן
 דס"ג דמנע דמא יפירט דא דה"כ. וכל
 והאס' ה"ק לקמן דלמא חזקן למא יפירט
 הא הטעם מי חזקא נמא וכו' בל"ח דמא

שליבן דסא מדרנק איז ממז' מן הסוד
מבני עבילס נחיס שליבן ומדרנק אמרי' דמחאן
דאסא דמי ונטון.

יוסא הירש קראקא.

סימן מה

אברהם זאב רייו, פראקא.

סימן מז

בשים ביצ דמיה פרי' בגמ' היד' אי דאסא
עדים רחמי עדים מה קאמרי ואלה
דליכא עדים וקאמי רומן מסימן ומשי דליכא
עדים ולא ראה פייט. וק'ל לפי' הרשב"א וזל
בשטופה דעדים כשרין מהם ופסולי דרבנן מהם
הייסא. איז' למה לא מיקי היסא דאסא עדים
פסולין מדרבנן והם אמרו שקץ לו שחיס כדברי
השכיר מש"ס אס' כנר נחט לו בזמט בשבע וטמל
ועבר זמט המע"ה דעדים פסולין אין יסולין להאליה
המתמן אכל אס' הוא צד רומן שפיר אמריק
דבכעס"ב נרץ להביא ראי' משום דכוא ביד רומן
ומהני חשיבה בעדים הלל וגם אין לבכע"ב מע
דבוי נגו להכחיש עדים לפי' ש"י הרא"ש הביאו
הש"ך ח"מ סי' פ"ב דאף בעדים פסולין לא
אמרי' מע להכחיש ואף להחליקם שם לא
אמרי' הכא מע משום דהעדים הלל מהם מיד
חזי ולי"ט לפענ"ד.

יוסא יאבדאנסקי, ופראקא.

סימן מו

ביה שידראווע.

בפסחים ביצ ר"י רומן אבנא"ס קי
מטחר וכו' חזר ודט דין אמר וכו'
פייט. וק'ל לפי' ש"י ההוס' טוכה ליה דל
המדות אדס דן מעלמו חזן כמז"ס ואס"י ר"י
דלא דרים המעיס מכל מקום הקדש דרים
והקדש הוא בני דברים המוקשין בפסוק אחד.
ולפי' קשה מאוד כל הסודות ליל בא משרת
בפסוק

א) ביבמות בני הגמ' ליליף שערות דיב"כ
מכבוד איז' ומשי דמיירי
בלא דמחמר ופרי' דליליף דערליח. והקשה
הסר"ן חיות דבמחוק"י הקשה דאך איז' דלרץ
לקיים מלח כ"א הרי אס' טס לו לפשה מלחכה
בשבת איז' עשה מעשה עמך ואיז' חייב
בכבוד. וחי' השמ"ק דאי' אמרי' עשה דומה
לא העשה מיקרי עשה מעשה עמך. ולפי' קשה
דמה פרי' דליליף מכאן דאין ערליח הלא אס'
הערליח ליכא כלל בכבוד עשה דאיז' עשה מעשה
עמך משא"כ במלחא דאיכא עשה אימא דדמי
פייט. וז"ל דטוע דמח' הסודי דאס' נשסק לו חוט
מליח בשבת איז' לפתחו דבשבת שאיז' יטל לעשה
ליחם היא פטור וסעירו האמרו"ס מר' הגמ"י פ"ב
דב"מ דבמלח שיש צה עבירה לא הייבנה הסודה
במלח כלל איז' איך אמרי' עשה דומה לא מעשה
הרי קשים לא מעשה ליכא עשה אך ז"ל דאי
אמרי' דעשה דומה אין כהן עבירה ומחוק
ק' מהר"ן א"ל דאי' אמרי' דאין עשה דומה
לא מעשה אס' קן בכל מלח ביצ' לא מעשה
לא הייבנה הסודה בבעשה כלל וכ"ל דה"ק.

ב) בתוס' בטוחות י"א גר"ס דמחזיקא. וז"ל
בא"ד וגר"ס לפרט מרחיבא ישראל
מרתם פט"ס אמר שלקח ישראל עכ"ל משמע
דמירוח פט"ס הוא גרשום פט"ס ופחוס'
קידושן מ"א ד"ס המט"ס ח"ל ק' פרי' דמ"ק
כנר דאס"י יו קיין ומשכחם שפיר שגטואחו
הייב במחומה כטון שדלס שלים ביד ישראל ואי' מהוס'
מירוח פט"ס דשומר י"ל דמיירי שמתו ישראל
וכי' דמיירי שלקחו קודם מירוח ואמ"כ מרתן ישראל

שחמו למולים ולעפרלים כשר וגם להערל
בעלמו ראוי לאכול הפסח שימול עאלמו
בלילה שיוכל לאכול הפסח ואף דהוא מילה
שלא בזמו ואינו טהג בלילה וגם אינו
דוחה יום טוב. ויל' דמלך יום טוב הוא
מכשירי אוכל נפש ולכמה פוסקים מותר ביום
ולא גזר' משום מחקן דהוי לורך יום טוב
כיון דכלא זה לא יוכל לאכול הפסח.
ומלך לילה יש לומר דבזבז כראב"ש דמילה
בלב"ז טהגה ביום ובלילה. וגם טעם דברי
מהר"ט לקידושין כ"ט דמותר למול בלילה לורך
אכילה קדשים שלא יבוא לידי טמא יעו"ש. ואח"כ
מלאכי בבי"ל ליו"ד מזה. ולהכי מדייק רש"י
דאמר' לי. בחול' קום מואל. אבל לא בשבת.
אבל בכלהו ליצור ערלים דלא יוכל לשחמ
עליהם הפסח שפיר גס בשבת אמר' לי קומו
מהלו כיון דמכשירי פסח דוחה שבת וכמ"כ
מהרש"א ולהכי כ' רש"י ז"ל בתמא ודוק.
ולפי דעת המהרש"א ז"ל גס כן יומלא
מחודש דקרנן יחיד קרב בשבת לרבי אליעזר
במחוסר כפורים שחל ערב פסח בשבת
יוכל להציא כפרתו בשבת שיוכל לשחמ הפסח
מלך מכשירי פסח דדוחה שבת ויש להאריך בזה
ואכ"מ.

(ג) י"ש לחקור לפ"מ דאמר' בפסחים ע"ד: דנפסח
הבא בטומאה חס דהוי' הוא בלבוש
פסח פסול מיקרי וקרינן ועלם ל"ה זו בכשר
ולא בפסול. וא"כ בפסח הבא בטומאה כיון
דאין איסור בשבירה עלם שוב מוכרח לטבול
הטומאה שיש בהם מוח כיון דיש מלאה באכילתן
ודוקא בפסח טהור דיש בו הלוא ועלם
ל"ה אמר' דאין עד"ל'ה שבהקדש כש"ס פסחים
פ"ה ונפחים ל"ו: אבל חס בל' בטומאה דאין בו
לאו דשבירה עלם שוב ע"כ מוכרח לטבול שלא
יבוא לידי טמא ולא מלאכי מי שיחפור בזה ואכמ"ל.

העורך

נפסח אחד בש' ראה ולא יראה לך שאור וגו'
ולא ילין מן הבשר וגו' הרי בפירוש איתקש לטהר
ואין משיבין על ההיקש ולי"ע.

דוד יאדפאן בהנה"ג אברפא"ק שלימא.

סימן מח

דמפר' הקטו בהא דאמר' בשבת דכ"א:
פחילות ושמיניק שא"ח אין מדליקין בשבת און
מדליקין בחטטה בין בחול ובין בשבת. הא ע"כ
חיי' שיש לו נר של שבת דא"כ הא נר שבת
קדם וא"כ הרי החוט' כהנו לעיל דאם יש נר
אחר בבית לא חיישין שמא יטה דיש לו היכר
ואמאי חסור להדליק בשבת הניכס ודל' לפי
המנהג נאורה חיי' דאם אוכל בשבת בבית
אי נר של שבת עד ציהש"מ וע"ש
נלמ' תנ"ח בע"ש לריך שידליק חלי שעה אחר
ל"כ יעו"ש. וא"כ מש"ל שפיר דיש לו נר שבת
שדלק עד ל"כ ונ"ח לריך שידלק חלי שעה אחר
ל"כ א"כ אין היכר להכי חסור דשפיר חיישין שמא יטה

אברהם גראבאוויצ'ע סאטנאוויצ'ע.

סימן מט

בפירש"י פסחים דכ"ט: ד"ה כל שביחיד'
בפ"ד ואלו טולו לבזבז ערלים
אמר' לה קומו מהולו יחיד נמי אמר' לי
בחול קום מהול וטו'. ובמהרש"א שם וז"ל ל"ע
כיון דאליבא דר"א קיימין דבזבז מכשירי פסח
דוחה שבת שפיר קאמר' לי נמי בשבת זיל טהול
וקוץ עכ"ל. וגם למה בליצור פירש"י בתה קומו
שאלו. וביתיד מדייק רש"י בחול' וז"ל בפסוק
ורש"י ז"ל בדיוק כ"כ דדוקא בערל יחיד שפיר
מלתו אינו דוחה שבת אף לר"א דמכשירי פסח
ח"ש. כיון דיש עלם לשחמ עליו הפסח דאם

ברכת מו"ט

סמ"סקי לבני הננו סבך ברכת מו"ט
את סבך ש"ב החתן והנעלה סמ"ס
בתיו כס"ק סר מרדכי פאסס
נ"י בן ש"ב החסיד המופלג מו"ט
יעקב יצחק שו"ב נ"י מיענדיז
לאירושיו עב"ד בת המופלג החסיד
מו"ט שלמה בארינשטיין שו"ב
בקיעקין.

העורך.

נדא מנא: סעוסק לבני הננו סבך ברכת
מו"ט חסד לירידי החביב סר מרדכי נ"י
פאסס לאירושיו רע"י צדק הראשון על
ספת החיים תתי עלתה הרה וגדולה יהי
על שולחן הנכה לבנות ביתך על הרי יהודה
ירושלים.

שמוחה בנם בירושטאן יענדיז.

סבכת מו"ט הננו סבך את ירדי סר מרדכי
פאסס נ"י לאירושיו ירח סולו כס"ס כעתיב
פישעל קסמאוסקי יענדיז.

ברכת מו"ט לבנות הננו סבך את חרדי
היקר החתן החתן סר פרוך שלישיא בן
ליכא אחי החתן"ק ארמ"ל ר' נפתלי
הורוויץ וציקלתי שתי אברק מעלין
(נאליצק) לנשואיו את כ"ג בת הרה"צ
שלישיא מפורדתיין. יתן ה' שמוחה וגדולה
יתאחדו על שולחנם ויזכו לבנות ביתם נאמן
לר' ולתורתו על הרי יהודה וירושלים — גם
הננו סבך את אס"ו הרבנית תתי וירדי
הרבנים הנאונים שלישיא לנשואי בנת ואהיהם
שלישיא וכל משפחתנו — יזכו לאות מהם
חור ישרים וצדק. נאשעלסק.

יעקב הל"י האלשטאן

בלאאסור הרה"צ שלישיא אברקה

סמ"סקי לבני הננו סבכים ברכת מו"ט
לכבוד ניסנו היקר והנעלה סר אהרן
געלדווערפא נ"י (נשיא רחבה, הפארה
בחורין, מוסכי חתנים) ב"ר יהונתן נ"י
מבראקא ל"ם כלולה עב"ד בת הרבני
החסיד הנביר מו"ט שמואל מרדכי וואקסמאן
נ"י שתי' ביום א' ס' גימן תפא"ר יכלה
ר' הרכס כסמ"ס הארץ וכל השמים להפירות
ישע בכל אשר יפנו. ביתם יהי בית נאמן
לר' ולעמם. קראקא.

יהואל קלינזוס שארה.
אליקים געציל כארה.

הננו סבך ברכת מו"ט לירדי ארמ"ל ב"ר
נ"י מבראקא לנשואי בנת החתן עב"ד החתן המופלג
סר מרדכי פאסס נ"י העורך.

כל המודם זכאי

עד סעס בסמ"ס נשואי במערכת הפרדס
הננו חלקי "הפרדס" בסמ"ס חוברת"ם גם
הקניברס "אבני שמואל" מחנך ביתר צמר
חובתי הפרדס — 75 סדק. באסריקא — 1 רולר
באנגליא — 5 שיללינג.

נרבות "הפרדס"

פאפיל בליטק. יעקב בנצערמאן ב"ר 500 סדק
אהרן געלדווערפא 400 כ. שמואל וילביצקי
300 סדק. סאיר בלום. ליטו
אינפערל. ב"ר 200 סדק.

יקר המציאות

כל מי אשר ברצונו לקנות הספר הקדוש והנפלא
הפארת שלמות על סדר חבורים באהבה"ר
הנה"ק מוהר"ש זצ"ל מבראססק וכלו להשיג אצל
אפרים הלוי ווידנר נכד המחבר זצ"ל
E. Zajlner Będzin (Polen)

אדמו"ר הקדוש מנור שלישיא 1000 סדק.
בנדין הרב הגאון חו"ס זכ"ר ר' צבי הנוך
הסדק לעזריה שלישיא האברקה 1000 סדק.
קראסא. יהושע שמעלקא בליטק. שמעלקא ב"ר

מחיר התמיכה לשנה:	
נמרצו	180 שק
מאובנו	42
מאובנות	1 1/2
מאובנות ומי	7 שילונ
מחיר החברה	15 שק
מחיר חברה	20 שק לשנה

פנדין חורש סין הרפ"א

אמה"ב ויקברו אחרו בגבול גתו מלפני לזה
 געט (יזעטע זיך) מיט דע געט
 צוהטע שעה געלוקט דאסין ויהיה הלוקט קצובים
 יחד גדולי, וימי ישראל שושקין במלכותם זה בזה

קיינה. ועפפטינו חלו מים על מות חלי גברא
רבה ויקרא חגר למד ולימד הרבה ואוסף דעת.
באברן חרי השורה, שליט להחלוק מהותו
במלך השורה, שלא תשכח חלילה.
אחש אלעזרים חובשי ציהמ'ד היו החלוקו
וסתחוקו חתם דגל פלפול השורה, להפץ בינה
בחלמוד ופוסקים, ולהרבות קצת סופרים בעמלה ש"ס
עששופי דאורייתא מהמחי לכ לחמט מעלכון דית.
ולמטן שיתו שפחוסו דובנות בקבר הרשע
חיתו הערות בחיבורו הנחמד.

בספרו אהל יהושע סי' א' הקשה על
סא דייק הגמ' בחולין ד"א דחולין
בח'ר מפסה דאמר רחמנא ופליג לא תבזרו בו
וריתם. דלמא ניקב קדוש של מוח חלל לאו דחולין
פח'ר. וקשה דהרי אמר' בשפחים דס"ד דאח
סססח איט רחוי לאכילה חין בו חללו דשכירת
פליג דבו בכפר ולא בפסול. ואיך חס לא חולין
מחד ורין לבדוק ואיך לבדוק בלא שכירת פליג
ואיך קודם שכירת העלם איך לאוכלו מחמת
פסוק. וחס'ר איט רחוי לאכילה ומותר ממילא
לשכיר העלם ואח"כ חס ימלא כפר חסור לשכיר
העלם. וסוף הערה גדולה עכמ"ק. הנה שקשה
האח' נדמות בשות מהר"צ סי' ומכבר ריגל
אכ"י למרע טונה הגמ' דאמר אח"כ משכירת פליג
בפסח. ולמא לא חמר אח"כ מפסה כמו דאמר
אח"כ מריש' של טונה, אח"כ מפרס החומה.
אך בחמת טונה הגמ' דהילפותא היא משלחו
דשכירת פליג דאמר רחמנא ופליג לא תבזרו בו
וסרי מוכרה לשכיר העלם הגלולה לראות חס
איט מרשע דאליב ניהוש דלמא מרשע הוא ואיט
רחוי לאכילה וסוב מותר לשכיר העלמות דבו
בפסח ולא בפסול וע"ז משני דלבדוק חס היא
פסחה דפלי ל' ובדוק ל' ואח"כ אמר השורה
חללו דשכירת העלם וכמובן.

בסי' ס"א. העיר דאף לר"ע דס"ל ביבמות
דמ"ד דאחוס חלונתו חסור מסי' דהכתוב
קראו ביוטו וחשיב לחוס חסות. מ"מ חכמה רק

מחיל' וס"ד לוח ביבמות ד"ז דאמר סיפא
אח"כ לר"ע דאמר חק"ה בחי"ל וס"ד לר"ע ס"א
מחיל' של חסו של חסוק ופ"ס דחכמה רק
מחיל' לחין יו"ט. הנה ככל החין הזה קיימתי
מסבדל דנפלאי פליג למדני במחיצתא חס' ביבמות
ואח' כניס הדברים מיוצב בזה ס"א דאמר'
ביבמות ד"ה. דאחוס וקוקו חסורא חסוס בשול
מ"ס יבמין דלמא חרמית חס' חיה חרף.
ובמ"ס ק"ס דהא דלא בר"ע דלר"ע דאחוס
חלילה חסור מרשע גם בחלילה מבטל
מ"ס יבמין יו"ט. ולחיל' כיון דהא בשות'
ס"ס ד"ע קקט דלר"ע מלא טסה דוחה לא תעשה.
ומרש' ח' האב"מ לפי הר"ע יבמות מ"ט ג'ו
ב"ס דבמקום חין קידושין חין בתחלה ח'ס
חס גרמס בקודם בזה ש"ס יכול לחול מ"מ
יפקטו קידושין ח"כ ואח' כן ס"א דאיט מותר
רק ביאה ראשונה ופקט ח"כ קידושין ואי
קידושין לומן דלא מהי בזה כרין מרש' דף
כ"ט וסוב איט מקיים החלום כלל. וסמחו על
דבריו מרש' יבמות ד"ז דאמר' דקרא עלי'
חלשד'ך דסוף דמלא טסה דוחה לא תעשה
וסרי בחי"ל לר"ע חין קידושין חופסין וסוב
יפקטו קידושין ח"כ ואי קקן לומן. ומרש'
לי בפסוס לפי קוסית חסוס' ביבמות ס"ס דלמא
לא אח"כ מרש' דק"ה מרש' מרש' מרש' חלל
פקטו קידושין. וס' כח' דמבין ליבוב דסלני
דה ד"ס חס'ר לחסור' לא נפקט יו"ט.
ואח' כן י"ס לומר גם כן ס"א דאח"כ דלכ"י
כחכס חסורא קרא דפלי' ג'ו חסות חס'ס
ד"ס חס'ר לחסור' לחס'ר שחמות חסות. וספיר
לא פקטו קידושין וסוב ח'ו מ"ס וספיר
ח'ו חסות דמלא טסה דוחה לא תעשה וכמובן.
ולפ"ז מיוצב קוסית חסוס' חיל' דלר"ע טקופא
באחוס וקוקו שפיר איט מבטל מ"ס יבמין
לחמ' חלילה כיון דלא חיה רק חיל' וכלל
וסוב דלמא קוסית חסוס' חיל' דמלא טלית.
ול"ס ג'ו חסות חלונתו ח' האב"מ חיל' כיון
ד"ס

באחריו של שביעית ולא חייסין כמו במחמס דלא
ישול מחמס שומאח ומחמס הפסד ובשביעית ג"כ
אסור להפסיד גבי קלפי כמבואר בטוספתא שביעית
צוד יותר מן תרומה ובכ"מ אך בלא לא חולין במר
לקיפה רק במר חמסה בלקיפה רק דין ולא קדושה
ובן מבואר בירוש' משפחות פ"ה ה"ו ע"פ. ולכן כך
דמנחות בזה דאמר באשמוך לא ר"ל מן יסן דזה כבר
מבואר במשנה שם דאין מביאין רק דר"ל מן הי
דש"פ העלו עשבים קודם ר"ה ושבו אין כהם דין
קדושה שביעית ולא שייך ולא לשרפה וכן בירושלמי
מע"ש פ"ב דשמן של שביעית אף שנשרפה יש בו
דין שביעית דלא גרע מן מאלל בהמה וע' ב"ק דף
ה"ט ע"א בתוס' גבי כרס רבני דאף קדוש לדין
מ"מ יש בו דין שביעית. וזה דקרא בירוש' אף לר'.
וגבי שומר ובה"ל מקדישין לאחר הלישס כמבואר
בירושלמי פ"ד דשקלים ובזמן שהם משמרים עדיין
חול לגמרי ומה המקשה ב"מ דג"ח ע"א או משום
מחומר או משום דלא עדיף מן לשמר ולא לחלק
לעניים דב"ק דל"ג וב"מ. וע' בה"כ פ' בהר דממעט
מן קרא דאין להביא ממנו למנחות אס הם כמו לתודם
וגם דהא ממעט באכילה וכמ"ס הרמב"ם בטה"מ
פ"ד דשביעית מ"ד ע"ש ובאמת בירושלמי פ"ל דמותר
לזרוע לזורך שומר לכחמלה בשביעית ורק השיריים
אפורים באכילה כיון דהם מורעו ונקלרו בשביעית
לא מחמת ספיחים דזה כ"ל להרמב"ם וביירושלמי
בכ"מ דאם זרע בכיונה בשביעית אסורים באכילה
רק לזורך השומר וכ"ל דמה דאמר במשנה דשביעית
ובמנחות דע"כ וב"מ בטה"מ מה חרישה ראש לא
קאי השנה רק אשביעית וע' בירוש' פירק ד' דשקלים
ופ"א דשביעית ע"ש ומה דמבואר בטוספתא מנחות
פ"ח דאם הביא מפירות שביעית לא קדיש שם
ר"ל לאחר הביעור דאז אסורין באכילה. וד' הטה"מ
דמנחות הם תמוהים מאוד דהרי חזקין דשבתה
הארץ גם הקדש שייך בזה כמבואר בירושלמי ובלא
זה הלא לא קדוש כלל עדיין רק לזורך מטה וכמו
בהר דמנחות דע"א גבי קטרה לפני העומר אש
בשביעית לא שייך רק לשיתא היכוס' דשקלים הנה"ל
אך זה רק לר"י ולא לכו"ץ ובאמת מבואר בירוש'
פאה פ"א ה"ב דגם בלקס חייב מה שקולרין לשמר
דעדיין חולין ואכמ"ל.

יוסף ראזין רב דתרי

(מח"ס צמח צענה על הרמב"ם.)

סימן נח

דיס היסר לאיסורו ולא נפקטו הקדושין וכ"ל.
אבל אם מייבש הול אהו אבה ממס שער
איהא ביטול מטה יצמין וכחובין. ויש לי עוד כמה
הערות בהיבטור הנכלל ואכמ"ל.

בגורל השגר יס עכ"פ דמים של נחמה. אהר
עוד **אשפצין** הגמילה כהר הרצנים
לכס הרב האין ההרף העטס ההסיד מו"ה אלי'
גאמבאך שליט"א. אהר הי' אה"ר בעיר קטנא.
ההן הרב האה"ק מקאמארה שליט"א. ממל ילדוהו
נחפסס שמו לטילו נכלל. וכבר דמס ממט קונטרס
משנה אליהו. הדרשה באמר לכר מטה והובא חידושי
גמ' אהל יחושט מאביו האנן ז"ל. ואמה"כ. ורצ בלוס
נח"י ע"י שקבלו אה הבן לרצ יהי' שטס רב ולא
יטעדרו. ולא יתקוטמו.

הש"י ינחם אה כל המתאבלים עליו. ובשרט
למשפחהו. ולאכפי עירו אהר החזיקו
אשו בכבוד גדול. ויקיים משאב"כ ובלע וגו'
ובל"ג.

העורך.

סימן נ

ב"ה דרומנס.

(א) **ב'הפרדס** ח"א (פ. לא.) בד' הטה"מ מנחות
פ"ד דאין שביעית מיהג בהקדש
וממס בירושלמי פ"ו דפיהא דמרבנה שביעית בהקדש.
וכנודו כוזה דאין סתירה מזה דרק כוונה הטה"מ
דשומר ל"ס בהקדש. מי לא ידע כזה רק דנריך
קרא זה אס הקדש נוחלס קודם דנעשו עשבים
ולא חל עליו כלל גדר שביעית לזה מנריך בירושלמי
קרא דאם הקדש מכל מקום חל עליו אחר כך
דין שביעית דים בדיני שביעית ב' דינים היסור
שביעית וזה חל אף על עשבים קודם שלים
דלא גרע מן מאלל בהמה דים בו שביעית
וקדושה שביעית זה רק בהצוא שלים דים צפיה
בירושלמי. פ"ו ופ"ט דשביעית אס שייך הדין דלא
לפסד גבי לוכלי בהמה והא דחולין במר לקיפה
גידן זה רק לאיסור שביעית ולא לקדושה שביעית
ולכן בטכס דל"ע מוכח דמותר לנכר לכחמלה

צבי הנודד הבחן לעווין אברמה'ס.

בית המדרש (נאלי-עין)

0210

ב"ה בנדר.

[illegible]

האור וממחר הכינוי. והס"ג הכא שממסס האור ומכסה
אורו. וארבעה זה חמיר ממסספק בין שהכינוי נעשה
חומ"י משא"כ הסס, ועפ"י יש לאסור לבגוד המודד לא
לכד בשבת אלא הק' ביו"ט שאין זה גרס כיוני אלא
מכסה ממס. (וע"ס בחוס' ורמ"ע.)
ומזה לפיכך דבר זה שלא יבא לידי חילול שבת וי"ס

הרב שלמה אלשיך מח"ס הניקור

סימן נד

ב"ה לוקאווה.

דעת הדמ"ל בפ"ה מהל"ס הי"א דנכרי ששמש
לוקח על אבילותו מה"ס שא"י וקרא לך ואכלת
מזבחו מחמר שהדור שלי"י מוכחו אחס למד דבמו
האור ע"פ. מצוה דס"ל דעיקר החיבור דשמיטת עכו"ס
מקרא זה ולא ממש תקדושת ע"י. ומכאן מדבריו בפ"ד
מהל"ס ח"פ ה"י דל"א דשמיטה נכרי נכלה וממנה
במשה אלא מדבריהם עיי"ש ויש להעיר דה"כ בשמיטה
קדשים יח' נכרי כשר לשחוט כיון דליכא פסול בשמיטת
אלא דאסור לאכול ה"כ בקדשים דלגבוה ודאי דל"ס
זה ומהא שמיטתו ככרה וההיא בקרבנות
הנאכלין אבל בעולה קשה. ונ"ל עפ"י הגמ' חולין י"ג
דמק' וניחוס שמה מין הוא ומשני חין מיין בלומות
ופירש"י חין רוב מיין בלומות ובתמיה יקשה על כל
קדשים ניחוס שמה במקום קרב קשט דלד' החוס'
חולין כ"ח לא נכל לבדוק הושת בקדשים דאש"י יש
לושת בדיקה מבחון דיעשה מוס. הק' דאולי' בת"ר
וידע ד' הכ"נ חולין ע"ד דברי מיעוטי לא אולי'
בת"ר. וה"כ בקדשים חס יחוס ניחוס שמה מין היא
ובמה ערפה ובמזבן. ומה מלמד מקורן בזה ק' החוס'
תמנה ד"ז דלמ"ל קרא דאש חס דעכו"ס מביאין
קרבנות חפ"ל מדגלי קרא דכע"מ לא מכלל דהמימין
ש"ד יעו"ש. ולהל"ל בד"ג דלכא' קשה האיד עכו"ס
מביאין קרבנות בלא כ"מ דל"מ פביר ל"מ משוי
שליח (ומכוס א"ס לעכו"ס כ' כיון דכל מפש"י דקדשים
ע"י שליח לא חייבה לן) דבעלמא ח"א לשחוט. אך
עכו"ס קי"ל דאין מקריבין אלא שולח וא"כ לגבוה
ש"ד ובת"ל. אך דניחוס שמה מין היא ובמה ערפה
וכלל. הק' ליתא דוקא לע"מ כשה ע"י דידוק הושת
ויעשה בע"מ דכח"ג מלי לשבית. אבל המימין ח"א כנ"ל
וקמ"ל הקרא דגס המימין ש"ד ובת"ל וי"ל פור בישוב
ק' החוס' הנ"ל דלכא' ל"מ קרבן עכו"ס דל"מ
נעלמו

חונת החוס' על אור שלמעלה מן הג דודאי ל"ה
בעורה עד רוס קיפ. חרע שאס מוליך דס ואיברים
למעלה מג עורה ודאי נפסל ביולא. לך שפיר אח"א
מכדננין עורה לא נחקדשו ולא חיקשו ח"ך יחזן
שיחא הפסק בקדושה. דו"ח דגס האור שלמעלה מהג
לא נחקדש. משא"כ בגין דירושלים ודאי נחקדשו כיון
דאור ירושלים בירושלים והיינו אור שלמעלה מן הג
דמד רוס קיפא הוא אורא דא"י וירושלים
חרע כשמוליך קדשים קלים מאור ירושלים לא נפסל
ביולא. ממילא מוכרח דגס בגין ירושלים נחקדשו דאין
פביר שיחא הפסק בקדושה דאור שלמעלה מהג וזה
בכנין שלמשה יח' להס קדושת ירושלים והגו בחלמ'ת
לא יח' קדוש. והק' שהגמ' בב"כ בשמיטת ח"ט מוכח דזה
שיח' הפסק בקדשו. שאני קנין שהוא חלו בדעתו של
מוכר ואם הגו שהוא מוכר ח"ט מקנה הק' שמוכר חס
האור שלמעלה אבל בקדושת המקדש אין שברא
שיחא הפסק בקדושה כנ"ל. וי"ב בכונת החוס' לאמשה
של מוכר כפסוק ופרח.

נחום וויידענפער אבר"ק הנ"ל.

סימן נה

ב"ה ווארשא.

שאלה מי שיש לו קיטור למאור (גאונעלאכעוונג)
בכיתו חס מותר לכבות אור הקיטור
בשבת ע"י פנייה המודד הנקרא גאונעלאכעוונג? ושמהיה
שרב ח' רנה להחיר והביא רמ"י מהשו"ע ח' רע"ו
שמוחר לבגוד דלת הפתוחה כנגד מדרת חס שבבית
מפני שאיט פושט כלום אלא ששור בעד הדוח שלא
יכנס לבית והאס ממילא מתקנתה וזה"ל הכא שאינו
אלא כשור חס הקיטור שלא חרוס להשלהבת והאור
ממילא נכבה, ודוקא לבגוד חס המודד הרחוק מהשלהבת
רנה להחיר, אבל לשור חס היסר הסמוך להאור לא
רנה להחיר, חע"פ שגס זה איט אלא מניעת הקיטור
שלא חרוס כלל. אך לענ"ד נראה ברור שיש להאור
לשור המודד כמכבה ממש משני עממים. האחד לפי
שפ"י הסבירה נכבה האור חומ"י ואינו דומה להבירה
הפתח שאף ח"כ האס נוער בלפדי עורה ברות, ובכ'
כיון שהקיטור שמתנו האור נהרס הוא במקום השמן
שנעשה ג"כ להאור ואיט דומה להרעו שאינו נעשה לך
שהאס האס יולאח ממנו והלכך המונע בעד הקיטור שלא
יחרס אל השלהבת חר"ו כמסספק משמן שכבר שחייב
חשאה כדאי בבזיל דכ"ז. והע"ש משו"ש שמחמט

ישראל. ולפי"ל לק"מ לר"מ דלמ"ל קרא להקדים. משום
הלדד' דחילפדך פרט היתר דנכלל לכל חסיד'י
שכחורה דהכנס'י ח' ל"ב כספ' או להקדים ח' א'
דאחא למדרש שח"ל להקדים כח"ש הכוס' ולפי"ל
מחורן ק' הגרעק'י הג"ל. דלר"מ ע"כ לא יליף
מאותו ופרט היתר דנכלל לנושא דח"כ חבתי יקשה
למ"ל לר"מ או להקדים ח' א' כמו שאמר הסופ'
דכוס חמיה שח"ט לר"ד. דח"א דח"ט לילף מאותו ח' א'
פרט היתר דנכלל לנושא ולא חייחרי קרא למידרש
שח"ל להקדים וסוד חמיה' מבשרה' להקדים ויקשה
לר"מ או למ"ל ח' א' לר"מ חותו חתא למעט
הכנס' ופרט היתר דנכלל לח' חילפדך לנושא
דק להורות חסיד'י ללא חסידין ור"א למדרש
שח"ל להקדים וכל חסידין שבחורה מותרין בהנאה
לך כח' או להקדים ח' א' כל פרט היתר נכלל מיותר
דגש מבשרה' דעינין להקדים. וע"כ דאחא למדרש
דכל ח' שבחורה חסידין בהנאה ח' א'.

צבי הירש זאקס פ"ב.

סימן נו

בפיסוקי חס' מדרים ח' א' פ' כוס הלשון דבר
ח' א' ממילא שכל ד' משנה לא שכל
אף בשח"מ ע"ל ואין פ' לדבריהם. ונ"ל דבש"ס בילש
דל"ח פרי' הגמ' וליכסל מים ומלח לגבי עיסה וחי'
ד"א דהוי דשיל"מ והקשו בחוס' דהא בלויט מיט
דשיל"מ שכל ונ"ל לתרן דהנה רש"י ב' הספס
דשיל"מ לא שכל דעד שהחללו בחסור חלכלט
בהיתר. ולכא' קשה לם' רש"י מה חילוק בין מין
לשח"מ וייתר קשה דהכל"מ ב' דגש הכ"ן הוכרח
לם' רש"י דח' א' בנח' בשפס בילש שולדך ביו"ט
דחסור משום דשיל"מ והחס' ל"ס ב' הכ"ן ובש"כ
לר"ד לם' רש"י וייתר קשה דבכוס מקוש לא
פירש"י הספס דעד שהחללו ב' דק עבדן בבילש
שולדך ביו"ט. חסר ע"כ ל"ל דל"ס סברא ו' חלל בהיתר
שח' ממילא שלא נכרך שום פשוטה לעשות חבל היכאלדך
לעשות פשוטה להיתר ל"ס סברא ו' דעד שהחללו
ימש"ס לר"ד לם' הכ"ן ור"א י"ל שפיר דהיכא דשיין
ב' רש"י בחתם ח' חילוק בין מיטו לשח"מ ומיחב
ק' בחוס' בילש הג"ל. ומיחב ג"כ הכ"ן שפס דפס
שאפסא פס הל"ל חסור לחללה בכוח דהוי דשיל"מ
והקשו הכ"ן דהוי מין בא"מ ולפי"ל מחורן דהכ"א י'
היתר לפיו דישל לחללה בכלי ושיין ב' רש"י ולפי"ד

מיחב

נעלמו לשחוס. אך ד"ל משום זכ' ולכא' ה"כ דבדקדשי
שכ"ס חסיד'י שאלה דלא כד' חילופלמי במזר המודע
וח"כ ה' חסד דמקדש חסיד'י ה' יכול לשאל ולא
אחר חסיד'י אך ד"ל ע"כ ש"ס המורה י"א דמקדש
אבר אחד חמיה' פשט קדושה בטלה. וח"כ משכח'ל
בהקדים אבר אחד דנחשט הקדושה בטלה וח"כ
נחשך האבר וסוד על האבר שהקדים דליתא לח' וכל
לשאל והבהמה כיון דנח' הקדושה ממילא ג"כ ל"מ
שאלה כמו בכור כיון דלא מפומ' נקדש. וח"כ משכח'ל
קדשי שכ"ס כה"ג דנחשך האבר ונפסא בע"מ ולחוס
א' לא קרא דח"ט ח' א' דק דק בע"מ כשר ולא
חמין דבע"מ מני פניו ומשוי שליח משח"כ
בהמין ח' נכון.

יחיאל אברהם בלאנקפאן.

סימן נה

ב"ה בעמניץ (וועבנו).

בפסוקים דכ"ה. חמיה' דר"א חליבא דר"מ יליף
דל"ח משמח חסיד'י מפרט היתר הנאה
בנכלל. ולר"י חילפדך פרט היתר דנכלל לנושא דלגר
בכוס' ולכחרי דמחירה. וקאמר שם לר"י חס"ד
כדאמר ר"מ או למ"ל ש"מ לדברים ככחבן. ור"מ או
להקדים נתינה דגר ור"י ח' לא לר"ד קרא דסברא
חא. ופרי' בשלמא לר"מ ב' חלל לר"י דאמר לדברים
ככחבן כל חסידין שבחורה דהכנס'י מנ"ל ומשני
דנשק'ל מאתו ור"מ חותו חתם משליך וח"א משליך
חשנ"כ וכו' ע"ש. ויקשה הגרעק'א דלמח' מה
דאמר ר"מ דאחר גר ונכרי דמחירה ונתינה היינו
לפי האמת דכח' חותו לחסור הנאה ממילא חילפדך
קרא דנכלל להיתר נכלל בהנאה מש"ס ל"א לדברים
ככחבן כיון דלא חייחרי קרא חבל חלו לא ה' כספ'
חותו דנתינת מקדש דנכלל לעלמא דלא חלכל משמח
חסיד'י היינו חומרים בחתם דקרא חסי לנושא
לדברים ככחבן ע"ש. ונ"ל לי לתרן דהנה לכא'
קשה למח' לא פריך הגמ' לר"מ ונ"ל או להקדים
בא סברא ח' א' ולמ' קרא כמו דחמיה' לר"י. ונכח'ה
דכנה בחוס' שם ד"ה בשלמא הקשו דלר"מ מני יקשה
דא' לר"ד לחקדות נתינה דגר וכו' ר"י דודא' ה'
לא ה' כספ' קרא כלל פוס ידעין מבשרה' לחקדות
חבל השח' דכח' נתינה פחוס וחללה ומכור ח' לא
פוס כספ' או ח' א' דאחא למדרש שח"ל להקדים

למה הנשים וגו' סו את העוים דהיינו שמו על העוים עצמן. מ"ס ואינו סיבה הנכרית לעשות כן ואולי ישר בהקדם השני פטוקים. הפסוק ב"ה ויבאו בסוה. והשני לו ב"ו סו את העוים ולא כתיב ויבאו. ויהי כסוה שער העוים. סוה נסו ועבה ויקצו להנשאו כמספ בבשר החי לא כמסוה תכלת וארנבן ותילעת מני ויש, והפארת רב לעושים ומביאים אותם בידיהן. נדבה דהו אותו הביאו ולא שלחו ע"י שליח. ויבאו האנשים על הנשים. ולמה הלא על נקל לשלוח מעשה ידיו ע"י בעליות; ובניהן. אלא זאת אומרת כל פועל מעשה ידיו בעצמן הביאו.

שער נא ברעיתו, הקטנת יוכבד וצפורה וסרים. לא לכבוד להן לישא עליהן כסוה שער עוים הנם, הנפתח על אהל ערבן, לכן השכילו את אשר עשו, הסה סו את העוים היינו שמו על העוים עצמן, ונחטו את העוים עם הפסוה בעודנו מחובר מלפני משה, ואי אפשר לכתוב הביאו, כי העוים הביאו, ולא תיקשי אחר שהמסו צריכה פלחא וגורם. עת הסווי בפלחא צער בעית, ע"ז מודיע לנו הכתוב הקודם לזה, וכל אשר חכמה לב בידו סו, היינו שלא הסו בפלחא רק בידים ובנחת וכבוד ויקר, ונכון.

יעקב סופר.

אברהם סו קודם כניסת ישראל לא"י וע"כ רבו להתל"מ. ואמנם למ"ד דא"י מוחזקת מאבותינו א"כ אין דא"י שבאן להתל"מ דהקרא בפשוטו שהקב"ה הקנה לאברהם את הארץ בהיו שיוכה בה ולמדו אחריו. וידוע דהים לא רצה להקדע א"ע לפני בנ"י בסענתו שעוד לא הניע הוסן של ה' שנים, אך כבר חירצו חו"ל דבאסת בוסנס יצאו שהגלות התחיל מלירה יצחק ואמנם התירין הוה הוא רק אם נאמר דא"י אינה מוחזקת מאבותינו דאם נאמר דא"י מוחזקת מאבותינו א"כ איך נוכל לחשוב את הגלות מלירה יצחק שהרי יצחק ה' בארצו והשתא יבן הפרדס. דקודם לזה לא ידעו ישראל רבו להתל"מ והקרא ונתתי לך ולורעך וגו' בפשוטו יוכבה בה אברהם וא"י מוחזקת לנו מאבותינו. אך כאשר בנ"י הלכו בתוך היב ולא הועיל מענת הים וע"כ מסופ שהגלות מתחיל מלירה יצחק וע"כ דא"י אינה מוחזקת ובנ"ל נא"כ פה זה דכתי' ונתתי לך ולורעך וגו' וע"כ להתל"מ, ולכן ברבנו ברבא מחי' המהים ודוק

אליעזר ליפא ווייסבלום רב דאנשי ליוענסק

ב"ה מארסייליא. (צורה)

בהפרדס ח"נ ח"ב ס"י י"ב פלפל הנחיק שלימ"א במה ששטח סו על העוים העוים עוים אסאס דרבי אוריאל יצחק אוריאל אוריאל

מודעה

יצא לאור קובץ ילקוט הדרוש כד ימי על סדרי הדרשות עד ש"ס שנת נקב מכל המפרשים שנרשמו עד הנה ונחש עליהם מחבר ידעו שלימ"א המויל רש"י לעויםאן שלימ"א רב בבריסטאניא.

והרה"נ ר' אליעזר ליפא ווייסבלום שלימ"א רב לאנשי ליוענסק בנווארק המחיר באמריקא 1.70 דולר או 100 ס"א אשכנזי הכהנות

Rab. Sch. Lewitan Rosteotg 12 Kristiania. (Norwegen)

באמריקא

Rab. L. Weisblum 342 East 3rd Street New York.

E. Zajdner Będzin (Polen)

אברהם ליפא ווייסבלום שלימ"א רב לאנשי ליוענסק בנווארק המחיר באמריקא 1.70 דולר או 100 ס"א אשכנזי הכהנות

Rab. Sch. Lewitan Rosteotg 12 Kristiania. (Norwegen)

באמריקא

Rab. L. Weisblum 342 East 3rd Street New York.

הכתבה למכתבים ולכספים

Red „HAPARDES“

Zawiercie

w Polsce.

הפרדס

קובץ תלמודי חדש

העורך והמזיל שמואל אהרן

הלוי פרדס ר"ב דה"ק

מחיר התחייבות לשנה:

בארצנו 300 מר

באשכנז 42

באמריקה 1 1/3 דולר

באנגליה וא"י 7 שילינג

בשעקען 42 קראנען

מחיר חמדות 25 מר

Zawiercie d. 7 sierpnia 1921 № 7.

אוניקערציע הודש המזון הרפ"א

שיעור עיוני-עולמי א.

259

אל הרבנים גדולי התורה, הנכסי הישיבות, לומדי התורה, ובחורים
חובשי בהס"ד בכל אתר ואתר היינו:

בעת צד ומצוק בואת אשר אף הקובעים עתים
להורה המעטים במונינו אין דעתם צלולה ומוישובת
ליד לעוסק הלכה וליסודם רק כן השפה ולחץ
זאת הסבה כי גם בשיפנשו תיה יחר קשה להם
לדחף בעולם הפלפול, ומה עלינו לעשות בעת
הזאת לפתור השאלה הגדולה תורה מה תהא עלינו
לכן כאשר באנו בדברים עם ת"ח גדולי וחכמי
התורה, בולם כאחר ענו ואמרו כי בעת הזאת
בהראוי ונכון לבנות אחרות, שיעור עיוני-עולמי
היינו אשר בשיעור אחד וסוגיא ארת יהאחדו כל
ההוגים בתורה בכל העולם מהגדול שבגדולים עד

הקטן שבקטנים, וככן בכל הזדמנות ת"ח וחובשי
ביהס"ד יהי אתם האפשרות לדבר בלמוד התורה,
והירחק, הפרדס יקדש סדרו אחר להרפים הפלפולים
אשר יתחדשו בסוגיא זו, ונס יפרסם בכל חודש
הסוגיא, והמראה מקומות אשר בה יהאחדו כל
הלומדים בכל העולם, ובכן יש תקוה גדולה כי
יתרבה הפלפול ודעת התורה, ע"כ אליכם לומדי
התורה וחובשי ביהס"ד אשים דברתי לחוק ההרצאה
הזאת בכל יבלתם, הן לעשות העמולה בכל עיר
ועיר להתאחד בשיעור העולמי, והן להורעני בכל
פעם חדשות בסוגיא הזאת

ותקותי האמצעי אשר תקבלו בשמחה דברי
אלה, והחוקי בכל יבלתם להוציא הדיון היקר
הזה מבח אל הפועל.

רבים שואלים איך ובמה להרים הלל התורה
אשר בעת"ד הולך והתמוסס מיום ליום, ולב מי
לא יחרר בראותו זאת השערה הנהגה השורר
במונינו, ובשכבר הימים והזמנים אשר השאלה
הזאת נוקר את מוחו, והרבה דוברתי מזה עם ת"ח
גדולי תורה הי"ל, ובאנו לידי פתרון השאלה הזאת
כי רק תחית הפלפול בכח להרבות לומדי והוגי
התורה בכמות ובאיכות, כי הלא כולנו יודעים בעת
אשר הפלפול הי' נחשב בעיני כל לומדי התורה, וכל
ההוגים בתורה ד' היו יודעים להוקיר את לימוד
הפלפול, והפלפול הי' המזון הרוחני, והיו מקיימים
מסע, ודברתו כם בלכתך בדרך, ובשכבך ובקומך
ולא הי' העת אשר לא יהי מוכשר לדבר בתורה
ד' כמעט הי' מלאה הארץ דעת, בדעת התורה.
ועתה בעת"ד בכל עת אשר יהאמפי אף הלומדי
התורה וחובשי ביהס"ד עוסקים בכל הזדמנות רק
בפוליטיקה ודברי הכלים אשר אין קץ לרדפיו דוח.
באסתלאות שינות אשר העת אינו מוכשר לדבר
בתורה, וסדוע נדויתה בואת?

תפלתו לי ת"ח וחובשי ביהס"ד, אין דתלות
האשם ב"ב בכח, כי לבי ברגיש ודוע אשר הכובד
הגלוי ועול סידת הפרנסה הי' בעוברם, כי
מלפנינו כל לומדי-תורה היו קובעים עתם לשיעור
קצין ופוחם והגיונם הי' רק בדברי תורה ע"כ הי'
להם המיד הדשים לבקרים, וזאת הי' טתן להם
סו ואוסף לעשות היל בלימוד תורה, אך בעת

העורך.

פסח מפני שהיה פ"ה בשנה. אבל מילא היה מלוא המידות וסוף נכון ודפח"ח.

סימן נט

סימן ס'

ב"ה כריסמיאניא. (נאדווענען)

נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ (בשלי לא)

וישמעתי מהלכותי הר"ר דוד בן יצחק זצ"ל ביאר נחמד"ט"ז ש"פ הנח' (שבת ל"ו) כל החומר דוד חטא אינו חלה מוטה ומכני מקומות בהלמוד יש ראי' חזקה לזה. (ה) משבת ד"ל מה שהירש בשם שבט שלמה בהמ"ק בקש להכניס הארון והבין השערים זצ"ל ביון שהמר זכרל לחסדי דוד עבדך מיד נענה. ומזה ראי' מוטלעת שדחמט"ס לא חטא (ב) אמרו חז"ל (פסחים ק"ב) עבד הקדש"ס לעשות סעודה ללדיקים ציוס שיגמל חסדו לזרעו של יצחק. לאחר שחולקין וכותין וכו' חמר לו לדוד טול עבדך חמר לכן חזי חבדך ולי נאה לבדך כנא' כוס ישיעוה חשה וכסס ד' אקרה. ומזה ב"ב ראי' נחמנה שדחמט"ס לא חטא בשבת שבת. וראוי' דיבא לו מו"ב וחלה רמו שלמה המע"ס בפסוק זה. היינו מודע "בשערים" בעלמ"פ מעשה דדבוק השערים זצ"ל והכ"ל דננוה לה הוסיפו ולא נענה רק בשם שהזכיר חם חביו. מודע לכל שהיה בעלה להמיוס וגם בשם שהזכיר יצחק. "בשבתו עם זקני ארץ" עם כל החזוה וכולס לה כרמו מחמח חוזה שון. ודחמט"ס יסדך על כסוס ב"ב ראי' שהוא בעלה וכל החומר דוד חטא אינו חלה מוטה. והסוד החסיד

סי' בכל מעביו ודפח"ח.

סימן ס"א

ב"ה מאדון סמוך לקורבנסוב.

במדרש ובפסיקתא. כשהמר הקב"ס למדע"ס פ' שקלים נחקקה משה רבינו ע"ה שדבריה לו הקב"ה כיון משפט של חם. ולבאיריפלה מה נעלה חשבה החשט מחמט וכו' מהסודך לו להיות בקי בליוך ותיקוק הנחמבה. לכן נה"ל ש"פ הפלוגתא ב"ב דע"ה ח' משפט נעשה חליפין. ואמר כס החמט דאין משפט נעשה חליפין דדעת' אלוותה וטורה עבירה דבעלי ע"ה. ופירשו החמט' עתה"ל כחוק דהשקלים חמה כוסר נפח. מזה חליפין בע"ה השקלים חט

סכ"ק אדמו"ר הגה"ק רשכבה"נ כאוסמראוועז שליט"א
פ' בלע מי מנה עפר יעקב. וכו' הבעה"ט עפר בני' ערלה בחול רמו למח שטמטין הערלה בחול עכ"ל. ואמר הגה"ל הנ"ל לפרש דהנה חמה"ס אל וועט כל היום. ואמר חז"ל (ברכות ה) כמה זמנו של הקב"ה רגע. והינו מובן אם הולך הקב"ה לכעוס למח רק רגע ואם אינו נלך נכעוס למח טעם אף אם רק רגע. וגם כרי חס"ס חסד אל כל היום. אך יוכן דהוא מוצה מה שהקב"ה כועס הרגע עפמ"ס במדרש דבשם יליחם מלרס ברה"ה הקב"ס דישאל חנוס כדאין להנחל נקן להם מלוא פסח ומילס ותמוה דלמה נחר במלוא הללן וכו' כס' לב חרי' לפרש עפמ"ס הכעוס דאז פורס הדס מעביר וחינו עשה מניע לו סכר בעה"ה. אף דשכר מלוא כה"י פלמא ליכא. היינו באם חיו מקיים חיו מניע לו עונש לכן בקיום המלוא חיו מניע לו סכר בעה"ה. אבל כל"ס חס עשה מניע לו. עונש מלקות לו מיסה וכרה. לכן אם חיו עונש יס לו סכר. ולכן בשם יליחם מלרס ברה"ה הכי"ה כליקן כדאי להנחל ולכן נקן להם מלוא פסח ומילס. דאלו ס' מלוא חס חיו מקיימס יס עונש כרה ולכן בקיומס שמיס סכר כעוס"ל יבזוה. דזכר מאלו המלוא יסו רחוק להנחל יסו"ס. ואמר חז"ל (מנחות מ"א) דבעידן ריהחא מענטשין חטבה. נחלה לפ"ו נחמח טובה מה כעוס הקב"ה הרגע. דאין מענטשין חטבה וסוד חיו בקיום המלוא מניע להם דשכר בעה"ה ובזוה וכו' יס' סיבהאל דאין לברכות. נחלה לפ"ו כלסס ח' לו ענה עמוקה לקלל. דמח"ל חס הקב"ס יכעוס כאלו הימים כוז יוכל לקללס. יחס הקב"ס לא יכעוס. כוז כאלו הימים לא יס' עונש חטבה. וסוד לא יס' סכר המלוא כאלו הימים ולא יס' לכן שוס זכות. ומחילא יוכלו הקללות לבטלס. אך סה מלוא פסח ומילס בשם בקיומס יס להם סכר. דאף אם הקב"ס לא יכעוס. על מלוא פסח ומילס יס עונש כרה. וסוד ספיר הקב"ס לא כעס כאלו הימים. וגם זכות ח' להם לישראל חסכר מלוא פסח ומילס. חס שח"ס מי מנה עפר יעקב. רמו למילס. הינו שכלסס רמו של יוכל לקללס מפני שיש להם זכות מסכר מלוא מילס. ולא מרמו על

בהפרדה ה' ה"א נהקטה כ"ג שליט"ה בשם
 ונחיס ל"א דל"ג חין מעבירין על המטה
 רק בשם ב' מטה לפניו ולפניו לכתב ונס ליישב
 ק' המוס' מנהל ה' מ"ד ה"ח ה"ל מרחמיו' שם
 שכן קריאח מנהל חין מעבירין על המטה. הנה דנס
 למטה ה' שייך חין מעבירין. ולפניו דנסה בשמ"ה
 סנ"א בשם ב' דיה יקב' ב' דל"ג חין מעבירין רק
 חס' ליום אחד חבל בלוחו חס' ל"ג חין מעבירין
 וד"ל בלוחי נח' ח"ח תק"ו סק"י דבלוחי וס' ל"ח
 מעביר דכל היום משוב כד"ה. ולפ"ו נדחה דל"ג חין
 מעבירין רק מחשך למחך אחד חבל בלוחי חס' חין
 מעבירין מקום מזה לקום מזה ל"ח מעביר. ולכח'
 מנהל ליישך ביומא לח' דשמינה דרש"ק דמהחיל
 בקרן מרחמיה דרומיה וכו' משוב דמדינה כה"ה קרן
 דפנס כריסה כה"ה סביר כריסה משוב חין מעבירין
 ע"י. ונס ל"ג. וחל"ה כה"ה קמפלני מ"ס סניס דמונח
 פנימי כסביב כמזבח החיטון וכו' ומ"ס (ד"ק) כולי
 מזבח פנימי כמקום מרח' קרן דמונח החיטון קחי פייס
 ומ"ס חמרי' לליל מיר' לרש"ק דשייך חין מעבירין
 כמזבח חס"ג לרש"ק אי כל כמזבח פנימי כד"ה.
 אך בלוחי חין כסדר מחמיו דחל"ה כיון דלרדק
 ללח' ד' מנהל כל ד' קדשה ח"ה שימשו כל כמזבח
 ח"ה דכל קרן חיוז בש"ס וכששונע בקרן ה' חל
 מנהל חלוח בקרן זה וכשמעביר לקרן אחד כרי מעביר

בזמנו כשר שוק בלגז מה"ת. וסיפא דברייתא דר"א
בבבא פ"ג חייבי בישראל וכו' דאמרו שם רישא
בישראל וסיפא בב"ז יפולס ומיושב בזה גס המנהג
דמכרות פ"ב מ"ב דקמני חבל חבמה"ח ממנה
(מפ"ק עמ"ה) וכו' ובגמ' שם מוקמינן בב"ז ומפורש
יולא דחבמה"ח ליהג בשוק בב"ז ולהל"ל נכון דל"ל
דהמשנה הקיף כמ"ד דכשר שוק בחלב מה"ת וספר
גס חבמה"ת ליהג בשוק בב"ז ח"ג.

דוד שליסעל רמ"צ דפתיק. בח"ס אברי דוד.

סימן ס"ד

ב"ה לודו.

בש"ס שבה דל"ד. ואין מציילין את הכלים ומקשים
חמ"ה לה פרי' הכה גמ' מהי עממא דפרי'
בבבא ד"ז והפ"ק והל"ל מתיריש בחופנים שונים.
ושמעי מחמתי ברה"ז הרריק מו"ה הלמער רפולמן
ז"ל דומ"ל בלודו להקן עפ"ד ה"מ פ"ד מו"ס שם
הרשב"ה שאין מציילין ב"ז כלים הנקחים מעכו"ס
הק' לדעת רבינו פ"ז מ"ה דכור רק מדרבנן וסבוגיא
בהבאר שכל שמומחהו מדרבנן מציילין ב"ז פ' שאל
ההם כיון שהפ' קודם מצילתן הכלי הזה ראו להשכחם
בשביל ח"ס שמה או למי באיט אוכל מולין במסדה לן
ל"ח המבילס כ"כ סיקון. וכיון שהיה ג"כ במומחה של
דבריהם ולכן לא ס"ל שיהי מ"ד דברא לחבור משום
מחקן יאמרו עממים חמרים. אבל כלים הנלקחים מעכו"ס
קודם מצילה חינו ראו להשכחם מחמתי ורק ע"י
מצילתן נפשים רחוקים בזה כי המצילה מחקן גמור
וב"ז מודי דחבור ח"פ שהיה מדבריהם וע"י פ"ז
שם ג"ל. והשאל"ה ב"ז ב"ז ולקך הכה בממ' שבה
דנשנים המנהג שבהם חין מוצלין את הכלים וסמחה
הוא חליצה דב"ז וצודאי מידו בכלים הנלקחים
מעכו"ס ופשיטא דחבור מצילתן משום מחקן ולכן לא
פרי' הכה בגמ' מ"ס. אבל בבבא דקמני פלוגתא בב"ז
וב"ז גבי חרס צודאי הכה דקמני כלים ג"כ דומיה
דחדס דהיינו מצילתן ממומחה למסדה וכו' ל"ז ש"פ
מודי דליקרי מחקן ולכן פרי' מ"ס ולכן אמרו רבה ור"ל
עממים חמרים, ידפ"ח ופ"ז. ואמרתו בזה ל"ש ק'
הר"ה ש בבבא שם על הרי"ף דלמה הביא משנה זו
דמצילת כלים ה' חין מומחה וסמדה ניהג סמדה.
ועוד לפי השפטים שהביא השם בהיטה ומשום שמה
ישהה ח"כ מוסר להמציל כלים חדשים ב"ז ואלן
פסקין דחבור ע"ש ובגמ' ה' ב"ז. ובבבא חמרים
לח"ח

בפ"ט דע"ז וס' קח' על ז' מלוג בנלסו ב"ז ומד
מינייהו חבמה"ת וקמפרש שם כינר בעל לפור וכו'.
וא"כ הא לב"ז לא נחתו שיפורין ופסיר חייב הק' בח"כ
כז"ה ורבי דפוסר משום דקמנר דחין חבמה"ח
בשליטה. וא"כ מה מקשה הגמ' על רב מהך
ברייטא שמיירי בב"ז. ועוד הקשה שם על הקוספיהא
גופא שמיירי בב"ז דהא חבמה"ח בשוק ליכא חיבור
בב"ז. וסי' השו"מ וע"ג וימי שמיירי וזה יחול
שכר הרבה מן הסמים עכ"ל.

והנלענ"ד דסנה הסל"מ פ"ה מחמ"מ ב'
בשם המזרחי דלפולס חכילה
מה"ס בב"ז. והלמ"מ חפקי' לבזים ורק לחיוב
מלקות אבל לענין חיבור דקדאי קח' . וכ' שם
המל"מ דכזה שליגי ר"י ור"ל לענין ח"ש ביזמא
דפ"ה דר"י ס"ל כס' המזרחי דחכילה דקדאי היה
כ"ש והלמ"מ חפקי' לבזיה למלקות אבל לענין חיבור
דקדאי קח' ור"ל סבר דסנה חכילה בתורה הוא
דס' וב"כ ח"ש חוסר מה"מ יו"ט. והנה רב חמר
חמה"מ לריך כזיה מ"ס חכילה כח' ב"ז. וכ' בשו"מ
פ' הגל דרב סבר כר"ל דסנה חכילה בתורה היה
כז"ה. ומביא רח"י שכן חמר רב במצילה פ"ז בס'ס
חכילה בבבא יו"ט רח"י מרשב"ה ח"ה ס' הל"ט.
והנה הר"ש יוסף במולין דל"ג הקשה על הא דחמרי
דשיפורין לא נחתו לב"ז הא קיימ"ל מי חב"ה לישראל
שרי ולעכו"ס חבור. וכ' דרך לר"י דס"ל ח"ש חבור
מה"מ והפעם כיון דסתם חכילה בב"ז והלמ"מ חפקי'
לבזיה ולמלקות אבל לחיבור דקדאי חבו רק לישראל אבל
לב"ז שלא נאמר הלמ"מ חייב על כ"ש דסנה חכילה
בב"ש והלמ"מ לא נאמרה ל"כ אבל לר"ל דס"ל דסתם
חכילה שבתורה היא כזיה גס בב"ז חינו חייב בב"ז רק
בכזיה וכ"כ סו"ס ס' ב"ז ולפ"ז מיושב ק' הראבונה
של השו"מ הג"ל דלפולס דברייטא מיירי בב"ז ומ"מ
שפיר הקשה הגמ' על רב דהא רב סובר כר"ל בשהם
חכילה כזיה וא"כ גס בב"ז חינו חייב חלל בבבא ובכ"ל.
וגם הק' י"ב י' ליישב עפ"י המגדול שזו דהא
דאיט חבור חבמה"ח בשוק לב"ז חלוי ח' כשר שוק
בחלב חבור וביאר בשפ' חמונה שמואל דכמו דלרע"ק
חין בב"ז טוב בשוק ה"ה חבמה"ח רק לישראל חיקרי
כשר כיון דדמו חבור משל"ל לב"ז חוקמי כמו קודם
מ"מ ע"ש הובא בס' לב חר"י למולין דק"כ ע"ש
וא"כ חינו רחוק לומר דרבי ורחב"ש סוברים דכשר שוק
בחלב מ"מ וע"כ גס חבמה"ח טוב בשוק בב"ז.
וע"י כר"פ כל הכשר חליצה דר' יוסף סובר רבי

בפסול ההקדשה נדעצד משה"ל נשנה להקרבן נדר
נדעצד ומיקרי דלוי להקדשה, וגם על כ"ש שלא ח'י
זוה החילוק שבפסול יותר מזה שחמך ששנה דלוי
לקרבן נדר, ונף ד' הנ"ל בחידוש נשעה כח"א
להקריב חיו חופס התמורה. ח"א חס המיר כלילה
דלוי גם נדעצד פסול חיו חופס התמורה. וזה חידוש
שלא נמנה בשם מקום לפע"ד. ופי' ירושלמי מיר
פ"ב ה"י מקשה שם הגע עמך שטול כלילה ומשני
לילה היה נגרמה משמע דמי לשבח, המו"ל

ורבה חס מימר תמימים כח"מ פשיטא שהתמורה
אין בו כח להחזיק רק כמו העיקר וזוהו
כ"ל צידה ואלא לחולין וכמו שנוכח מזהו' תמורה כ"ו
ד"ס מה"ד יו"ש ק"ד כ"ו כמו קבוצ דח"א להקריבו
בזמן חופן בפי' תמורתו כמוהו. אבל כמוס עובר
דמי עבר מומס ידלו יס להספק האך הדין עס
תמורתו לפ"ד הנ"ל דהא נחלוו בעה לא ה' דלוי
להקדשה ונ"ש.

יהודה ברודא

סימן סו

ב"ה ראמסנאמע. (אנגליא)

ב"ש"ם כהנא וז' חר"מ מנין לברכה חתנים בעשרה
ש' ויקח עשרה חתנים חוקי' הציור. וז' ח'
חמך מסכה במקלות דברו וגו' וז' ח"מ למחן
דיליך מוצו חתנים חיו מן המנין. דכנעו חיו עשרה
וזלכו כמו כח"א ויקח עשרה חתנים (ע"י פקדי דח"א
פ"ו) ולמחן דיליך במקלות דברו וגו' חתנים מן
המנין. אבל נראה שח"י למחן דיליך מוצו חתנים
מן המנין. (וכן פסק בטוב"ש ח"א ע"י ס"ב). וז'
שם (הדריש סקו"ח) קשה הלא חיו כנעו עשרה וזלכו.
וז"ל לפי ירושלמי (שם) פ"א ח"א. וכן כ"ר פ"א
שנלומו חיו חתני כל בוצו מזה וקצן עשרה כדי
לברכו גם ברכה חתנים ואין חתנים מן המנין. ופשוט
י"ל שחמך לבו"ש חתנים מן המנין. חלל בלי
מעשרה חיו חתם חרעל לכן קצן בוצו עשרה.

מנשה גראספער

סימן ס"ז

בהפרדס ח"י מביא כ"ח ק' בשם הגאון
מחוספזין ז"ל על כח"א דחולין י"א
דהאך יפזין מפסח דחולין כח"א מהחבור לבבד
העלם

וא"ח. ס"י נ"ב. ולהנ"ל י"ל מין דשפלה כלים
חדשים דחין דלויים מקודש ע"ש מידו לחבור מבוס
מחן ומחילא גם כיו"ש חבור כמו דחין מנצחין
מח"מ כיו"ש וא"כ בודאי גם כיו"ש ז"ל חבור בהלכה
דחין מנצחין כלים חדשים לא נשנה ולא כיו"ש מבוס
מחן כ"ל רק מח"מ מביא מעמך דח"ב דשח"א
יבא ח"א להחמיקין דיהא דמבג הדינה עפ"מ
מחן כח"א שם בהקנה כלי חדש יח"א חבור להסבותו
כלא פבילה שלא חיו לדי תקלה שיחמך בו קודם
הסבילה כח"מ כיו"ש ח"א ס"מ להחמלה חבור להסבותו
כח"ג ימים כלי מלוחה שלא יבוא לתקלה ומחלן בין
מכנולת ספק ערפס דמורה להסבותו כ"א יום חסוס
דחבור לגמרי ונדיל מיני' לא גורדין משה"ל כח
שח"א ג' כלי מלוחה דכרי לזלו לא כדיל מיני' גורדין
מל"ג מיוכד ד' דרי"ף ז"ל דחך דחין עומח ובהרס
מח"א הדינה מ"מ נלמד משעמך דח"ב דהלוקח כלים
חדשים מעבו"ס מזה להסבותו כלי פבילה כיון כמיון
א"כ דגם ככלים עמחים חייסין לשח"א יבא ח"א
חבור להסבותו רק מחורב חוקך למבלין אע"כ דלא
חייסין לתקלה. ח"כ מח"מ ככלים חדשים דנדיל
מיני' ולא ישתמם כחם בודאי לא חייסין לתקלה ומחילא
חייסין לשח"א יבא עד יו"ש ולכן גורו לחבור פבילה
כיו"ש וכפיר הדיה דרי"ף ז"ל זה לדינה דמבג הדינה

(המסך יבוא)

שלמה זאב פאנאנאוועקי

סח"ס עדות בישיב נדר

סימן ס"ח

ב"ה צבי הלמן מסד לרדעווען.

הצל"ח כסחים ח"י חורב דתמורה ח"א לחסוס
כשנה כח"א להקריב דקרבן וז"ל המימר
כשנה תמורתו תמורה כיון דלוי דלוי ח"א בעלם
להקדשה חלל בחבור שבת רביש עליהו יו"ש כח"א
דלוי מבינה ד"כ ולע"ד דלוי חסוס' מנינה ד' כד' ה'
ח"א קצן. דכ' דחשוב מלי להקריב כח"א יו"ש. וכן
דלוי ח"א כ"א ש' דתמורה חסוסת לחילול וחבור
נשנה חסוס מוקלה מחמך ח"א שח"א ח"א מיקרי
שפיר חובל למען חובלה דחפד כיון דרק חבור נשנה
רביש עליה. חלל לחבורה ק"ל מחמך דכריות ז'
חמרו לס' כ"ס ודרי החפלה חס פ"א שח"א כשנה
יחסי וכו' ואם כד' חל"א ח"א חילוק גדול מלול פ"א

ובהשלמה במוטו ד"ב. והנה הד"ס בבילה י"ח
 הקשה ל"י ד"ס דחמרי' מחוק ק"ה בלי לומר ק"ס
 ח"ס חמרי' חן בורכן קדוש ביו"ט מטעם מחוק
 וי"י החמורט דבישרא חמרי' בידו צו חסור כינוי
 ובכינוי ל"א מחוק. ובכינוי כ' מטעם לפ"מ דקיי"ל
 דמלחמה בהל"ג פסוק. וי"ס לא נחמד כינוי חלל
 לנודק בחמין וי"ס ל"ס בכינוי מחוק דס"ה לנודק
 ח"י"ל לא נחמד מטעם דה"ל מלחמה בהל"ג יו"ט.
 וי"ס ל"י ד"ס מלחמה בהל"ג חייב בחמה חמרי'
 מחוק בהלחמה כינוי. ולפ"י כיון דר"ה כ"ל ב"ס
 כד"י דמלחמה בהל"ג חייב וכו"ל וי"ס לרד"י ספיר
 חמרי' מחוק ח"י' בהלחמה כינוי. וי"ס קשה כ"ן
 כחמרי' לר"ה חמרי' לא חמרי' מחוק לבורפו וכו'
 דה"ס ח"ל. יי"ל כיון דר"ה מחלמדי ב"ס דל"ל
 מחוק. וי"ה דרסב"ה כסם דל"ס כ' דמחן דל"ל
 מחוק ל"ל חילול מ"ס. וי"ס לר"ה דס"ל חילול
 מ"ס דס"ל מחוק. וי"ס בדרה ק' ה"ל חמרי' לא
 יכרוך חלה ביו"ט מטעם מחוק ודו"ק.

יחזקאל בן בלייזל יחזקאל

סימן כח

ב"ש"ם ובחס' ה' ילף הגמ' שינוי בעלים משני
 קודם ובחס' הגמ' דלחיה לחסדן מה
 לשינוי קודם שכן בשולו בשמו וישנו בד' מפורסם וישנו
 לחסד מיהה וישנו בלימוד כפיתור. וחל"ל דתתנו
 לתו דוקא תתנו מיהה דוקא וכו' ובחס' שם הקטן
 למ"ד בעבודה לתו דלחיה"תל' חין שינוי קודם לחסד
 מיהה חל"ל למ"ד בעבודה לתו דלחיה"תל' חין
 שינוי קודם לחסד מיהה דתתנו מיהה דוקא וכו' ופיין
 בח"ק דגמ' תתנו מיהה דוקא. והקטן המפורסם
 דתל' חין לקי' הגמ' ובין לקי' החס' ח"ל"ל חס'ת'
 מיהה דוקא וכו' דתתנו קשה על החס' דתל' הגמ'
 חסין תל' חין פירש' חס'ת' חס'ת' דתתנו יב שינוי בעלים
 לחסד מיהה. חן יל' דין קי' החס' לחסד חסין
 הגמ' דתל' שינוי בעלים לחסד מיהה חס' שינוי קודם
 למ"ד בעבודה ח"ל חס' לחסד מיהה דתל' ח"ל על
 ח' פתח דתתנו דתל' שינוי בעלים לחסד מיהה דתתנו
 חס' בעלים לפיכך חין להביא קרבן חס' חס' שינוי
 קודם חין חס'ת' חס'ת' על חס'ת' חס'ת' על חס'ת'ת'
 וחל"ל בעבודה לח"ל חס'ת' על חס'ת'ת' חס'ת' חס'ת'
 גמלה חס'ת' דתל' חס'ת' חס'ת' חס'ת' חס'ת' חס'ת'
 שינוי קודם, ולפ"ז ח"ל"ל ח"ל"ל ח"ל"ל חס'ת'
 דוקא

[illegible]

יעקב נת מאדאז'יטש

סימן ס"ה

ב"ה פה קאטור.

בפסחים דמ"א במסכת סוטה ח"א ח"ב ח"ג ח"ד ח"ה ח"ו ח"ז ח"ח ח"ט

בשמואל ב' ד"ט"ו וכו' ויפלו אלבוסה
 ח"א דתן סודין קדשים ב"ט. ה' אליהו חומר
 לא הקבל לה שם עד שהאמר וקבלה ב' נטט
 בורק (פ') הלוח דיון סבל חפ' הוא להחילו מלחו
 דב"י ח"כ ליבא לחו בחפ' דהו"ל מלחמה שחל"ג וכו'
 דמבואר בשם ל"ד גבי הטובל לפרטיו זכ"ל ח"א
 מחייב. ובמס' שם דר"א ס"ל מלחמה שחל"ג
 חייב וא"צ לק"מ. הולס לבי' הריב"ס דהו"ל מלחמה
 הל"ג ור"ה יוכל לסבור כד"ס. וח"כ הדק' הס"ל
 וחלמס משם דק"ו מוכח דר"א מחייב בזה פדשוס
 חס"ג דאי מלחמה שחל"ג וכו' במוס' פסחים ס"ה.

סימן ע"ג

(א) הפנ"י פסחים דמ"ה: על המבנה נזק בנסידקן
עליהם כ' ב' דל"ה חמ"ס בריש
פסחים כ"ה המעט הנדריק מבוט ללא בדילי חניני
מיני' ועכ"ל נמי מבוט דליה ב' כרת דל"ה הקשה
מחדש ללא בדילי מיני' כ' יו"ט. ולעכ"ל דה"ק
נפלאים כמה ש"ל דמחדש לא בדילי מיני' סכרי' ה"ה
היזק נמי' מפורשה בפסחים ד"ה דמפורש ואלא דמחדש
בדילי מיני' יו"ט ולע"כ:

(ב) הרא"ש בסוף פסחים כתב דרך המקראות
שנמניע לסכוס עשירית פחות חמה
מזה אורו כחשבון עשיריה ואינו מבינה על חשבון
החמה יו"ט. כ"ל מקרה הספרו חמשים יו"ט. וק"ל
על הרא"ש ו"ל דה"ל כדכרי' זה מקרה הנג' בהענין
דכ"ט. כ"י ישינו מפור דה"ק מקן ארבעים יו"ט ה"י
ארבעים יו"ט נ"י חד ה"י וכו' ולהד"ה זה קריאה ה"ה
ד"ה כאלו לסכוס עשירית פחות חמה אינו מבינע על
חשבון האחד ול"ט:

ובארוב נפיע. שלמה ש"העל

סימן ע"ד

בתום יצאנו ד"ר סקבו דלמה נה' ליפין דעכ"ל
ש"כ"ס מעשה דיושב דדחה ל"ה דלמה ח"ה
וכו' ע"כ. ופכ"ל הקשה דנמא דעכ"ל דיוס ק"י
בפחות חזן עשירי' וד"ל לא מניין להד"ה מעשה
דיוס דליה כרת. וק"ל לפי כ' הפנ"ל דה"ה כחמה
ז"ה עכ"ל דיוס וד"ל קריאה חמ"ס' ג"ס מהכנה
ולקמן ביצנים ד"ס דסימני' חילופיה ה"ה כחמה כ"ה
עשירי'. וכחמיה' להדיא פסוס' קריאה דמ"ה ד"ה דלא
ד"ן חילופיה פחותה מזה עשירי'. וז"ה כחמה' יצאנו
דק"ה חזר חזר פרש לחילופיה. וד"ל ספיר מקשה
חמ"ס' ד"ל דק"ה חמ"ה חמ"ה דה"ה ודלמה פחות
מכ' ד"ה למה כחמה פחותה מיעוט לחילופיה ח"ל
ד"ה כ"ה כ' וד"ן כ"ה עכ"ל דיוס וד"ק.

לודו. אברהם אבא פרענקל

זקא מבוט דמני' לעיל דנשאר מרתי וחדה לא
חיש מבוט חומרה ד"ה חלל שני' בעלי' ונבחר
אלא חדה. וד"ק.

קראקא. יוסף גרינבערג.

סימן ע

בחי' מרש"ה לפסחים דל"ה. הכן כונה החוס'
דכ"י דס"ל סוד במעילה במיתה ח"ט ס"ל
ה"ן דליקף המעילה לזמן מרובה ש"כ. וסוד פליאה
דכ"י ר"ס ס"ל דסוד במעילה במיתה כד"ה' באבות
דכ"י פ"ה. ולעכ"ל ס"ל ה"ן דליקף המעילה
לזמן מרובה כד"ה' ככדיתוס דמ"ה ולע"כ:

וורשא. מנחם מענדל פירקיש.

סימן ע"א

בשבת דמ"ה בחוס' ד"ה מפרק. כח"ה
דמפרק ח"י' מבוט מחמק. וד"ן כח"ה
ל"י דכפרק ח"י' חמ"ה חלול לתוך הקדשה חלל
לא לתוך הקדשה ולכ"ל מ"ל לתוך הקדשה ומ"ל
לתוך הקדשה וכו' עכ"ל. ותמוז ל' חמ"ה לא
הקשו החוס' דכ"י ד"ה חלודי דכ"ה חמ"ה דקמ"ה
קמ"ה חלול. כח"ה ד"ה' להדיא דחולל ח"י' מבוט
דכ"י וד"ק.

לודו. שמואל זאב ליבערמאן.

סימן ע"ב

בחי' הרשב"ה שבת ד"ה סקבה ק' החוס' ל"ה
דס"ל מהלך כעומה מעשירי' ד"ה כח"ה' ה"ן
מס"ל וד"ה כח"ה החוס' ד"ה' חמ"ה. וד"ה' הקשו
דליקף מיני' בעלמא ג"י מיליה דמחלק ל"ה כעומה
דמי' ע"כ"ה. ולע"כ דה"ה ח"ן למודין מק"ל וכל
י"ג מדות מסלל"ה. ומה סקבה דליקף מיני' וד"ה

יצחק ב"ן ריפין

מהברים ומוציאי ספרים בארצנו ובחו"ל

ימצאו בבית-דפוסים המקום היותר נאות למענם להדפיס ספריהם. כי רק אצלי יציקו רצון בכל ענינם הן
במחיר אשר תשוקה לכל נפש, הן בטיב ובשכלול ההדפסה, כי ב"ה יש לי אותיות הדפוסות טובות כהודרים
ושורטים מכל הסינים. ומה גם לאלה הדדים מחוץ לארצנו אשר מחיר ההדפסה הקבנה פה נכון למאוד
כול ערך המחיר אשר בארצם וכלו היות בסוחים כי יסכנו רצון סמני ויובנו מרחוק לשלוח אלי בתביהם
כי יש לי מניה טוב ולא יצא דבר שאינו מהוקן.

אקסד לרשד אדריסותו.
Drukarnia E. Zajdner, Będzin, Poland.

הסוכנים והחותמים מתבקשים לפנות מהחודש הזה בכל עניני המערכת במכתבים וכספים על הארדיסה לזאן ויערציע:

Red, Hapardes, ZAWIERCIE. (Polen)

ברכת מרים

מסעקי לבני הנצי בברך ברכת מרים מנחם המבורך החיים
בנח"ק ברוך ה' אל ב' ר' ש' א' ב' נ' ב' כהנא
במסעקא שלישא ליום כלולתו עכ"ל ברת נ' ב' ל' תתל
בת ב'ק אדמו"ר הקדוש וצ"ל ב'רדאסק ב'ח"ס ע"כ ב' ה
י' ה' ק' א' ל' ה'תית ב'ום ב' ס'ל ב'ל' ב'ין תמא'ר
והנצי בברך ברכת מרים ב'ק אדמו"ר החי' ב'רדאסק
שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל

העורר

מסעקי לבני הנצי בברך ברכת מרים מנחם המבורך החיים
ב'ר' י' ע' ק' ב' ה' א' ל' ש' א' ב' נ' ב' כהנא
שלישא לנשואי עכ"ל ברת נ' ב' ל' תתל
החי' ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל
החי' ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל

העורר

הנצי בברך ברכת מרים מנחם המבורך החיים
י' ע' ק' ב' ה' א' ל' ש' א' ב' נ' ב' כהנא
שלישא לנשואי עכ"ל ברת נ' ב' ל' תתל
החי' ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל

קעקע יעקב האלברשטאם

ב'רדאסק ב'רדאסק שלישא

הנצי בברך ברכת מרים מנחם המבורך החיים
י' ע' ק' ב' ה' א' ל' ש' א' ב' נ' ב' כהנא
שלישא לנשואי עכ"ל ברת נ' ב' ל' תתל
החי' ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל

דוד האלברשטאם ב'רדאסק

ב'רדאסק שלישא

הנצי בברך ברכת מרים מנחם המבורך החיים
י' ע' ק' ב' ה' א' ל' ש' א' ב' נ' ב' כהנא
שלישא לנשואי עכ"ל ברת נ' ב' ל' תתל
החי' ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל

האוי"רציע יעקב יעקב יעקב יעקב

ב'רדאסק שלישא

לירדנו ונשואי ב'ר
ו' א' ב' פ' ד' י' ב' ד' ג'
ל'תל אהות
ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל
החי' ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל

הנצי בברך ברכת מרים מנחם המבורך החיים
י' ע' ק' ב' ה' א' ל' ש' א' ב' נ' ב' כהנא
שלישא לנשואי עכ"ל ברת נ' ב' ל' תתל
החי' ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל

z. Zylbersztein, Nowe Radomsk.

Red. i wydawn. Rab. Sz. A. Pardes. Zawiercie.

מסעקי לבני הנצי בברך ברכת מרים מנחם המבורך החיים
הקרה הבל' תתל ב'ר' י' ע' ק' ב' ה' א' ל' ש' א' ב' נ' ב' כהנא
שלישא לנשואי עכ"ל ברת נ' ב' ל' תתל
אדמו"ר מנחם ב'רדאסק וצ"ל והנצי בברך ברכת מרים
לכ"ק אדמו"ר החי' שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל
ד' ד'ב' ב'רדאסק הארץ לחסות יצ' כל אה' יצ'ת

קראקא הארץ ב'רדאסק

הנצי בברך ברכת מרים מנחם המבורך החיים
ב'ר' י' ע' ק' ב' ה' א' ל' ש' א' ב' נ' ב' כהנא
שלישא לנשואי עכ"ל ברת נ' ב' ל' תתל
אדמו"ר מנחם ב'רדאסק וצ"ל והנצי בברך ברכת מרים
לכ"ק אדמו"ר החי' שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל
אשר הוא כ'ת ב'רדאסק וצ"ל והנצי בברך ברכת מרים
ש'תל וצ"ל והנצי בברך ברכת מרים

ברדאסק ל'יביל ג'דאם

ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל
דוד האלברשטאם ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל
החי' ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל
ב'רדאסק וצ"ל י'ת ד' צ'תל וצ"ל והנצי בברך ברכת מרים
נאשעלסק. י'עקב הל' האלברשטאם
ב'רדאסק שלישא לנשואי אהות הקרה הבל' תתל

יקר המציאות

כל מי אשר ברצונו לקנות הספר הקדוש והנפלא
תפארת שלמה על סדר המועדים בארמון
הנח"ק ב'רדאסק וצ"ל ב'רדאסק וצ"ל להשיג אצל
אפרים הל' וי'ד'ר נ'ד המהר"ר וצ"ל

E. Zajner Będzin (Polen)

Druk. E. Zajdner, Będzin.

הכתבה למכתבים ולכספים

Red. „HAPARDES“

Zawiercie

w Polsce.

הפרדס

קיבוץ הלמודי העשירי

העורך והמחבר שמואל אהרן

הדפי פרדס ר"ס דה"ק

מחיר התחייבות לשנה

בארצות

300 מרם

בארצות

42 "

בארצות

1 1/2 רולר

7 שילינג

במשעבטן 42 קיאנצון

מחיר המודעות 25 מרם לשנה

Zawiercie d. 14 września 1921 № 8.

ואווערציע חודש אב תרפ"א

להסוכנים וחברתו הפרדס בערי השדה ובפרט בערי אמעריקא ואנגליא וצרפת אשר יורו לשלוח מחיר שנתו בעד הפרדס וגם הסיבות נדבות קרן הפרדס. הודרתו הודרתו

שיעור עיוני-עולמי ב.

267

אל הרבנים גדולי התורה הופכי הישיבות לומדי התורה ובחורים חובשי בהמ"ד בכל אתר ואתר היינו

הנדולה הנסקפה לנו בחופיע הרעיון היקר הזה בתוך החיים. כי או בעד לא נכוש להרים ראש נגד ההפשים הצועקים באומרי בכל הודשנות אשר בפעם ככה שכיב התורה ודק עור אנשים בודרים מהפשים בה. כי או ויראו כל העמים כי סם ד' נקרא עלינו, ובי עור לאלפים ורבבות אשר מהעננים ביהו"ק, ואת תהי' לעצמון דב לפני הוני התורה ולומדי, אך הנו ירחם בעוד סודת. לקרא להתאחדות בהשיעור עיוני עולמי. ואיש את רעהו ואשר חוק. כי דב בהתאחדות ביהו"ק יתרום קרן התורה ובזכות התהי' ק וכל"ז ונ"א.

בהתאחדות האבים יורם כל הלומדים והישיבות אשר יתאחדו בהשיעור עיוני עולמי והורו הד"ר משוכת.

העורך

לפניה הסבתה ולקול הדנה אין קין אשר בעתה אמרי ע"ד התאחדות שיעור עיוני עולמי מצא הר קול בין רבנים גדולים בפורסמים ות"ח וישיבות וחובשי בהמ"ד בארצות שונות. ובי הרצאותי מצא הן ב"ה בעיני כל. כי קבלתי סבתכים לשאות בתהלה ישבת על אודות הרעיון הנשגב הנדול הזה, וכאמ"א מפעים הדבר לפי דרכו ושכלו והעיקר. כי כולם כאחר מסכימים לזה כי אך בהתאחדות שיעור עיוני עולמי הבח להתכות לומר התורה. ובכן הנני קרא לכל לומדי ואוהבי התורה לבוא לעזרתו ולעמוד א"ע יעבורה הנדולה הזאת למען נוכל לבצע את הרעיון היקר הזה בהיר ובהר. ובי סבת"ה אשר עיר לא הושיט ידו להדבר הנדול הזה יהיה לבוא לעזרתו. כי אין עמי מספיק להעלות עלי הנליון. את התקוה

מהברים ומוציאי ספרים בארצנו ובחו"ל

מצאו בבית-הדפוס המקום היותר נאות למענם להדפיס ספרותם. כי דק אצלו יפיק רצון בכל ענינם הן נסחיר אשר השווה לכל נפש הן בנוי ובשכלול ההדפסת, כי ביה יס לי אותיות חדשות שונים סודרים שודרים סבל המינים. ומה גם לאלה הדברים סחון לארצנו אשר בתור ההדפסת הקבנה פה נסוך לשאר כל ערך הסחיר אשר בארצם יכלו היות בסוחים כי ישבעו רצון ממנו ויובנו מרחיק לשלוח אלי כתביהם יש לי בניה טוב ולא יצא דבר שאינו מהוקן.

אבקש ליהם אדריפתו:

Druckaria E. Zajdner, Będzin, Poland.

סימן ע"ה

מאדמור הגאון הקדוש רבן של ישראל מגור שלישי

שכתב לניסן הרב הגאון החריב חו"ס וכו' האבד"ק בענין שלישי

(ב) בריה' פ' דלורו ב"ד. בנמ' נחקרו העדים למ"ל בד"ה סה"י סה"י חקירה פסדים וכו' וליקדשו בלילא מדי דרוס כד"מ וכו' וחומה ס"ג חמ"ד קרא כי חוק לישראל הוא משפט להלקי יעקב חומה אי חוק בנמר דין וקרי ל' רחמנא משפט מה משפט ביום חף ס"ג ביום. ולבחרה פלא דדיו לבוא מן הדין להיות כדון כיון דחוק נמר דין ומשפט מחלס דין האך קרי לחוק משפט. דהא זה מביאר בנמ' דלחמך קבלת העדים הוי גמ"ד. וגמ"ד לפרש לפ"מ דלחמך ב"ה י"ז כי חוק לישראל הוא משפט להלקי יעקב מלמד סוף ב"ד של מעלה נכנסין לדין חל"כ קדשו ב"ד שלמעלה חת החודש. ולפ"ו יחל ביון הדיון מב"ד של מעלה חלוי בנמר הדין מב"ד שלמעלה סייט בקדוש החודש וכאשר הכ"ד שלמעלה מקדשים החודש וגומרין מחיל הסחלה הדין מב"ד שלמעלה סוף משפט ושפיר חן כשלי. לגמור שלה יצרוס הסחלה הדין מב"ד של מעלה בלילה ובזו מדויק לבטן בקרא כי חוק לישראל הוא משפט וכו' ובפיר קרי ל' חוק וקרי ל' משפט וכו'.

צבי הגוף הבוהן לעיון האבד"ק.

סימן ע"ו

מהרב הגאון המובהק שח"ת רבי יהושע פנחס באמבאך זצ"ל האבד"ק אשפצין מח"ס אהל יהושע

בי"ם יבמים דע"ו במחמ' הכניסה לו עבדו מלוג לא יחלבו בפדיונה ופד'ו בנמ' דליסו קדין בקנה קנין דמניה מנין לבקן שלשה אשה וקנה עבדים וכו' ומנין להבש בקנה עבדים ועבדיו שקנו עבדים דיחלבו בפדיונה וכו' ומשני דבינא קנין חובל מחילי בחיט חובל חיט מחילי ודכא חמ"ד מדל"א מיכל קהמלה ודכאן סוף דמורו כהו יע"ב. והנה סרמ"ל פ"ו מה' תרומות ס"ח הביא בייטא דרבינא דקנין בחיט חובל חיט מחילי. ובקשה המקנה ז"ל בקדושין דחמ"ד לא פסק כדכא דמדל"א מיכל קהמלה ודכא מורו כהו. ולענ"ד נראה לתקן גס להדין שום פלוגמא יתקדים ק' דפנ"י ז"ל בקדושין ד"ה כמה דפנ"י סוף ובסוף חיט מחילי וסחמך מולא חרובה ב"ד חובלן כתרומה וכו' יתקש דלדכא חס יתא כדעולה בל"א

מנכח

(מז"ה) ל' הפרדס שבו העבדה וכאשר מוכר שם דברי הל"מ פסחים ז"ו כזו מוסב לטון המוספתה שבהל"מ ל' כזה בריס המורה המימר חפילו בשבח ולדברי הל"מ מוסב שפיר עכ"ל. **וכונתו** הקדושה ליישב לטון המוספתה ד"ה המורה בזה"ל ופ"ו המימר בשבח הד"ו המורה. וכו"ס ברמב"ם הל' המורה וחיט מנין הכרובא. ולפ"ד הל"מ המוכר בהפרדס חוברת ז' ס"י ס"ה. דתמורה ח"ה להפוס בשבח סל"ה לפרקים הקדשן יע"ב וכו' סל"ה כיון סוף זמן הקדשה בשבח לה יפסוס המורה וקמ"ל כיון דכאש הקדש הד"ו כזה **(מכאן המורה וכונתו.)**

סימן ע"ז

ב"ה בענין

(א) הנה מש"כ גיטו חדמו ר' הגאון הקדוש מגור שלישי ליישב לטון המוספתה הל"ל וכו' כדמ"ל. עפ"ד הל"מ פסחים הל"ל הוא נטן מחור וז"ל עור ליישב דהנה י' להסתפק בתמורה חס קפידה המורה מבוס דמכנים מחולקן להקדש חו' מפלס בברמ"ו לסוליא מחקדש לחולקן והנה למורה קנה דהאך לוקן על המורה חס הוי דח"ס דמחל יחל על הקדש ומחיל' ל' המורה יכמו כקדשו החס' ניצין דל"ג כמיוסות. וחלום דה"ן כזה לענין דח"ס דחל חיט מנוס לחיטבולי ל"ה דח"ס ולא חיטבון שיחל ביון דחיט מנוס. ולפ"ו יחל דחל דקפידה מבוס כמכניסים מחולקן להקדש כדקד המורה שפיר מחקן כשחלמו וכו' מנוס לחיטבולי חל כחמה שיקד הקפידה כדלס לסוליא מחקדש לחולקן חס חיט יוכל לתקן וכו' ליכא מנוס לחיטבולי ול' סת"ס חס יחל כחול חל בשבח ד"ס שבוה דחן מקדישין וא"י יחל יתוקן זה הסבוב למפרט וכו' יתקן כשחלמו וכו' סוף דכז מנוס לחיטבולי וכו' דח"ס ואין לוקן ולכתי קמ"ל המוספתה והרמ"ל דחל"י המימר בשבח המורה המורה וכו' מ"ל לאשמטיק דחיט דח"ס. ויכל לבית משיש דפנ"י הוי שבוה חו' כה' יתחב' דלוק' למוקד דמשיקרא שלה יחל יע"ב

מוכח דמופה קונה דברי מקדח דכל עירוב צביק
 יאכלנו נשמש דנשאלה לכולה בתרומה כדכ"י קידושין
 ד"ה ולי"ל קרה דרי כל"ז כדכר חכלה ע"י היורשין
 ופ"ט דמופה קונה בלא קידושין ואחיה קרה למופה
 ונשמש דמופה קונה יעו"ש. וכל דהנה בחוס' יבמית
 הג"ל כד"ס ששם חסד נהנו דכדרי נקט דגם חרומה
 חכלה חס"ס יעו"ש ולכא"ל יש לתקן ק' האוס'
 דהנה כד"ה דמכ"ל צביקין חס' מפקיד עבדו לכול
 בתרומה העיר האב"מ דדרי כמו שיש לבסוף וז' חלק
 זו דח"ט לכול בתרומה מפני חלקו של ז' ונ"ס הכ"ה
 חמ"י לכול דרי קטן ממון ס"ך לעמלו וז' דקין בגילס
 קרה דקין סקנה קטן לכול בתרומה ח"ס חשוב כאלו
 קין חיסור של הסכן קנה לעמלו קטן ממון ונ"ס לכול
 בתרומה יעו"ש והנה נ"ס בחרומה נה ישראל בחובלת
 בתרומה יש להעיר דדרי בחרומה ח"ן לו כוס קטן
 ממון לא לירשנה ולישמה לה דק קטן חיסור ונ"ס חמ"י
 חכל דרי יש לעמלה דמופה כד' ועכ"ל כ"ל
 דהנה כמו קטן סקנה קטן לכול בתרומה חמ"ס י"ל
 דח"ט לענין שחכל חסד עומס בתרומה חכל
 שחכל עבדים שלה בתרומה לפמ"ס הר"ח"ה כס'
 חמ"ט דק עבדי כהן בקטן עבדים חכלים בתרומה
 חכל עבדי עבדיו שקט עבדים דהנה קטן שלישי ח"ט
 לכול יעו"ש. ח"ס בחרומה סקנה עבדים דהנה קטן
 שלישי ח"ט לכולים בתרומה דדרי כמו סקנים העבדים
 לקטן החיסור של דהנה כמ"ס הס נקטים לקטן ממון של
 חסד בעמלה ויש לזכר דמופה כהס. מה חמ"ר דגם
 קטן ממון ח"ה בקטן החיסור וז"ל קטן סקנה קטן
 דחכל דרי מושיל לענין שחכל בעמלה חכל ח"ט
 מושיל לחסכל עבדים שלה כהן קטן זה
 ולגבי עבדים שלה כהן ח"י קטן שלישי וח"ט לכול
 וכל"ל ולקטן נקט בצד"ת כהן ששם חסד דנקטים לו
 לגמרי וזו ח"ה קנה עבדים חכלים בתרומה כן י"ל
 לחלוטה. ולכ"ז מתוך ק' הפנ"י ו"ל דאף דכ"ה מחסיל
 מ"מ לא נשמש דמופה קונה ומה דל"ק דכל עירוב
 צביק יאכלנו שחכלה ח"ט לענין שחכל העבדים
 בתרומה דצח"רסין לא חכל ופ"י נישוחין חכלי חכל
 מפה לזכר ח"ט קונה וכל"ל. ואולם לכא"ל יל"ק לפ"י
 ד' עומס כהן דפרי"ס"ס יעומס ח"ל דליהו בקטן
 סקנה קטן ורביעיה מתקן דקטן החכל מחסיל ודכ"ה
 י"ל ק' סכרה. והנה לכא"ל סכרה רביעיה כרורה מאור
 חזק ח"ה ח"י עבדי לכולים בתרומה כהן קטן של
 קין לא חספח לן חס' הקטן בעמלו לכול דמ"מ חכל
 כהן הסכן חכל כחשה דרי לא חכל לומר דעבדי

יאכלו בתרומה מכל הסכן דדרי ח"ן לבסוף חסד דק
 קטן חיסור ולא עמון והעבדים חסד ג"ס קטן ממון
 של חסד והנה קטן שלישי של הסכן וקטן שלישי ח"ט
 לכול וק' סכרה לומר דהנה בעמלה חסד
 מחסיל כש"ס הסכן וז"י בחקוס סכרה לכול בעמלה
 חכל בחלמה לכה"י דחכמה ח"ט לכול וחסד
 כחלה וח"ט יוכלה לחסיל בעמלה וזכר מכל סכר
 ח"ט לכולים דהנה קטן שלישי ונכונים דדרי רביעיה
 וחמ"י נהנו דכ"ה מחסילו של רביעיה וז"ה קוביא עומס
 ח"ך נהנה לתקן דבנ"ך דכ"ה סכרה דכ"ה חסד
 ח"ט קטן שלישי לחסרה יש לה"י דגם כה"י לכולים
 דהנה צביקין כס' חקוס כמו דהנה ועבדיו שקט
 עבדים דדרי מה סקנה עבד קנה דכ"ה ונשמש דמכ"ל
 בחסד עבדו חכל בתרומה ומעלה קנה דדרי מה
 דמפקיד עבדו לכול בתרומה ח"ך דח"ן לו דק חיסור
 ולא קטן ממון ונ"ס מוסר דהנה קטן סקנה קטן ונ"ס
 סקנה עבדים כהן ח"ט קטן שלישי וח"ט לכול בתרומה
 יעכ"ל דקין שלישי ג"ס לכול בתרומה וזכר נ"ס כחשה
 סקנה עבדים יאכלו מכל הסכן דאף דהנה קטן שלישי
 לכול ח"ך נהנה דמכ"ל בעבדים סקטן עבדים כמו
 כהנה ח"מ ח"ן לזכר רבות זו ונ"ס ח"מ דל"מ דק
 כמ"מ סנה לחסרה דרי מוסר דמכ"ל ח' עבדים
 דגם כמקנה לו על דכר מיוחד ח"ן לזכר רבות זו
 וח"ן דח"י כמו דקין שלישי לכול ח"ך כ"ז לרשון
 דר"מ דכ"ל דהנה כמ"מ ח"ן לזכר רבות זו כדכ"ה
 מיוחד חמ"ס לר"מ בעמלו דכ"ל דאף כמ"מ סנה
 לחסרה דל"מ ונ"ס על דכר מיוחד דל"מ ונ"ס לא
 מוסר עבדיו בקטן עבדים דק בחסד עבדיו
 ונ"ס נשמש ח"י דגם קטן שלישי לכול בתרומה
 ומחלה נ"ס חסד ח"י שחכל עבדי בתרומה
 ח"ך דהנה בעמלה ח"ט חכלת ונ"ס י"ל דכ"ה ח"ס
 לתקן כמ"מ כד"מ ולדרי נ"ס קטן שלישי לכול בתרומה
 ולקטן סכרה לתקן דק מוסר דכ"ה מוסר ח"י לזכר
 דק"י לרשון דר"מ ח"ס מוסר ח"י קרה ככ"ה ממ"מ ולא
 בחסד ונ"ס ח"י דמפקיד עבדו ח"ט לכול בתרומה
 ונ"ס לא נשמש דק קטן ח"י ולא קטן שלישי ומחלה
 מה דעבדי חסד חכלים בתרומה ח"י דק מוסר
 בחסד בעמלה מחסיל וז"י בחקוס שחכל חכל
 בחקוס ח"ט חכלה ג"ס עבדי ח"ט חכלים לא מוסר
 י"ל מכל הסכן ופסיד פסד סכר ח"י כדכ"ה כהן דהנה
 כהן מוסר ח"ט דהנה דהנה וק' להנה מוסר דהנה
 כד"מ ומסדק ח"ט דהנה וכל הקוסים דדק נכון
 ונכלה כדכ"ה

ותמוס לי דמפורס להדיא בפירוש דכ"מ דכ"מ דכ"מ דכ"מ
בעצמים ח"ל ואף כן בכלל פשוט ומעשר שלכן מה"ס
פכ"ל. ורק נמא ש' הדמיון דמער שלכן מדענן
ועי' בפירוש לר"ה ד"כ ונ"ע

הק' אדני באמפאך האברפה"ק

סימן ע"ט
ב"ה קראקא

בהפרדס חוברת ה' כ' כה"ס לייב ק' החס' יכמוס י"ת. דלכ"ס כי חלק נמי מנעל
מלוח יכמן וכו' שפ"ד הכ"ס המודע ולפ"מ בחי'ם
הגהון מחיפפון ו"ל דלכ"ס ליכא חלל חיבור לאו
על חיות חלולו וכו' ד"ס חיבור לחיבורו נס לר"ס
חמרי' עז"ס ש"כ. חמס היא דבר חכמה ש"ד הפלפול
אך מה העשה חסר שבגמ' מפורס לדיפוק על חסר
דחולון ליכממו וכמא חסר החוסה דחוללה ולא
מחיכמה וקאמר ח"ל כהן כנס דבי חיות חלולו מד"ס
ואס בד' כה"ס חפ' ימא חיות חלולו מה"ס ג"כ
לריכס חלילה ונסה חורבני על כמה נדדים לסעמוד
דברי כה"ס על מוטון ולא עלמס בדי ובכח יצין
להקן דבריו ויודיעני. ומא חמרי' להקן ק' החס' ח"ל
ג"כ מדל"ס וסירדני דגרי הקדושי על סה דפשיעה
לי' לגמ' להקשות בני חלמנס מחיבורין דנימא עז"ס
לפמ"ס חוס' פירושין ד"ק דפפסה הפלס' ש"י פשיעה
דחיו דומס לכלכ"ל ל"ה עז"ס וכלה ל"ה דומי
דכלכ"ל דהסס חף לא ידמס לא יסא חלל חיבור לאו
וכמא חס לא ידמס יסא חיבור כמס דח"ס חלל במקס
מלוח. אך ו"ל כין דילפין דכ"ל יכמס חף דחין
עזלחיו"ס מ"מ חלילה בני ו"כ סה חס לא ידמס
ליכא כמס דסא וקוקס לחלילה וכ"ס חמרי' דסכא
דזקוקס לחלילה ליכא כמס מכו"ס פרי' בפשיעה
דנימא עז"ס חלל לר"ס דח"ל לאו בני חלילה ו"כ
חס לא ידמס ספיר ליכא חיבור כמס כין דחינה
זקוקס לחלילה וחיו דומס לכלכ"ל דנימא עז"ס וחיוס
ק' החוס' ח"ל. ולפ"מ מיוסב ג"כ ק' החוס' ח"ל
לפ"ד הרשב"א גבי יכמס כחוסרס וכלכ"ס וחסרס
וסומרס דחוסרס לסחירס הראשון דחף דליכא מלוח
לייכמס מ"מ חיבור ח"ל ליכא כין דלחמס מיהס חסר
סחוסרס לו חיבור ח"ל סוב לא מני לחול עליו ירו"ס
וח"כ סכא חף הי חלין חסר ומיית חידן לא יתנסל
מטוס יכמן לר"ס ג"כ מטוס דנימא עז"ס לפ"ס
סחירס הגאון ח"ל דליכא חלל חיבור לאו. וסכ"ל

קודס

ובאמת סכ"ל יס להקן ג"כ ק' החוס' ח"ל
דחמרי' נקס כין סכמס חסר. חקן למ"ס
י"ל דין דרייפא חסר' כד"מ. ולר"מ מוכח דנס קין
שלישי חולל במחוסס ח"כ סוב קקס ק' הפכ"ל ח"ל
דל"ל קרא דכל סהר בביתן יחללו דמסוס חוללה
במחוסס כרי ככר חללה במורה חוסרס וכע"כ דקרא
סא לסחוס דחוסרס ח"נה חוללה וספיר נקס דוקא
כפושא וכנ"ל ומס מחאד יסורן כוס ק' החמורס סהקסס
ספני' ו"ל דמס סריך על ר"ס מדחולל חסו גברא
אגברא קרמיס דלמא ר"ס ח"ל כין כן כן דל"ל דעילה
ואס מוכח מוכס דמכוסס ח"ל ח"ל לחיוי' ק'
מכנס. ולמ"ס מחורן ד"ל דורסינס כן כן כן לא
כחקס על סולא דין דין כן כן סוכר ג"כ כד"מ ו"כ
מוכח קרא דכל סהר וכו' דחוסרס ח"נה חוללה דח"ס
ל"ל קרא וכנ"ל. וס דק חס חוסר ח"נה קוקס חלל חס
חוסר קוקס ח"כ י"ל דקרא מיירי בחוסר סלל ע"י
קדושין וסכ"ל דין כן כן סוכר דחוסר חיו קוקס
וח"כ ספיר פרי' חס"ס דמס ג חס ל"ל דין כן כן ח"כ
כודאי דחוסר חיו קוקס. ואס סוכר כין כן כן כן
גס יעמו דל"ל דחולל חס מוכס דסוכר דחוסר
חיו קוקס וכנ"ל וספיר פרי' חס"ס ח"ל מוכח מח"י
וכפדס דחין קי"ל כדכין דר"מ וכנ"ל ופשיעה דלל
קי"ל כין כן כן ומחורן ק' הפכ"ל ו"ל ירו"ק יכמס
כ"ל. ודפמ"ס

סימן עה

ב"ה אשפזין.

(א) **בפירוש** י"י כמס דקכ"ס: כד"ס חאין עושין
חלל ערמי. כה"ד כוס"ל ודוקא ג'
חלל מחיוס לחו חלל היא וכו' עכ"ל. ובחוס' סס
חלקו על פירש' דע"כ שיק חיבור חלל חפ' דפמנס
יעוס"ס. ותמוס לפענ"ד דלמס לא סבולו גמ' מפורסס
כוכחיס ד"מ. כחלל מוסר מבע"ל חסס נפחוסס הקרס
סל סוכל לא הי' מוס ופרש"י נפחוסס הקרס עלייו
וגנו סו לאו חלל היא עכ"ל. וכן פסק הרמז"ל כהל'
יור"כ פ"ס סכ"ג. יעוס"ס ומכוסר להדיא דחלל כלה
ג' לאו חלל היא ונ"ע

(ב) **כח"א** למחוסר"א ו"ל ימא דכ"ה ד"ס דבר
סכא מחוסרס. ח"ל ק"ק חמרי' לא פרי'
מנסי' דקרא דכ"י. מעשר דגך פירש' וכו' דל"ס
עכ"ס דחין טחנן מעשר מפירוס מה"ס וכו' עכ"ל.

בנימין דמיס וכמוכן. ח"ד ד' דס"י חמודין דהא
 קי"ל משהדין דהפסד האממול ח"ד שנה ודקדש
 הפסד האממול ול"ט ב"ח;

לובלין החד הענין פאנקאווסקי

מִיָּסָן עַד

ב"ה ראסנאטע (אנגליא)

בהפרדה כל מ"ג הקנה לרשת הקט"ז חזק
המקרה במגיש לבסוף מדידת פסוק

אחרי מונה חשבון עבירות וספקה מנה' העצרים כ"ט.
הי' תרעצ"ב יום נבי חד סיו. ולכרמ"ט מה קשיה
ע"כ. הנה נבר כהנתי בשכרו ש"ה לפני מנשה ה'
כ"ה. במחנה ל"ב פלונתא כמה מלקן ל"ט ר"ח
תרעצ"ב וח"ק הוא ר"מ. ובהה פלגי ר"מ ור"י
רמ"מ הוצר בכ"מ פארה תמלה חשבון חצורה ונחבר
אחד הכחוב מונה באלו היום במילוח דודך המקרה כך
הוא בלתי מנצח על חשבון האחד. ומונה במילוח.
ומה"מ ס"ל לר"מ מלקן ל"ט חצ"י דפקדא כתי'
תרעצ"ב בלתי מקפיד הכחוב על חשבון האחד. וס"ס
דפקדא כל הנכס לבית יעקב שבצ"ס. וע"כ ס"ל לר"מ
חצ"י להכוב ובני דן לשון רבים וסני חס נכחם וכן
דן חצ"ס. חבל ר"י פלגי וס"ל דכ"מ בתמלה חשבון
במורה דקדק המורה חשבון אכסון. ומה"מ ס"ל
מלקן תרעצ"ב ולרעיו ל"ל דע"כ כהנה המורה
ובני דן באלו ס"ל בני בנים. ח"כ הנמ' דמנצח
ס"ל כר"י ע"כ הקדו תרעצ"ב יום נבי חד סיו.

מנשה גרסב ע"ה

סימן 39

[illegible][illegible]

השבת אישפלה בלינה ומשי בפנים בג' קס וריון ופרש"י
וריון שלח יחזק. והקבו המשי' דה וינח לחס"ס חבל
שתי הלחם דכחם חמך סוד ק' קו' הכ' כה. וי"ל דכחמה
הקבו דחמיו היט נאפש ביו"ס עס שחר פח יחומר
משעס דפה נאפש יפה וס' דכיון דהכי פנח סוכר
דהטר היט מקדש דאל"כ נפסול כל זה ושכ' יש להס
דיון והאסר הנאפה עמהם משעס היחא חס"ס דריחא
לחו מילחא ח"ס מכוו היכא וכדכ"ל ח"ס קי"ל דאפי
באלף לא בטל. ומיושב ק' הנח"י דהך דחמי פריך'
דנפסול בלינה הא כיון דמטומו בך לאפוח בחול היט
נפסול וכו' ספי' הכוס' שטוס י"ח. וי"ל דחמא דהפי'
בנח' הסוד מקדש וממילא ל"ס בפריון סוד חס' חל י"ס
ע"ס ויכל לאפוח ביו"ס ממילא חס' נחמך דחמי ד"ס
נפסול בלינה ול"ס לומר דמטומו בך כיון דחין מטומו
לאפוח דוקא בחול וכמוכן. אך ק' לז' ס' הסוס' שבה
דהטור היט מקדש עד שיקרוס כל הפנים ח"כ לא
יכל לאפוח ביו"ס עס הסס דהא בשעה שיאפה קרוס
אחד צדיו יכול לפדותן דחמי הסס' היט מקדשן
ויזו דכ' שיל"ס והאסר שחר הפח נעשס דיהא וי"ל
לא יוכל לאפוח רק בחול ושכ' כיו מלח' בך והדרח קו'
הי"ל. אך י"ל כח"ס בנכ"ס בנכ"ס חמיו טעס
ס"ס דבקרוב אחד היט דביל"ס כיו דח' יקח חות
הי' מהטור לבדו יחמך ולא יוכל ליקח עד שנאפה
כולו ושכ' הססר מקדשן ול"ס דביל"ס ושכ' יוכל לאפוח
ביו"ס וממילא ל"ס מטומו בך וי"ל ויכס נפסול בלינה.
ולכ"ל מיושב ק' הסס' הי"ל דעיקר ק' הס"ס ל"ס דה
על לחס"ס דסל חס"ס דכחמח חמך. יס כיו מטומו בך
בנ"ל וספיד מש' בפנים במקדש וריון בלח חמך וי"ל ק'

אוסטראווצע. אליעזר הכהן ווייזער

דברי אנדה

ב"ה מארסייליא. (צ"ת)

בהפרדס חוברת ו' סוכא שדרס פליחה בשתלמי
ישראל בחור היס ברבנו ב"ת סחי' הסחים
ע"כ. ולבין המצוה לפתור הסדרים פליחה הוא
פשוט כי קשה מה בא ללמדנו ברבנו אי לא ברבנו
אלא בלי ספק הי' קשה לחסדרס. הי' אלקוט אמת
לא איש אל ויכזב. הי' /בת אסר כי לא יראני
הארץ וחי ואין בפני' הראו נעצמאם לביככול זה
אלי ואטומו. מה שראתה. כעשה על היס לא את והוקא
אך כל אלו יורדי היס דאו ויפתו וזכ' הי' רואה
יחזקאל בן גיב הי' סת' וכן הוא דא ת בי לא יראני
והארץ

רשכ' צה"כ ויפסיד לומן. ופר' מגמ' דכ"כ הי"ל
אחרי יכב' צה"כ ויפסיד לומן. וי"ל דמיידי דיש
זדים פסולי דרשנן ח"כ ק' חמי פרי' הנמ' יכבס
צה"כ הא צה"כ הסוס וסומד. יע"ל דמיידי צענין
שחיו מויל הסיסה וכמוכן.

קראקא: אברהם זאב ריון

סימן פר

דרמיו"ר כפיח"ס לבינן דכ"כ כחכ' דהמנכך
במוד חייב הי' שידע שיאסור הי'ן
אכל הי' ידע שחייב סקילה דאש יודע היט חייב
בהשלמין דאך אדם מה ומסל' והוא המוס' דהי'
סכ"ס חסין דמאנכס' קי' וי' הי' קלכ"ס ח"כ
אפי' שוגגן פסורין דחיי"ס שוגגן פסורין מהשלומין.
ולעמ"ד דהנה המס' וי"ל הקבו דאך ימח' הנכסה
לא טרך טיבך דהא בחולין דמ"א סכר ח"ס דל"ח
הסכר' דלעמוד' קלומין וי' הטעס מבוס דלחך
לגלס מה שחוק. וי"ל אך ימח' דהנכסה לאו טרך
טיבך וי"ל דח' יכסך בלי הנכסה סוד החיו מיהס
וסכ"ס בלח' כחמה ושכ' הי' לעמוד' קמטין כיון
דמס' מהשלומין ופסור גס מתיסה ורק מלחכס'
והחיי' בהשלמין סוד ל"ס חס' דלע"ס כיון שחייב
בהשלמין וי"ל ודאך ימח' מלחכס' קי'. אך בעוף
סכ' דלע"ס קשה כיון דחמך לע"ס ולא נאסר הי'ן
וכו' בחמי מלערו וע"כ דאסור דחמך לע"ס חכון
ואסור וסוד שומר וסוד חלילס. ואס' ל"ס לע"ס
שכ' קנה בהנכסה וחייב בהשלמין כ"ל. אך הא הי'
סכ' חס' חמך לע"ס וס"ס סכך חס' קי' בהנכסה
לפי ק' הי"ל. וסנ' טודס סכ' בכל סכך ממון
דמיח דהי' סכך ליסור נול ולחומר' וי' דנכ' לחכרו
חא סכך ליסור נול. וי"ל סכ' סקלכ"ס דמס'י
הפיסה סוד קשה דהי' סכך נול ולא ימח' לע"ס
וממילא קי' בהנכסה וחייב בהשלמין. אך טודס פי'
מהרש"ל וי"ל דבמוד ל"ס הפיסה ידך כסוג' מסני
הפיסה ולכ"ל נכון הפיס' ח"ל דמיידי כסוג' דמסני
הפיסה ולא ימח' לע"ס וספיד קנה בהנכסה וכ"ל אכל
הי' הידי בחור דל"ס הפיסה סוד ק' קי' סכ"ל דו"ק

קאליש. שטיאל מאדאוויטש

סימן פה

בפנות ח"כ ספי' הנמ' פטר מקדש וי"ל

האדם והג, נגלה עליהם בבחור וסתר כלם. והקב"ה
היה אותם, כמו נגלה עליהם בהר סיני כזקן וסתר
גורחו נשמתם ור' החי' אותם, בן חי' על הים. וזהו
הדיוק בר' המדרש לא בשעברו מ"א ששחטו ישראל
בתוך הים, ואחרי שזכו מה שזכו להשיג ולהתחבר
ולראות פרחו נשמתם והקב"ה החיה אותם וסמא
אה עצם חולכים בתוך הים, בצדק להורית לר' תימן

לכרך ברכת המחזור נשמה לפגרים מתים, כש
אלו שמתו כשש בוודאי ע"פ הדין והלכה לר' **ל**
וכן ברנו ברכת פחי' המתים. ואם בסעודת הר' **ס**
לא הודיע לנו המדרש שברכו ברכת פחי' המת
לא סגיטו אינו ראוי כי הרכת מדרשים חסידים **כ**
מדרשנו בגלית הארוך. והוא נכון.

יעקב סופר

במעמקי לבבי הגני ספרך ברכת מלך לבמד יד"ג החתן הנער
החיים סר ווסף יאבלאבסקי ג"ל סעד ולאשכנז לאידיש
תורה גדולה יחי' על שלחן. הוכח לבנות ביתך על זה
יהודה וירושלים.

קאליש, שמואל מאדאוויטש

בלב סלא ידיות הגני ספרך ברכת מלך ידיו והבני החתן
הנעלה ח"ס בר' חיים ברוך וואלף ג"ל פועליץ לאידיש
עכ"פ בת הגני המפורסם מלך נתן ענצור ג"ל מאדאוויטש
ביעליזק, ולסן גוסטער

מקרב לב עיני הגני ספרך ברכה מלך את גיפי חזק בר
הנך גוסטערס לחינת. יחי' חתןך יחי' יראי סך דור
ישיב יונק. יחי' סך חסידים ג"ל נה
לורן היום מאיר הלוי זינצער

ספרים חדשים

הגיע להמכרת הספר של תורה הקדוה על
הבבלי והירושלמי שהבדל הרב האמן המוכר
החזק ופועל זקן נפלא בבלתי הלמודאי בבלי
ירושלמי סועיה כל ר' לא אינו ל"ל, חד חד מדא
וכו' רבי מאיר אינו צלום"א האבדק בוסטאט
כעת בעיר ווייץ. כה"ס כנחת קנאות על סופת.
וס' כנחת פתים על ד"ח שו"ע ושו"ת אמרי יוסף.
הספר הזה הוא בליל וטובה בהערות נפלאות.
ובקאות הפלא ופלא בסודר בסדר על בבלי
ירושלמי. הספר הוא נחיל במסותו ואוכחות כל מי
אשר בידינו לקחת הספר הזה ויכל לפנות ישר
למכרת. הפרדס'

מודעה

הנה אנשים אחרים מה דואלים על הכתב העורה שלי ששוכחות הגני מודיע כי יש לי כתב על שו"ב
מהסוכנים דמה בנדון גם קבלה מרה"ה ר' בערש נראה:אדם וצ"ל האבדק בנדון. גם מהבד"ץ שליט"א
מה וגם מהרה"ג אבדק ואייצ"ציע ש"י יבנה הגני ג"ב מדיע אשר הגני עוכד במדי נאמן בבתי
המסבחים ובחניניהן 14 שעות בכל יום אבל שבי הוא במעם למאיות ע"ס הגני סבך שבה החזין
למסכתה בני ששה אנשים.

Red. i wydawca. Rab. Sz. A. Pardes, Zawiercie.

Druk. E. Zajner, Będzin.

פועמק לכינוי הגני מטיס. אלמנות ברכות לבמד האבדק
חיקר התיב בנשיק סר יעקב הלוי האלמאק ג"ל בחת"צ
מאדאטלס פליציא לוי כלולתה עכ"פ בת ביק. אבדק
הל"צ מאדאוויטש פליציא. יחי' ד"ל סלבו יורה על בתי
חורה סוכ בביד והנלכה
קראקא
האחים אברהם יוסף, יהושע ועליע ריפערמאן.

מקיות לכינוי הגני מביעים אה ברכותיו המטה והנלכה
לידינו ש"ב המופלג בחי' בנשיק סר שלמה ג"ל בן המנה
החזק המופלג מלך יעקב קראקא ד"ל נכר להח"צ מראסא
וצ"ל פחים חפ"ס. נכד להח"צ הא"צ וצ"ל אבדק. אשכנז
לוי כלולתו יחי' ד"ל אבדק. המאמן כל בתי החיים
יחם קונק פעלה סעה להפיה ישיע סכל אבדק המנה
קראקא. האחים אברהם יוסף, יהושע ועליע ריפערמאן

ספרים

סדרי תפלה, סחורים, חזק, מדרשים, משינה
שסין וכל ספרי חסידים והמכללה החדשים גם ישנים
החדשו בהדפס ולאחרים את

I. Kapelus, Łódź Średnia 15

יקר המציאות

כל מי אשר ברצוני לקנות הספר הקדוש והנפלא
תפארת שלמה על סדר הסוכנים מאדאטלס
הגה"ק פרה"ש וצ"ל סדראטק ויכלו לרשיט אצל
אפרים הלוי זיידנר נכר הסתבר וצ"ל
E. Zajner Będzin (Polen)

חובלת א

חלםד

הפרדס

קובץ תלמודי חדש

ישא מדברותיו להגדיל תורה ולהאדירה
בהשתתפות גאוני ונדולי דורנו שלימא

העורך והמזכיר שמואל אהרן הלוי פרדס ר"ס דפה זאווערציע
ובעה נתקבל לרב אב"ד בעיר סטשאקאווא (גאליציען).
ובהשתתפות אחי מ' אברהם ישכר הלוי פרדס.
האדריסה למכתבים ולכספים בארצנו.

Red. „HAPARDES” Zawiercie.

האדריסה מוצץ למדינתנו ע"י מטעק באנקאי רשום על שמי.

Rab. SCH. A. PARDES Zawiercie (Polen).

מחיר הפרדס לשנה

בארצנו — 900 מרק	באמריקה — 2 דולר
באשכנז — 240 מרק	באנגליה וא"י — 7 שיללינג
במשעקען — 42 כתרין	בצרפת ובלניען — 15 פראנק

גליין בורד 150 מ.

פיעטרקוב

בדפוס של תר' חנוך העניף נ"י פאלטאן

„HAPARDES”

Redaktor i wydawca Rab. Sz. A. Pardes Zawiercie.

Druk. J. Wagnajster. Warszawa. 28 Lipca 1922 roku.

<p>הכתבה לסבתאים ולסבתים Red. „HAPARDES” Zawiercie w Polsce.</p>	<p>הפרדס קובץ חלוצי חדשי העורך והמחבר שמואל אהרן הגוי פרדס רבי דהאק</p>	<p>מחיר ההדפסה לשנה בארצות 360 פרק בארצות 42 בארצות 1 1/2 דולר בארצות 7 דולר בארצות 42 קראנצן בארצות 25 פרק לשנה</p>
Zawiercie d. 16 października 1921 № 1.		אוניברסיטת חודש תשרי* הרמ"ב

קול קורא לחובבי התורה ולומרי חי"ה

275

בימינו אלה אשר מצב לימוד התורה מתרופף בקהלים רבים, ובהם אולפנא, ובפרט דרכי החינוך והפליגה במעמקי יבני ציון המצוינים כהלכה פוריים וגדולים, יסופמו לבקש את דבר ד' וזו הלכה (שבת קליח). וביותר מידע, חסדן מרוב תורני למען עירך, גירסאים ולקסון נרחבים לעוררם ולרכוש ולתת להם מהלכים להתפתחות כשרונותם, ורחשו לבם חדשים לבקרים, וכבר התעורר בביד הרב הח"ג וכו' מ"ה שמואל אהרן הגוי פרדס נ"י לעשות אונים לחיבת, להיות מאסף לכל הסחנות, ולתת ועד להבנים בהקובץ הירחון התלמודי, ה"פרדס" והוא מוסר גדול, ובפרט עבור הבחורים חובבי ביהמ"ד היו לעוררם בדרכי החינוך והפליגה, וע"ז יתלהב גם אם דת וחשק נסמן ללמוד תורתנו הקדושה בזה קנאת מופתים המרכבה חכמה, אבל עתה לפי יוקד העת ויוקד הרפואה, המוסד הזה הוא בסכנת נפילה שלא תמים חלילה, ובכן הגנו באנו לבקש מכל חובבי תורה ולומדי חי"ה בכל אהרן ואהרן, להשתתף במוסד הגדול הזה בחיבור וזוהי, לתכנן ולסעוד בצל החכמה, בצל הבקש, כי רב טוב צפון במפעל הקדש הזה להרבה קרן התורה להגדילה ולהאדירה.

וע"ז הגנו באנו עתה

נאום הקן מאיר יחיאל חר"י מאוסטראווע

(האדמו"ר מאוסטראווע שליט"א)

נאום אברהם מרדכי אלמר

(האדמו"ר מטר שליט"א)

נאום שלמה חנוך הכהן בהת"ק וצ"ל מרדאמסק

(האדמו"ר מרדאמסק שליט"א בעת במאסאנווע)

(*ספאת סבות רפואי לא הופיע החיבת בחי"ה אלול. השיעור עיוני עולמי יודע בחוברה ב'.

ב"ה דאמבראווה (אליציע).

(ב) סוכה. ל"ח י"ח חן סוכה מרגה חלה במדבר
מרים בשלול ודדן טון מה לולל בליו

[illegible]

STANE, JR.

בהפרדם כ"י ט"ז כסיו' ק' ה'ת"ק' צה"ל לחולין
 ק"כ' ודבר' מבריתקא דגמל ופיר כה"כ
 שנת ודבר' קך ברייתא מיירי ככ' ולא נאמרו שיטורין
 לט"ו וקס"י מפטורה. ולפ"ד נראה דפיר' הימים
 ט"ז' וכן הוסמכה דפ"ס נ"ס בישראל נ"ב בזה.
 דברי פסח"י ו"ז ט"ז סק' דפסח"ה מרס"ה ביה'
 ח"כ הנה דל"ס חזו לתיקוני' לחולין עבדן פטור
 חל' ה"ל' ביה' לחולין ק"ג כג' דפ"ס ח' ח' ח' דברי
 ב"ר חייב ב"ב וז"ל ליה מיהו כ' יט"ז דם לנפול
 ח"כ חסור. חל למ"ד במסכ"ל חול ביה חספה
 דברי ד"ו מפרש פטור דפ"ל חייב בלמח"ה ט"ז.
 חק חסור' קך ללא נאמרו שיטורין וז"ל חייב כ"כ.
 חלולס פקיס דנפול ח"כ נוסח ופ"ד מאכ"מ פיר
 ח"כ ב"ר בטי מית. דנפול ח' חסור דחייב ב"ב
 פיר מנה דם בישראל חסור. חל בלוח ח' ח' דבר
 ח' וז"ל פוסק קך מנפול ח"כ שיטורין. וז"ל מל'

ביטול חלקה יחב' ח"א י"ג ד' ק' במוס' סנה
דמך מבטל למה בלוב של מוס'
כיוצ'ר דמנפ' לו זכי כזו הוי ע"י של ישראל ולא

בשרין ו'ד' חם פשיעור מדרבנן ולא כלל'ם כמו במחלה
 ושיעור י'ב גודלן היו רק מדרבנן ובחובב הכלל'ם הוא
 קצת שאני כמו'ם סתם'ם הכל'ם. אבל זה דהוי שיעורו
 דה' או אפי' כלל'ם לא תשכחן בזה דה' כפי' במחבר
 השיעור מלד גרדומין. שו'ר כלבוב חו'ם ח'י' מרמ'ם
 טבין כוונת ההס'ד כיון דכבר בידך עליו הוי
 שיעור מטה. והביא רמ'י לדבריו מהס'ם והרמ'ם סוכה
 מ'ו טז' דרמ'ם מטביל ונסיק היינו לאחזר בשידך ביום
 ראשון וכיטו דאם לא בידך ביום ראשון שוב אין מקום
 לתא עליו שם שיעור מטה יפ'ם. אבל ילמ'ק לב'ו
 מהס'ם ע'ז דכ"ט שביח' הירושלמי דכלת ל'י' אחרת
 מטביל והקשה דיעבר מני' יצ'י' וב' מהס' דש"ס
 במח'ם חוירי דכיו'ם חן מעברין וסייג דרמ'ם דמטביל
 ונסיק. וקשה ה' מהס' לא בידך עליו עוד שיעור ה'
 סבל וא"י ביוט'ר וא"ס מאי מקשה ויעבר דהא יח'י'
 חסד א"ו דלרמ'ם דחסד כסד אף סלח בידך עליו מקודם.
 וע'י' במג'ה מרמ'ם סק'ע. חמס' בשידך ד' ה' הכל'
 ט"ל כס'ם סוכה הכל'ם לולב של עזר'ם לא יטול ואם
 נטל כסד ודול' יטל. ולכל'ל יטל דכיונה הס'ם יח'ם
 נטל כסד היינו אח'ם למדרי למחלה מלד שיעור מטה
 שיעור מ'י' הנטילה ושוב לא חושבה ל' מה דהוי צ"ו
 ש' ישראל וכל'ל חמס' שיקר מידו לבד מה שחכמנו
 לציל מספ'ד דא"א להקטיר גרדומין באחרונה. עוד
 נראה לעי'ד מסב'ר דל"א גרדומין כשרין הלא דמשיב
 כאלו שיעורו קיים מלד החשיבות ח"ד חם לא נעשה כי
 סבול אבל חם נעשה בו סבול לא שדף גרדומי מאלו
 ה' בו כשיעור מתם במחלתו וכו' כל ע"ז ה' ח'ם
 פסול וכמוכ'ן.

ישראל נתן פלאצטי

בהגאון רפ"ד זלימ'א האב"ד אוסטראווא

סימן פ"ט

ב"ב דנ"ו במשנה ברשב"ס ד"ס משלמין לו את הכל
 כפי' דמי הקרקע שהיו רוצין להפסידו יצבה מהן
 כדכח' כל'ז ולא כל'ם לבד הקרקע שטעל מן המחוץ
 פכ"ל. ולכח' דבריו אין לו שום פ' במש"ס ולא כל'ע
 דמה בעו בזה ואורכא סלח בקרקע לשולס הוי כל'ע
 וע"ס דמיירי שמחזיק מון לקרקע כמ"ס הממוק"י ע"ס
 או דבממון לא בעי דוקא כל'ז כחוס' ב"ק ד"ד' ומהוזה
 שכתב ולא כל'ע וגם מ"ס לבד הקרקע הוא שפה
 יחד ועוד כמה קשואות ופ'י' בח' הרי"ם מ"ס ע"ד
 פילפול. ולקש"ד קראה בקשואות. דנחוי אן ה' הוי כח'.

בחורה כחש' עשה פשיע' דהוי דייקן רק כל'ע ולא
 כל'ז ואף כדדוקין הוי מדין בזה. ובס'ם ב"ק הכל'ם ב'
 דמס'ם בממון חייב כל'ע דלפניו בחורה וכו' לשולס
 כל'ז ע"ס. ולפ"ז ט"ל בקרקע לשולס חו'ם בחורה
 דחיה' כשי' וכו' לשולס כל'ז. וא"ס ה' הוי כח'
 בחורה כחש' עשה ל"ס מבטל' בקרקע לחייב העדים
 במלומי חו'ם טון דבקרקע ל"ס לשולס כל'ע כיון
 בטול הקרקע מהמחוץ כל'ל ורק טון דבבטול החורה
 כל'ז גם בקרקע חייבין לשלם מפני שדל' להפסידו.
 וע"ס הרשב"ס במשנה זו דמיירי בקרקע כפי' שהיו
 רוצין להפסידו יצבה מהן דכח' כל'ז ולא כל'ע. פי'
 דלא כח' בחורה כחש' עשה דה' הוי כח' כל'ע ה'
 ל"ס בקרקע שוב הוי בעדים הכל'ם לא כל'ם כל'ע
 ע"ס משלמין לבד הקרקע בטול מהמחוץ דבכ' חייב
 החמלה שדל' להפסידו כל'ל דו"ק ומהוזה בזה מדויק
 בד' הרשב"ס דלא כח' כח' דקדו' כל'ז ולא כל'ם
 ולא כיון שום מקום בנח' טון דל'ן טונתו רק דלא
 כח' בחורה וכל'ל.

בענין פואטיק קריינפלאטין משינמשוב

סימן ז'

בהפרדס חסד'ה ו' ס' ע"ג חמה על העני'
 פסחים דמ'סו במשנה טז' דנחש'ם לא
 בדילי מי' הלא גמ' חסד'ה פסחים י"א דנחש'ם
 בדילי מי' וכל' דמס' מקשה חנו' על ד"י חנו' דלמח'
 חנו' לחיבל חנו' מחמ' קולחין טיה סלמחן וכו' יאפא'
 לא גזרין דלמח' חנו' לחיבל מיני' ומבשר'ם כח'ס'
 דקד' רק על הקזירה כי על הקזיפה טחיה ודקדק'
 חן ק' וכו' שח' חנו' כח' שום טו'י במלחמ'ם
 וע"י' חסד'ם סלח יחבל חבל בקזירה חן שום טו'י
 וחמ'ו מוכר לקט'ר. וע"י' משני חסד'ם חסד'ם בדיל מיני'
 ופירש"י ח"ל דהוי לא חסד'ם לחובלו כל חסד'ם ואין
 למידן לפסדו יד לחסד'ם לפיהם וכו' עכ"ל. היינו
 מפני שכל חסד'ם מן סוף הקזירה שנה העברה עד החלה
 קזירה שנה זאת לא חסד'ם כדך לאכול בשעת קזירה
 ובדילי מיני' אבל הפכ"י הקשה על חסד'ם בכלל
 ובחפ'ס ה' נחב'ל) בזמן שאין עומד מדוע חן מבשרין.
 דזהו כמו כל חסד'ם ולא בדילי מיני' כעין שהקשה הסו'ם
 דים פסחים על כל חסד'ם ג' וע"ז ס' הפכ"י במחמ'ן
 החמירו מחמה חסד'ם כרס. וגם יס להעיר מדוע מכח'
 חנו' בח' חסד'ם חסד'ם חסד'ם חסד'ם חסד'ם חסד'ם
 רב' נזקק. ומש'ק'ם שם על הרמ'ם סוף פסחים טז'

דורך האקדמיה באמית לבטח שפיריות איז אשט
על הדבר האמת משה' הענין דע"ה ולק"מ דעס
מקרה מופשט נאך ארבעים יום איז נאך ארבעים ימים
ארבעים צאל ופער צו"ה אנה' דאז נ"י חזר

83 154

[illegible]

סימן צ"ג

אחרי ש"ב בבר דודל אלי"א.

(ב) **בְּיוֹמָא** ט"ז חז"ל דקין חובווי דמיסוי כסתי
 דק מדרבנן מדיניותא דקן סדק כסמן
 על חובווי בן פני יחדל חסדל בן וליטו חסדל ולי
 סוי חז"ל די חסדל כול ענין ט"ז יחדל דסל חסדל
 ססס טעמא כסתי דסתי וסתי בן בן יתלבו וסון
 דסדל סל חסדל וסתי דסתי וסתי כסתי וסל
 דסל חסדל דססס מדרבנן חסדל דסתי כסמן
 כסלססווי ט"ז ליטו חסדל כסתי כסלסווי
 חסדל כסססס וססס חובווי דסתי די חסדל כסססס
 חסדל דססס חסדל כסתי וססס לוק חסדל חסדל
 על ססס מוססן מדין לא חסדל חסדל חסדל וסס
 בן כסל ליטו חסדל דסתי וססס

סימן צ"ב

דוד האלברשטאם

(א) הפמ"ג בביטחון לכל טרפות מחלק דבתיסור
לאו מוקמינן מחזקה בספק השקול

חמרי' סמוך מיפוטא לחוקה כיון דהמישוע חיט מכה
 ודחי דאף דהסדים נוליס וכל לזיומ דנול משהמישוע
 כפולס כהמישוע. וספיר חוליקן כמר רוב הדוח כהמישוע
 נוליס דו"ק

העורך.

סימן צ"ו

בזה"צ סי' ק"ו תקנה כל דבר מ"ל דסקק כפ"ט
 מחזומה דה"ז ייבך טעה ה' קודם
 למותהי חסרה לחול כהמישוע מיד דחייב למיחר לזמן
 מייט וכן ד"ס פוסק דלא כר"י דלא הכיף הדין
 דהסר חסרה מתקין לו חלומה דלא חייב למיחר דזמן
 מופט יו"ט. ונ"ל דלכא"י יס טעה לקדשה כיו"ט
 חסר תמוה חסרו כמ"ס בירושלמי אך י"ל דחייבין
 דלמח תמוה חסרו חסר שמיטת ספר. ונ"ל סופר
 כספ"ק דכפופה דהכניס יס לטס כפרה בדם דער
 וישראל בדם השפיר. ומחילה חסר דין מהכפרה בדם
 ספר וחסר ישראל מהכפרה בדם השפיר. כדכתיב יספר
 בעדו ובעד ביהוה. והק' ביומא כ"ג דהחלס מזה מזה
 ספר וחסר כמ"ס שו"ת כהפיר. יא"ס חייבין כמ"ס תמוה
 לחסר חלומה דס ספר. והס עסק יקדש חסר כמ"ס
 מהכפרה בדם ספר לא דהא כשעת חלומה דס דער
 עדין לא הייתה חסר חס"ל וכו'. השפיר נמי חלומה
 מהכפרה דהא כשעת חסר דס השפיר כד כה"ל חסר
 ככ"ג וחס"ל מוכרח לקדשה כיו"ט. אך עדין קדש דהא
 יס עוד טעה לקדש כה כהן דאף דלא היסר חסר כהן
 מהכפרה בדם ספר כמו וכרי כהונה. אך זה כליף דין כהן
 משמע אף כה כהן או דק וכרי כהונה יפ"ס מוכרח

סימן צ"ח

הפ"א במגלה כהנ"מ הקדש לנ"ר כהנ"ל
 כשחסיס ה"ל דחי הכפרה ללא ילאח כיו"ט
 מותר למכר. ח"ל היכי חמדי' ככרסות ד"ס דר"ל
 ור"י פליגי בשלוחתה כר"ע ורמב"ם. דלמח פלוגי סה
 ר"ל ור"י או הכפרה ללא ילאח או לחלק דר"ל ספר
 הכפרה ללא ילאח ואין חיסור שריפת קדשים כיו"ט
 יו"ט. ופליגס כסגנה דהדין מנסה מהכפרה כשחסיס
 דה"ל דר"ל ספר דחיסור לברוף קדשים כיו"ט ונ"ל
 ספר ה"ל הכפרה ללא ילאח חמדי' חסור וע"ל דס"ל
 הכפרה לחלק ונ"ל

ובארוב. נסע שמיטה שמיסער

סימן צ"ט

ביצה ד"ד פד"י בזה"מ כלתס למחי חיי וס
 וכמוס' יצמוס ד' הקדו דח"ל דגיש פשוט
 מליס ומחילה פטורות מכלתס חיי לנטיס. וכן רמ"ל
 בזה"מ ה' דהר"י כר"י דה"ל כסיס חייבס כליס ונ"ל
 ככלתס כפ"ס. וקדקסו כלל חיי לכומה לר"י דפסח
 מכל הפטות ח"ל חיי לכומה ונ"ל
 בערנסאן. צבי אלימלך ברונוווייז

דברי יאודה

ב"ה גויארק

(פרדס פליאה) בערנא איוב סינת מ"א חר
 חרדה נחלה ע"כ. ונ"ל עפמיש כהמ"ק ראוב נענס
 משיש שח' נדנול יעקב אע"ה שנשא ב' אחיות ולכן
 היו יסורין שלו לשרק חסמא. אך הרמב"ן דל ב'
 דהאבות לא היו מצוין על התורה דק. ראם דיו
 היו מקיימין וב"ז אם דין ב"ב להם אבל אם היו
 ישראל להם כעה שנשא. אברהם א"ב הייבין לקיים
 התורה. והנה כנס' אסור הטעם של סינת מ"א
 שאמרו כתי יסוריו ב' וקום הללו ואני יאמה כתי
 חורר. וזה ה' קדש מ"ה דהם כתי אחר מ"ה. וקשה
 הא נר שנהנייר כקצן שנוול ואין מעניינין על עעבה.

וד"ל הקדש בזה ח' דיום בישראל וליס נר שנהנייר
 וא"כ חסא יעקב בלקחו ב' אחיות וספיר נענס
 איוב. וז"ל הפרדס ראוב אע"ה שירע כהוא נלול
 יעקב מ"ס חסב שלא יאמה לו שום דע כו' וכן
 ב"ב להאבות ולא חסא יעקב כלל כרי הרמב"ן ונ"ל
 וכאשר דאח סינתה נ"א על חסא מקדס מ"ה וע"כ
 דיון ישראל להם ונ"ל נר שנהנייר וא"כ חסא
 יעקב דיון חרד חרדה נחלה שעתה ההבונן חסא
 יסא להתפרע על חסא יעקב שנשא ב' אחיות ונ"ל

אריעזר ליפא ווייפבוט

הרב ואנשי ליוענסק

ב"ה

אסתר שלשה ימים מקודם להתעצבה לפני נאמן
עלי וגוי שלשה ימים וגוי יבין אכזא אל המלך
ואין אנו יבסו לבית אלקים חיים ושלך עלם
ינצוקה המלך. המלך למען נצום גם אנהו ל'
ימים. אולם בשאן העצור. מלים לעמוד להתענות
גם נתן הש"י עין להבטי הנב' להשנות אכזה
עוהים להתענות שני ימים. והענות השלישי יוהם
הרי אנהו מתענים שלשה ימים רבין לבוא לפני
המלך הקב"ה וכן התקין בדימוי אכזה ושהי'
בעוהים הוא כי למה הם השוכה אהי מקים וכו'
כי מיום ערב ביאת משה בפעם ראשונה משה
בחדו משמים ויאכלו וישתו ויקושו לעוק. ואנחנו
בו מיום קודם לזוהי משה פעם אליהם אכילים
ושתים אלא החלישים ואינם בזה הדגולה ואינם
מזקקים כלתי מולם הדרים מים הדן ודאה ר'
על פניהם.

יעקב סופר

ג"ה מארשילי"א (צדעה).

רמז מן התורה. אהרי השכמת ישראל בכמה
לוח קודם עלות השחר צועקים ויעבור ר' ויעבור
ובהשכמה האחרונה ללוקחים גבר הדגולה
ההה נפש. והוא כפ' בסעי' ל"ג מסוק ליה.
העבורונה ויהנו בעציון גבר. ועל גבר ההרגה
על הרגולה. היינו דשנסקים מעבורונה ועופרים
העבורונה חיים בערב. כפד וינחמים. גבר
דעלה לכפרה. וייתן ג' ע' ו' ו' ג' ב' ב'
לה סבון. ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב'
כפרה הוא.

ברכות ה' כל האוכל בתשועי מעלה עמים
אלו התענה תשועי ועשירי לכפרה פברתן הלילה
ליום ולהתענות בעשירי מיום בין שאוכל בע"ה
אלו התענה תשועי ועשירי והוא זלל. ויהן פשום
הינו לאחוריו שלך כפש ב"ה. הנינה עצמה

מחברים ומוציא ספרים בארצנו ובחו"ל

הוא בבית-הדפוס המקום החדש וזה למענם להדפיס בפרסומי כי רק אצלי יפיקו דבר כל ענינם הן
בשאר אשר תשובה לכל נפש. הן בני ובשכלול ההדפסה. כי בזה יש לי אחרית הדפסה שנים ומהדרים
שונים כל המינים וזה גם כאלה הדפים בחין לארצנו אשר מהר ההדפסה הקטנה זה נסוך לאחד
אל ערך הספר אשר בארצם יכלו היה כפוחים כי ישבעו דברן פני ויבטו ברהוק לשלוח אלי בחיבה
היה לי מניה מוב ולא יצא דבר מאינו מתקן.

אבקש לרשם ארדיותי
Bnzkarnia E. Zajdner, Będzin, Poland.

מודעה

הנוע למערכת שני חלקי הפרדס
הקדמים גם הקדמים. אבני שמואל
ספרים עתה כזה 400 ספר
— 50 קודם וזה —
כל החותמים ששלחו עמדם הסך
75 ספר. ישלחו עתה למשלום המחד
הכל.
המערכת

מודעה

הי שיש לי בעד. הדבר סיפוחי
על כל ענין ופ"ב ידוע למערכת
הפרדס. ויכול להשיג בחינה
עשרת אלפים מרה.
המערכת

נדבות כרך הפרדס

אדמו"ר הרי"צ מנחם שני"א 1000 ספר.
שעווענינע. (האלאנד) חיים שבעין ליפשיץ 2,000 ספר.
סאפאנוויע. אדמו"ר הרי"צ מנחם שני"א 3,000 שמואל נער שאלאווין. אברהם
יכרסאן. חיים ביינער. יעקב גליקסאן. ב"ה 1000 ספר.
לארץ מאסל לרין אברהם איינער. אברהם שבעין ערנסט. יחזיק שמועל. ב"ה לאנדא
גאטל פערבראנסקי חיים באשא. ר' דוד הווערמאנער. ר' יצחק מאיר גליקסוועלער. ב"ה 1000 ספר.

Red. i wydawca. Rab. Sz. A. Pardes, Zawiercie.

Druk. E. Zajdner, Będzin

Zawiercie

הפרדים

מחיר המוצר לשנה	בארצות
400 מ"ק	בארצות
72 "	בארצות
1 1/2 דולר	בארצות
7 שקלים	בארצות וא"י
72 שקלים	בארצות וא"י
50 מ"ק לשנה	מחיר המוצר

6 grudnia 1921 27

283

שיעור עיוני עולמי ג.

כאשר מאשרי צד המאחרות שיעור עיוני
עלמרי נתקבל בעזה' בין הכנים גדולים כפורסמים
ותח וישיבות וחובשי ביחסיה היו פארוזות שונות
ונס שאלתי כזה את כ"ק אדמו"ר המאן הקדוש
מנח שלים"א. והשיב לי כזה קדוש אשר פאור
פוז הרבר להמאחר בלימוד התורה בשיעור שיש
חזה. ונס כזה לי חזה פופל אחר אשר בוגרנו
בימי המאן המפור ה' ישראל פאלאנמער וציל רצו
לייזר כזה בערי קאונא, ווילנא. ובכן הנני קורא
עוד הפעם אל הכנים גדולי המורה תופשי הישיבות
ובתוריהם חכמי ביהמ"ד בכל אגד ואגד חיל.
ה ת א ה ד ו ה ת א ח ד ו ה כ ה ס י ע ו ר
ע י ו נ י ע ו ל ס י כ א ו נ א לעורתי הרב
מעפולה בכל עיר ועיר להמאחר כזה לצען טובל
לכצע את הענין היקף הוא כהנר והדר. וזיש את

צִיּוֹנִים וּמֵרָאָה מִסּוּמֹת.

[illegible]

מאוד נכסוף אנכי לרעה המחאירים בשיעור עיוני עורמני, נר שאוכל לבוא עמם בספנתא
להצאוא שונות.

הנני מבקש ברובת פנים כי יודעו ההנהל והחוב
בנשיק מ"ה שלמה אלימלך הכהן שלום י"א
ראובן ואחיו האבד בקרסולו ליום עלותו על
כסא הדבנות בעד קאמפס. ויהא העד החדום
אכולי כרמא וירום קרנ מעלה מעלה.
ה ע ו ד

משה מווערסקי
יוד האלבערשטאם

סימן קא

בית המקדש

לכבוד יידיש חביון תרל"ח חתום המהרש"ה
ש"ה שמואל אהרן ז"ל בדרום.

ידועו מתבאר גם המהרש"ה חתום יידי
בעת שפע חב"ו מ' ח"ו יידיש יעקבאבא
במקדוק חב"ו לומר ביחודו כי הקדוש יידיש
לחיותו של חב"ו על ידי נוכחו את מאהבה
בא"י יידיש חב"ו לו עליו הכבודו בני אלפים
אקדמיה בזה המהרש"ה לחיותו המהרש"ה לפני
היה גם חב"ו יידיש חתום חתום יידיש חתום
לחיותו חתום יידיש חתום.

מכאן יידיש חתום חתום חתום חתום חתום
במקדוק חב"ו לומר ביחודו כי הקדוש יידיש
לחיותו של חב"ו על ידי נוכחו את מאהבה
בא"י יידיש חב"ו לו עליו הכבודו בני אלפים
אקדמיה בזה המהרש"ה לחיותו המהרש"ה לפני
היה גם חב"ו יידיש חתום חתום יידיש חתום
לחיותו חתום יידיש חתום.

הן יצחק ועליו מאהרש"ה חתום חתום
המבד"ק המקדש.

סימן קב

בית המקדש

במקדוק חב"ו לומר ביחודו כי הקדוש יידיש
לחיותו של חב"ו על ידי נוכחו את מאהבה
בא"י יידיש חב"ו לו עליו הכבודו בני אלפים
אקדמיה בזה המהרש"ה לחיותו המהרש"ה לפני
היה גם חב"ו יידיש חתום חתום יידיש חתום
לחיותו חתום יידיש חתום.

במקדוק חב"ו לומר ביחודו כי הקדוש יידיש
לחיותו של חב"ו על ידי נוכחו את מאהבה
בא"י יידיש חב"ו לו עליו הכבודו בני אלפים
אקדמיה בזה המהרש"ה לחיותו המהרש"ה לפני
היה גם חב"ו יידיש חתום חתום יידיש חתום
לחיותו חתום יידיש חתום.

מיון סה' לה בניו ונחייבם בסוכה ומלוא סוכה
שבו כסין מדורו והמש' דרו' צביהם ודיו' לריכס
לסב' עם אחס' בסוכה לקיים כפין הדורו ל"ס כזה
ב"ס ששיבתה כשכיל בני' וד"ב) והנה כשירובין
דל"ז מסקין טעמא דר"ג דשפח' לז"ה ומבואר דאס'
י' אמר' שכן וז"ל עובר על ב"ה הך כלל טובה.
ומעסה י"ל הכונה בד' ר"ג דלחם עני' עבדי סכא
ס"ח ודע שפסוק ממטא והאך עובר על ב"ה
לפיקר ימן חתה המטה שזה סוכה פטולה ואינו
עובר על ב"ה. וזה סכא עובר מן המטה הוא
קצו' וכן דין חתה שפעה סא הדין וזוה' חתה
שפעה מסי' הפשוט, ובדיוק' כן יס' להקטנה בזה
דל"ס ולפי דרכנו למדנו כו' והרי בש"ס נאמר
דל"ס ר"י ור"ס אי אהל ארעי מבטל אהל קבע.
וכנה י"ל דזה מלוי נמחשבה סאדס אס' מחשיב המטה
לאלו' שיבטל האהל קבע וכדמלוי' בכ"ד ודל"ז
אוליג' כתר מחשבה האדם. ועו"ר להנאך מדרש"ק
ו"ל כהנאס' חכ"ם או"ח מרכ"ז סכ"כ. וא"כ לפ"ד
על"מ פ"ה מלבושות שמי' הרמז"ל צעקין נשבע
שאלל ואכל עפר דפסור. פשוט דדל"ז אוליג' בזה
מחשבתו וכל אדם בחוקס כשרות וברלוט שלא לעבור
פשוטה ולכן נשבע שלא לוכל בודאי איט מחשיבו
ונשבע שאלל בודאי מחשיבו לאכילס יעוש"ה.
וכנה לפ"ז בשלמא אס' הסי' הסיוע בדברי ר"ג
דלא ייקרה מדוע ימן חתה המטה ורק משום דיוקס
כפסור ממטא שפיר חיבה כנ"ל. אבל ה"ג באופן
הבני אין כאן הוכחה דל"ל דרך פני סה' עבר ומבד'
על ב"ה ובודאי מחשיבו למטה לאהל שיבטל האהל
קבע כדרי' שלא יעבור אהל אדם מישראל כד' חיובה
אס' ימן חתה המטה אמר' אדרבה כיון שחייב
הסיבה בודאי איט מחשיבו המטה לאהל כדרי' שיקיים
מטא פיהם ומקומיה לכאיה' החוקקה וא"כ ה"ך
למד' ר"ס מדר"ג דלא ילא יד"מ והרי י"ל דפסי'
מלפון הסני ומין משם בלל והקושיא נשלחה
מובללת. אבל באמת לק"מ דהרי בש"ס ר"ס ל"ג
וקאמר הא ר"י הא ר"ס וכו' ר"ס חומר נשים
סומכות רשות ופירש"י דאב"ג דפסירים ליכא ב"ה
ר"ס ב' פסח"ג וא"כ לר"ס לשיטתו ח"ה לפרושי כלופן
השני ופ"כ ספי' כשפשוט ושפיר מוכח. וכו"ל לר"ס
לשיטתו אבל לר"י לשיטתו דס"ל בני ישראל ולא בטעם
ישראל ולשיטתו נשים מוכרין כמל"פ פסח"ג על ב"ה
ושפיר י"ל כפי' השני ואין מד' ר"ג רח"י כלל דלא
ילא יד"מ מי שמחייב בסוכה וכו"ל. ולזה הוסיף רש"י

ז"ל לבאר דעבדי חייבים צעטס סאדסה חייבה
כדרי' שדע דנס' נכ"מ עבר מחסר ומס"ס יס' לפדושי
כנ"ל ופסח' סחוס א"ך לכוין חכמים מרפא' וד"ס
היטחפי' בלישנא דחוכמתא ואמר' לפי דרכנו חייב
לפי שיטתנו כהך דסמיכה דנשים סומכות רשות וליכא
ב"ה דמ"צ פסח"ג ח"ה לפרושי דק' כפי' הפשוט
למדנו מדברי ר"ג שהיון חתה המטה בסוכה לא
ילא יד"מ וכו"ל לפי דרכנו כהך דנשים סומכות
ומבואר הכל כדרך נפלה כפיה'ה

נפתלי הירש באמבאך האברמה"ק.

סימן קנ

י"ז למקום א"ך דיון אס' ד' המוס' כל פירש קוטס
בש' צביהם כטן שאלה כ"ס מנחם כהן ד'
חפוזיו בשבת דמבואר בל"ח ס' רס"ו פ"ג
דאסור ליעלו. ועמד ב"ס עד מול"ס וקדוש צהנכיו
זה ח"ס אחר וקדש והנכיוו א"ך דיון אס' וזה
הראשון כדרי' פ"י ב"ה מונח סוף ד' המונח' חו' לכו
לפי המבואר בל"ח ס' המ"ח פ"ב דעס"ס
שמביא לישראל דורן חתן ביום א' ש"פ טוב שיאמר
שאיט כופה שיקנה לו רשותו וכפ"ז שס' דאס' בלל
אמירה שרי דאישורא לא נחא' ל' דליקני רשותא
יטו"ס וה"ס כאן י"ל דלא נישא ל' דליקני ד' חפוזיו
בשבת דאסור לקנות בשבת. או דאס' המס' כפסח'
דע"י הקני' עובר בכל דבר על ב"ה פסח"ג בשבת
אפשר לער' כיון דסקקין ד' אמות הוא' אפילו' ולא
עבדי בידים איסור יוכל' להיוס דקנס. ואולי י"ל
דזה מלוי אס' מלך דנכדא מעטס שלימות סייך
לומר דלא נחא' ל' דליקני דבמלך אסרי' ד"ס
בלד"פ מה שחין ק' אי חלך פסמט' ד' חו' קנק'
דממילא. ועו"י צנה"מ ס' ד' כפפיהס בשס'
כמו' דבמייאס' חין חלך קונה מטעס שלימות דחיי'
חב' לאחרים יטו"ס. אמנס' נפייטכתי דרוק' פסנר
סדסחמרה י"ל מן אהל כד"ח דמבואר כפ"ך ס'
רס"ח דבשינן שומד בלדו לכן חפוז' לומר דבמלך
טובה שסקקין כמלך ט"י פמידתו חיי לא נחא' ל'
דליקני בשבת וממילא אס' פסק הוא' לדרך להעמיד
שמליאס' בחוקס הסקר דמקודש לחוקמי ביד מי
שמופס זה האידנא סקדס והנכיוו בשבת כפסור
היוס גדול. וי"ל דהלוי כפלוגתא המנ"ה ס' רס"ו
כקכ"ה דכ' ואסור לומר לעכו"ס ליעלו. והבחה"ט

מאמר זה יתפרסם בכתב העת "המחשבה" 107, תשס"ח

[illegible]

התאחדות המורים, תש"ח

KEYWORDS:

[illegible]

סימוניא

ציון לנפש יקרה

הידועים מאזי הכ' התרץ המופלג בתרץ
אביעזר הכהן ז"ל אשר נקספ באביו בן יום
שנה ביום ב"ד אלול תרע"ד בעד נור
הנצח

הממ"ג מי ליה תמה על הפרישה דכ' המעם
הנקראת שמה רמא כפני שבורקן אותה
דא בנפ' חלין דמ"ב. אך יוחנן למה נקראת שמה
הזה שפארה הענינים. וז"ל דמבאר בראשונים
דלכך אין בורקן שאר חיי מרפות. דאוליין אהרן
ורוב בהמות כשרות שש"כ רמא סכנותי בה
ברשות משום סירכא. וא"כ לר"ם דהייש למיפסא
צדיקן לבדוק כל ההפסה. ולפ"ז לרד"י לא יתכן
אע"פ הפרישה ממת שבורקן דהא לפ"ז צדיקן
לפרות כל ההפסה בשם רמא ומבין. וא"כ לפ"ז
הטעם בכורות ד"כ דר"י היש למיפסא ולחבו

חברת ר"י לומי טעם אחר הנקראת רמא דמארה
הענינים שש"כ לרד"י דאוליין בנ"ד. ואין בורקן
י"ח מרפות דק בורקן דרמא שפ"ד ז"ל המעם
למ"ס הפרישה הנקראת רמא ממת הבדיקה וא"ש.
כ' ביומא דענין יו"כ אסור באכילה וצלה.
ובגמ' פסוקא ומשני לא נצרכה אלא
לחיים. ופירש"י דלפינן סבל חלב. דל"ז למה תצור
רש"י לפרש זאת וז"ל דהנה סבא בנפ"י רשע
דחיי לאיצטרוף משום דר"י לסיפיה דחייב בורקן
דק"נ בזה ונקראו ואכלו וא"כ אהרן תחזי דח
דאי ע"י הקאה דא"כ במעקן דמאסי ע"י הקאה
במ"ס תהום בחיבות דל"ז. וז"ל המעם דחול"א
וראוי להיות דר"ש קטור. ובמ"ס הפסול. והכא ה"נ
אסור בשהי' לחיי תצור רש"י לפרש המעם סקרא
דכל חלב וא"ש.

אח"י הכותב ברע

יצחק הכהן ב"ר

רמ"ק

גדבות יקן הפרדס

סאטמאנאציע העסקי ווינטאן 1500 פרק
סראמא. נאסף בבית דין ע"י רבי יוסף גרינבערג
אשר שפירא ויטא פרק. סכמה פרייליך 300 פרק.
אפרים ראבנער. דוד וילפערטעלד. חיים פרייליך
דיוסיס ניימאן אפרים קופערמאנאסר ב"א 200 פרק.

הגט סדרות בית מדרש כבוד אחריו נוסח
הרבני הודו בנסיון כזה שלמה אלפרד
הכהן שליט"א לעלותו על כסא הרבנות בעיר
קאסענסק. יקן ר' זינבל ערדו ב"ר פארובסד
דקיים בן אהרן יוסף מאד.
אויפגעצויגן. נוסח יקם חלי האלעמאק.
אח"י יקם יקאל. סכמה דוד ראבנאויק.

האג"מ תה"צ סאטמאנאציע שליט"א 2000 פרק.
האג"מ תה"צ האג"מ דמונקאס שליט"א 30
כתיב פשענישע
הדג בנש"ק רבי משה יהואל הלוי צעשניץ שליט"א
הרב פארווב, 2000 פרק.
דאד"ה. אברהם יצחק עקבא 1000 פרק. אברהם
וואלפאויק. שלמה ניימאק. משה ערנסט. חיים
נייבקר. שלמה נייבקר. משה ליב. שלמה בילק
נחלי פרידמאן ב"א 500 פרק.
בנ"י. ולסן ערנסט. דוד סקורניק ב"א 1000 פרק.
פרד"י יוסף ראבנער. סולמ' ליוער. שמואל ב"ר
באבאדאר. יוסף בלוסערטעלד. נתן נחום הכהן
ראבנאויק. דוד ראבנער. סענדל בראבנער.
ב"א 300 פרק.

מחברים ומוציאי ספרים בארצנו ובחו"ל

יבוא בבית דין. המקום חזר נאט למענם להודיע בפרישה. כי דק אצלי יפיק רעון בכל ענינים הן
בפרדס אשר השנה לכל נאט. הן בני ובשכלול הרפסה. כי ב"ה י"ח אהרן. הדעות שונים סתורות
וסתורות. כל המינים. ומה גם לאלה הודיע. מהן לארצנו אשר סחוד הרפסה. הקטנה זה נסוף לסאד
פל ערך המצר אשר בארצנו יכלו היה במחיים כי ישכנו רעון. כפני ויבנו סדוק לזמנה אלי כהבית
כי יושלי מנה טוב ולא דבר שאר כחוק.

Druckaria E. Zajduen, Beldzin, Poland.

Red. i wydawca. Ezb. Sz. A. Pardez, Zawiercie.

Druk. E. Zajduen, Beldzin.

החברה למכתבים ולכתיב
Red. HAPARDES

Zawiercie

w Polsce.

הפרדס

קובץ תלמודי חדש

העורך והמחבר שמואל אהרן

הלוי פרדס ר"מ דה"ק

מחיר התיאור לשנת:

בארצות

מחיר 400

מחיר 70

מחיר 1 1/2

מחיר 7

מחיר 45

מחיר 100

Zawiercie d. 25 stycznia 1922 № 9. 4.

המחיר החדש כסלו שנת ה'תרפ"ב

סימן פ"ק 29

ב"ה וינה

הירושלמי

קדושין כ"ב כ"א. אמר ר' קייס
בר אבהא לא ש"מ משום וכו' ומקדשין
בבבא ומקדשין בפירות עבירה. הנה ג' הרשב"א
פירוש' אין מקדשין בבבא. והוא מוכן מה הולך
לשמיטתו וכו' קאמר גול דידה אכל בירושלמי
קאמר סתם גול וזה פסול. וכן מה דקאמר בירוש'
ומקדשין בפירות עבירה חייב מוכן וכו' עברה חכמים
נח' לקדושין כ"ב כ' לפרש בירושלמי דמשנה פיירי
אלא הפקדו הפירות בשביעית והיו פירות עבירה
וא"כ מקדשין ולכן מדייק נמי בירושלמי ומקדשין
בבבא כש' הרמב"ם בפירות שביעית. אינו הפקר
כלל רק אם הפקדו וא"כ הוי גול ירוש'. והבבא
ל"א דבבא הוכיח המהר"ם בנש"א סי' מ"ג דלכ"ע
אפקעסא דמלכא הוא גם בבל. הפקדו רק עבירה
צירו שלא קיים המעשה להפקד ירוש'. וא"כ אינו
גול. וגם ברי ג' הרשב"א בירוש' אין מקדשין בבבא
זה ודאי בגירסא התימיתית, וגם מ"ס לפרש פירות
עבירה שלא הפקר נפ"ג דמ"ל לירושלמי דמירי
ללא הפקדו הפירות דלמא בתיב הפקדו ולא מוכח
מדי דמקדשין בפירות עבירה. ולענ"ד לפרש דהא
נש"ס דין מדייק פסמא דשלקן היתה ושל שביעית
היתה הא אי לאו שביעית אין מקדשין אף בגול דידה
ומ"י ריש"א דשיקר הדיוק מדקדק בלשון שתי
נ"מ כלל. וזה בשביעית דהוי הפקר. ולכא' י"ל דיוק
אחר בבא דקדק בלשון דלמא דוקא משום שה'
שלקן אכל הוי הפירות של המקדש והיו פירות
שביעית משה של לא היו מקדשין דלא וזה כלל
בפירות דהא הכר דהיטן דיד' וליס היטן דיד'
דאי' בירושלמי כהוונת פ"מ כ"ג בשב"ב מתימתי
וכה בפירותיו כשביעית כ' אמר ר' יוסי אפי'

מקדשין לכוך בלוי לא וכו' דהא ספר מיטת דהא
דיד' ולא היטן דיד' ירוש'. וא"כ אין ראי' כלל
דגול דידה אין מקדשין דפרי עיקר הדיוק פסולת
ו"ל הדיוק אפי' לאשקו חס היו הפירות שביעית
של המקדש משהו חייב מקדשין אף בלשון לא
וכה ביה דספר דהיטן דיד'. אמנם נש"ס דין ר' רב
הוא דמדייק בן מהא דשלקן פסמא דשלקן ור' נש"ס
פירות' כהוונת כ"ל דכל דהפסד שוה. של
ומלוי וכו' ור' יוחנן פליג עלי' שם. ולכ"ע גם
בפירות שביעית שיה שלו בשלקן וזה כן וספיר מוכיח
דגול דידה חייב מקדשין דהוי לא. מ"י למימר דהא
לאשקו פירות שביעית שלו דהוי לפיפוט בפירות
שביעית שלו ודאי מקדשין דכאמרי' וכו' נבא.
אכל בירושלמי בבא דסמחו אליבא דר' יוחנן וכמדת
ולשמיטתו הדיוק כ"ל בפירות שלקן אכל של הפקדו
לא היו מקדשין דלא וזה כיון דאמר שוה שלו.
ובהא הא דאמר בירושלמי כהוונת כ"ל דלא וזה
בפירות שביעית אף בשלקן. וע"כ מירי בלא הפקדו
בפירות ואם הפקדו בדין בשביעית כיון הוי ידע
שאינו של וכו' וזה כהפסד כמו ארס אחר שזה
בהן. וא"כ לפי דיוק כ"ל משלקן דל המקדש לא
היו מקדשין משום שאינן של ח"כ ע"כ מירי
המשנה בלא הפקדו הפירות שביעית כלל וע"כ ספיר
דיוק דבשל המקדש כה"ל לא היו מקדשין פי' ידע
דאם היו בלו ולא הפקדו בפירות לא היו מקדשין
וא"כ מוכח דמקדשין בפירות עבירה היינו אף
שפא עבירה ולא הפקדו לא. נאמרו ויכול נקדש
בהם וא"כ. ועפ"י ח"ס נמי הא דקאמר בירוש' ש"מ
אין מקדשין בפירות בבל ד"ל כהוונת אף בבבא
לאחר ירוש' דהוי ש"כ בירוש' האם אפי' חייב מקדשין
כדשם הרא"ש ב"ק פ' מרובה ס"ב אף כהאשה קמא
כיון דמקדש לא נתן של ירוש'. וע"כ אפי' חייב
אי' כ"מ ש"כ וקמ"ל חלק ע"כ כיון דש"ס האם
קמא

קצת

• 1000

בישי"ם מדה יי"ו בלג איזט לא חוכל זלא משה
 חישב עליו ב' למקדק ממחמה ממחמה
 משה ממחמה מקדק לא ממחמה בלג משה מקדק ממחמה
 בלג ופרש"י לא ממחמה בלג דהיט חישב בלג כל
 קודט לעגטו חשב וריט ממחמה בלג מקדק נגט ממחמה
 וק"ל דהיט קי"ל כל דפוסל חבוסה ממחמה מקדק

סימן קי

שבת דס"ב. ר"י סבר שגת כרת שמה שגת ור"ל סבר עד שישיג בלאו וכרת וכו' שם דדוקא אליבא דרבנן סובר ר"י שגת כרת שמה שגת אבל לרבי דנפק'ל תגו"ש דעלי' מודה ר"י דבצי' עד שישיג בלאו וכרת עי"ש וקשה לי דאם כן למה מקשה בגמ' רק על רפ"ק ממחני דאבות מלאכות דידע לה לשבת במחני ולמה לא מקשה בגמ' על ר"י דסבירא לי' כרבי עד שישיג בלאו וכרת הא אמרי' לקמן דל"ז רבי ואמר דברים הדברים אלה הדברים אלו ל"ע מלאכות שנאמרה למשה מסיני ופירש"י ומינא ל"ל לרפה כמה מחייב בהפס' אחד עי"ש וא"כ קשה גם לר"י דידע לה לשבת במחני וכו'.

ובארוכ נפש שלמה שריסעך.

סימן קיח

בהפרדס ח"ד ח"א סי' ל"ט. הסיד על הגמ' בינה י"ד דפרי' כלאים למאי חזי. הא חזי לסומא. ולכא' הא הסוס' ב"ק כ' דסומא חייב מדרבנן ולה"ק דסומא יחי' פסור מל"ת דכלאים מסמוכין דלית ודרשין כל שאינו בלית אלו בכלאים. ופ"ז ל"ש לומר דחייב מדרבנן דהא כל סברה הסוס' שם משום דאי פסרה לי' לגמרי אית כישראל יו"ש. אבל הכא בכלאים פסור מסמוכין ונמשך כישראל דחייב בשארי ל"ה מדרבנן. אמנם י"ל דהא הסוס' יבמות ד' הקשו דנליף מסמוכין לסיסך כל שיטת בכלאים ישנו בלית ומי' דהקושא עדיפא מסמוכין וילפינן מהיקש דנשים פסורות מנול"ע שה"כ וכו' דנשים אבל בסומא דפסור ג"כ ילפינן מסמוכין דב"ק שם וא"כ הדרא קו' חסום' הג"ל דנליף איסכא וק"ל.

קראקא אלימפך שפינער.

הקנה השבים אלא לאחר יאוש. דהנה הנה"מ הביא בשם הרמב"ן הטעם דיאוש ובידוי החומר קנה דהא דשינוי החומר אינו קונה חף דהגזלן לא יחזור לכמות שהי' דרולה לקנות אך משום שמה הגזלן יחזור לכמות שהי' ולכך לאחר יאוש דיאוש מע"פ שאינו קונה מ"נו נפקט השם בעלים וא"כ הגזלן לא יחזור דאיט שלו. והגזלן לא יחזור דרולה לקנות יו"ש ולפ"ז י"ל ג"כ טונת הרמב"ל דדוקא לאחר יאוש דנפקט שם הבעלים ואינו ממונו של הגזלן שפיר יוכלו החכמים להפקיע ועשו תקנת השבים אבל קודם יאוש דהוי ממונו של הגזלן שפיר לא יוכלו החכמים להפקיע. ולפ"ז מוכן היטב החילוק בין קרקע לממלטלין דממלטלין דשיך יאוש שפיר יוכלו החכמים להפקיע אבל קרקע דאינו נגולה ולא מהני יאוש להפקיע שם בעלים כמסוחר בסוכה ד"ל שפיר לא יוכלו החכמים להפקיע ממונו של הגזלן ולא עשו חכמים תקנת השבים ודו"ק ועפ"י הנה"מ הג"ל י"ל קו' הסוס' ב"ק דל"ז גבי הגזל והגזלן הקדישן הקדש דהוי שה"ש. דהא הוי שינוי השם שחזר לבדידותו ע"י שאלה. ולהג"ל נכון דהגזלן לא ישאל דרולה לקנות כד' הרמב"ן הג"ל והגזלן לא יכל לשאל ובפיר קונה וכו'.

ווארשא ישראל יצחק פיעקארסקי.

סימן תמו

ביש"ס כדיתוח ד"ע: ה"ל דבא לר"י וכו' ה"ל הנח לתינוקות הוחיל ומקלקל בחבורה חייב מתעסק ננו חייב עי"ש. וק"ל מנלן לר"י דר"ה סובר דמקלקל בחבורה חייב הא בגמ' שבת דק"ו יליף דמקלקל בחבורה חייב מדגריך קרא וכו' השמיני דמילה דו"ש ש"מ דמקלקל בחבורה חייב. והרי ר"א ס"ל בשבת דקל"ב דגריך קרא דכיוס השמיני דמכשירי מילה דו"ש ועל מילה גופא לא גריך קרא א"כ מנ"ל דמקלקל בחבורה חייב ול"ע. ובארוכ יעקב יהושע גרינפעלד.

מחברים ומוציאי ספרים בארצנו ובחו"ל

יסדאו בבית דפוסו הסקום היותר נאות לסענם להדפיס ספריהם. כי רק אצלי יפיקו רצון בכל ענינם הן בסחיר אשר תשווה לכל נפש, הן בנוי ובשכלול ההדפסה, בי ב"ה יש לי אותיות חדשות שונים מהדורים וסודרנים מכל המינים. ומה גם לאלה הדרים סחירן לארצנו אשר סחיר ההדפסה הקטנה מה נסוך לסאור סול ערך המחיר אשר בארצם יוכלו היות בסוחים בי ישבעו רצון ממני ויוכלו סרוחק לשלוח אלי כתביהם כי יש לי מניה טוב ולא יצא דבר שאינו מחוקק.

אברהם ליפא ארדימברג

שיעור עיוני עולמי.

מלאכת הוצאה

סימן חיפ

ב"ח קינצק."

צפסמ"ס להרמ"ל במקוואות במשנה דסיד ששנה
עליך ואף דש"י רש"י ז"ל במעמדה י"ז דלא מיקרי
חמשה בשופך מרחוק ולא יכנסו המים לצור
בשנה ששופך עד שיפסוק מלשפוך ע"י צ"ח.
אבל אין כן דעת כל הפוסקים והשעם כמ"ס
יען דגם בקל"ה צד"ש כשר. ועתה אבוא למה
שהקשה כבודו ממשה דספ"ה מעורובין. והנה
ברבינו יומתן על הרי"ף שם כ' דשם מיריר רק
כשהמים נחזים קל"ה בעוקא או אם החלז מרחיק
ד' אמות דהיינו מ"א והבוא דבריו צ"ב שר"ז
א"כ לא קשה מירי משם וע"י צ"ח צ"ח ק"י
דלא חשיב גור"י דיל"ל אך המעיין ברש"י שם במשנה
דפ"י ביון דלאו לר"ה זריק לה להדיא אלא מאלוהן
יולאין אף שחזקין שילאו לחזק לאו איסור מה"ט
עיי"ש ומדבריו משמע דאף בשופך סמוך לרה"ר
ליכא איסור תורה ובאמת כן מוכח מ"ס שנה
ק"א דמוחר לשפוך על דופי ספינה דכחו בצרמליה
לא גזרו אף דהמים נשפכין היקף לים וגם נחזקין
לכך שיפסכו לחזק ה"ט מותר במבואר בהר"ב
מלאכי סי' שמה ס"ד. וע"כ משמע דאף ברה"ר
לא ה"י איסור תורה בכחו וזה ידאי קשה והלא
ביון דבבב"ס מיקרי מעביו כל שהצטע גומר למה
לא יה"י חוב תורה במכיון שילאו המים לחזק
ומ"ס משפוק מים לגינה וע"י צ"ח מולין גבי
חרוא דללאי לזה כל דמלאכת הולאה נשחטה
מכל המלאכות כדחזקן שר"ך בהולאה שגם המולדה
יה"י במשכן וען דהולאה מלאכה גרושה כמ"ס
הטוב' ר"ס שנה וברש"י שם ע"כ לר"ך שיפסוק
להדיא לרה"ר וגם על זורק ה"י כשור או לאו
דה"י במשכן כמ"ס הטוב' שנה ל"ו ד"ס הכנסה.
וכיון שבמשכן ה"י מלאכת הולאה נשחטה צד"א
מהחלה ועד סוף ע"כ כשור בשופך ברה"י והמים
יולאין

נשאלתי לבאר ד' הרא"ש ז"ל פ"ק דשנה
במלגל חצית ובדחיפה אחת נפלגל
החצית חזן לר' אמות חייב והק' מש"ס בפ"ה
דעירובין בשופך מים בחלז והמים ילאו לרה"ר
כשור כיון שילאין אח"כ מאליו. והנה מה שחידוש
אלו דברי הרא"ש ז"ל. לא אדע הלא בבב"ס כן
דכל שעה משנה בחלזה והצטע יגמרו אח"כ
חייב במכוח כ"ו גבי מחזק מנה ובשופך קדרה
ע"ג אם. ויותר מזה דעת הטוב' שנה ד"י
במשפך מלדה במקום שבידאי ילד חייב. אך
הבית אשרים א"ר סי' כ"ב דודאי אין כוונת
הטוב' כן כיון שר"ך משנה חדשה שחכמם החיה
לחך המלדה אבל במקום שגמר מאליו פסוק.
דחייב. וכן בסוף מכות גבי אחיחופל כתב שם
אחשא והניחו על התקום שיש בזה משום לא
תשפך. ויע"י באבן העזר ס"ס ש"ה דמתן חשיב
לחך רחוק בשנה שהרחיים עומק חייב. ויע"י
בחי' הר"ן שנה שנה (הגדשם בריטב"א) ד"ה
דשפוק מים לגינה בשנה חייב משום זורק ואף
דבבב"ס ע"ז. בבירקא דמ"א בכה שני קחשיב
רק גרמא היינו כיון שגא בכל פסם מים חדשים.
וע"י ברמ"ה סנהדרין שם דכה שני הפ' שהמים
נחז קל"ה בדרך הילוכן אך אין דעת כל הפוסקים
כן. ואף דלגבי מקום לענין שאובין כשר מה"ט
במשפך קל"ה ולא מקרי מקום צד"א אף דהמים
באין ע"י ארס השופך מן הכלי היינו משום
המבואר בחו"כ דמקום כשר בקל"ה צד"ש. ויע"י

אין לא קייל הכוונת מניא טע.

יואב יהושע חיי קונצק

סימן קב

ב"ה אשכנזאב.

בישים ר"ס דכ"ה. במתני. שלה לו ר"ע נחמך
עליך שחבוב אללי במחקר ובמטות
ביוה"כ שחל להיות בחשבון הקד ונחמך רע"ק
מילא אכור וק"ל לשמ"ס מהר"ק בחי קל"ג ט"א
דכ"א בספרדק דע"ד בענין שחמך לשראל קמול
אשכנזאב בשחך ודע לחיובא ואל קעילא וכו'
דעו מלכא שאל"ג ואכור דק מדרבנן כיון דאש
טובה דק מחמת יראת פנים טי"ב וא"כ ה"ג
דאש טובה ז"ל דק מחמת גיורת ר"ג ה"ו מלכא
שאל"ג וכיון דעו דק מדרבנן למה לא הספיקו
לו דברי ר"ע שאמר לו כל מה טעם ר"ג טעם.
ובדק כלפול דאש לומר דה"ה בל"ה קשה הא
ה"ו לו פ"ה ללכא מביטו דק ישר לביטו של
ר"ג בלי שטמור לשון נחמך וכו' מולא מרש
לרש"י דק דר"ג ש"ן ב"ן איסור הולא א"ך
בחוס' עירובין דל"ג כהנא דע"כ איכא איסור
מעביר ד' אמות ברה"ר ומעשה כיון דכל גזירותו
של ר"ג ה"ו על מעביר ד"ה ברה"ר וא"כ לשמ"ס
הפ"ס בסוכה דמ"ה דמעביר א"ל מלכא מחשבת
וממילא ג"ס מלכא שאל"ג חייב במעביר. א"ך
הפ"ס א"ל וכו' בשפ"י חמדה ישראל מלכא
הולא. חמדה זה מוכנה עפ"י מהר"ק ו"ל דלא
גור ר"ג עליו כ"א איסור דרבנן וע"י בת' מהרש"ם
ס"ו ד' ובטע"י א"ר"ס ס"ו כ"ג. בהקדש מכל
לש"י הפוסקים דא"ר אשכ"י חז"ל הוא מ"ה
ד"ה א"ר ד"ר קיבל עליו יורש מה בקד דאחמ
היום. א"ר יורש וא"ך גור עליו ר"ג גיבול
לשמ"ס א"ר לשמ"ס הולא ו"ל דא"ר דל"ג
לא אמרנו ש"י אשכ"י חז"ל. ואכרסני בחי'
ואכ"מ אומה עייק דק' עלה דע"ד להטיר
דכ"ה חמך שחמך קשה למה לא גור עליו ר"ג

מילא

יולאין מילאין אבל כוונת הולך בכה"מ ממש ט"כ
חשוב נעשו ע"ד לכסוף וכד"ה מילאין ברה"י קידושין
כ"א לענין ראיית ט"כ דה"ה פסול ופירש"י דה"ה
א"ר עוקב מכה א"ר א"ל מילאין וחמשה מ"ה
מנחם שא"ר ט"כ טעם. א"ך הטעם דבטיק דומיא
דמל"ס שטעם מנחם מחללו ו"ל טעם ט"כ
הולאין ג"כ בטיק דומיא דמנחם. וס"ה דהר"ה
ו"ל פ"ק דשבת לא א"ר א"ר טעם דהר"ה שחמך
מילאין ולדענו טעם דהר"ה ו"ל דהר"ה ה"ו
בכה ונהלגלל מנחם או טע"י מקום מדרון דה"ה
חשיב כוונת ובכרמלית א"ך בכה שח"ה במקום
מדרון לא גורו כמ"ס ד"ר ר"ס הולך א"ך
דמ"ס ה"ו חייב וכד"ה מילאין ברה"י ס"ו ט"כ
פ"ה טעם ובכ"ה דאכור לרסן בידים וא"כ
לפ"ק דה"ה או בחמה מנחם א"ך דב"ל חידה כד"ה
ה"ו חייב כמנחם דמנחם פ"ו דב"ה ה"ו גיבול
ק"ה לוקר הולב לנכס חייב א"ך בנכס א"ר
ממילא וכן כוונת פסוק למ"ס בנכס דא"ר טע"י
בדרבנן לא אכרסני טעם מילאין כן להדיא בחי'
מסד"ס לכה ד"ה ג"ו לא יעמוד א"ר ברה"ר
ורש"ה ברה"י ט"כ שחמך דמדרון ה"ו כוונת
חייב מ"ס דה"ה טעם ר"ס דה"ה דעירובין דפ"ה
א"ר ה"ו מחבין ה"ו פטור ברה"י ו"ל כיון דבפ"ק
ברה"י וא"ר מקום מדרון טי"ב וע"כ כמ"ס דהולא
ש"י מנחם מלכא דה"ה כוונת מ"ס לגינת חייב
בטעם ור"ע וכו' בנכס בשפ"י חייב חז"ל ס"ו
כ"ה בדיקס א"ל וא"ר חייב טי"ב טעם.

ובכ"ה שחמך במתני דה"ה ט"כ הקדש ודענו
לכקף א"ר ד"ה כוונת לכקף פטור דע"ד
כוונת לשון דלא שחך א"ר לא דעה ט"כ
הקדש א"ל טי"ב ט"כ הקדש טעם חזקן שחמך
לכקף ר"ס ד"ה כוונת לשון כמנחם דע"ד
יורש שחמך כ"ה א"ר ס"ו דה"ה דהפ"ה של
מעביר פחות פחות מ"ה אמות ברה"ר הא דק
בטעם ט"כ הקדש מנחם דמנחם ה"ו כוונת
לכקף ויטעו כוונת ל"ך הולא ביה"ה ה"ו
דא"ר יצ"י א"ך דענו לכקף ה"ו כוונת לשון א"ך

יחלל ביוסד שכל בחשבוט לכן נראה דלא
נור עליו ר"ג אלא דבר שיהי' בידו שאפי' אם
ישמע לו לא יעבור על איסור תורה דהיינו מלאכה
שנינו לעשות בלא מרטוט אלא מלך העברה ואפי'
לא יד' בגדל מלאכה מהבנה כיון דאפי' מלאכה
שאל"ה יחלל בלמה דלא ר"ג שישמע לו ויעשה
מרטוט הטוב אפי' שיהי' בלמה מלאכה נמורה וזה
שפי' מיל' לו לר"י בלחן אופן לעשות פקודה
ר"ג ובאשר בא לר"ג ודבר בו טעם וזה מרטוט
הטוב הי"ל שיהי' דברו לנמור לדעת ר"ג עמוד
ובקין על ראשו.

מאיר דין רפאל ברה"ל דל
ואפי"ן ה"ל יסלשם ברה"ל.

סימן כבא

ב"ה יעקב ריב"ש

ב"ה שנה ה' ד"ה אנו הנינו רח"י דאם
מתן כל אדם כשהוא מהלך לא חשיב
הנחה מלקמן דקרי' דחמרי' עם מניחו עליו
כשהוא מהלכה וטעם הימנה כשהוא שומחה ולא
זכרו לבקן דה"ל דאם חמרי' דאם מתן
על החמור כשהוא מהלכה ל"ה עקירה לגבי החמור
כיון דהחמור אינו טעם החמרי' מעליו רק החמרי'
עדיין מונה עליו כשהוא מהלכה אבל בלמה ט"ל
דחשיב שפיר הנחה ט"ל החמור ואם אדם יטול
החמרי' מעל החמור ומניחו ברה"ל או מעבירו
ד"ה ברה"ל שפיר חייב משום שנקרו ממקום
הנחה אפי' דהחמור הולך כיון שהחמרי' ניה
ולא לענין זה רש"י כשהלך נה דה"ל מהא
דדיו אינו מוכן דבשלמא אם מניח דה"ל בלחן
הלכותו על אדם אחר כשהוא מהלך שפיר י"ל דה"ל
הנחה משא"כ אם בקן דדיו לכלי אחר בשונו
מהלך ופני הכלים בידו מניחו דה"ל נחשבי'
להנחה דמ"ל כל זה מ"ל כלי אחר דאם נחשבי'
להנחה בשונו מהלך בכלי השני איך גם בכלי
הראשון נחשבי' להנחה ולא יחשיב כלל כיון שלא

עקר דדיו מהכלי אשר ה' בחובו ואם לא יחל
לבו לחלק בין אדם זה לאדם אחר מ"מ י"ל
דבלמה אינו מחייב בהנחה מתן על אדם כשהוא
מהלך אלא צורך חפץ דמשקל' לא נה' בחפץ
בבוס מקום ופיה נה' על האדם כשהלך משא"כ
במעבור חפץ ממקום למקום דאם בשעת העברה
נה בידו דאם אינו מחייב בהנחה כל האדם כשהלך
דאפי' משקל' נ"מ נה' החפץ במקל' ובקן.

בגדום נחום וואכסבערג אב"ד תל"ה

סימן כבב

ב"ה יוקאנוואה

א' בבב"ה במה"ל מלאכה הולאה העני
עפ"י הפס' שנה דשפחה בהמנו
ליכא במלאכה הולאה וימא' נ"מ דלאו דממחר
ליכא במלאכה הולאה אפי' יוקמה מפסחים דס"ז
דמק' הנה' וזה מהמך ישר"ל וכל דאפי' עפ"י
ק"י דמ"ל פירא מל' שנה דלמ"ל מקריב' אפי'
בשנה ת"ל דאין שיעור אלא באוכלין וזה מהמך
אלעמדי מוכא בשפ"מ ה"ל יו"ט דנפ"מ דאין
מלה בשורה ודקין להב"ה מהמך ישר"ל וקשה
ה"ל י"ט שנה להנחה המלה על בהמה ואי דאין
מהמך ודאפי' מהמך ה"ל באוכל' ליכא מהמך ומוכח
דאפי' דנ"ב ליכא מ"ל מהמך הולא במלאכה הולאה
וי"ל להטיר עפ"י מהמך ה"ל ממנוחה ו"ל דקא'
שנה מוכיח דאפי' להטיר מנוחה לעצמו וזהו
בין מניחו בקן דקשה דמ"מ מלה יוכיח שמוכחין
מהמך לרה"ל לשנה ול"ה מניחו בקן דאפי'
מניחו בקן שלא יד' לו מלה בשורה וזהו ק"י
הולא וכל דלכא' קשה עפ"י דקו"ל דמלה
כ"י כ"ס במוכח במנוחה דה"ל ובחולא השיעור
במנוחה ואפי' י"ט שנה להב"ה מלה כ"ס דלכא'
אפי' שנה ק"י ד"ל מ"מ דחשיב המלה כ"ס לענין המנוחה
כמ"ס לענין הולאה ואפי' ה"ל יוקמה אוכהמך
דלכא' המנוחה ליכא איסור בהולאה וא"ל יוכיח
דאפי' הנה' על מליקה עם ואפי'.

פסוק

לֹא שָׁחַט הַלֵּחַם וּלְחֵימָם שִׁעֲרָן
בְּכִרְוֹנוֹתָם. וְיֹלֵךְ לִמְנָה לֹא נָקַם
שָׂאֲרֵי קִדְשֵׁי. וְטָל דִּמְתָּה שֶׁהָיָה דִּמְתָּה מִנִּי
דִּמְתָּה כִּיפֵּי לַעֲנִין וְלֹא וּמִנִּי דִּמְתָּה נִפְסֵל מִקֹּדֶשׁ
בְּמִתְּ שֶׁהָיָה חוץ לַמִּזְבֵּחַ. וְלִכְתֹּב קֶשֶׁת כִּיֹּן דִּמְתָּה
בִּזְוָלָה וְלִכְתֹּב שְׂרִיפָה יִמָּחַ בְּחֹמֵי מִכָּל וְלִכְתֹּב
שִׁיעוֹר הַזֹּלָה בְּכִרְוֹנוֹתָם. אֵךְ דִּיֵּל עֲפִיד הַמַּחֲלָה
הַגִּדֻּלָּה דְּבִיבֵל לִשְׁאֵל לֵאמֹר כִּמְיָם וְכִי שׁוֹם בְּסוֹכָה
דְּבִיבֵל שֶׁל כִּמְיָם דִּמְתָּה לִכְתֹּב לִכְתֹּב כִּמְיָם
וְכֵן מוֹפִיל שֶׁלֵּא. וְכֵן בְּשֶׁהֲלֵל יִלְחָדֵם אֲבֵל
שָׂאֲרֵי קִדְשֵׁי דְלִכְתֹּב שְׂרִיפָה וְהוּא הַשְׂכָּנִים וְשׁוֹם
כִּמְיָם כִּמְיָם. וְשָׂאֲרֵי מִנְחוֹת הָיָה שֶׁהָיָה וְשֶׁהָיָה
בְּלִיָּה בְּלִיָּה וְיִמָּחַ שׁוֹם מִלְּעִינֵן טַחֵר בְּכִיָּה
לַעֲנִין הַזֹּלָה מִי בְּכִיָּה וְכֵן וְכֵן אֲדַמְרֵר הַגִּדֻּלָּה
מִלְּעִינֵן הַזֹּלָה שְׂרִיפָה שְׂרִיפָה לַחֲרֵךְ דְּקוֹק הָיָה
דְּלִכְתֹּב קֶשֶׁת הָאֵךְ חֵיב מִשׁוֹם הַזֹּלָה שֶׁהָיָה הָאֵךְ
נִפְסֵל עִיבֵל מִשׁוֹם יוֹלָה וְהוּא מִקְלָקֵל (וְעִי) בְּכִיָּה
וְהוּא שְׂרִיפָה מִשׁוֹם דְּמִקְלָקֵל בְּהַזֹּלָה חֵיב) אֵךְ
דִּיֵּל עֲפִיד רִשִׁי כִּיָּהוּת יִיךְ דְּבִקְרָבֵן פִּסּוֹל
לִיכָא טַחֵר לַסּוֹךְ מִלְּעִינֵן שְׂרִיפָה כִּיָּה יִעוֹשׂ.
אֵיב חֵיבֵן בִּזְוָלָה דִּמְתָּה בִּזְוָלָה שֶׁלֵּא יִיב חֵיבֵן אֵיב
מִשׁוֹם טַחֵר וְעִי בְּמִתְּ שֶׁהָיָה פִּסּוֹל עִיבֵל וְכֵן
מִשׁוֹם בִּזְוָלָה וְכֵן הַשְׂכָּנִים דְּכִיֹּן דְּטַחֵר לַרִּיךְ
שִׁיעוֹר כִּיָּה הַמִּזְבֵּחַ מִשׁוֹם הַגִּדֻּלָּה וְכִיֹּן דִּמְתָּה אֲחֵרִי
כִּמְיָם וְלִכְתֹּב שִׁיעוֹר טַחֵר. אֵךְ בְּלִיָּה הָאֵךְ יוֹכֵל
לִשְׁאֵל וְלִיכָא כִּמְיָם וְכֵן. אֲמַנְסֵי כִיֹּן דְּמִנְחוֹת
נִתְקַדֵּשׁ כִּיָּם וְכֵן מִקְדָּשׁ שֶׁלֵּא מִדְּעָה כִּיָּם מִנְחוֹת
עִיבֵל וְכֵן לִיכָא שֶׁלֵּא וְלִכְתֹּב טַחֵר וְשִׁיעוֹר מִחֵק.
וְכֵן בְּמִנְחוֹת אֲבֵל שָׂאֲרֵי קִדְשֵׁי אֵי יִמָּחַ דְּשִׁיפָה
לִיכָא כִּיָּה הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה דִּיֵּל וְכֵן וְכֵן מִשְׁלֵל
שֶׁלֵּא וְכֵן חֵיבֵן וְכֵן הוּא מִקְלָקֵל וְכֵן.

יחיאאל אברהם בלחנקאן ר"ס דהה

סימן סבג

ב"ה דקלא.

אֲנִיִּין לֵי אֲחִי הַעֲרֹף בְּהַזֹּלָה. הֵנָּה בְּשֶׁהָיָה

וְאֵמֶר אֲנִי דִּמְתָּה בִּי אֲמַר דִּמְתָּה
אֲמַר דִּמְתָּה בִּי מִיָּה מִיָּה מִיָּה מִיָּה מִיָּה
וְלִיכָא מִשְׁנֵה קִדְשֵׁי דְשִׁיפָה וְיִמָּחַ לִי מִשְׁנֵה
וְעִיבֵל בְּפִירֵשִׁי. וְהָאֵךְ יוֹכֵל קוֹל זֶה מִשְׁנֵה דִּמְתָּה
מִחֵק דְּמִשְׁנֵה. וְעוֹד קוֹל מִשְׁנֵה לִי דִּמְתָּה מִקְדָּשׁ
מִשְׁנֵה דִּמְתָּה הוּא כִּיָּה וְכֵן וְעִיבֵל לִכְתֹּב עִיבֵל וְהָאֵךְ
מִשְׁנֵה הוּא מִשְׁנֵה דִּמְתָּה וְשִׁיעוֹר שְׂרִיפָה בִּי
כִּמְיָם בְּהַזֹּלָה וְעִיבֵל גְּרוּשְׁלֵי סִיבֵרִין פִּיָּה הָאֵךְ
דִּמְתָּה מִקְדָּשׁ מִשְׁנֵה מִי חֵיב מִשְׁנֵה חוֹלָה אֵי
מִשְׁנֵה קוֹלָר וְעִיבֵל הַמִּתְּרָה דִּמְתָּה לִכְתֹּב עִיבֵל
וְלִיכָא דִּמְתָּה חֵיבֵן הוּא מִשְׁנֵה אֲחֵרִי עִיבֵל בְּכִיָּה
פִּיָּה מִכָּל שֶׁהָיָה חֵיב. וְהֵנָּה בְּקוֹבֵן הָאֵךְ שֶׁהָיָה
פִּיָּה הָיָה הָיָה הַשְׂכָּנִים דְּעַל פִּקוּרָה אֵי הַגִּדֻּלָּה
אֲנִי דִּמְתָּה מִי יֵשׁ בִּי לֹא דִּמְתָּה יֵשׁ אֵל אֵל
יִעֲשֶׂה וְכֵן עִיבֵל. וְיֵשׁ מִקְדָּשׁ לִכְתֹּב מִשְׁנֵה בְּפִירֵשִׁי
לִכְתֹּב פִּיָּה מִיָּה. אֲמַנְסֵי עִיבֵל בְּכִיָּה שֶׁ בְּמִתְּ
שֶׁלֵּא פִירֵשִׁי כֵן וְעִיבֵל בְּכִיָּה גִּמָּח פִּיָּה שְׂרִיפָה
גִּמָּח בְּכִיָּה וְכֵן מִשְׁנֵה פִיָּה דִּמְתָּה בְּהַזֹּלָה
בְּכִיָּה שֶׁהָיָה בְּכִיָּה פִקוּרָה וְהֵנָּה וְעִיבֵל מִיָּה לֵן
לְדִמְתָּה לְמִשְׁנֵה דִּמְתָּה לֵלֵךְ דִּמְתָּה וְעִיבֵל
בְּמִתְּ אֲחֵרִי רִשִׁי שֶׁהָיָה שְׂרִיפָה מִיָּה מִיָּה דִּמְתָּה
בִּי אֲיִסוֹר חוֹרָה וְיֵשׁ לְדִמְתָּה וְהֵנָּה בְּכִיָּה יוֹסֵף
רִשִׁי שֶׁהָיָה חֵיבֵן דִּמְתָּה הַשְׂכָּנִים לִכְתֹּב לְהַמְיָר כִּיֹּן
שְׂרִיפָה בְּפִירֵשִׁי בְּכִיָּה כִּיָּה הַגִּדֻּלָּה בְּכִיָּה
וְעִיבֵל קֶשֶׁת מִיָּה פִּיָּה הַגִּדֻּלָּה הָאֵךְ וְיִמָּחַ
לִי מִשְׁנֵה בְּכִיָּה הַזֹּלָה דִּמְתָּה חֵיבֵן דִּמְתָּה
בְּפִירֵשִׁי. וְעִיבֵל בְּכִיָּה גִמָּח לִכְתֹּב חֵיבֵן הַמְיָר וְלֵא
מִדִּמְתָּה. וְהֵנָּה רִשִׁי בְּכִיָּה קֶשֶׁת חֵיבֵן פִּיָּה מִיָּה
שֶׁ בְּכִיָּה שְׂרִיפָה בְּכִיָּה גִמָּח כִּיָּה דִּמְתָּה מִשְׁנֵה
הַזֹּלָה. וְלִכְתֹּב יֵשׁ דִּמְתָּה לֵאמֹר גִּמָּח מִיָּה בְּשֶׁהָיָה
דִּמְתָּה דִּמְתָּה חֵיבֵן בְּכִיָּה פִקוּרָה הוּא שֶׁלֵּא וְהוּא
הָיָה כֵן יֵשׁ לִי לִי לִי וְכֵן דְּבִקְרָבֵן אֲחֵרִי
דְּבִיבֵל לֵאמֹר לִי מִכָּל מִקְדָּשׁ כֵּן כֵּן גִמָּח
דִּמְתָּה לִי כִיֹּן דִּמְתָּה לִיכָא לִיכָא וְיֵשׁ לִיכָא
יִתֵּר בִּזְוָלָה וְכֵן.

דוד צבי ועמאן ראב"ד דק"ק הניל

סימן סבג

סימן הכד

וה' הגזו למד לו שער בין מן הגמלה בין מן
הח' בין מן המחה אפי' מן השלח שלהן חייב
וכי' עכ"ל ומקורו מהפסוק הזה בזה"מ שם.
ולפי' דל' חוספתא הוא הגזו מזהמה חי' ושך
וקשניק הרמז"ל שוף והי' בזהמה וחי' בלבד ומ"ס
שוף דלא חגי' וכבר נתקשה בזה המצ"ה וכו'
בין דשף אין לה גיזה דחלישה או גיזתה לחי'
הגזו בשוף פטור דהוי' כלאחי' ולהכי לא הביאה
הרמז"ל עכ"ל, אבל מה יענה למחה שהחזיק
הרמז"ל והרי גם מהה' אין לה גיזה רק חלישה
או גיזתה כירושלמי שבה פ"ו ואעפ"כ חגי' הר"ם
והה"ד לשוף דמ"ס. ודחי'ו ב"י אפי' מלאכה
גזו סק"א הביא ד' המצ"ה הג"ל והחלש משיב
דניו דאורחיהו בעופות בחלישה ולא בגיזה
אעפ"כ הואיל וחולש חולש דגזו לעולם איש עושה
המלאכה ע"י האב חייב אף דהוי' שלכיד אלא
החולש ע"מיה ודחי'ו מד' הרמז"ל דקולר
קטניות חייב אף דקטניות אורחיהו בחלישה לא
בקלידה כש"ס חולין קל"ד. הואיל ששיקר האב
בעשה רק ע"י קלידה והה"ד גזו יעושה. והה"ד
דומה ל"כ הראשונים הג"ל לענין קנין הואיל
ששיקרו רק בהגבהה להכי קונה בהגבהה אף
דבר שדרטו בגרירה. ולכא' ג"ל דחי' להאג"ט
משנה דק"ג. הכותב בין בימיו בין בשמאלו
חייב ופרי' בשלמא ימין דרך כתיבה בכתב אלא
אשמאל אחי חייב ומשיב הא מני ר"י דאמר לא
חייבו ב' אוחיות אלא משה רוסס ופירש' דבשמאל
רוסס מיהא הוי יעושה ויש להעיר דכ"ס פין
שעבשו אין רלוט לעשות רוסס רק לכתוב אזה
ובחיבה בשמאל לאו כתיבה הוא דאפי' בגי
פסול להרבה שיטות כתיבה בשמאל ע"י פד"ה
וה"מ וכו' אהע"ז ק"כ אפי' עושה עבשו אה
הכתיבה שלכיד וכלאחי' הוא וליפטר דהרי הכתיבה
שראה לעשות לא נעשתה כהוגן. וא"ד לכותב שם
משמטון דחייב אף שרואה לכתוב משמטון הואיל
שחיבין עליו במקרא וה"נ כן וז"ל דל"ד דנכש
משמטון מהקיים עכ"ל השמי חיבות הללו ומחבין
לכתיבתן

(א) נפתקתי אף הדין במציא כלים גדולים
בשבת שאורחיהו איט בהגבהה
רק בגרירה וזרח והגבין מהג' מי אמרי' הואיל
שדרך רק במשיכה וגרירה משלח גדלן וכיבדן.
לכן אם הוליאם בהגבהה הרי שינה והואיל
שלכיד הוליאם. וכמו דדרטו בהגבהה והואילו בגרירה
פטור הה"ד דדרטו בגרירה והואילו בהגבהה פטור
א"ד כיון ששינה מגרירה להגבהה הרי הוליא
אח השמן באופן יותר טוב שפיר חייב וא"ד
לדרטו בהגבהה והואילן בגרירה דלא יתחייב כיון
שאיריד והפחית ההוליא משא"כ הכא ככ"ל והוא
פסק ע"כ. שורר שם בזה מחלוקת הראשונים
בשמי"ק ב"ב פ"ו דהה"ד דמאי לאוקמי בשליפי
דגרני ובמשיכה וכש"כ אם הגבין בהגבהה עדיף
ממשיכה וכל שבמשיכה קונה כש"כ בהגבהה ואפי'
שאיט בהגבהה וכו' אבל מהראב"ד ז"ל נראה
דדבר הראוי במשיכה ולא בהגבהה איט נקנה
בהגבהה אלא דבר הגבהה בהגבהה ולא במשיכה
ומידי דבר משיכה במשיכה ולא בהגבהה וכו'
יעו"ש. אלא דלענין קנין מחלוקת הראשונים אם
הואילו בהגבהה מידי דאורחי' במשיכה אם קונה
כיון דהגבהה עדיף ממשיכה והה"ל לענין שבת
חייב משום ה"ס או כיון דכ"ס לאו אורחיהו
בדאי בכל אופן פטור. אמנם בלא"ה אין לדון
מהקנין לשבת דשאיט שבה דנטי מלאכה אומטת
דמלאכה מחשבת כתי' בזה. וש"ס ב"ב י"ג דפריקין
ממעשר אשבת ומשיב דמלאכה מחשבת אברה חורה
ועשה דרש"י. וכי"כ בש"ס ב"ב כ"ז וד"ס יעו"ש.
וסו' חולין ח' ד"ה השומט. ורש"י שבה ל"ד
וכו"ק. וה"נ אפ"ל דנשבת כ"ס ס"ל דפטור
כה"ג בהואילו בהגבהה מידי דאורחי' בגרירה
ול"ע.

(ב) ומכבר דבתי כיו"כ. בבבאורי למלאכה
גזו' ב"ד הרמז"ל ה"ס פ"ג ה"ז

לכתיבתן כמו שכן באמת ולהבי חייב אף שהי
דואר להוסיף עליהן עוד כיון שחייבין עליהן
במקרא וזהו בשבת דליו דהו דליו זריקה
לכתיבה יעו"ש. אבל הכא לא נחקיינה מתכונתו
שלאנו לכתוב ולא לרשום והכתיבה הוי שלכ"ד
וממ"נ מיום מה חתיבתו על הכתיבה אינה דהוא
שלכ"ד. ועל הרוב שגטיות בדרבה לא כיון
לרשום רק לכתוב שהיא ענין אחר ופשיטא שפשוט.
אמנם לפי האג"ט י"ל כוונת ה"ס דל"ל לר"י
דל"ס במשכן רק רוב שרובתין לכוין על
הקדשים ולא היו כותבין. והכוונ כותב נוסב
תולדות הוסב או מיום דדומה הרבה לרוב
והו אב נמי כמו בולר וכיו"ב בל"ס במשכן
בר"מ כ"ז מה"ש ובמ"מ שם. אבל שיקר ט"ס
הכוונ הוא רוב וכוין שריבם בשמאל חייב
לכ"ד אף שפשוט בשמאל נמי חייב אף דל"ו
אורח"י בשמאל הואיל שכל ושיקר המלכ"ס דרבו
בשמאל להבי אף הכתיבה שפ"ל לרוב חייב
בשמאל והוא ר"י נכונה. אמנם לענין לא
זכירי להבין דה"ק ז"ל דאין ט"ל דעושה מלכ"ס
שלכ"ד יע"י חייב הואיל דר"י הוא אב שג מלכ"ס
ו כיון ש"ס אינו בדרך ששוקן אורח"י מה
יטילנו אם בעשיית אב דרבו בדרך כיון שאין
דרבו בתולדה והו שלכ"ד ק"ו"ש להעיר משה
ק"י"ו אותה הצילתו מוה"ח לו על דה"פ רק
החתי"י עד שגט"ס לביתו וכו' ה"ס כי משה
לכתי"י אי"ל דל"ל ק"י פורח"א וקמטי"ל מה"ס
לר"י דה"ק לה בלח"י ופירש"י כיון מתכונתו
דל"ו דרך זריקה כוח עב"ל. והנה המל"א דרך
אחוריו חייב כמ"ס במקרא וסי"ט מיום שהדך
אן לי"א דרך אחוריו ומכ"ס"א אם אינו הולך
בפנים הפוכות רק שהמשי"ו מוכחה להחוריו
ולכן מול"א משנה מפורשת דחייב ורק ע"י זריקה
פשוט דה"ן דרך זריקה דרך אחוריו רק זרק ב"ה
ולהבי הו שלכ"ד הול"א בפ"ה. ואם כ"ד האג"ט
הג"ל דמה שהדך ב"א אף שאינו דרך בתולדה
חייב עליו אפי' בתולדה. א"כ ה"ן נותן דא"ק

מתכונתו לאחוריו מה"ס"י לרס"ר יע"י חייב כיון
דזריקה תולדה דהול"א והבי ש"ס מפורש להישך
ול"ע. וע"י כ"ק כ"י. ושבת ל"ו: דפ"ר. מ"י א"כ
כ"ן אב וכו' תולדה יעו"ש. ואם כ"ד א"כ
הג"ל דר"י נפקותא פשוטה. דלמשל אם הול"ס
א"כ כמו קולר א"כ ה"ן נותן שקולר קמיות
פסור הואיל שחול"ס אב בפ"ט לא מ"ה קולר
א"כ ע"ה המלכ"ס שלכ"ד עשייתו ופסור מש"א
אם הול"ס תולדה דקולר א"כ הול"ס שפ"ל לקולר
ומש"א קולר קמיות חייב ל"אף דל"ו אורח"י
בק"י"ה אלא בתל"ס כ"ד האג"ט הג"ל. וי"ל
עוד ר"י"ו מפורשות במ"י"ו אם מה שדרבו בא"ב
חייב בתולדה אפי' שאין דרבו בתולדה. ומל"ח
להדיא בקרבן מהל"ל כ"ז דשבת א"ה ל"י ש"י
להדיא דנו"ו העוף פסור וכן במה"א אם אין
אורח"י אלא בתל"ס נ"ו"ס פסור כמ"ס המ"ח
ולפ"ל ל"י ש"אג"ט לא הבי"ח. ואם ר"י"ו וד"י
ש"י"ה מולק עלי"ו.

(ג) **ובירור** הענין כ"ד המז"ל דקולר קמיות
חייב אף שאין אורח"י אלא
בתל"ס דהול"ן ק"י"ה. ולענין דה"י כ"ד דנעשה
רק באופן מיוחד ולא באופן אחר כיון קמיות
דאורח"י בתל"ס ולא בק"י"ה ל"ך לחקור נ"ו
מכ"ס א"ו סי"ב אורח"י דוקא בתל"ס אם
מכ"ס שק"י"ה קמיות מפסידן ולא נעשה כה"ן
כמו ע"י חלי"ה ומכ"ס הול"ן ולא קול"ן ו"ו מיום
דבאמת נעשה כה"ן ע"י ק"י"ה כסבין כמו
ע"י חלי"ה רק כיון שגט"ס ג"ס ע"י חלי"ה כה"ן
מ"י פ"י יע"י"ה לקולר דוקא כסבין כיון שאש"ר
כלע"ה ולהבי שוקרין וחול"ן לא קול"ן. וכן כ"ד
נעשה באופן זה דוקא ל"ך לדקדק אח"י הסי"ב
שהפעול א"ו"ו ומכ"ס והול"ן אחר דוד"י א"כ
הול"ן אחר מפסיד ומכ"ס הפעולה וההכל"ה ומש"א
אין דרבו בדרך. כיון למשל אם ק"י"ה כסמיות
אינו פועל כה"ן כמו ע"י חלי"ה פשיטא דפסור
כשע"ש"ן ע"י הק"י"ה שה"י ע"ה שלכ"ד ומה
יטילנו אם הק"י"ה אב מש"א"כ אם הק"י"ה
א"כ

אזי מפסיד כלל ימה שאין הדרך לעשות כן
מפסיד כיון שאין כסין מי פה לעשותו בסכין.
ע"ז שפיר א"כ מ"כ עשה ע"י הקלירה חייב
דבר המלאכה נעשה כהוגן מה האמר כו"ס
לא ארתינו כה"ז וז"ל כיון שחולס חולדה דקולר
ואורחיו באקמחני אף בחולדה להיות שם מלאכה
עלה אפי' בקלירה ומש"ה חייב ולפי' אי"ס
פסק הרמז"ל דודאי קלירת קשית שהחוס מעיד
שנעשה כמ"ס כהוגן ע"י קלירה כמו ע"י הלויסה
רק משום שא"ל לקולרו לעיר פוסק הר"מ דקולר
קשית חייב. אבל גזוז השוק דמה שאין דרכה
גזיזה רק בחליסה מפאה שהחוס מעיד שסכני
טעה השוק תחובין קלה בעמוד ובש"ס שבה
דק"ה דשור השוק אי"ז ב"י יקצי' וברש"י מקום
מושב הנוטה יעו"ש. וכשיגזוז אי"ז לגזוז כל הכק
משרשו ושאר ערה עדיין מקלחו החיוב בבשר
ולכ"י חולסין ולא נחזין כדי שיוציא הכק מחוסו
ושרשו ולא ישרר בבשר כלום וא"כ אין הפעולה
נעשית יפה ע"י הגזיזה כמו ע"י החליסה ולהכי
פשיטא דהגזוז השוק פגור כדעת הק"ג והמל"ה
הכל ובפיר השתיק הר"מ גזוז במחה
שהי במחה מה שחולסין ולא נחזין הי"ט מפני
שא"ל לסכין שהדרכה בסכין נעשית יותר יפה רק
שא"ל דרך לסכין שלא תבאז לה כשיחלוט ושוב
הי' כמו קולר קשית ולכן גזוז המחה חייב ודו"ק
דינא.

(המשך יבוא)

בגדיו. כמזה דוד סקורניב.

סימן כבה

בבוס תמיד פ"ה מ"ה ועל הדרך שגמלא במקדש
בשנה וכו' וברא"ש ואין מוציאין אותו
בשנה משום אי' מוקלה וי"מ משום דעורה רה"ר
פ"כ והוא עליזה דעורה י"ה רה"ר לשנה (ולכ"ה)
י"ל בזה קו' הסוס' פסחים דס"ה דמה מלאכה
הי' צוריקה מ"ס. ולהל"ל מ"ל דזריקת דמו

רמב"ם. יקותיאל גבע הכהן ראב"ד אוורין.
בהגאברפה"ק שליט"א.

סימן קט

סימן קכו

עין בקורת על כל הדברים שדפסו שם ומאן
לא חלו ולא חרשו בדבר ששם ומפורש בדברי

רבינו ז"ל

ויש להביא ראיה לדעת רבינו ז"ל מהדעות
דס"ל בשבת סתירה אלל חולה והוא דעת
רבינו מאיר שברא"ש פ' יוהכ"פ והיכא דהותרה
השי' אפשר לאהדורי אהדורא לא מהדריק כדאי'
כפ"ק דיומא (ובע"ז) כחוספות ממחה מ' דכלאס
כלילת שהותרה דחה מהדורייחא השי' באשכנז
לקיים שיהיה וע' חוספות ריב"ז ר"א דמילה) ואין
יפרנס סניא דמנחות ס"ד דב' גרוגרות כב' שוקין
וג' שוקין א' לריך לכרות דוקא בג' שוקין א'
והא ל"ל לאהדורי כפירה כלל וע"כ דהנה' איס'
אוסר כלל לכרות בג' שוקין רק היחרא קמ"ל
דמוחר לכרות אשי' ג' שוקין אחד אשי' דריטו
שישור אסור בחולה.

דן אחת דברמכ"ס פ"ג מה' שבת ס"ה ב' גם
בזה שלא יכרות הב' גרוגרות שבב' שוקין
רק בג' שוקין א' מ"מ אין זה קושיא על
כ"ק מרן ז"ל דהוא ז"ל עצמו הביא שם בסוף
הק"ו הג"ל דפליגי בזה ההוס' ר"פ רד"מ שם
הרשב"א והר"ן דהרשב"א והר"ן סבירא להו שברא
זו שאי אפשר בלא חילול שבת אין כפ"מ אם
עושה עוד חילול שבת וההוס' לא ס"ל כן רק אם
כבר חילל שבת דכבר דחתה עי"ש ואי"כ אפשר
דגם הרמב"ם ס"ל כההוס' דכל שדיון לא דחתה
שבת לריך לאהדורי אהדורא ומ"מ ראיתי רבינו
ז"ל חזקה מלשון הרא"ש דלא סבירא ליה כהרמב"ם
ואף דבסק"מ הקשה על הרמב"ם פ"ג מה'
שבת הלכה י"א דבין דכלא"ה שושין הולאה
כלאחר יד לא איכפת לן אם סתף עוד איסור
דרכן דהיינו סמיכה שם כיון דהסמיכה הוא
בשעת הולאה דמדרבנן דומה להיכא דכבר דחתה
דבה' לכו"ע לא איכפת לן לאהדורי אהדורא

כחש"כ רבינו ז"ל להדי' ולק"מ.

ארי' צבי פראבער אגריק קאזינגרוב.

בדגל הסורה סי' ע"ז אות ב' הק' על אגרי
מר לוי' סי' קנ"ז סק"י דביש ב' גרוגרות
בשוקן אחד ושנים בב' שוקין מותר לכרות גם
השנים ש"ב שוקין כיון דשניהם לערך החולה.
זיין לטיין בשו"ע סי' שכ"ה והקשה דבשו"ע שם
ומקורו מגמרא מנחות מובאר דאפי' ג' שוקין
א' וב' בב' שוקין לריך לכרות בג' שוקין א'
ולא שניים בשני שוקין דמתעבב בצלירה פדוק
ובש"כ בזה פכ"ל ולהד"מ כי לא חכר כלל
בגמ' ולא בשו"ע שאסור לכרות השניים בב'
שוקין רק דמוחר לכרות גם בג' שוקין א'
(דס"ד דאסור משום ריבוי שיסור דאסור בחולה
קמ"ל דמוחר כיון דלטומה זה מתעבב בצלירה)
והילך לשון הרא"ש סי' שכ"ה כפ"ו אהדורא לשני
גרוגרות ולא מלאו אלא ב' גרוגרות בב' שוקין
וג' שוקין אחד לורחיס השוקן שיש בו ג' ואם
הי' ב' שוקין אחד וג' שוקין א' לא יכרותו
אלא השוקן שיש בו שנים עכ"ל והנה' כל מי
סאין עיניו חרוטות ולא הוכה בספרים יראה
בעליל חילוק גדול בין דישא לסיפא דבסיפא כ"ב
שוקין אחד וג' שוקין א' כחב' ולא יכרותו אלא
השוקן שיש בו שנים ואלו ברישא בב' שוקין
וג' שוקין א' לא כי כלל בלשון איסור לא
יכרות אלא השוקן שיש בו ג' רק בלשון רשות
בורחיס השוקן שיש בו ג' ואין שום סי' שזה
הי' טומה הקדשה שהדי' ב' באבני מר שם ועיין
היפכ' בשו"ע סוף ע"ז ותראה שכן הוא עכ"ל.
הנה' לזה לטיין היפכ' ואין שום סי' שזה הי' כוונתו
הזה מדנקט בסיפא לשון איסור ולא ברישא
ש"מ דברישא היחרא קאי משמע לן ולא איסורא
ואם לא כדבריו לא הי' מלוח לטיין היפכ' בשו"ע
דצדדי הרא"ש שפוסקים ומפורשים לכל בר נז דב'
וק"ל חה המקשה לא מסתי' שלא הבין דברי
רבינו אלא דממחא נמי מחי' ונפלאות הוא
בעיניו על עורכי דגל הסורה" שהענינו לזה

סימן כבט

ס"ס וס"ו ספק השקול וליחא לקי' הסוכ' דמיקל
בחוקה' אך למה שח' סוכ' דלק' ל"ס ס"ס דס"ס
אונס חד סוף וא"כ חף דכ"ס ל"ס מ"מ ספק
השקול ג"כ ל"ס חלף כדכ' ופ"י כפ"י ש"ס וכו'
דל"ס ספק השקול שפיר סקט' סוכ' וטקמי
לחוקה' ולכך נסר הסוכ' בקושייתם ונחונן ונכון.
(ב) **הפנ"י** בהקדמה הסקה ל"ס דכ"ל דאין
אדם יוכל לגרס אלא' מא' שרוד דבר למה ל"ק
לאכור גרופה לבקן הפ"ל משום אנה וד"י דפ"מ
היכי דגרסה משום פ"ס דאמן לאכורה עליו ולא
על אחר פ"ס. ויש למיין כזה דהר"י ז"ל פ"י
דאמן לאכורה ולא להפסידה כהונתה והפסד דנדנד
הטעם לאחר אינו נאמן והא' דאמן לאכורה חס"כ
דמשעבד לה משום דכלא"ה יוכל לגרסה מש"ס
נאמן חבל להפסידה כהונתה דאינו יכול לשבור
עליו אינו נאמן. ולפ"י ל"ס דאינו יכול לגרסה
חל"כ מא' שרוד דבר. ח"כ שוב אינו נאמן לאכורה
דאינו יכול לגרסה. ולפ"י יוקשה ק"י הפנ"י חל"כ
למה ל"ק ל"ס דגרופה חכורה לבקן הפ"ל משום
אנה. וה"ל דפ"מ בגרופה פ"י פ"ס דו"א דהא'
ל"ס אינו נאמן כלל וטוב לא יוכל לגרסה ולי"ט.

רבי' הנהגות ברסע (שמואל מאדאורי'וש.)
(משה דאברזינצקי.)

סימן קרא

בש"ס שנה פ"ס ש"ח שאל"מ כשנת חן
מדליקין בחטטה וכו' קסבר כו"ל ומוהר
לשםהמש' לאורה והקשו הסוכ' דלמא' חל"ל והא'
דאי"מ משום דכו"ל וא"י להדליק בשנת. וז"י דיל"ד
אמאי נקט סינח' בשנת' כול"ל פ"ס שאין מדליקין
בס"ס ח"מ בחטטה והירלו' המס' דלמא' למימ'ר
דוקא שמ"ס דאכורין בשנת' סוף דאין מדליקין
בחטטה אבל ש"ס דאכור נס' צו"ס עתה להדליק
בשטטה ממילא לר"ב דאמר דמדליקין כו"י ל"ל
היפכא דדוקא שמ"ס דאכורין בשנת' סוף דמדליקין
אבל שמ"ס דנס' צו"ס אכורין דהיינו ש"ס אכור
להדליק

התוס' חולין ד"מ ד"ס רטולא הקסה על
דפ"י ס"י דמשאגביו והרצולא קרל' בהגבה דא"כ
מה פ"י ממנכ' והרי מדלגביו קרל' פ"ס. וז"ל
פ"מ ממנכ' הפ"י כו"י פ"י דגול' הגביו
פ"מ לאכורה אי חייב באונסין ויותר נראה לפסור
פ"ס. ולכא"ל קסה לפ"י דברי רש"י חל"ל דקראה
בהגבה לעמן אונסין וכמו שפ"י חס"י הר"ן ז"ל
הא' כו"י מגביו פ"מ לאכורה דשומד לשריפה משום
פ"י. אך י"ל דהכא מיירי בשוגג שז"ו יודע שאל"כ
משום פ"י ול"ס מגביו פ"מ לאכורה ופסיר קסה
לענין אונסין. שו"ד בשו"ע דברי שאל' כו"י מ"ס מזה
ז"ל כ"ס דהך דחולין שאל' כיון שנס' הרצולא ושחטה
לפ"י סוף מיהא ל"י ול"ס פ"מ לאכורה פ"ס. והכ"י
ז"ל ל"ס דרש"י ז"ל משמע דהסנה' לחודה' קסה לה
וחל"י י"ל דטונת רש"י דסוף כלו פ"י השחיטה קונה
למפרע משעה הגבה' וכבר כהנתי דמיירי שאל' ש"ס
ש"ס. ומיפ"ס ק"י חס"ס חל"ל דעיקר קושי' הס"ס
ממנכ' ומנכ' מיירי במיד' והיו מגביו פ"מ לאכורה
ולא קני לה דהא' מוד' דהס"ס היינו שאל' להיסק
פ"י הניסוך יודע שאל"כ ח"ס ונכון.

יחיא' קאמינצקי.

סימן כד

ח"ת מהב' הח"כ וסופק. להוראה
ב' מדרב"י צינע ז"ל

אמר נקט' באבו' בדפ"י יס"ו ת"כ ז"ל ת.

(א) **בתוס'** כהונת פ"י ד"ס ואבט"ל. וא"ה
הא' סוף ס"ס כו"י דפ"י קסה אונס
סוף וד"י דס' אונס חד סוף וסוכ' וטקמי בחוקה'
סוכ' לבעלה פ"ס. וז"ל דלמא' נסרו' הסוכ' בקושי'
ז' ולמא' לא סקט' מיד' על הא' דאמר' דנאמן לאכורה
דלוקמה' בחוקה' סוכ' וז"ל לפ"י פ"י רבינו יונה
דכספק השקול לא לוקמינ' לחוקה' חל"כ רגלים
לדבר. וא"כ סתמא דמס'י חל"כ או שמש"ס וליכא'

להדליק בחטבה. אך מעמל צדי אמאי לר"ה מדליקין בש"ס ולרב ר"ה. וכל דהה העטס דאין מדליקין בש"ס הוא משום דאין מציאין קדשים לכה"ש דמותר השמן עושה מדורה ושורפו צ"ע. אך צ"ע עה"ע הק' דהא יכול ליתן בחטבו כשיעור מטמאם אמר למ"ד אכור להשתמש לאורה מפניו להש"ס גם בשעה שדולקת למותו דבחורמה צדיק שלך והכא אכור ליהנות שום הנאה. וממילא י"ל דלר"ה דס"ל דמותר להשתמש לאורה שפיר י"ל דמדליקין בש"ס משא"כ לרב דס"ל אכור להש"ל שפיר אכור בש"ס וכנ"ל. ולפי' מיושב קו' הח"ס הג"ל דבאמת הא דאין מדליקין בשבת י"ל דהעטס משום דס"ל כו"ל. ורק הא דקאמר דס"ל מותר להש"ל היינו מדנקט חכמה בשבת דמותר להדליק בש"ס וע"ז קאמר דס"ל מותר להש"ל וכו' איו מציאו לכה"ש דיטל ליתן בחטבו כשיעור מטמאם וכנ"ל. וכו' מיושב קו' המנה"ט שהק' לפי המצוה צ"ע דבשבת אם הדליק בשמיים פסולס אכור להשתמש כנגדו איכ אמאי אמרי' בלר"ה אכור להדליק בשבת מעטס דמותר להש"ל הא בלר"ה מפאת היסור שבת גדיל מיני' ולא ישתמש אכן להג"ל יחא דהא העטס דל"מ בשבת הוא מעטס כו"ל והא דאמר דס"ל דמותר להש"ל הוא הוכחה משום דנקט בשבת וכנ"ל. וג"כ מיושב לפ"ז מה דקשה לרב דס"ל אכור להש"ל דלמר באמת מותר ואפ"ה מדליקין מעטס דגדיל מיני' מהמת היסור שבת ולהג"ל יחא דע"כ צ"ע רב אכור להש"ל דאל"כ אמאי אכור להדליק בש"ס וכנ"ל.

זקוק לה יור"ש. וכל דהה"ס שפיר קאמר לרב דצ"ע דמדליקין ולר"ה גם שמן שריפה בכלל שפיר הכבדא חיטונה דמותר להשתמש. לאורה עפ"מ"ס הר"ן שהק' אמאי מותר השמן שבת עושה לו מדורה ושורפו ואמאי גרע מותר השמן מדר שבת דמותר ותי' דדוקא גבי שבת כיון דגם בשעה שדולקת לא היהקאי מהשמים לכן גם לאחר שבת מותר מה שאין כן בל"ה דבשעה שדולקת היהקאי מהשמים דאכור להשתמש לאורה לכן לאחר שהורקין אכור עושה לו מדורה ושורפו צ"ע ע"מ. ולפי' י"ל דבשלמא לרב דבטורא לי' דמדליקין בש"ס והקשה אמאי הא אין מציאין קדשים לציה"ש דמותר השמן עושה לו מדורה ושורפו צ"ע וי"ל כיון דמותר להש"ל לכן הר"ן דגם מותר השמן מותר ליהנות דמ"ס מדר שבת כקו' הר"ן הג"ל ול"ס תי' הר"ן הג"ל ממילא אי לא דקאמר בין בחול בין בשבת ה"י הו"א דבשבת אין מדליקין משום דמותר להשתמש לאורה ומדקאמר בין בחול בין בשבת עכ"ל מעמל אמרינא אמאי מדליקין בשמן שריפה משא"כ לר"ה הכבדא חיטונה איפכא דאכור להשתמש לאורה כדי שיהי' טעם אמאי אין מדליקין בשמן שריפה ומכבדא משום דאכור להשתמש לאורה וממילא שפיר הדין דמותר השמן אכור ליהנות וכו' הר"ן הג"ל ומציאו לכה"ש וכנ"ל. לכן י"ל בין בחול בין בשבת דמותר להשתמש לאורה והא דאין מדליקין בש"ס הוא מעטס אחר או משום כמ"ס והוא נכון.

אוסטראוויצ. עזריאל בלוטענשמן

אוסטראוויצ. א"יעזר הכהן ווייזער.

סימן סלב

בחי' מהרש"ה שבת דכ"ה: הק' לעמ"ס החוט' דהסבדא דמותר להש"ל איכ למח אחר ר"ה בין בחול בין בשבת לימא בהמא אין מדליקין דהא בשבת דאכור בלר"ה ידעין כיון דהסבדא חיטונה דמותר להש"ל וע"כ מה דקאמר אין מדליקין קאי על חול והעטס משום דבשבת

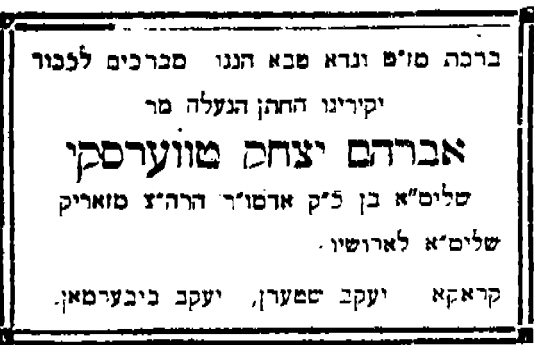
החוברת הזאת היא השלום שנים עשרה חוברתים מעת שהתחיל להופיע לאור פהרס בשנת תרפ"א הורש פבת. אלה אשר כבר שימו מחיר שנתו יחסי מהרש, ואלה אשר עיד לא שלמו הסודי שנתו ושלחו פיר המניע פאתם בעד העבר וכעד העתיד.

מערכת הפרדס.

בהחברות חסידים ויראי ד', בהלקה סאתם עשרת
הפארחס. יסר לסצוא כמחשבות השלימות. צדקה
פורנו אין לחער, הוא ד' סדחוסכים 55 איש
סדוכה וסרי נפש, המיכח' היתה כסבר פנים יפות
רוב עסקיו היו 'בערי' אשכנז ועכו' לא זו כחוס
השערה כ"ס אף סדרך החסידות.

נפטר ביום ג' כלילה י"א סבת הרפ"כ כעיר
קראקא. השירה ינחם את כל המתאבלים עליו וכפרם
לספחתו היקרה וכראשם כבוד אביו היקר החסיד
סו"ה אפרים בליץ נ"י, ואחיו היקרים נ"י, ובנו היקר
הב' סר פנחס נ"י ובהו תח' ויקיים בהם סקרא
שכתוב כאיש אשר אמו תנחמו בן אנכי אנחםכם
ובירושלים תנחמו אמן.

שמואל אהרן חלוי פרדס.

הנני מברך ברכת מו"ס לכבוד הסל"ג החתן
הסופלג סר אברהם נראכאווינע נ"י מסאסאנוווע.
לארושיו עב"ג אחותו היקרה תח' אלימלך שפינעל.
קראקא העורך.

עין דמעה

האיש הסצוין באנשים הסופלג בה"י החסיד
סו"ה יהושע שמואל שמעלקא
ו"ל בליסין סקראקא, איננו!

ספועה פרניזה הגיעה לאונגו, כי האיש הזה
הסצוין כסעלותיו וסדותיו התרומיות סופלג כחורה
ו"ש, ברסו יסיו נלקח סאתנו, כסיסכ שנותיו שבק
לן חיו, בן ל"ס שנה ה' אההו ווי וויז על האי
שופרא רבלי בארעא קא בבונא.

האבירה נוראה ער סאיר וכפרם לחביריו היקרים
סקראקא ה"י, אשר זה ה' חשקו תמיד להיות

בלב סר יב-דנש עכס הננו סנחם את כבוד ידיו היקר
הסופלג בה"י גרוב וסוד חסיד סו"ה דוד סקאצילאס נ"י
ספגדון בהלקה סאתו. אשתו היקרה סנעים סאהל סבורן
הצנעה-דסרה סרת חרד' ע"ה סת הרבני החסיד סו"ה
ישראל יצחק אפענהיים נ"י. כספרה נהלכה לעולמה ברסן
ימיה סיום א' כלילה ג' ויטב י"ח כסל' תרפ"ב. הש"ת
ינחם כל תסתאכריו עליו וכפרם לאחיה היקר הנכבד
סו"ה יחוסקל בער אפענהיים נ"י, וה' יגדור פרצותיו
בהרשים ולא יסכע עוד שוד וסבר סאהלם - תנצלה.

שמואל אהרן חלוי פרדס

ברכעות סתה הננו מברכים על הלקה סאתנו ברסו יסיו כבוד
ד"ג אחובנו הסופלג כחורה יר"ש החסיד סו"ה יהושע
שמואל שמעלקא ו"ל בליסין סקראקא אשר פקולתו
הסוכות וצדקת פורתו אין לחער, הש"ת ינחם כל המתאבלים
עליו וכפרם לאביו היקר החסיד סו"ה אפרים בליסין נ"י,
ואחיו היקרים נ"י ולא יסכע עוד שוד וסבר סאהלם.
ברלין לייביל גלאס, צבי יהודה קאשיצקע.

ברכת מו"ס

סעסמקי לבני הננו מברך בברכת מו"ס לכבוד
החתן הנעלה הסופלג בה"י ו"ר כנס"ק סר
אברהם יצחק מוערסקי שליס"א בן כ"ק אדמו"ר
הצ"ה ס' סואריק שליס"א לארושיו עב"ג סת הרה"צ
סקאסארנא שליס"א אדמו"ר סקראקא. יצליח ד'
דרכם כססמני הארץ להפרות ישע בכל אשר יפנו.
העורך.

(13) **חורין** ל"ב. מולי כדי שחיות אחד רב כדי
 שחיות בהמה אחרת. ח"ל ר"ל ור"ל
 לרב כדי שחיות בהמה לבהמה וכו' ח"ד חק בהמה
 לשוף אחד לכו ל"ה בדיחא בחיובי דאישטילוי.
 איחמור אחד רב כדי שחיות בהמה לבהמה. וכו'
 פלא דמחמור ח"ל לר"ב ור"ל רע"י שלא שאל לר"ב

למה נאמר באחרונות (דהא מיהא ברור לך שסם
האחרונות דהיינו לוחא שנייה) שאלני קדם א
נאמר: והיינו דשמה הם הראשונות וממילא ח לא
תשאל למה נאמר כ"ל וד"ק.

הק' חיים יצחק ירוחם אבר'ק אלשטארם.

שוב ע"ז שאל למה אמנם כד' הריעב"ן מבוחר
בס' הרמב"ן ז"ל ד"ל דאדרכא איתן שב' ואחמקן
המה מלוחא הראשונות ושב' יתרו המה מהשניות
ולפ"ז לק"מ שאלה זו כ"ל. ונעמה עולה מאמר
ש"ס כמין חומר דרמב"ע שאל לפי הסברה דלוחא
שטאמחן הם מלוחות שניות. מפ"מ בראשונות ל"כ
ובאחרונות נאמר. וע"ז אמר לי עד שאתה שאלני

שיעור עיוני עזר מי.

מלאכת הוצאה.

סימן קדר

ב"ה סאוענלוב.

באבן העור ס' ס"ו הביא חידוש מס' עוב"ק
להרשב"א ז"ל דכלים ששבתו בבית שהולין
לחצר שלא עירבה אסור לסלסלן בחצר עלמו ד"א
דחצר שלא עירבה לגבי כלים ששבתו בבית חשוב
כרה"ר וכן אם הולין כלים ששבתו בבית ע"י גוי
לחצר אחרת שלא עירבה עם בית זה אסור לסלסלן
ס' ד"א בחצר. והאשכנזי כ' דלפ"ז צריך לומר
כשמביאין שבר בש"ק ע"י גוי מבית אחר אסור
לסלסלן באותו בית שהובא לשם ד"א בחצר הבית
ע"י. והב"מ ס' שמ"ט חולק על דבריו דבבית לבו"ע
מוחר לסלסל כיון דרה"י גמור הוא ולא אסר הרשב"א
רק בחצר שמוחר לרבים ולא בבית ע"י. וגלעני"ד
הקלטה דקולא זו של הגאון בית מאיר מייסדו נמי
לידי מומרא דלפ"ז כלים ששבתו בבית שהובאו ע"י
גוי לחצר אחרת שלא עירבה עם בית זה ששבתו
צאטו אסור לישראל להכניס הכלים מחצר לבית אף
שעירבה עמו ואף בפחות מד"א כיון דהחצר חשוב
לגבי כלים ששבתו בבית אחר כרה"ר והבית ל"ח
אף לגבי בית האחר שלא עירבה עם זה א"כ חשוב
כמכניס מרה"ר לרה"י ולדברי האשכנזי יפה מותר
להכניס מחצר לבית פחות מד"א. ומותר כמו דמוחר
בחצר עלמו לסלסל פחות מד"א אף כלים ששבתו
בבית אחר. והנה בעירובין ל"ב מבוחר דכלים ששבתו
בחצר לסלסלן לחצר אחר אסור להביאן לבית בחצר
הגוי שעירבה עי"ש גבי כותל שבין ב' חצירות כו'
י"בד שלא יורידו למטה מאי למטה למטה של
ז"ס עי"ש והעמק ד"ז בש"ע ה"ז ס' ע"ב ס"א
(ובאמח נגמ') אין מבוחר להדיא ד"ו של ה"ז רק

כשמסלסל מחצר ראובן לבית שמעון דרך חצר שמעון
המסורבת בלא הפסק בנתיים והר"ב ז"ל כ' דאפי'
הפסיק בהנחה בנתיים בחצר שמעון אסור) ואין זה
ענין לנ"ד דהתם בשבתו בחצר דמוחר לסלסל מחצר
לחצר לרה"ש דקיי"ל כותי' דכל החצירות רשות א'
הן לכלים ששבתו בחוכן ולא לכלים ששבתו בחוך
הבית וא"כ כשמסלסלן לחצר בהיתר הוי כאילו עדיין
הם בחצר הראשון כיון דרשות א' הן חשוב שעדיין
לא ילאו מרשותן. ועמה כשיסלסלן לבית או עקבן
מרשות הראשון דלגבי בית אין החצירות חשובות רשות
א' א"כ עיקר האיסור עושה בהכנסתן לבית דעמה
חשוב שמיאין. לרשות אחר מאותו רשות ששבתו בו
אבל כנ"ד דמייירו בכלים ששבתו בבית דאסור לסלסלן
מחצר לחצר אחר שלא עירבה עם חצר זה וא"כ
חיקף כשהולין הגוי לחצר השני כבר ילאו מרשות
ששבתו בחורו דלגבי כלים ששבתו בבית החצירות
השוכות רשות חלוקה וכיון דכבר ילאו מרשות
ששבתו בו לרשות אחר שוב אין איסור להכניס מחצר
המסורבת לבית דבית וחצר המסורבת. עמה רשות א'
הוא ע"כ נראה דלאה"צ מותר להכניס לבית פחות
מד' אמות. אך לדעת ב"מ אפי' כלים ששבתו בבית
והולין לחצר אחר המסורבת אסור להכניס לבית
שבאותו חצר דחשוב כמכניס מרה"ר לרה"י דחצר
זה לגבי כלים ששבתו בבית אחר כרה"ר דמאי
ואלו הבית ל"ח כרה"ר וא"כ הוי כמכניס מרה"ר
לרה"י וכן יפה אסור להולין מבית לחצר. ולפ"ז צריך
ליזהר כשמביאין טשאלענט בש"ק מן הכתוס ע"י
גוי או קטן שלא לקחת מן הקטן בחצר ואף כשמעמיד
ע"ג קרקע) כיון דהטשאלענט שבת בבית הנחתוס
שלא עירבה עם חצר זה אסור להכניס מחצר לבית
וכן כשמביאין שבר בש"ק ע"י גוי מבית אחר לא
סגי שיביאני הנכרי לרה"י רק צריך להביאו בחוך
הבית דוקא. ואל"כ אסור לסלסל מחצר לבית אף
כשהחצר

כחומר מעורבת וכן לרדף לחסר כשהקטן טעם
בש"ק הסידור או השלים שלא יקח הגדול ממנו עד
שיצא לבהמ"ד עלמו חבל לא בחצר דמחלל לבהמ"ד
אסור לטלטל. ואם יש ר' אחות עד המקום שמניחו
בבהמ"ד לכו"ט אסור. להאמיר אסור מלך ד' הרשב"א
ה"ל דגם צבים אסור לטלטל ד"ה חפץ ששבה בביה
אחר שלא עירבה עמו. ולכ"מ אסור מלך הכנסה
מחלל לבית דהו' כמפנים מרה"ר לרה"י. ועי' רוס'
עירובין פ"ט ד"ה רב אמר. דאמ"נ לגבי כלים
ששבתו בבורה חשוב נפרצה במלואה למקום המותר
מ"מ לגבי כלים ששבתו בביה חשוב נפרצה במלואה
למקום האסור ע"ש. וה"ל כג"ד חף מחלל זה רה"י
לגבי כלים שבתלך זה ושבתותו שבתוכי מ"מ לגבי
כלים ששבתו בביה אחר חשוב כרה"ר. ועי' בשו"ע
סו"ח סי' כמנ"ח שם ועי' וברש"י ה"ז"ל שם סי' י"ז
פלוגתא הפוסקים בעין זה. (ו"ל עוד דגם להאמיר
אסור כג"ד דכל לגבי כל ביה אחר שלא עירב
עמו חשוב חצר זה כחצר שאינו מעורבת והיינו הא'
דעירובין ל"ב ה"ל וכו' במכנים מחלל שאינו מעורבת
לביה. אך יורה מסכתר כמ"ס לעיל ולפ"ו לרדף
ליזהר ההולך בש"ק לבית חצירו ויש חללו בני"ק
שכל שהביאו לבית חצירו דרך מלבוס כשרולה לילך
לחצר לבהמ"ד לעשות לרכיו לא יקח עמו השטיפה
שוכל חף בחצר המעורבת כיון ששבת בביה אחר
שלא עירב עם חצר זה וגם בלי דברי לרדף ליזהר
בזה כיון שהולך ד"ה בחצר כמ"ס הרשב"א ה"ל
ואה"ש"ו פ' קוב"פ רעק"א והב"מ סי' שמ"ט ובאב"י
מר סי' ס"י סק"ו.

ובענין הלו דאיתי להגאון בית מאיר סי' שמ"ט
ה"ל שהק' מעירובין ע"ו: חין בו ר"ה
מאי אמר רב אייר ב' ראיות שולמט בו לא יורו בו
אפי' כמלא גמא וברישב"א מבאר יותר דהו' כמנ"ח
מחלל לחצר וכו'. ומבאר דלכו"ט כלים ששבתו בביה
חף דבאו דרך היצר לחצר שלפני הביה ואינו מעורב
כגון דרך מלבוס או ע"י גוי דאסור להדור אפי' כמלא
גמא דהיי בחצר זה רשות הבתים שולמטין בו וכל
פורחא ופורחא הו' כמנ"ח מחלל לחצר כלים ששבתו
בביה ותמה מזה על רש"י שבת ק"ל: דמבאר דמותר
לטלטל בחצר שאינו מעורבת אפי' יותר מד"א וגם
תמה על הרשב"א ה"ל בעבור ק"ל דלא אסור דק יותר
מד"א והיי כאן מבאר דאפי' כמלא גמא אסור.
ולענ"ד אינו כדאי לרדף בקרקע לפני הגאון ב"מ
ו"ל אך יען שהוא ליישב ד' הראשונים הרשות נחוצה

ארי צבי פרומער האבר"ק.

סימן כלה

ב"ה קרעשוב.

בהפרדס סי' קי"ז העיר בן דשבת (ש"ע)
דאמאי ל"פ אליב" דר"י מהאי דרבי
(שבת ל"ז) אלה הדברים וכו' אלו ל"פ מלאכות
ומנינא למ"ל וע"כ שהם עשין כהעלם אחת חייב
על כל אחת ואחת ותיקשי דידע לה לשבת במאי.
ולענ"ד דהנה לעיל ד"ב אמרי' דהמנ"ח מרשות
לרשות משמע בין ההולאה בין ההכנסה. ולכא' קשה
אמאי לא משני בגמ' דפרי' מנינא למ"ל דאי לא חגי
מנינא הו"ל דהמנ"ח מרשות לרשות כולל בין הולאה
בין הכנסה וחייב ההכנסה במקום הולאה קמ"ל ל"פ
דהולאה הוא דהו' אב חבל הכנסה פולדה. ול"ל דא"כ
לימני ביהי המנ"ח מרה"י לרה"ר ומנינא למ"ל. אך
לפ"ו מ"פ בן דרבי למימרא דמח"ב רבי אבולע
במקום אב וכו' ושיקרי הקו' משנינא וכמו שפירש"י
אמאי לא משני דמנינא אחי לאשמעינן דהכנסה הו'
שולדה

קולרה ולא אב בפ"ע אך להו"א דרבי מחייב אכולדה במקום אב או סתם ק' הגמ' אחאי האי קרי ל' אב והאי קרי ל' חולדה ואל"ל דהו"א דרבי במשכן חשיבי דהא הכנסה ג"כ הו"א במשכן וע"כ דמנינא אחי לאשמועינן דחייב על כחו"א משא"כ להמסקנא דרבי לא מחייב אכולדה במקום אב שפיר מוכ"ל דמנינא דאלה הדברים אחי לאשמועינן דהכנסה הו"א חולדה דכולהא.

והנה

להירושלמי שהביא הר"ן במתני' דאבות מלאכות דמושי' מרה"י לרה"י ורה"י באלמנע הו"א אב מלאכה בפ"ע ולא חשיב ל' במתני' משום דלית ל' חולדה או משום דלא אפשר אלא בשנים ועו"ש. וא"כ אחאי לא מטי דידע לה לשבת במושי' ורח"ל דר"ס דילן לא ס"ל בהירושלמי ועי' בגליון רש"א על הר"ן בזה. ובהגדולי משנה ברורה כ' מהרש"י כריתות ד"ג. והגמלל השבת אחר' מ' חסר אחת הו"א ופירש"י ואיכא ע"ה כריתות ומתוה העולם דליכא אלא ע"ד דמללל השבת ל"ט מלאכות הו"א ואמרתי עפ"ד הירושלמי ה"ל דלא הו"א מושי' משום דל"ל חולדה או משום דלא אפשר כ"ה בשנים. ומדוקדק לשון הסנה אבות מלאכות מ' חסר אחת ובתו"ש סק' דאמרו לא הו"א אבות מלאכות ל"ט. אך דבאמת איכא מ' מלאכות דמושי' אב בפ"ע אלא דחסר אחת דלא מלין למיתו ל' ה"א או משום דל"ל חולדה או משום דלא אפשר כ"ה בשנים. וא"כ במתני' דכריתות דלא הו"א אבות אלא כריתות וגם חשיב כמה כריתות דלית' אלא בשנים כגון כלתו כריתות דערוהו או איכא למיחשב נמי מושי' בהדי כריתות דשבת ואיכא מ' וספיר פירש"י ואיכא ע"ה כריתות. ויש לבטל בזה הדבר ואבמ"ל.

חיים מנחם מענדל רייפמאן

האבד"ק הג"ל

סימו קר"ו

ב"ה פראגא פון לוארשא.

נפתלי

לר"ע דס"ל קטנה כמו שהנחה וכן לרבנן למטה מג' ירכי דורק מרה"י לרה"י ורה"י באלמנע כתי' גרונות ואח"כ זרק כספי גרונות אב מלמד ומחייב כדאי דשבת ד"פ דמלמד במו"א מרשות לרשות ב' חללי גרונות בואח"ז או ד"ל כיו' דעיקר החיוב לר"ע הו"א בעת

שהמקן עובר ברה"י וא"כ בשעה שבה הח"ג ה"ל לרה"י הרי לית' לח"ג הא' ברה"י ואינו מלמד דהו"א קלטה כלב וכנשרפה כמבואר שם בגמ' דנעיקן שיה' הח"ג הא' קיים עיי"ש. והנה לפ"מ דה"ל בירושלמי ד"פ הורק דלר"ע לא מחייב רק בשעה שהניחה ברה"י הב' חזו עיקר החיוב עיי"ש דה"ל שזכר קודם שנה ברה"י הב' פסור אף דבשעה שעבר ברה"י הו"א שוגג עיי"ש. וא"כ שפיר י"ל בנ"ד דמחייב ככה"ג. אמנם הגמ' דילן לא ס"ל כשי' הירוש' כמבואר בכ"מ ועי' בצ"ק דע"א וסו"א שבת ד"ה ד"ה בשלמא זרק דמחייב בשעה שעובר ברה"י ואף אם לא נח ברה"י יוש"ש. וא"כ י"ל דלא מלמד דכ"ה"ג. אמנם בפ"ה ה"ה ז"ל בש"ס ד' וילגלג דל"א על האיצט"ל דורק כוזה חרומה לבית עמור. פי' דורק מרה"י לרה"י דרך רה"י יוש"ש. ומבואר להדיא דאף דהלירוף ברה"י הב' והחיוב הוא ברה"י מ"מ חייב וזה דאי' בבורה. אמנם יש להתבונן מדוע באמת חייב כה"ג ונלמד עפ"ד הרשב"א ז"ל שהקשה מה יוש"ל שגמירק בשעה הנחה הרי גם העקירה צמין בחיוב. ועדיין לא נלמדק בשעת העקירה והו"א עקירה כפסור וס' כיון דעוקר ע"מ להניח ולהלמדק ובשעת הנחה ילמדק חשיב גם העקירה בזה יוש"ש. ומבואר דאף דבעינן עקירה שיה' בשיעור חיוב מ"מ אם נימא מנו דחשוב להלמדק חשיב ג"כ להתחייב מחמת חולדה ואף דהלירוף הוא רק בשעת הנחה כן י"ל דכיון דזריקה זאת ילמדק חשוב כל הזריקה בחיוב ואף על שעה הנחה ג"כ י"ל כן דאף דעדיין לא נלמדק מ"מ מחייב הוא כיון דזריקה הזאת ילמדק חשוב העקירה והנחה בחיוב וכן הרשב"א ז"ל ח"ג.

אמנם

לכאו' יל"ע דהא בגמ' שם דל"א דשהי הלחם ולחם"פ חמרי' מדלענין ואלא בכזית לענין שבת ג"כ בכזית משום דיו"א הו"א חזק בשעה שיו"א ממקדש ולענין שבת לא מחייב עד שיניח עיי"ש דבעיקר שיה' החיוב והלירוף בב"ה ויש לחלק קלח בין מו"א דרך זריקה דחשיב מעטה חדא ומלמדק אף דה"ל בב"ה ובין מו"א דרך העברה דאפשר לאסודרי וכע"ז בכתובות דל"ג דענין קלח"מ דבעינן בב"ה. אמנם זה דוחק דלא משמע שם בגמ' חילוק בזה. ונלמד דהא דקאמר שם בגמ' דבעינן בב"ה הוא רק כידי דענין שיעור החשיבות נעשה קודם החיוב שבת דבזה אין לומר שילמדק כיון דכבר אול לא החשיבות וכמובן וספיר קאמר שם בגמ' כיון דהחזיק

מחשבות סמיכה דאסור או מחשבות סמיכה או מחשבות
מפרק. וע"ז מתקן הש"ס אין סמיכה בשער ול"ס
מפרק ואיסור לזון דלמא הוא ממלאכה שסודר
אז"ל דליכא סקולא וסולא וזאי מנהג דלא מספקן
וכא כדן.

חיים יוסה ב"ח האבר"ק אשכנזי.

סימן פגח

בהפרדס סי' קל"ד חקר במחלוקת בשבת כלים
גדולים שאורחיהו בגרירה וסרה
וכנשיהו מה דמי יע"ש. וז"ל ראי' מכתובות דל"א
דפר"י סגמ' אי ברברבי אורח' הוא יע"ש בפירוש
וע"כ דנס דמיא איירי בכה"ל ורק דמיא איירי
בהגבה וסיפא איירי בגרירה. וא"כ אי"ל דכלים
דאורחיהו בגרירה אינו חייב ע"י הגבהה א"כ איך
מצי לאוקמי ברברבי דאינו מחייב ע"י הגבהה אש"ס
בשבת וע"כ דנס בכה"ל מחייב.

משעצלו. גרשון הכהן גרינבלום

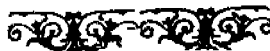
דחזיב יולא הוא מקודם שוב אינו יכול להחזיר אה"כ
מחשבות סמיכה משא"כ היכי דחזיב שבת בא קודם
בזירוף כזה שפיר יש לחייבו אף שבזירוף בא אה"כ
דכל הכנסה לזרף בזירוף יש בו המכשולים ושפיר
מחייב וכמח"כ הרשב"א ז"ל ובע"ז מחלק בשבת"ק
ב"ק ד"ע יע"ש"ה לענין קלב"מ בין חזיב מיחה קודם
או חזיב משלמין מקודם ודו"ק. הכלעני"ד כהנתי.

יעקב סהרר"ע וצ"ה זיכר ערשטיין.

ר"ס בכתובתא בווארשא.

סימן הדז

בהפרדס סי' קכ"ג הקשה משבת דקכ"ח:
דמקשה הש"ס ות"ל מחשבות סמיכה.
הא לאכ"י מלאכה הולאה מתקן דלא מספקן. ואפשר
ליישב דנסה החוס' כחזונות ד"ו הקשה סרה"ה על
פירש"י ז"ל שפ"י מחשבות סמיכה כדמיא מחשבות
ליבון ול"ס אלא דוקא במים ות"י ר"י דבשאר מחשבות
נמי אסור מחשבות לזון ומליק למימר נמי דאסור מחשבות
אפרק יע"ש. וא"כ שפיר מקשה הש"ס ות"ל

סימן הלז

ב"ה קראקא.

אפי' במשקל. ולפי' מוכיל ג"כ בשלג כן כגון
שנעשה על עהרת חרומה ולענין שבו"י וזה דוחק.
אבל מה נעשה דמפורש ברמב"ם פ"ז הל' שריא
דנס המערה על שרץ או על כלי טמאה המעקה
המערה ממנה טהור וכו' וקשה כג"ל אולם
לפס"ד נראה כיון דבאמת מחובר הוא ע"י יטות
או ע"י מ"ט אלא לענין דינא לא חשבינן ע"י
חיבור זה שיהא נחשב כחד אבל עכ"פ לא מצינו
לעמיתות מהמה נעשה דהוא מגע בית הסתרים
ואפי' לרצינא דאמר חזוני אוכלין במאן דמפרתי
דמי ומכ"ס משקל מ"ט צעיק עומד להחפיד
ומ"ז כגון י"א. מקלח אבר כמ"ס החוס' חולין
והא דדחק האין ז"ל לאוקמי בצערי מחשבות דנסה
מהני ר"מ ור"מ ה"ל מגע בה"ס משמאל והאן
קיי"ל כר"י ושפיר נכון הר"מ ה"ל ומיושב ג"כ
הא דשלג כיון דבאמת כל קורט דבוק לחזירו
ומבואר במו"ס חולין דנס ע"י דנק מוטע מחשבות

מחשבות

בהפרדס חיד העיר חלמודי פהרין ר' שמו
ר"י על הא דשלג נעמא מקלח לא
נעמא טלו דהא כל משקה נעשה ראשון ונעמא
כל קורט אה חזירו עד שיעמא כולה. וזה
לחרץ כיון דהא דמשקה נעשה ראשון מחשבות דא"ל
הכשר ועולין לקבל נעמא אלא שלג דלרין מהשנה
אינו נעשה ראשון עכ"ל. אך מה יענה בזה
דחני בנחמ"י דעירות הנזק והקפידים ומ"ט אינו
חיבור לא לסומאח וכו' ופי' הר"ס כשנגע העמא
בהנזק או במ"ט המהצר שחי משקאות השקה
שמלדין סטוריס. ותיקשו מה צדק דאינו חיבור
עכ"פ לינמא כגניעה וכפירש"י פה"ס ד"ס שעל
הכשר משמאל אה הכשר שנגע. הן אחת דהנזק
ז"ל בא"ר דחק לאוקמי בצערי וצ"ה אינו פוסל

לחדדי אפור מה' ומ'ס הארכה הסורה להסיר
ספק ממור אפי' בחרתי דסחרי יעו'ס. והס
החוס' שס ד'ה אכל סקסו דאמאי לא יליף מכל
הקרבנות דדחי שבת ולא חיישין שמה מרפס' וממלא
שחילל שבת ותי' דא'ל דמספק נמי אמר רחמנא
דלידחי שבת יעו'ס. ולפי' שפיר דיין הגמ' משמח
שחמנו ציד שחל בשבת דאינו רשאי מה'ת לשבור
גלגלמו של ק'ס דאס ישבור כדי לבדוק יס'
חרתי דסחרי דתחלה חילל השבת בשחמנו מ'ס
לד הספק שמה קרבן כשר הוא ואח'כ ישבור
הע'ס כדי לבדוק שמה מרפס' הוא וממ'כ עבד
חד איבור וע'כ דאוליין בחר רוב ודו'ק היסב.
(3) **ראיתי** בדעת קדושים ה' כ'ה ס'ט דמה
שנותנין העפר למטה קודם שחיסס
הוי קלס ממלכות כיסוי. ולדעתו ל'ט דאלי אין
זה אלא הכשר מלוא דאלי'כ אמאי לא יברך וא'ל
דא'ל לברך כיון דאינו חל המלוא אלא לאחר
שחיסס אי'כ מהא גופא מוכה דל'ה אחלחל
דמלוא כיון דלא אי'ר אלא כששפך יכסה וע'כ
אידך הוי הכשר ואינו בכלל המלוא וה' דכתי'
בעפר היינו הכיסינו ייקס בחוק העפר ודו'ק.

פנחס הכהן פריער.

סימן קמא

בש"ס ב'מ ד'ה: וח'ל דה'ל רועה ובשסמ'ק
בשס הראב"ד הקשה דמה ר'מ אס
פסול משום רועה או משום גזל ועוד דרועה
דרבנן וגזל דאורייתא. ונלענ'ד בדבר חדש דלכא'ו
קשה אמאי לרי'ק ר'ז לאשמעינן א'ל לר'ח משחבט
הא ר'ח בעלמו אמר כן דמב'מ ע'פ עדים
ישבע. וא'ל דאשמעינן דהלכה כר'ה דהא אמר
אס אימתא ויהא בגדר ספק אך י'ל לפ'מ
שה'ק החוס' שס דאמאי גזל פסול לשבועה נימא
מנו דחשד אממונא לא חשיד אשבעתא ותי'
החוס' דהא דחשד אממונא כשר לשבועה הוא
משום **ע'י**. שבועה יפרוש מהגזל אבל גזל
דא'ל

מחובר אלא לענין שיטמא טומאה משקה ע'
שמעב עליו למשקה לא הוצו חיבור כיון דבכל
קורט וקורט נחאסף ונקרס כל מעט מ'ס בפ'ט
דיבוק השג' אינו מועיל להחשב משקה שבהן
מחובר אבל השג' כמו שהוא מיקרי מחובר והוא
ניעט ביה'ס דאינו משמאה וסבן. ומיושב ג'כ
הק' על הא דטובלין בשג' וכן דטובלין. לידים
דהא לסהרה אינו חיבור ולהג'ל ניחא דהא דאינו
חיבור אינו אלא לענין המשקה הנקרס מכל קורט
וקורט וכג'ל וזהו לסומאה דאינו מטמא אלא
מתורת משקה ומשקה של קורט זה אינו מחובר
למשקה של קורט הדבוק בו כיון דמשקה כמו
שהוא לה אינו נחלק לקרעין ושפיר לא מיקרי
חיבור אבל לענין טבילה בשג' או בנטי' דאין
הכשר טבילה משום דהוא משקה אלא משום
שכ'ד הבא ממ'ס טובלין בו וכמו בטינו של דג
וביבחושין כמ'כ שג' כשר לטבילה כמו שהוא
והשג' כמו שהוא השבין דביקום הקרעין ול'ז
לחיבור ובמ'ס הסוב' חולין פ' העו'ר דאף היכא
דאינו מועיל נניטה לענין צירוף מ'מ ע'י דיבוק
מעט מיקרי מחובר ויס כ'אן מ'ס שלג מחוברים
ו'כ:

יהודה מאיר לעוין דו'י' ב'ה.

סימן קמ

בית בונמאטש.

בהפרדס

חוברת ו'. ח'ג הקשה בשס הגאון
מאושפאן ו'ל ב'הא דרייק הגמ'
חולין ד'הא דאוליין בחר רוב מפסה דא'ר ועל'ס
לא תשברו בו וע'כ דאוליין בחר רוב. והקשה
הא אמרי בפסחים דאס הפסה אינו ראוי לאכילה
אין בו הלוא דשכירת על'ס דבו בכשר ולא בפסול
וא'כ שפיר מלין למיבדק כ'ז סספק דלמא מרפס'
הוא ואין כ'אן לאו ורק אח'ס כשיחודע דקרבן
כשר הוא חל האיבור לאו. וכל עפ'ד השערי'מ
כל' מו'מ בשס מהרינו'פ דמחרי פ'יקוס דסחרי

וראי כמו שממנון אינו שורש לא יפרוש משבועה וטוב הקשר החס' מהבוא רעיו' דהק' חרי' שאכל משלה והשאר יפרוש ע"י שבועה וח' דהשבה ע"י עדים אינו מיקרי השבה יעו"ש. וא"כ י"ל דר"ז לאשמעין דאמר לכשעזרו קאמינא דהוא עלמו אינו שבט דהוא דלוי גזן והוא עלמו ישבט קמ"ל דהשבה ע"י עדים אינו השבה וע"ז מקשה הגמ' ות"ל דהוא דועה ורועה הוא מכבד וא"כ הוי גזן וראי וטוב קשה אחרי' לר"ך ר"ז לאשמעין ואם ומיושב קו' הראב"ד ה"ל וגזון מאד.

וואראש.

ישראל יצחק פיעהארספי

סימן הבב

בהפרדס ח"ד סי' ל"ח תמה על העו"א שר"ה לומר דר"א ס"ל הצערה ללי.

וע"ז תמה דהרי משה מפורשת פסחים דמ"ז דר"א ס"ל דאסור לשרוף קדשים ביו"ט. ואשחמישתי' כ"י הגאון מלייפניק ז"ל בהגהותיו על העו"א תמה כן. וכל דבאמת גם אם הצערה מותר ביו"ט אכתי' לפני' דמבואר בירושלמי פ"ב דשבת בהקדמת או"פ דרולה בעיכולן דהוא"ל מצטל. ולכא דר"ג דשריפת מותר שיעורו בזכות וגם סתם מצות שריפת קדשים כן. ומלאכה ביטול שיעורו כנגדוגרות. ובש"ס שבת לא דגרוגרות גדולה מכזית. וע"י חוס' עירובין פ' ויחא ע"פ: ותווי"ט פ"ז דכלים. ומג"א חפ"ז וח"י שס. ולכך אם אין איסור הצערה ביו"ט משכח"ל לקיים מצות ש"ק ששיעורו בזכות ולא עבר אביטול משום דליכא כנגדוגרות. ולי"א ח"ס איסור מה"ט במלאכה שבת. וע"י רש"י שבת ע"ד ומל"מ פ"ח דשבת ופמ"ג בפתיחה לשבת. אמנם בדרך דפסחים מ"ז בעיטת ששמצא דהר"א לא תקרא לה שם וכו' הק' בחס"ס או"ח סי' קכ"ז דהא ר"א מחלמידי ג"ס דס"ל חמץ ככחצות ויותר מכחצות וכו"ט ש"ס אין לזכור יותר משיעור לחלה מ"ג ביצים

והפרשת חלה שמהא היא א' ממ"ח א"כ א' ממ"ח לא יניע לבילה וא"ע בנ"י. וח"י החס"ס דהיו דחיוב חלה בקמח ליכא אלא מ"ג ביצים מ"מ ע"י חוס' המים נעשה כ"ד ביצים והוי יותר מבילה כשיעור כחצות לב"ס יעו"ש הרי דבשריפת חלה שמהא דמורי' שם ר"א במשנה היינו ככחצות א"כ טוב הו"ל איסור ביטול ומש"ה אסור ב"א לשורפה. אבל בצרפות שם יפה הק' העו"א דלמא ס"ל לר"א הצערה ללאו ילאת ומותר לשורפו ביו"ט באופן דליכא איסור ביטול כ"ל.

והמשך יבוא

שרגא זאב ירוחם

וינא.

בלאאסור הנה"ג שלים"א:

סימן הבג

(א) **אבה"ש** מחכמי הפרדס היו לפרש דברי הדרכי משה בנ"י או"ח סי' קמ"ג ע"ד הב"י שהביא שם לזכור שאין להם מי שיקרא בחורה בגיטות ובטעמים אש"ה יקראו בחורה בצרכה. וכ' הד"מ אבל מי שידע לקרות בדקדוקים ואין מקפידין להשיאו כדי שילמוד ללמוד לקרות כה"ג לא יקרא עכ"ל. ולא זכיתי להבין ד' הרמ"א וגם הלשון להשיאו לא אדע והס"י יחיר עיני.

(ב) **במנ"ח** מצות פ"ס הרעים על הרש"י פ' בהעלותך חמץ ומלה עמו צבית ואין איסור חמץ אלא באכילתו והמה המר"ח דאנה מליט דאסור לאכול הפ"ס עם חמץ וס"י בלע"ג. ובסמ"ס הכוונה בד' רש"י כן. חמץ ומלה עמו צבית ואין איסור חמץ כלל אלא עמו באכילתו פ"י שהחמץ יכול להיות עמו אף בשעת אכילת הקצ"ס ח"פ.

אדרי חיים בראף סטארנא

ראפערדאם.

עין דמה

להוציא לאור חיבורו, אשר הוא כיר נכרו הכי
הסופלג מר יוסף הירש נ"ל. השנית יתחם כל
המחאבלים עליו ככלל ובפרט למשפחתו היסרה
ויקוץ בהם מקרא שכתוב כאיש אשר אמו תנחמו
בן אנכי אנחמכם וכירושלים הנחמו א מן .
ואזכור משמו דבר נחמד אשר ראיתי בבהכ"ו
לישוב קו' התום' חולין דמ"א בהארמזי
הנמ' דאיה לי' שיהפוך בנווי' דמ"ב היינו מרמז,
והי' דלכאו' קשה דמה פרו' הנמ' למ"ד אא"א
דש"ס ממנך דהרי הרי' אם אומר לחבירו קרע
בסיתו אם לא אפר ע"ס למכור חייב לשלם, וא"כ
קשה הלמא סיירי שבעל היין צוה לנסכו וא"כ
יוכל לאסרו ואעפ"כ חייב לשלם לו זיון דלא
ע"ס למכור. אך ו"א דהרי הרין הוא דוקא באחי
לד"י בתורה שמינה צריך לומר ע"ס לפסח **שלם**
בלא אתי ליד' בתורה שמינה א"צ לומר ע"ס
לפסח. ושפיר נחא תי' הנמ' בינה לי' שותפות
בנווי' ושותפין קי"ל דהן ש"ס ול"ג והו"ל אתי
לד"י בתורה שמינה ושוב איכא לאוקמי דמיורי
שצוה לנסכו ואעפ"כ חייב לשלם ומישוב קו' התום'
הי"ל דמס"ח.

ביום החמישי פ' בא ד' שבט תרפ"ב התעשה
ק ר א ק א באכל כבד. הרב המאה"ג
החריף ופולפל העצום, סיני ועוקר הרים, ערו לנאון
להפארת מו"ה ישכר דוב בראנדעס חסבונה
בשם ד' בעריל דראמסקער נוע ויאסף אל עמיו
נולד בעיר דראמסק, הוא הי' סתלמידי אדמו"ר
הנאון הקדוש סח"ס הפארת שלמה זצ"ל, ואח"כ
למד-לידה עם אדמו"ר הצה"ק סח"ס חפליא זצ"ל
שנולד לא רצה להשתמש בכתר הרבנות, לא סס
שחלה של תורה יוסם ולילה, מילדותו עוד נתפרסם
שמו להרף וספולפל נפלא, כאשר הייתי כפעם
בפעם בעיר קראקא, זכיתי להשתעשע בנועם הכסתי
אשר מסש הי' במעין הסתנבר, מה נעים הי'
לחנות בגוף ימיו נפלא שקדתי בלימוד בבחמ"ד
דראמסקער החרש אשר חבד יושב שמה, השאיר
אחריו ברבתי, חו' אהרנו בבחובים בחריפות ופולפל
עצום, שמה נמצע, הסכמה הנאון מקומא ז"ה
והתארתו לחריף עצום, סיני ועוקר הרים, מהראוי
הי' אשר תלמודיו ואורביו הנאמנים ימיעו בזה

הנני מכרך ברכת מו"ס לכבוד יקירי החתן הנעלה
חייב בנש"ק מר אברהם יצחק פווערסקי שליט"א
בן ב"ק אדמו"ר הצה"ק שליט"א מוארזק לאירושין
יאוואדנא, אברהם שכנא שצאפניק.

הנני מכרך ב"ל מו"ס לכבוד המליץ החתן הנעלה
החייב בנש"ק מר

שלמה יחזקאל הכהן ראבינאווייזי

בהרמ"ג האבד"ס מארזיק שליט"א לאירושין עכ"פ
כל חותני הגביר החריף החסיד מו"ה לויביש
גרינבערג נ"ל מקליסענסוב.
אליקום נצצ"ל הכהן דובמווארד
האב"ד יאוואדנא.

הנני מכרך ברכת מו"ס לכבוד אתי היקר והנעלה
החוב"ב בנש"ק מר אברהם יצחק פווערסקי נ"ל
לארזיות.
שדום יוסף פווערסקי
בלאדסו"ר הצה"ק שליט"א.

הנני מכרכים ברכת מו"ס לחברנו היקר מר משה
הירשפונג נ"ל לנשיאיו יצליח ד' דרבו במשטמי
הארץ להפדות יסע בבל אשר יפנה.
קראקא, חברה ק"ם מקלויז ששארמקוב
חיים יוחנן וואלף, מנהם אפצלכום, משה פרידער.

הנני מכרכים ברכת מו"ס לחברנו היקר מר משה
הירשפונג נ"ל לנשיאיו, התי' דרכו צלחה בחיים.
הבחורים מקלויז ששארמקוב

יקר המציאות
עוד מעט במספר נמצא אצלי לסמירה
הספר הקדוש והנפלא
"תפארת שלמה"
על סדר המועדים.
E. Zajdner, Będzin (Polen.)

הסוכנים והותמי הפרדס מחוץ למדינתנו יזהרו שלא
ישלחו לכסף שנתו ונדבות קרן הפרדס מכורך
במכהב, ואף לא בנש"ב אחריות — אך ורק ע"י
משעק באנקא. דשום על שמי.
Rab. Sz. A. Pardes, Zawiercie.

סימן פמר

בה קינצק.

השובה לח"א.

ברבר

הקרינו את אשה בשדה לקשור
לאדם הפולק שי"ש שיהיה במהרה
הכל יד הקשירה מן המלוא דבריו וקשרה
ע"כ ישי' דנו כמו הדליק חציו בזה
ושליחתו ל"ש כאן כיון דהוא מלוא שטופ
ובלילה ה"ל לומר דאיה יכולה להעשות ק
שליח כיון דליתה בהנפשה כמו שער בשול
בג"ל אך הציא בעלמו ד' הגדות מיומנו
ר"ש לית דאף לר"ה מי"מ יכולה אשה לקשור
הפולק על יד אדם ובש"ס ע"ז וכן הציא
כ' ראי' מהא דיכול להמיה ליתא בלילה אף
אי לא זמן ליתא ומוכר עניהם כשיאיר
היום וכוונתו דאף לענין העשה ולמיה לילה
איתא מתיק ויכול לקשור האיות בלילה במש"ס
שפרמ"ג אבל לענין קשירה אי קשירה טוף
המלוא יד' לר"ך לר"ה כחול ועשה כמו
שדברו הקוף יומא כ"ט. אבל באמת הדבר
ברור דקשירה אינה מטוף המלוא דבריו חזין
הרבה פוסקים בכו' כ"ז בגידה המניה על
יד ש"ס לו והיינו שאחר יקשור לו ולמה לא
ימא כל שאינו ראוי לבילה וכו' והיינו מלוא
קשירה. ואין זה דומה לגידה בשחי ידים דהיינו
בשיר ולי' כל שאינו ראוי לבילה היינו כיון
דשחי מלוא קן אבל כאן למה לא יעבד הקשירה
הכל יד ושליחתו ל"ש במלוא (ועי' חוס' יגידה
עירובין י"ג וד' דש"י ל"ע) ואף דבמג"א סי'
ל"ס סק"ה כ' דבגידה ביד שחאל כח לכחוב
הפולק אף שאינה בר קשירה כיון דרק שומי'
דכא"כ ל"י דז"א דשומי' דכא"כ ל"י ל"א רק
במקום שאינו מהוי' גם במעשה רק דבש"ס
שיהי' ראוי כמו כח כל שאינו עולה

לחלילה אינו עולה ליצוס דכחצו התוספות
יצמות מ"ד. דלא אמרי' אבל היבא דלר"ך באמת
לעשות שדים ואינו ראוי לעשות אפי' אחת משום
דשומי' דכא"כ ל"י בזה אמרי' כל שאינו ראוי
לבילה כמו בחלילה אלס ולאמת צימות והיינו
כיון דבאמת לר"ך הל"ה וקריאה נ"כ וכן
בפסקיות אמרי' צימות מ"א: דאמרי' אס
יבא אליהו ולי' כל שאינו עולה ליצוס ואלו
בש"ס צ"כ צ"א בקנה שחי אילנות אמרי'
כל שאינו ראוי לבילה היינו קריאה. והיינו
כיון דשם לר"ך באמת הציא וסנהא וקריאה
והדברים שחוקים. ואם קן האך גידה ביד
איה היינו להמיה על ידו' השחי לבמה שימות
והוא פלגיה דמא' במחנות. וע"כ דקשירה
לאו מלוא ורק הבהר מלוא וכו' מוסקת
החוס' מחנות ל"י דאף בשל יד אי' לקשור
בכל יום וכן לענין קשירה על יד לר"ך
ולמה לו לפלל בפשיטות הש"ס דאשה יכולה
לקשור ובפרט דלא קי"ל בר"ה גם בצ"ח
ובא"ד הלוב. ומה שמפלל כ' אס שומה
לכח מכבר אס הי' מטסה והביא דבריו
הרע"ה מכות. יתחיל לעין בס' הלקת יואב
המא' ש"ס עק' ד' הציא ראי' מומא ע"ד
דשילה הסגל הי' דומא דמלאכה והוא בשוא"ס
אף אס כבד הלך במנעלים מצעוד יוש' דהוא
שומה מעשה לחלק המנעלים וא"כ יומא מש'
מלאכה לא הלכה בדקאמר הש"ס שם הרי
דמה שחלך במנעלים מיקרי מעשה ועובר
דמדי בקר"ע כמו מלאכה. וא"ל דשם הליכה
במנעלים הי' מעשה ואס שומה אי' יושב
במק"א באמת אין איסור ציה"כ וכן ראיתי
לגדול איה דבש"ס ל"י דאינו עובר על איסור
נשילה הסגל ציה"כ רק אס הלך ד"א אף
באמת ז"א דאינו הלוי בהילוך כלל רק אפי'
שומה אי' יושב כל שהוא כעול במנעל עובר
על איסור נשילה הסגל כמזכיר ברמ"א סי'
הרי"א דמותר לעמוד על כסותו של עור
כיון

(א) בתוס' ע"ז דס"ב: דר"ה אחי לזבול
מקטו וא"ח מה צדק הא
פסקין לשל דר"ה דר"ה מותר ור"ה דלכתחלה
יש לחוש לדברי רבין דאמרין אף הוא נעשה
ובל עביל החוס' ולכא"ל דבריהם אינם מוציאים
דברי קיי"ל דר"ה ומ"ס לחוש לכתחלה לדברי
רבין ונראה לי דמנין זה וזה נראה לי כמו
בשולח איסור וכמו דאיסור לשל איסור
לכתחלה כן לר"ה לר"ה איסור
זה וזה נראה לכתחלה ואמנם בזמן היתר
מותר לשל כמו קודם שמה וצעה
שמשל אי היתר ואחר כך צעה דורשה אי
יוצא ולכך מותר לשל ואמנם אם לאמר
ברבין דאמרין אף הוא נעשה ובל יא"ס אי
איסור צעה שמשל וע"י ברמב"ן ש"י דראוי
למסור השל וזהו פי' ד' החוס' ש"ס לחוש לר'
רבין דאמרין אף הוא נעשה ובל יא"ס צעה
שמשל ישיב איסור אף לר"ה מהלך אף משל
איסור לכתחלה וז"ל.

(ב) בס' לחם ספרים על החוס' ע"ז ס"ג
דר"ה או דלמא כתב ש"ס להקשות ע"ד החוס'
דמה פד"י דגמ' ותיפשוט מדריג' ואמא דנקיט
הקדישתו לרבותא דברי אע"ג דלא הקדישתו
דאיכא למימר אהן חל עליו וכ"כ הקדישתו
דאין אהן חל על המוקדשין ע"כ. ומהו לי
דאיכא מש"ל הקדישתו בלא הקדישתו הא
לר"ה להקדיש מקודם וזה אי' קודם שאל
עליו וא"כ.

יהנני ירדני צבי חנוך הכהן רעננין
האבירק בעננין והנליל

בין שא"ט לז"ט ט' הרי דבמנעל כח' מונח
אף שהוא עומד עובר באיסור נעילה
הפוגל אי"ס מוכרה דכל כוונתו מלובש ט' מיקרי
מעשה אף כהנתי ש"ס בלכ"ס בריהו אי' פלוגתא
דר"י ור"א בירושלמי דמיר ט"ס והוא ענין
עמוק וכבר הארכתי בזה במ"ק. אף שיהי'
הדבר עשוי דאשה מותרת לקדש בשל יד וכן
קטורה כלילה יוצא מצטורי והמשמעות רק לאורך
ברכה וכמו בעובד אברה קודם סוכות. וזה
בענין לקיחה ש"י כ' אם מיקרי לקיחה במה
שנפשו בידו אי"ס כבר דברתי בזה בפסרי
ה"ק ע"י י"ב ט"ס נבי לולב אף לר"ה להבין
לשוכנים דא"ט לר"ה לר"ה בפולין כל היום
ממילא די אף ברגט וע"י ברגט י"ב פ"ק
דברכות נבי ברה"ס מה שמהלך בין הפולין
למורה וע"י כ"כ"מ ביסוריה נבי אליהו בשל
כנפיו. וא"כ אף קאמר הש"ס מנחות דבציבוא
ימשמח ויברך הרי כבר קיים מלת הפולין
ובאמת לכא"ל הדבר מפורסם בזה שצויות
כ"ס דחייב הד"ס לר"ה בפולין כל היום.
דפרי' הש"ס על לא הנהי' הפולין היום מי
אימא בלא אנה יא"י ש"ס מירי שנסבט לשקר
וא"כ באמת כבר אנה הפולין ובפיר' אומא
בלא אנה היום ואל' לר"ה שיהי' בלש"א אם
הי' השבועה אמת ואמא זה ה"ס מלאה
במספחא דברכות פרק אחרון דמבואר ש"ס
בזה"ל: מאומתי מניחן בשחרית לא הניחן
בשחרית מניחן כל היום ט"ס הרי דא"ס
מניחן בשחרית אי"ס ש"ס להניחן ביום ופלא
שלא הביאו חוספחא זו.

יואב יהושע ה"י קונצק.

סימן כמה

כבוד חביבי הרב'נ מרדכי'
המורל הפרדס סי'
אבקש להדפיס את הערותי אלו
בפרדסו היקר.

סימן קמ"א

סימן כמו

ב"ה דוקלא ונאלתיקו

בהפרדס ח"ד ח"ב סי' ק' נחש בשם בנה"ל

מאסכראותם של"ה לישן הרמב"ן
 פה"ה פ' האור ס"ל דמוספין לא קרעו במדבר
 אחר המה מלך מהמנה דמנה"ה דמ"ה דמוספין
 מל"ה דמוספין קרעו במדבר יו"ט. והנה מה
 מל"ה בישן ד' הרמב"ן פת"ס בתיב"ה ד"ה
 דבמדבר לה הקרינו ישראל שם קרעוהו רק
 שבו כל יו ומנה דהי החת"ס הו"ה כו"ה
 כ' דהי קרבן שבו דחה שבה הלוי במחלוקת הם
 שבו אחד מיקרי קל ע"ס. ואל"ה דהי ר"ה סוכר
 בפסחים ד"ה דשבו אחד חיקרי קל לכן לשיטתו
 ס"ל במנה"ה שם דהקרינו כל המוספין חבל
 ליהא שפיר כהן הרמב"ן דלה הקרינו שם
 מוספין בשבת ורגל כיון דרק שבת לי הקרינו
 להי' לישן דחה שבת ורגל דהם תמיד יתכרו
 להקרינו בשבת ור"ס רק בחול וסב"ל משעיר
 ר"ה דהקרינו דהי' בחול וסב"ל חמ"ס פד"ן ל"ה
 מחמשה ד"ה דמוספין ר"ה דלה הלוי בליצור רק
 במזבז קטע וע"ס במוס' סגד"ה ד"ה יוש"ס.
 וגם ד' החת"ס נחמין בזה. ואל"ה י"ל דרמב"ן
 שובר דמקדש שם קרבן ליטור ור"ס שם הקלה
 דחמ"ה גם כאל יחד במזבז קטע כיון שבו
 דוחין שבה בשל ליצור וע"ה במנה"ה פ"ה סגד"ה
 הו' חבל במדבר דל"ה שם קרבן ליטור כיון דשבת
 אחד ל"ה קל לכן לא דחה חמ"ס פד"ן י"ה
 כזה דהרמב"ן בשלמו סוכר כ"ה הכא דכל ישראל
 הקרינו במדבר ורמב"ס חמה עליו דרק שבת
 לי הקרינו חמ"ס לפת"ס ה"ה במנה"ה י"ה
 דל"ה ושמעל הקרינו ורמב"ן ס"ל כר"ה לכן
 שפיר כ' דהקרינו. ואל"ה י"ה לקיים דברי דע"ה
 במוס' ינחום דע"ה דסב"ה דמוספין היו ממרגלים
 וב"ה הרמב"ן בחי' ליצום שם ובכר הרניש
 בהנחת הרש"ס שם במנה"ה מה דחמ"ה דלה
 עבדו ע"ה מחמ"ה גם בחמה המרגלים לא חטאו
 וע"ה כצ"ב דקד"ה: ואי דכיון דלפי' חטאו במרגלים
 ע"ה לא היו נאשין ישראל כיון דלה חטאו בעגל
 ג"כ ומעשה י"ל דרמב"ן סוכר דקדוש חטא
 המרגלים חמ"ס נחט שקלים והקרינו כל הקרבנות
 חבל אח"כ לא הקרינו יומר רק שבת לי ומי"ה
 ש"ה לא חלו להקרינו מוספין. כג"ל כיון דל"ה

ליצור וניס דמדין סקסא מקדש למה לא הקרינו
 במדבר מוספין י"ל דסוכר דלה נלמו פד"ן בשבת
 דחמ"ה חמ"ה דהכל נאמר בסעי' מ"ה כל אחד
 נאמר בזה וע"ה בנה"ה שרש הראשון ברמב"ן
 סוכר כן ורמב"ה השג עליו ובמל"ה קל"ה החליש
 שיפין וכבר ליינה זה בספרי קב והב ואל"ה
 ועכ"פ לפ"ו י"ל דרמב"ן סוכר כן דלה נלמו זה
 רק אחד שבו חטאו במרגלים ואל"ה לא יוכלו יומר
 להקרינו במדבר מוספין וסב"ל. ועי"ל ד"ה דמיקר
 סוכתה ד"ה דקדוש במדבר מוספין משעיר ר"ה
 דלוי סוכר כן בזה"ה ק"ה וע"ה בזה"ה פסחים
 כ"ה דמחש דהי' שפיר נחשן ורמב"ן הרניש עליו
 וע"ה בפ"ה ור"ה י"ל דהם הרמב"ן ס"ל כן לכן
 שפיר כ' דלה הקרינו מוספין ומה דצ"ה סוכר
 הביא ד' חמ"ה דהי' שפיר ר"ה מ"ה לדינא ל"ה
 כן ועדיין י"ה לפלל בזה.

דוד בבי יונה שעבל ועהמאן
 ראברק דג"ל

סי' כמו

ב"ה מאגדוב

בהפרדס סי' ק"ה כהן להספיק חש ד"ה
 על חש קטע לו בשבת ד"ה כיון
 דאסור לקטע בשבת חסורא לא יוחא לי דליקרי'
 והעלה דהלוי בשלמיה המנ"ה ורמב"ן סי' רש"י
 דהמנ"ה סוכר דאסור לומר לעו"ס ליטלו ורמב"ן
 סוכר בזה"ה שם כ' דשפיר לומר לעו"ס דעדיין
 לא ובה הי' חסורא ורמב"ן דהמנ"ה ס"ל דזה לא
 ורמב"ן סוכר דלה פכ"ל. הנה משם חק רמב"ן
 כלל דשם לא מ"ה שפיר דר"ה חש' בזה"ה
 דל"ה ד"ה ולא פירי כלל בשם במקום שקטין
 בזה"ה. חלש צנף בספק מה דפשיטא לי' להכר
 בהספיק דאסור לקטע מליא בשבת ועפ"ה
 חלה לומר דכיון דסוכר בשבת הקרין חסורא
 לא יוחא לי דליקרי. הנה חש נאמר כן חין כאל
 מקום ספק דטורי לא קט' לי' כד"ה חק חש
 יוחא לי' דהי' כ' חסור' כמות ד"ל ובכ"ה
 ד"ה דנחמיה לא הקיט לי' רבנן. ר"ה והשפ"ק
 ב"ה שם פ' דנריס דאסורא כאל ובאסור לא
 הקיט רבנן ד"ה פ"ה. ואל"ה חש נאמר דאסורא
 כאל ל"ה כזה ד"ה. חלש: לנצי' סוכר. יצור
 דל"ה

וסת

בהפרדס סי' קמ"ז נהקש בדברי הד"מ
בנ"י ה"ח סי' קמ"ז פ"ד כנ"י
שכח שם. לטור שאין להם מי שיקרא בשורה
צמיט ובקעמים אפי"ה יקראו בשורה בנרנב וכו'
דל"מ אכל מי צומע לקרוב בקדוקים ואין

במסדש בקרא על מלות ומרורים יאכלוהו וזה חסיד
במלות שנגופו.

אהרן דימן.

לוגדן.

שיעור עיוני עולמי

המסד שחוברת ד' ס' קבד.

סימן כג

(ה) הדרן לנד אס מולא בהגדה דבר
כבר מלוד שדרטו בגריות רק
ש"י שיעור הדבס והוליו מהו מי אמר
היו עליו עליו להולא וז שהולא שהולא
היות טובה לוד דבטו מה בלודו בהגדה
אס מולא ש"י גריות היו בלודו הה"ה מה
שדרטו בגריות ומולא ש"י הגדה דמיון באל
לפי כוונתו אלל גריות היו מי שמוציא מולא
בלודו וש"י קלח דמיון לזה משה בלודו לרקה
בהפסד לא חבשי לק דיון דלא מיגדל ב"י
משלוי הוא כי חבשי לק גמל בחוטט מהו
סיון דבני ל"י בהפסד משלוי הוא לו דילמא
נשיבחה יתירה ל"י משלוי הוא ישוב וזה
בטין דבריל דמה שמוסף לטובה אס באל
ולין דרטו בקך לא בטל ש"י שס הולא
ממה כרל ולעיד להכריש קלח בזה דבטו
במולא דבר שדרטו בגריות וטויה ומגביו
יפ לרלות הסבה שהכריחו לטות מגדל הכס
ויוכל להיות בזה ב"י סבות א' משלח חשיבותו
של החפץ שהביט עליו וחושב מאוד שלא
יתלכלך ויתקלקל בגריותו לכן הוא מגביו אף
שהוא טורה גדול ב' משלח שגבר אליו הוא
וכחו יפה ולין ההגדה כ"כ טורה אללו כמו
אלל שאר חכמים לכן הוא מגביו ולפי גרלה
דאס מגביו חבוס סבה הראשונה שהתפן
חשוב עליו יותר ממה שהשוב אלל אחר שפיר
חייב דודאי כבס כל א"ס להאזין החפץ
למדרג.

הטוט' לנכון דהמס' מ"רי בלופן ש"י עבילה והולא
נפסה לגמרי אלל הכא סיון שגבאר כטמא לענין
הכילה קדשים אפשר לומר דבס חבוס טמא מה
שאר עליו שומחה להכילה קדשים עכ"פ ושפיר
לדין ראי' שליו כן ושפיר פירש"י דר"י
א"ט מביא ראי' אלל שהוא מותר בהכילה קדשים
חיקף כשימול אלל בלל העבט הערלות הטורה
משלח מה לענין שומחה עיניה לו שאר דברים
א"ט לדין ראי' כלל כי למה הפסד סיון דמבוס
ערלות לא השאר עליו שומחה זו ולפי זה
מיושב דברי הרמ"ל על כן דלוי מלו בעשרה
א"ל דערל א"ט מקבל הולא לענין הכילה קדשים
חיקף כשימול ולדין הולא טמא לזה אף
המס' שס הולא כבטו ערלות וזה גבאר עליהם
שומחה אלל לענין הכילה קדשים ובטמא לעשרה
ושס הולא טמא בעשרה וכו"ל סיכו מיתרס
בהכילה קדשים וסיו דבטו"ל של ע"מ חן ש"י
עליו אלל המס' לא סיו ב"מ אלל להכילה קדשים
וכס"ג פסיקא דלא גרבו מוט"ל בל שמי' סדן
סיון דלכ"ד שסור לגמרי רק להכילה קדשים חסידים
וזה ברור יענין כס"ד.

יהודה מאיר רעווין דופ"ז בפה.

סימן קג

בהפרדס מ"קמ ג ה"ה ה' מקסס ה"י לפרס
לו ד'ה"מ על ב"י מ" קמ"ב איני
יודע מה קסה לו הלא הרמ"ל שפתי ברור ידבר
כי על מה שהביא הר"י כמי שחיו יודע לקרות
בדקדוק יקראו כחורה בל' דקדוקים וטעמים וכו'
מ"י הרמ"ל שחס הקבל יולין לתקן וללמד חמן
או המקריה ילמוד לקרות בדקדוק ולין מקפידין
לחשיאו (להקט ע' ערוך ערך פה) כמי שילמוד
מה אס לא יקרא בלל דקדוק וזה האמת.
(ב) מה שהרעיש על רש"י בהעלותך שכותב ולין
איסור חמן אלל בהכילתו ומפרש שהחמן
יכול להיות עמו אף בשעת הכילה הק"פ. באמה
א"ט כן כי החסיד חובה אחס בלשון רש"י ח"ל
רש"י פסח שני חמן ומזה עמו בבית ולין שס יר"ט
ולין איסור אלל עמו בהכילתו וכוונת רש"י ע"פ חמה
דאס"פ שיכול להיות החמן בבית כשאוכל הקפ"ס
אלל איני רשאי לאכול יחד חמן ומזה עס הקפ"ס

למדרגה יותר גדולה ממה שאלו וכן ש"ס
 ד"ס המלכית דאלו לזוגות ולרע שחשוב עליו
 חייב אפי' בנ"ס ופ"ס ופחיס ל"ג מדי
 דחשוב לענייני ופ"י ישרים וכמ"ל וה"ל מיהו
 שאלל רוב העולם אינו חשוב כ"ס שיקפידו
 על לבלוק כ"ס שלא יגדלוהו אפי'כס כמה
 להקפיד עליו ואוליין בזה דידו כמס"ב וכן
 בסנה ק"ב מחשבתו משוי ל"י מקום להבי
 המולאו בפ"י חייב ישרים פחוס ורחשונים
 וה"ל מ"י סלמר למחשבתו משוי ל"י הול"ה
 בדרגה הול"ה האלו ה"י מחשבה בדרגה
 והבחיס קר"ה א"ס מול"ה בפ"י שמסנה להול"ה
 פחותה אמר"י מחשבתו משוי ל"י דרך הול"ה
 במול"ה בהגבחה דבר בדרגה בגדרה ל"ס
 משא"ס א"ס מה שמסנה להול"ה מנרונה להגבחה
 לא משום במחשבתו ההפך רק מפני שאין ההגבחה
 נחשבת אלו עורה גדול כ"ס כמו אלו שא"ס
 הנשים אמר"י בפ"ה דעתו אלו כ"ס שאין
 נכחו להשנות עלמו בגדר מיוחד משא"ס אכוס
 דוקא להחשיב להפך במעלה יותר גדולה י"ס
 בדר"ה אלו להשנות עלמו מיוחד משא"ס אכוס
 זה אינו יכול והר"י במול"ה על דברו ק"ה דכ"ס
 הול"ה עינין בן בפ"ה דעתו אלו כל א"ס
 וכן המ"ה מול"ה ח"י דש"ס ד"ק ע"ד בין
 דחשבה ידורה הוא ואין רוב העולם יכולין
 לעשותה ק"ה מ"י שיכול לעשותה בפ"ה
 דעתו אלו כל א"ס ישרים וה"ל ביו"ב ופ"ס
 אמר"י לפרס עומק ס' הר"ן בקידושין ד"ה
 ד"הקדש בחמרה אפי' שא"ס ש"ס מקודשת
 הושבין במ"ה ש"ס במדי והרמ"ל פסק דה"י
 פסק קידושין והרמב"ן ממה עליו דמה לו
 מה ששם במדי דה"י אין להקדש אלא מקומו
 ובעתה וכן הר"ן ז"ל דודאי ש"ס במדי ק"ה
 שא"ס שם בלן אמר"י לידה שם לה וס"י
 קידושין ד"ה משא"ס א"ס אינו ש"ס במדי לא
 מכל לומר לדידי שום לי ישרים והעלו
 האחרונים בטומה ד' הר"ן להשנות כסף מה

שאינו קדש צדיק כסף ע"ז אינו מוטיל לדידי
 שם לי ואינו מוכן החילוק דמ"ל א"ס מחשוב
 דבר שאינו ש"ס על פחותה או מחשוב דבר
 שש"ס על יותר אינו ואינו הול"ה הוא אכל
 טומה ד' הר"ן בדרגה שה"י כ"ס ביארתי
 שכתבו להחשוב הרפך על מדרגה שאין
 רוב העולם מחשבותו אינו אכל לעשות עלמו
 ל"ס מיוחד מרוב העולם זה אינו ואמר"י
 בפ"ה דעתו אלו כל א"ס והנה הפעם דאין
 א"ס מחקדשה בפחוסים הוא משום דנא"י
 לה כ"ס ד"ג ור"י ור"י ש"ס וא"ס שיערה לו
 דא"ס על א"ס מחשבה עלמה למדרגה שאין
 בדרגה בפחוסים יא"ס בן א"ס מקדשה בפחוסים
 או אפ"ר שה"י מקדשה מ"ל לדידי שום
 לי שם טעם לא להשיבות הרפך בל"ה רק
 להודיע ערכה על הא"ס שה"י א"ס שיה"י
 אמר"י המורה שא"ס בשם אופן שחקדש נחפך
 זה מחמת מעלתה וי"י שח"ה מחשבה א"ס
 הרפך אלו כ"ס ה"י מפחיתה ערכה מערך
 שא"ס אכוס שא"ס ל"ס בשם אופן להחקדש בשם
 וי"י ב"ה ל"ה ל"ה ע"ה משא"ס רוב העולם
 אמר"י בפ"ה דעתו מ"ל אלו כשש"ס במדי
 פ"ה א"ס א"ס מול"ה נפשה מערך שא"ס
 אכוס שה"י במדי אפ"ר להחקדש בחמרה ו
 וא"ס ערכה מערך אכ"ס מדי רק דמה חלמה
 ש"ס אינו ש"ס על חשיבות הממוק שום
 מוטיל לחשב"י ולדידי שום כמס"ב ולי"ה בפ"ה
 דעתו ודומה ל"ס דש"ל סודר"ה דפ"ס בקידושין
 ה"ה להחשוב הממוק אין אומרים בפ"ה דעתו
 וד"ק די"ב

מנחה דוד שמורניץ

גדין

סימן כג"ב

ב"ה בארנעמוטה

(ה) ראיתי קו' בהפרדס מהר"ג דאשכנז
 ידיו מ"ה המחבר כל"ה פה"ס
 וחמ"י

מקומו של הכלי שיה' קטוי לצעל הכלי לא
 תחקט ויבדיל אין מקום קט' וממילא
 ששפיר ת' השך דהקוט' איזל למאן דאמר
 דברשות הרבים אינו קונה ולא קשה
 קו' הפלוגה דנלדו ר'הר אמאי לא קנה בדלא
 לבן עזאי דאיינו שרקה הכלי ונצטר' ר'הר הו'
 בשמו שומעא ומקומו של הכלי קטוי לצעל
 הכלי ודוק

דאסבראונא. אברהם יצחק דובא.

סימן כד

[illegible]

והחזיק על החיטך שהקשה בזה דר"י ור"י
 עם אחי לא הספיקו לו ד' רע"ק דהא בלחם
 וז"ל מלאכה שאל"ץ דרך מוכרה ה"י ש"ס
 נזירתו של ה"ג והמיה לזה דמסדריק (בד'
 ס"י ק"ג) ש"ס ולעזר לקימ דרע"ק לשיעמו
 דס"ל מלאכה שאל"ץ הי"ב מה"ס בל"ח במהרש"ה
 ב"ב (דק"ט) וע"י יפוע"י א"ח ה"י מ"ה כזה
 ועיקר דבריו ליתא ול"ד לזיוק דהסדריק דר"י
 דהתם ע"י אומת מינה שאל"ץ

(3) **מצינו** בנ"ס בדוכתי טובי משהו לי
 ק"ה לר"ה דר"ה אר"ה גדול הוא, י"י
 קידושין דר"ט וכן במדרש דר"ט וע"י ברכות
 ל"י עמוד זה דר"ה ופ"ה קמ"א ד"מ וכן
 ברכה וקמ"א לי ד"ה וכן לפר"ד בראשית
 צ"א במח"ל דף קמ"א אל יספר אר"ה
 בצמח של חצירו וכו' וא"כ ח"ך שיבתו והט"ה
 עליו ש"ה גדול הוא. ושוק"ל מה"ל דמיין
 פ"ו שמונה ש"ס שחקן של חכמים וכן בצדקין
 אבות והלא זה לשון הרע גמור לדעת חז"ל
 בנ"ס, ש"ס וד' יא"ר שי"י.

יַעֲקֹב נֶאֱרָדָאן רַב בַּמִּקֵּץ

במך בנ"ג

בתום' המנוחה דליל' בדים' חי' האפקי'
לרבי' אבנ' האב' למד' דד'א'
קנוט' לו' לאדם' אב' ברה"ר' כו' וכו' הפללה'
לחזן' קו' הסוד' דלפן' עול' ע"כ' מיד'
בהול'א' החפץ' לפני' ולבמה' פוסקים' יא' חקני'
לי' ד'א' רק' בקדש' הוא' להחפץ' ע"כ' וזה'
מקור' ע"ז' ח' בהש"ך' כו' רמ"ז' בשם' תלמוד'
הרשב"א' להקשות' למה' לכו' לרצון' לחקן' משיכה'
או' מסירה' בסוממא' יקנה' בדי'א' וכו' דאולעריך'
סיכא' דקדש' הכלי' לפי' שמקומו' של' הכלי' קבוע'
לצמל' הכלי' וחזו' שייך' דוקא' לדין' דקיי"ל'
ד"א' דוקא' בסוממא' אבל' לפי' השיטה' דד"א'
קנה' גם' ברה"ר' דלא' לית' לאולע"י' מ"מ' למען'

סימן כנו

בהפרדס סי' ע"ב הקדש על הרשעא זיל
 בדים שבת שבת' העליף ממעביר
 בעלמא גבי מולא דמחלף לזו כעומד דמי.
 וע"ז הקדש הא אף למידן קויה וכל י"ז מנחה
 מהלמ' ומה הקדש העליף מיני' ודמיה כל"ע.
 ולענין דהנה' הר"ן פ"ז דשבת הקדש כיון
 דמעביר דא' בדידי' הלמ' אף הייבן עלי'
 מיהא הא אף עובדן מהלכה וכו' דמחייבין
 בה מדין מולא ומש"ה טובין האיל ונסמכה
 לחורה שבכתב ט"ס. וע"ז בפס"ז בפס"ז. והנה'
 הר"ם יוסף ר"ס שבת כ' דדידי' דהלכה בא'
 לפרש דזו מקרא בחורה למדין מהלכה משום
 דאז דיני כנו שמעירם בחורה הן לשפך וכן
 לשאר דברים ט"ס. וע"ז ללחמור' הגאון
 שליט"א בפס"ז אמר דה' מ"ס ל"ב וע"ז
 קרובן להדמו'ל פ"א מהל' י"ט שבת' דאף
 חייב על העצרת דא' כיון דהיא הלמ' וכו'
 דכיון דהלכה בא' לפרש הקרא היא כאלו נכתב
 בפי' וחייב עלי' וה"ל הלמ' גילה דככלל
 הקרא אל יא' חס' ממקומו הוי העצרת דא'
 ודאי כאלו נכתב מפורש ולמידן מהלכה
 יו"ט. ומעשה מיושג ד' הרשעא זיל דשפיר
 הקדש העליף מיני' גבי מולא דמחלף לזו
 כעומד דה' מעביר דא' אפי' דהוי הלמ' מ'
 הוי כאלו נכתב בפי' בקרא ולמידן מהלכה
 ודאי.

ובאור. נמשע שרמזה שליסעק.

סימן כנו

בי"ט חולין ל"ב כס' ורמזנו אל' שרפית
 בצמחה פסוקה הגזרת וכו'. אמר
 דבא ל"ק כ"ן ששח' ולבסוף פסק וכו'.
 דל' אמר כ"ן ששח' במקום. הקד' וכו'. ר"י
 אמר ל"ק כ"ן קודם חורה וכו'. וכל הדינא
 יפלה

כנא אחרת ועכ"ל דמלכה ט"ס וקדש המשי'
 דמה נרויה כזה דא' ישח' אחרת שוב יפסק
 לחלל יו"ט ומ"ל אס' יחלל יו"ט או יקרב
 בשומא וכו'. כס' אור חול' מ"ה"ק מ"ה"ק מ"ה"ק
 שליט"א דשפיר נרויה דל' יפסק לחלל יו"ט
 כיון דאיכא תקנה לשח' ט"ס ש"ס וכו' ששח' וכו'
 פשוטין. אמר' החיה ר"ס לבו דל' אפס'
 למח' ופס' איכא תקנה ט"ס ש"ס ופס'
 הקדש ר"ס כה"ג ביו"ט יוכיה מש"ה דמחל' לבו'
 דפוסק בפ"ס מהל' רוח' דא' למח' ולכ"ה
 תקנה ט"ס ש"ס וכו' כלל' ל"ק פ"ד
 ר"ס דכ"ה ביו"ט יוכיה וכו' וכו' ולפי'
 ממילא מוכן ד' החול' האל דמלכה שאל'
 שיפור לוכא תקנה ט"ס כ' דכיון דא' למח'
 איכ' א' א' א' יקדש א' ב"ה א' קודש
 לחבירו בשמיית המלכה, וא' ששה היא לבדו
 מיד חייב כיון דהמלכה א' שיפור וכו'.

(המשך יבוא)

ובאור. יעקב יהושע גרינשער

סימן כנ"ה

בתוס' כחוצות דל' כד' מ"א הגדה.
 דמ"א לפר"ה דהגדה קונה בשח' וכו'
 מ' שח' וכו' ולענין לחק' דהנה' ט"ס ד'
 הגדה מדדי' דאמר' מ' דהו' קשר לענין
 הפליק הו' מ' קשר לענין שבת. וע"ז במ"ה
 במו"ס' מלכא קשר דא' עשה לזית בשבת
 בקשר ששח' חייב מ' דהו' קשר לענין לזית
 הו' קשר מ' לענין שבת. וא' יחא ק' החס'
 דבעלמא כס' דכ"ס דמחלף כעומד דמי מ"א
 דהקין קודם העקירה. אבל כס' העשה דשבת
 פסור כהעביר פסוח מ"ט דהוי כלזה וא"ט
 חשיבא הגדה אבל כס' מ' דהוי הגדה
 לענין קין אי מ' הגדה לענין שבת ודאי
 ליה דוב בעריש בן הרב מפאדו

השליח והדבר נחמד, ונעץ ד' השליח האריך
אלמנר שליח והביא ראיות לזו מכמקן כפי
ואכמל

בנימין באמבאך

בלאמנר אברק אשפזין שליח

סימן כנה

ב"ה קרישצוב

בירושלמי פ"א דמגלה נר שנתערב
בפורים אחר שהאיר המזרח
פסוק ממגלה, וראיתי להגאון המובהק מקינא
שליחא כספרו ח"ק איש סי' לז בהנח
טפ"ז ב"ש ד' התי' א"ש דסובר דאין פסוק
ממגלה ורק דאח"כ יקרא ולירושלמי הרי כבר
נפטר בהאיר המזרח ירוש' וכל לתקן בנחמה
לאפין א' י"ל עפ"מ המהרש"ל דהא דאין
פסוק ממגלה היינו במגלה שאינה עוברת אבל
במגלה עוברת גם אוק חייב הוצא בטוב"י א"ח
קמא סי' כ"ז אי"כ ה"ה ברד אי"כ דנפטר
מיד בהאיר מזרח אי"כ אי"כ לו לקרות אח"כ
כיון דאח"כ הוא בר פסוק ואינו מקיים
המגלה כלל ושם באמת לא נפטר מיד בהאיר
המזרח רק דקורא אח"כ כיון דאפשר לאח"כ
שוב פסוק קודם הקבורה דל"ה מגלה עוברת.
ובעין ד' העירא ז"ל ר"ש חגיגה וד' מדינן
אדרבא אשכחנא פתרון טפ"ז בד' הרמז"ל
פ"א מהל' מגילה ש"י חזק ממנו מגלה שהפוגע
בו קצרו מחלה ואח"כ קורא וכבר עמלו
למלא פתרון לדבריו ז"ל דכ' ואח"כ קורא.
ולזה"ל י"ל דכוונתו כיון דאירע לו מ"מ
קודם שהאיר המזרח ומחשבו כי עד לאח"כ
והוא כיון דנשעט שהאיר המזרח ה"י בר
פסוק דעוסק במגלה פסוק ממגלה והוא מגלה
כ"י רשות וע"י בריש"א שוכה כ"ה וכיו"ב
כ' האחרונים לפיכך אי"ש מח"מ דהוי כעושה
כמק

יפלא וידקדק דים כאן ג' תירוצים ורבה ור"י
נקטו בתירוצים לשון לא קשיא ור"ל מקמך
דברים ותיקן כאן ששם וכו' וה"ל חיצה לא
קשיא והלא דבר הוא ואמר אלמנר שליח
בעת לימודו עם התלמידים מקשיבים בלשון חכמים
מרשף. עפ"מ הגאון בה"ש שג"א החדשה
שמקובל מרבנותיו דכמ"פ מ"טו כש"ס דאמורא
מחרן דברי חבירו של יורשה עליו מברייחא
או מח"י נקט בתירוצים לשון לא קשיא והרבה
פעמים נקט סתם כאן וכו' וכאן וכו' ומחבר
לשון לא קשיא. וכו' הוא ז"ל דפטר הדבר כך
אם אותו אמורא המחרן עוסק בחבירו ולכן
מחרן דבריו לא נקט בתירוצו לשון לא קשיא
רק סתם כאן מירי כזה האופן וכו' אך אם
החזק אינו סובר בחבירו ורק מחרן קושי"ו ו
דקשו על חבירו איז נקט בלשון החירוק לא
קשיא ולהורות בא שפ"מ אינו סובר בחבירו
רק ק"ו ו לא קשיא עכ"ל וראה זה חדש והוא
קלורין לעירש' ומשנה הדבר נחמד דעין
בחו"ב חולק ל"ב שם הקשו ד"ל דנקט אלו
טרפות דים כי איסור טרפה ג"כ וי"מ אם הלש
בשר מחיים ותיצלו דמח"י דאלו טרפות מירי
ע"כ מחיים מדקמ"י סיפא כל שאין כמות ח'
טרפה ירוש' בחו"ב, וא"כ לר' החוש' עיקר ק"י
הש"ס מסיפא דכל שאין כמות ח' ומעשה
להמציא כש"ס המורה י"א דבא סביבא לי
טרפה ח' וכן ר"י סובר פ"ה כש"ס דה
דף כ"ז וא"כ ק' לא סבר כהן סימא
דמח"י כל שאין כמות ח' טרפה אולם ר"ל
פוסק טרפה אינה ח' כמציא בחולין מ"ב
ירוש' ומחילא בין הנין מעמך דבא ור"י
נקטו לשון לא קשיא משום דבאמת משנה אחר
לא כ"ל כהן מח"י דנקט כל שאין כמות ח'
דבא כ"ל טרפה ח' ודמה לא ב"א רק לתקן
דומיא דמח"י דקושי"ו ו לא קשיא משא"כ
ר"ל דסובר כמח"י דש"א מדלג חיצה לא
קשיא רק האן ששם וכו' וכאן וכ"ל כש"ס

המטה בזמן השמור ודמו לכפאו ואכל מה
 דלא לא לכן שמעין הרמזיל דקורא אח"כ
 והענין י"ל דמגילה ל"ט למיפטר משום
 עוסק בממון כיון דהוא שרומי מ"ס
 ובמס' בשפרי חמדת ישראל ר"ס מגילה דלכן
 מבטלין שטרות אע"י שכבר התחילו לעבוד
 ועוסק בממון פטור מממון מ"מ מגילה ש"ט
 יע"ש. (ג) י"ל דמגילה ל"י להר"ה במ"ס
 בח' הרמ"ז משא"ס ה" ק"ב דעוסק בממון
 ל"ח בר פטור על מטה ש"י דק דא"ל
 לעשות מטה ש"י יע"ש. וא"ל דא"כ מה
 הרמזיל דהרמזיל דמבטלין מ"מ מפני מה
 מזה אם איירי קודם שהאיר המורה הא
 הי"ל לכל המלות. ולפניו מגילה ש"ט דא"ל
 קודם הזמן מוטל החיוב לראות שיקרא המגילה
 בזמנה דהוא לפרסומי מיסא ואם ה"י הדן
 דמ"מ אינו דוחק מקרא מגילה גם קודם אינו
 רשאי להתחיל בקבורתו אם לא יוכל לקרות
 המגילה אח"כ. אמנם ל"ל דאע"י דאין חיוב
 במגילה היט החיוב שמישה דמ"ה הפרסום
 במש"ל אבל בחיוב קריאה לביט און פטור
 כמו שאר המלות וי"ל דמ"ס המג"א ה"י
 חר"ז סק"ז דאם שמת בליצור כשוא און
 יחזור ויקראנה שניה היינו ללאה ידי קריאה
 אבל בחיוב שמישה דהוא מפאה הפרסום ואל
 גם כשוא און. אמנם בפיקר הקושא הא"ל
 כ"ל דבר הדם עמ"ס הג' הפני יושבים ו"ל
 לפרט הגמרא דפרק ואימא מוקפין כלל
 כלל לא ותיקן ובי לאו ישראל מיסו
 ואינו מוכן כלל פירכה הגמרא ותיקן
 ע"ד הרמזין דמוקפין לא היו כ"כ כנס משום
 דהיו מוקפין חומה ואינו ניכר כנס כ"כ וט"ז
 ח"י ובי לאו ישראל מיסו ותיקין מ"ה דנעשה
 כנס לשאר ישראל כמו דמלכו בצרכות ל"ד
 דאירא דרביס כ"ע חייבין לברוכי יע"ש.
 מטעה ל"ל דהנה לבאו קשה אמאי י"י בר
 חייב במגילה הא באותי כנס לא ה"י ועל"ל

כיון דישאל הוא עתה ומחויב בשביל שאר
 ישראל שנעשה להם כנס. ומעשה י"ל דטובל
 הירושלמי ח"ד נעשה ישראל קודם החיוב
 קריאה אי קל עליו החיוב קריאה בשביל שאר
 ישראל משא"כ אם ה"י נכרי עוד כהאיר המורה
 שוב אינו חל עליו החיוב מ"ה שאר ישראל
 כיון דאינו ב"ח בעל משא"כ באון דהוא ב"ח
 בעלם לא הלא כלל אם ה"י ב"ח כהאיר המורה
 וחייבו מ"מ לא נפקט לעולם ח"כ. ודאי לזה
 דא"ל אמאי לא הביא הירושלמי רבנא יומר
 איתו דין בקמן שהגדיל בפרסום ועל"ל דנקמן
 דהוא עתה ב"ח בעלם מ"ה דהוא דהוא כנס
 מורה הירושלמי. וי"ל דנקמן דמחויב כהיטך
 מדרבנן אינו מיקרי בר פטור וע"י במגילה
 מלות ק"פ.

ישראל נתן פלאצקי בלאאסו"ר הנאון

המובהק האבר"ק אוסטריוני שליח"א

סימן כג

בפסחים דע"י מדי הוא עמא אלא לרז
 האמר רב צע"ה אינן נדחים.
 ובתוס' ס' תימה הא מוקין בפ' שני שפירי
 אמר לך רב אליבא דר"י לא קאמינא וא"כ
 לימא דמח"י ר"י דסבר מדקן יע"ש. וי"ל
 דהנה באמת ילפין דנמשנה קחשיב כל
 הסבולין אם שחטו הפסח בשבת דחייב
 ומדוע לא קחשיב שחטו ומלא חמץ
 לאי מצני חבורה אף ו"א דמבואר בירושלמי
 דפסח שנשחט על החמץ כשר דכח"י וכו'
 אע"פ שנשחט טהור טהור וכו'. אולם בטו"ח
 ה"י פ"ט ו"א האריך בזה ומסיק דלר"י דמרב
 מובחי שם דמדי אם נשחט על החמץ שובר
 שפיר הפסח פסול יע"ש. ולפ"י מיושב ק'
 החוס' הא"ל דע"כ מח"י לאו ר"י דאי ר"י
 כיון דהפסח פסול איכ' ליחסי נמי שחטו ומלא

חמץ

מחובשי בהמ"ד במאד"ש חיו.

חמן לא מנ"ח וע"כ דל"ן כר"י וא"ש.

א"ימ"ך גומערמאן.

אמסא.

סימן הסא

סימן הס

כ"ה ואו"יערציע.

בפידמ"ש להרמז'ל ב' הלך מנחם ר"ש
בג' בנחש ב"ח ומחש' בלילה
(נ"סין י"ז) מנחם דמות ב"ן י"ח ולילה לא
בניה וכו' ע"כ. והוא פליאה נגד ד' הנמ'
במקומו דמס' אל"ף דר"ש לא קאמינ' ולפ"ד
הרמז'ל אין רא"י וע"י במפורש. ולפ"ד דהנה
הרמז'ל ז"ל ב' דמנחם ע"י ודוקת בג' לר"א
ש"ס דהוי קרן דרנן ומנח' משט' אפקטינ'ו
וקל על חוקן האמן בג' הא בידו לזרז' בג'
ל' אמות ש"ס וימא' אפקטינ'ו ומלא' דמות'
ה' בעת פנ"י. אמר' י"ל דל"ך דחוקה בל"ן
שקדש עוד אחד תחת בעלה וא"כ ימא'
אפקטינ'ו שוב חל קידוש' השני וחייבת מיתה
מא' השני אבל בלא זמן שפיר יחפה. אך י"ס
לשפ"ד דהא החוב' ג"ס חקקה דאך בלא זמן
לא יוכל לחפות דאקמא' החוקה א"א וכו'
דדני גרושה לפנינו יע"ש. וחקשו הא חוקה
דמשיקרא עדיפא' מחוקה דהשחא' וכו' הפנ'
עפ"ד הרשב"א דהיכא דלא י"ל טוהא' החוקה
דהשחא' אמר' דמומן רב מקודש ה' וסכני'
דני גרושה לפנינו וליכא' החוקה בעת טוהא'
שוב אמר' דמכבר הו' ע"כ. ילפ"ז כיון
דאמר' דמכבר נחגשה שוב חל קידוש' השני
וחייב מיתה מחמת השני ועוד. דממ"ז י"ז
אזלין בתר חוקה דמשיקרא חייבת מיתה וא"י
בתר חוקה דהשחא' דהוי גרושה וחל קידוש'
ה' וחייבת מחמתו וא"כ ג"ס בג' בלא זמן
לא יוכל לחפות וכ"ל שוב קשה דלמה חקט'
זמן הא יוכל לשפות כשנרות על ידי ג'ס
אפקטינ'ו. אך י"ל על ק' הג"ל לפי מה
שכתב' החוספות גימין דף ל"ג דהיכא
שמשון לך לא הפקשו חכמים הקדושין
וג"ס כן דהא א"ס יעשה בטוה' להחליב

א)

ביצד' דר"ש השוחט עולה מכה ביו"ט
לוקה מ"י ב"ש דל"ל מחוק. וכו'
דיוצו"ק דלמא אח"א כנ"ס ולוקה מש"ס לזכ'ס
לד"ס מחוק דבחולין ליכא' לביעה דאין לביעה
באובלין אבל בעולה דכ' המל"ח דל"ח
אכל מש"ס דטול' כליל ע"כ וס"כ ליכא'
לזכ'ס ושפיר לוקה יע"ש. וכו' דהל"ח חק'
דאמי' נקט' בשחיטה ליהני המקטיר איברים
עולה חול ביו"ט לוקה דלא' חמדין מחוק וכו'
ד"ל דהוי חול בעירא' ל"י הצורה ללא' יל"ח
וכו' החול' פסחים ד"ס דלמ"ד ללא' יל"ח
ליכא' חסור' הצורה ביו"ט יע"ש. אשכ' ק'
לפמ"ס החו"י שבת כ"ס דאך למ"ד ללא'
יל"ח מ"מ מכה הוי א"כ מלאכה ושוב ק'
דלית' המקטיר כיון דבישרא' אטמא' הוי
מכה אך י"ל לפמ"ס דש"י שבת דל' דכל
מכה הוי מלאכה שאל"ץ חק' מלעשות
פחמין יע"ש. וא"כ י"ל דבעירא' ל"י מלאכה
שאל"ץ פסור. ודנה בשבת דש"ס ערוך לזכ'ס
במאי יחא' ל"י ומנח' יחא' ל"י דלית' איכסי
וליצני יע"ש וכו' בחולין אבל בקדשים שוב
הוי מלאכה שאל"ץ ולפ"ז מוכח ק' היסוד'
ה"ל דהוי חול' דלא' נקט' המקטיר ע"כ
מוכר מלאכה שאל"ץ פסור שוב ליכא' כמי'
לחייבו מש"ס לזכ'ס כיון דהוי מלאכה שאל"ץ
בקדשים ובמ"ל וא"ש.

משה דוד הכהן ראב"ן ואו"י

בלאמרי' הדיוק' ש"ס א.

כתובות ד"ב אמר שולל ל"ק סוף
באשר נערה וט' אש"ס באשר
נערה נישתה ונשמה אלמא קטנה שולל וט'
ורקש דמס' דמחלה אמר סמו' אש"ס
ואח"כ אמר אלמא קטנה שולל וט"ל דמס'
הקטן דלמא סוגר שולל מילין לין דק ס"ה
דנ"י קדא וט' ד"ב למא לין לחרן סוף
באשר נערה. הא ויכל לחרן סוף באשר נ'
וט' וסוג' הקטן דלמא סוגר שולל כחיל
דח"ס סמו' סמו' סמו' ס"ה ונחמ' למיל
הקטן על דחשמו דסוגר דקטן אש"ס יסלח
לחמל ואח" ד"ס חמס חמס' נחמסה ונחמ'
דמס' מחילה וט"ל דמס' ד"ס מחילה כקטן

סימן מסד

בתום ז"ק ד"מ. ד"ה שור של ב' שותפין. ח"ל
 הא דלא מיכטיף בשי שותפין של ב'
 שותפין משום דלא משכחת דאם הרנו בנ"א הכי
 שיהיה פסורין ממיתה דאמרי' כמיתה הפעלים כך
 מיתה הסוד ואם בנ"א"י הא אחרון חייב לנ"א ע"כ,
 וילי"ק א"כ נבי שור אחד של ב' שותפין נמא
 ג"כ דמיתה הפעלים כך מיתה הסוד דאם הפעלים
 הרנו שיהיה בנ"א פסורין מטעם כי יכס כל נפס
 ונ"א א"כ יפסור גם הסוד וי"ל דבשלמא אם הפעלים
 הרנו חומר בנ"א פסורים מטעם דכרי' כי יכס
 כל נפס ולה מקנה נפס אבל בסוד כיון דהוא פסומי
 הרנו פסור כיון לקרות כל נפס יונ"א חייב, וז"ל
 דבסודרין דש"ח ח"י שור של אדם מרבה שרנו
 פסור ממיתה דאמרי' כמיתה הפעלים וכו', והך
 דמרבה שרנו פסור דסוד ערות, שאל"ה ובסוד
 ל"ש ה"י שעתא, וז"ל נמא כיון דהפעלים פסורין
 מטעם מקנה נפס גם הסוד יחי' פסור. וי"ל שפ"ח
 דרשב"א וי"ל לב"ק דנ"א שותפין מהא דמיתא הסוד
 עשרה בנ"א בעשר מקלות ולא קמי' במקל אחד,
 שאם דסוד עשרה בנ"א במקל אחד דחייבים מיתה
 דלנבי ב"א קריון כי' כי יכס כל נפס ע"כ, וז"ל
 פסור אחר' דסוד של ב' שותפין שרנו דחייב מיתה
 דכיון לומר נבי' כמיתה הפעלים דהא אם הפעלים
 בלא הרנו אחד כמו הסוד במקל אחד נ"א חייבים.
 וי"ל דהא דאמרי' כמיתה הפעלים אין הכי' דלדך
 לקיום דומה למוות כל בעלי דך כיון דכל שותף
 ושותף קרוי פעלים על כל הסוד כיון דשור ח"י אין
 בו דין חליקה, וכל שותף קרוי פעלים על כל הסוד
 וספיד כיון לומר כמיתה הפעלים דחייב אם שותף
 אחד הרנו בשלמו כמו הסוד הי' חייב, ע"כ הסוד
 חייב, וי"ל לו מזה דין חדש דסוד של ב' שותפין
 ושותף א' מרבה וסודי' הנפס דחייב הסוד מיתה
 כיון דפעלי' הסוד שרנו מרבה אם סודי' הי' חייב
 חייב גם הסוד והכך.

חיים יעקב ליטאחער לומות.

סימן קסה

טהעציריקס תלמידיו הפתיכתא בנאראש
 ברמב"ם ז"ל מה' (עילה והגדס הל"ג הסוד
 לנזר

באמ' אליבא דטולא ביחומה ומשוחה וכו'.
 וא"ש קי' המפוי הגל דמקודש דאוקי בנמ'
 ביחומה ומשוחה אין דא"י דסודר עולא בשלמא
 מילקא לקי ממורא לא משלם דלמא באי
 פטי דגלי קרא בקי' המוס' בקי' המוס'
 וחי' המוס' לים דמי' יכול לחלק כיון באתרו
 וב' דסוד יקשה דלמא סודר כד"ל דחומ"ס
 פסורין וכו'. אבל כעת דאוקמא ביחומה
 ומשוחה שוב טכ"ל דמאי מטעם מחילה וטי"ס
 דסנידא לי' חיי"א חייבין וכו'. וז"ל ודוק.

נחום דאברוינסקי.

סימן קסז

פסחים דס"ז הלכה ו' נחלמא מבני
 בחורה פסח אחת הל' י"ד להיות
 בשנה שכתו ולא ידעו אם פסח דוחה שנה
 וכו' ונלטי' לפרש דמהי' שם אחד ד"ע או
 חילוק שלא דוחה השנה אחד לו ד"א טקיצה
 עקרת מה שכתוב בחורה במועדו כין בחול
 כין בשבת. וכל"ה שם פי' דבאמת ידע ר'
 עקיבא שפסח דוחה שנה במועדו רק שחשב
 כמו שגזרו רבנן על הא"ה לדחות מפסח גזרו
 גם כן על שחיטה. ולזה אר"א עקרת מה
 שכתוב בחורה היינו כמי' שהי' דדבר
 המפורש בחורה לא יוכלו חכמים לטקיד יטו"ב.
 וב"ז אי' ילפינן דפסח דוחה שנה מקרא דמועדו
 והוי' מפורש בחורה ולא יוכלו חכמים לגזור
 אבל אם ילפינן מא"ס דהא מנ"א שוב אינו
 מפורש בחורה ושם יוכלו חכמים לגזור. ולכך
 י"ל דבני' בחורה יודעים שפסח דוחה שנה או
 מדרשא דמועדו או מנ"א דתמיד רק שפק להם.
 אינו דרשא טיקר דאם מקרא דמועדו והוי' מפורש
 בחורה לא יוכלו חכמים לגזור ואם מנ"א שוב
 הוי' אינו מפורש בחורה ויוכלו חכמים לגזור
 זה הספק הי' לבני' בחורה ודוק.

ויארשי, ישראל יצחק פיעכארסקי.

(ג) רמז"ל הל' מא"ס פ"ו ה"ב. דס חלם חלם
מס"פ. מרש כו"א דס"פ סוף.
חל"כ מלחמי כחל"ר פס"ו דיליף ק"ו דהוא מס"ח.
ספאניסלאב. משה קנאחל.

סימן מסה

שבת ע"א. זה חומר במין א' חלב וחלב כהעלם
א' פטור חלב ודס חייב טכ"א כר"י דלחמ
חמחין מחלקין ופירש"י ל"י ושלוק. והקשה הגאון
מבריסק ז"ל דע"כ מיידי בחלב מבושל דפתי פטור
דכ"י שלכ"א וגבי דס ע"כ מיידי פתי דמבושל פטור
והר"ב' חמחין גס מין אחד חייב. וז"ל דלכא"ק ק'
דבאכל חלב חי ימא אחשבי' וליחייב וז"ל דאדרבא
דז"ל חוקה ככרוה דלא אחשבי' ופטור ובעדע' ד'
הלח"מ גבי כבועה. ולפ"י לפ"ד הרדב"י דאס שוכל
שוד חיסור ל"ס חוקה ככרוה כמו כל על הדסה,
וג"כ הכא דמיידי באוכל חלב ודס ושוכל בלא"ס
שוכל על חיסור דס ואזר דהו"כ ושיב חייב חס"י
באכל חלב חי ח"כ וכוון.

אמסא. אליפולך ברומענפערד.

בברכת טרם חסה ותלכבה הנני סברנא
את חברי מר **מאיר פפער** לרגלי
אירועי יובל לביתו בירון בית עברי
נאמן ליום ישראל סבא בארץ הקודש
משה ומאיר רוזנבלט.

יגד המציאות

עוד מעט בספר נמצא אצלי לסבירה
הספר הקדוש והנפלא
"הפארת שלמה"
על סדר המועדים.

E. Zajdner, Będzin (Polen.)

לגול כל שוא ד"ס. וכלח"מ הקסה מסתדוקין
דנ"ס דלחמ"י מאכ"מ ולישראל שרי ולעס"ס אסור
והרי פחות משו"פ וכו' ומה פרי' הא בישראל
איכא נמי לישראל כפחות משו"פ וכו' דמ"מ פרי'
בין דס חולק בישראל בין פחות לפחות משו"פ
ובפרט לא ח"כ חמור בישראל ע"כ כוונתו דבישראל
ליכא מלקות כפחות משו"פ משח"כ פכ"ס ולה
וכתי להבין ד"ק דמפורש להיפוך במוס' חולק ל"ג
הק' כהא דבישראל לרין משו"פ כבד גידן ועגמות
בהכמה"ח ועס"ס לוקה ככ"ס וכו' דל"י ח"כ דגס
לישראל אסור מלך ח"כ. הרי מפורש דחש"י דס
חולק לענין מלקות כח"ס מ"מ בין דחכ"א חיסור
ל"ס מאכ"מ ול"ס

אברהם מאיר הערצבערג.

סימן מסה

הפמ"ג חודש דלמ"ד חכ"י בט"ש ח"ס מועד
משום דחידוש הוא. ולחלוקה הכשרה
להיפוך דאס חכ"י בט"ש ח"ס חכ"י אסור בהנאה
וכי' יחושלמי פדומה דחלוקה ג' ט"ש מידים רח"ס
אסור. וז"ל דהמוס' פסחים דכ"ב הקשו לחוק
הא ח"ס שוכל גה"ג הסכה"ג חש"ג דכתי' לא
חלכלי וכו' דכאן ככרל הוא דאסור בהנאה משום
דאס ג' בט"ש ט"ש והסכיה הכ"ט משום דככל
חיסורין אסור הנאות גרמו וכן אסור הנאות חש"י
ישי"ס וז"ל לפי כ"י הפ"י דפ"י טעם דה"י
דח"ס אסור חש"י דאין בו הנאות חש"י אבל יס
בו הנאות גרמו. וז"ל לפי הפ"י ככל דכאן אסור
הנאות חש"י ח"כ ח"ס מועד וכמוכן.

חיים ישראל וועקסעלמאן טבענדן.

סימן מס"ו

א' בר"מ שירובין פ"א ה"ט ד"מ הנשים דין
מועדים וכ"ה בטור יבט"ט הל' שבת
כפ"ת ולפלה חלל בנמ' ד"פ ח"י להדיא ד"מ
ומי"ה ולמסלס סו מרובים ול"ס.
ב' ר"ה פ"ה מ"ה כפ"י הרמול' ולפלה כר'
יחודק, עש"י ולא מלחמי ככל הפרק
מוכר כ' יחודק.

סימן כס"ט

עין דמעה.

ביום ה' פ' ויבט לבי, וימאן להצחסי' התעטפה שיר סמאבוב נאכל כזה שהשמועה העולה האסון העולה שלוקח מאלה הוא הרב הנאון הערוך העולם וצדק בכתוב סוטה דמס' המפורסם וכו' מוסיף משה בלתיאול זל דומין בקרב סמאבוב האברה מרדף הוא עד למאה בעד עם ישראל כולל יצמד שיר סמאבוב כפרט הוא ה' גדול צדורה ודוקף עולם הוא ה' מפורסם בלדורו לטובי ופלא ולמה אכל ביק הנהיך מסמאבובי ואל ולבדול בחילה למד אחיז אכל ביק הנהיך מסמאבובי שליטא מה נשים ה' לשמוע ולראות גדול הריפחו בספרות יסודות בעה אבר ה' אמר חיות ודבוקה הנהיבם כאלו כדמיונם בן פניו היקרים ית' הוא ה' בעל הנהיב ופלא דל כהני דקד ערס מלאו ימיו כל קא לפני הזמן נכחו השיגים המאורות האלה וכל השמם בלדורים בן ליה נשים ה' ו' על האן שופרא דבלי בלדור קא בלדור וכל בני השיר נתנו בלב שלם הרב על המין לבט היק ה' מורה ישראל נטרטט שליטא השיר ינחם את כל המהאבלים עליו ויפדט לכל בני מנפחתו ויקים בהם מקרא בכתוב כלום אבר אמו הנהיב בן אביו אנהיבם וצירופים חסדיו אמן.

ואזכיר בשמו דבר נחמה הגם החסד

דוד הקדש העומא בלדור ב'א כל שאינה בלדור אפי' כב'א אינה וית' דהי מינישו מפקית ועפ' חודש כס' ב'א ובפאגא דאס אחד ה' כולל או מוסיק דהי בלדור כל בלדור ב'א ולא השני דל'ס ה' מינישו מפקית וכמדת. ואמה הוא למדש לדמות סדרת סדר ופאגא עפ'מם בתי קבריות על און עמיה דהי בסדרא נקום

דחמור ולא שני כפפרת סקל איב למח נים איכל אכילה אחת חייב אהרנא ימא כיון דחמור דים איסורין הרבה לא ית' חייב כלל דלא שני כפפרת וד' דמס' זה נאמר דחייב על כלוא כיון דים איסורין הרבה דחמור דוקא בלון עמיה דהי' חייב על החמור כמו כהקל ש' נאמר דלא שני כפפרת סקל אכל ש' חייב איכל חייב על כלוא וכן הבין ס'מס סדרת דהי' ולפיו לפימם כיפממם ל'ב דל'מס דלון אחמא לקובדו בריג תל דים שני איסורים אס בן בלדור ב'א מה נאמר דאס אחד ה' כולל או מוסיק זה בלדור תל ולא השני דאס אחד נאמר דל'ס תל אינו תל דק לחייב אכל איסור יס ואס בן כ'י כולל או מוסיק תמיד חמור מלך איסור השני ושבו אינה חייב על כולל נ'ס מס' דחמור בקר' דהי' מה אמרת שחייב על כל ארץ ויא בלדור השני ה' איסור גרודא וד'י כולל חמור ושבו ממל'ס שייך ה' מינישו מפקית עכ'ד והפחה

ועפ' דבריו היקרים אמרתי ליושב דבריו הג'מ יפממם ל'ב דמסוק הג'מ הא דמחייב ד'י שחייב לקובדו בריג וד'י דק איסור גרודא עיפיה ומאיד המום להבין דאמאי לא מסיק הג'מ דהי' איסור ב'א דשחית שליח ופגט זה כזה בלדקמן ל'ד. וזה המום גדולה ולפי סקל מיושב דשבו קב'ס קו' החוס' דוד העומא כל שאינה בלדור אפי' כב'א אינה ול'ס דהי' מינישו מפקית הא אסת את כל דהי' מוסיק ולא א'א ואל' כולל כיון דתל לקובדו בריג וד'י המוסיק חמור מלך בלדור השני ושבו שייך ה' מינישו מפקית וכו' דמסוק הג'מ דתל לקובדו בריג ושבו ה' איסור ב'א וכולל וזה נכון בס'ד המן יצא

אברהם ישכרהלוי פרדס

הבר להודאה, הבררס

חלם

חברת חם

חדש איירסיון תרפ"ב

הפרדס

קובץ תלמודי חדש

ישא מדברותיו להגדיל תורה ולהאדירה
בהשתתפות גאוני ונדולי דורנו שליטא

העורך והמזיל שמואל אהרן הלוי פרדס ר"מ דפה זאווערציע
וכעת נתקבל לרב אביד בעיר סמשאקאוו (גאליציע).
ובחשתתפות אוז מ' אברהם ישכר הלוי פרדס.
האדריסה למכתבים ולכספים בארצו.

Red. „HAPARDES” Zawiercie.

האדריסה מוצק למינהו עי משק באנקא רשום על שמי.

Rab. SCH. A. PARDES Zawiercie (Polen).

מוזר הפרדס לשנה

בארצו — 900 מרק
באשכנז — 240 מרק
במשעכען — 42 כתרין

בארצו — 2 דולר
באנגליה וא"י — 7 שילינג
בצרפת ובלגיאן — 15 פראנק

גליון בודד 150 מ.

פיעטרקוב

ברפוס של הר' חנוך העניק נ"י פאלמאן

„HAPARDES”

Redaktor i wydawca Rab. Sz. A. Pardes Zawiercie.

Druk. J. Wagnajstor. Warszawa. 28 Lipca 1922 roku.

שמות האדמורים והרפנים הגאונים שליט"א
אשר חתמו על הקול קורא לתמוך ולחזק את הירחון הפרדס
בצל החכמה ובצל הכסף.

לפי סדר לשון חתימתן.

331

נאום יצחק יעליצ מקאצק
(האדמו"ר מסאקלוב שליט"א)

נאום מאיר אריק האבד"ק בוטשאטש
(וכעת רב אב"ד במארגא)

נאום חיים יצחק ירוחם
אבד"ק אלשטאדט וכעת בוינה
נאום צבי חנוך הכהן לעווין
אבד"ק בענדין והגליל

נאום הק' מאיר יחיאל הלוי
(האדמו"ר מאוסטראווע שליט"א)

נאום אברהם מרדכי אלפר מנור
(האדמו"ר מנור שליט"א)

נאום שלמה חנוך הכהן
בהת"ק וצ"ל מרדאמסק
(האדמו"ר מרדאמסק שליט"א
וכעת במוסנאווע)

ברכת מז"ט

הנני מברך ברכת מז"ט להרב האי גאון הגאונים והדרם שר התורה נור החכמים
והנבונים המאיר לארץ ולדרים בחיבוריו הנפלאים רשכבה"נ מו"ה מאיר
אריק שליט"א בעלותו על כסא הרבנות בעיר מארגא אשר מלפנים הי' אב"ד
בעיר יאזליוויץ ובוטשאטש. אשריכם אנשי עיר מארגא אשר זכיתם לקבל
לרב ואלוף עליכם גאון אדיר כזה אשר בזה הרימותם כבוד התורה, וכזכות זה במתה הש"י
יעזור לכם ברב שפע ברכות והצלחות, ולא ימוש התורה מפי זרעכם וז"ו ותוכו עם
רבכם זה לקדם פני משיחתו במהרה.

נאום שמואל אהרן הלוי פרדס.

בעז"ה ניו-יארק.

כבוד ידידנו עוז הרב הגאון
המפורסם מהרש"א פרדס
האבד"ק שמשאקאווא.

לשמחת לבנו שמענו הבשורה הנעימה
כי נתקבל לרב ואב"ד בעיר
הנ"ל יתן ד' שיהי למול ולברכה,
ושהקהל ידעו ערכו הרב וישמעו לדבריו
לכל אשר יורם בדרכי ד'.

ברב כבוד וברכה.

יעקב איסקאלסקי החו"מ.
מוכיר המוסד, עזרת תורת.

הנני מברך ברכת מז"ט כבוד יד"נ הרב
הגאון המפורסם התו"ב סו"ה החסיד
מו"ה דוד שריסער שליט"א לרגלי
התקבלו לרב ומו"צ בעיר מונקאטש,
אשר מלפנים הי' רב בעיר זבארוב.
מה"ס, אמרי דוד, ובית דוד, וגן דוד
יגדל כסאו ויעלה מעלה ותירום
ריש' אכולי כרכא.

דברי שמואל אהרן הגל.

לכבוד ידידי דרב המאה"ג חו"ב בחד"ת החסיד
מ"ה יהושע יחי' ראבד"ק בענדין.

ע"ד שאלנו בסידור החליצה שאמר כבודו להבטח
קודם החליצה כוונתו היא ואלסם דרך מחוץ
ז"ל אז היא וועסט ווערין מיט דעכער חליצה
אויפגענידען אין דא וועסט מעגן חמונה האבן
זי וועמין דא וועסט וועלן מן זי אכען שארסט
דא נישט חמונה האבן. ואחר הסידור פלה בדעת
כ"ס דשחא ש"ר פוסל בחליצה כמו בגט וברי
נכונה מן מחבן וכל שיש בו חפיסת קידושין כוי
ש"ר, וכחכ כבודו שחלל לרב אחר בקונטרס
הנספח בסוף ס' סדר חליצה (נקרא תוס' ביטורים)
שנסתפק בזה, ולדעתי דאין חשש בזה בנ"ד שכתב
שעמ"ס, חזק דורא אין ש"ר פוסל בחליצה כיון
דאך נקידושין קאמט ש"ס דא לא וילאז וסימט
לא ב"ר ש"ר פוסל ב' ואך יפסול בחליצה ברי לא
כמי' ב' כרימות, רק שנאמר שחא איסור יבמה
לשוק בא מכה איסור א"א של הפעל דהייט שנאמר
ב' אישום מאח' במה ובחליצה מסיר אומו אישום
שנשח"ר ב' ובסתפקת איסור א"א ברי לריך
כרימות, אבל כבר ביאר המכרי"ם ח"ב סי' י"ח
דאיסור א"א של במה לא נשאר כלל רק מכה
היבס חל על ביבמה איסור חדש וכיון דבחליצה לא
כמי' כרימות למח' יפסול ש"ר, ולא עוד אלא
שקרוכ בעיני דבחליצה אס' מחוץ מן מפלוגי מותרת
אפי' לפלוגי מעט דבגט וקידושין הפעל הוא
האוסר והמחיר יש כח בידו לומר מן מפלוגי לרי"א
שח"אסר לפלוגי, אבל בחליצה אין היבס מחיר
לוחה בכח כלל רק כמורה אחרת דבחליצה הפעל
היא נותרת, וסייגו דבחליצה יש שני פנינים מלוח
ומחיר דמה שקלה אחרונים נסתפקו אס' חליצה
מלוח לו רק מחיר גרידא כבר ביארתי במק"א
דחליצה הוא מלוח ומסיר כמו שנסתפק החכ"ן סי'
א' אס' חליצה כונת מלוח לו כונת קנין, וגם במו'
מה דס"ו ע"כ כחכ דמקרא ביטורים וחליצה
מלוח ויגט וגם בש"ס מנאר דאסר לבעל מלוח
יבמן אף שאינם זקוקים רק לחליצה והדבר ברור
מכחם ראיזם ולא כסתמ"ס סי' פ"ט וגם בש"ס

קידושין י"ד פרי' מנ"ל וחליצה מסרת ע"ס.
וברש"י ז"ל וילסין שס רק מקרא דונקרא שמו
בישראל וכיון שחללה נעלו כוונתו וכו' מלך חק
המורה, ולדעתי אף אס' יכיון בשעת חליצה רק
מל הפקעת זיקה גרידא ג"כ נותרת לפלמא וכן
מנאר ברמב"ן יבמות ק"ד דבחליצה כני מקלמ
כוונה וסייגו להוציא מחט ע"ס, וכמ"כ ברש"א
והס"מ פ"ד מיבוס דאס' אמרו לו סקור זיקמן
והיא נישאם לך דרך נישואין ג"כ בחליצה כשרה
והס"מ מנמנמס בזה, ונק"א ליבמות ק"ז פשיטא
ל' דכוונת פקידת זיקמן גרידא מחיר אף שלא
כיון להפירה לפלמא כלל, ולדעתי גם ראי' לזה
מיבמות דק"ב גבי נטולה אפי' מן היסודים ליבס
מחו לפי פ"ר המוס' שס ברי אף דאיט מחירה
לפלמא כלל מועיל בחליצה ואף דמחירה שחפסו
ב' קידושין מכ"ס ברי גם אליבא דשמואל קאי
המס' דס"ל קידושין מופסין ביבמה וגם דמ"מ ליבא
כוונה להפירה לזר, וגם ע"י באב"מ סי' קע"ד רק
כל שמכין להפקיע זיקמן כני ונימרת ממילא ע"ס
חק המורה ולכך ספק גדול אולי דאך אס' ש"ר בחליצה
מין מפלוגי שחבא מותרת גם לפלוגי דהוי כמחנה
עמסכ"ב וכמו במיר ועדין לריך אפי' להחייש בזה,
אבל מכ"ס דבחליצה כשרה שחבא מותרת לפלמא
מין מאומה פלוגי, וכן מוכח מסדר החליצה שאומרים
לו ש"כין שחבא מותרת להמנסחא לכל גבר ואך
יפיל לשון זה להרבה פוסקים דבגט אס' לא בתב
ברי אס' מותרת לכל אדם הוי ש"ר דש"ר זנות
ע"י רמב"ן ור"ן וע"י בג"מ סי' קכ"ז עפ"י מ"א
שהאריך בזה, ברי דבחליצה אין ש"ר מוסיף כלל
וכ"מ מהרמ"א סי' קס"ט סי' דבחליצה אס' אמר
ל' על מנת שלא תנשא לאיש דכשר והיא מחשו'
ברא"ש, אף דדעת הרמ"א סי' קל"ז להחמיר
כדעת הרמב"ן והר"ן דע"מ שלא תנשא לפלוגי דינו
כחוק והוי ש"ר ונפרט היבא שלא כמירה לשום
איש וגם דש"י הרמב"ם בע"מ שלא תנשא לפלוגי
ולא קבץ זמן חיקרי אגידא ג"כ לפולס כיון שלא
תבא מותרת לפולס למי שגאסרס לו והוי כע"מ
שלא תנשא יין כל ימי חייו דאין זה כרימות וא"כ
גם בחליצה יפסל בתנאי זה וע"י בשע"מ החובא
כפ"ס סי' קמ"ג סקכ"ג וע"כ דבחליצה לא בעיין
כרימות, וידעתי ש"ס להסתפק ולומר דבחליצה כל
שאמר בלשון ע"מ איט מוסיף כיון דהוי תנאי שא"א
לקיים ע"י שניח משא"כ בגט תנאי חל ושוב ל"ס
כרימות.

סימן קע"א

תשובה על שאלה הג"ל מהגאון המובהק
האבר"ק אשפזין וצ"ל מח"ס, אהל יהושע.

ור"ל תשובה! כנס כס' חס' ביכורים איז
מח"ל, והנה בעיקר הדבר נראה
למ"ד, דנצי חליצה ל"ס כלל האי דינא דש"יור כאשר
אבאר, דבש"ס יבמות דמ"ד בזה דבית אחד הוא
בונה ואינו בונה שני בתים, פריך בגמ' ויבינס
לחדא ונחלוץ לחדא ומשני אחר קרא אס לא יחפון
הא חפן מייבס כל העולה ליבוס עולה לחליצה וכל
שא"ע ליבוס א"ע לחליצה וכו', ולבאר קשה דכרי
ביבמות ד"כ קאמר דמיי"כ אינו עולה לחליצה דא"ק
אס לא יחפון הא"ש לקחת כל העולה ליבוס עולה
לחליצה וכו' ופרי' א"ה חיי"ל גמ' ומשני א"ק יבמות
ומה ראית מסתברא חיי"ל מפסי קידושין חיי"כ אין
מפסי קידושין ופירש"י כיון דמפסי קידושין ונדיעבד
קנה ש"ך זו לקחת יפוי"ש, וא"כ קשה למ"ד
ביבמות י"א, בבין הוא בין האמין אין חייבין לא
על החליצה כרת ולא על הלה כרת וא"כ אחר
יבוס אינה מחיי"כ ומפסי קידושין וא"כ ל"ס
לפוטרה מכה כל שא"ע ליבוס א"ע לחליצה ואכתי
ימא ייבוס לחדא ונחלוץ לחדא, ואס ימא דכלשון
בית אחד הוא בונה ואינו בונה שני בתים משמע
דבש"נ נפטרת גם מחליצה ומוחרת לפלמא כפין
שכ' חס' שס לענין בית אחד מולך כו' דא"כ לא
הו"ל לש"ס לומר הסעס דכל העולה ליבוס עולה
לחליצה, והגלפ"ד דבכוונה דקדקו חז"ל לומר הא
אס יחפון מייבס וכוא נגד לשון הכתוב, לא יחפון
לקחת הו"ל לומר הפוכו הא אס חפן יקח ונקס ל"י
כלשון אחר הא אס חפן מייבס, וגרסה דכוא
בכוונה גדולה דודאי חלוק הוא דין יבוס מדין קידושין
דקידושין אינו רק מדעפה ויבוס הוא אש"י בע"כ,
בין בשוגג בין במזיד ונצי יבמה ל"ס קידושין וברש"י
יבמות ד"כ דאשט אס היא ורק דין יבוס כס ולא
מדין קידושין, רק דנמקוס שאין לה מפסות קידושין
ל"ס יבוס ג"כ כיון שא"י לקנותה אבל פיקר הכפידא
של החורס אס לא יחפון לקחת אינו שלא ירלה
לקדשה רק שלא ירלה ליבמה מדין יבוס, וע"ז
אמר"י כל העולה ליבוס דמוטיל כס דין יבוס ולא
מלך קידושין ומכני אף בע"כ אינו עולה לחליצה
אבל אס אינו עולה ליבוס כגון שכבר ייבס לאחת
מן וביס אחר בונה ואינו עולה שני בתים וכו' כלל

כרימות אבל כרי לשון כש"ס ר"ס כמגרש דכ"א
ע"מ כמין הוא, ואף דבכנס גס ליבמות בש"ס
יבמות כ"ד ואמר לה אי את מוחרת לכ"א גמ'
פוסל ש"יור אף דכמכתי דחליצה אינו פוסל ש"יור
היינו דבש"ס קאי לרבנן דרבי ביבמות י"ט דמאמר
דומיא לקידושין דעלמא ומחילא גס גס יבמין הוא
דומיא דגט דעלמא ולכך פוסל בו ש"יור רק שפוסל
לכבושה כמו גט דא"א אבל לרבי דס"ל דגט יבמה
דומיא דחליצה ולרירי' גס ש"יור בגט יבמין אינו
פוסל ולרבי לא מספק"ל להגמ' כלל כיון דש"יור
אינו מיקן בו כמו בחליצה, ור"ז מבוחר להכריז
בירושלמי יבמות פ"ג סוף כ"ד ע"ש דגט יבמה
לרבי לריך מדעפה כמו חליצה וכוא דבר חדש,
ועוד י"ס כנ"ד סעס להסיר דכ"י כיוונה שחבא
מוחרת לכל ארס ומה שכיוונה חזן מכהן הוא
בעמות דכרי לא י"י לה כוונה עלמית ורלונה בזה
אלא שכבודו אחר לה שחכין כן וכיון שכיוונה זו
חזן מכהן כ"י בעמות אינה מנסלת הכונה שחבא
יפטר לכל הפולס דומי להא דמנחות באומר כרי
עלי מנחה מן השעורין או כרי עלי תודה בלא לחס
דכופין אותו ומביא תודה ולחמה ופרי' כרי נדר
ופתחו עמו היא ומשני ר"י באומר אלו הייתי יודע
שאין עוררין כך לא הייתי עורר כך אלא כך והיינו
כל שסתמא כ"י מוטיל אף שסיס בעמות אחר'
עקירה בעמות לא כ"י עקירה ולכך פסק בבית שלמה
בא"ר ס"י ה' בכמה פרשה של תפילין וטעה ואמר
שכותב לשם מאזה דכשר דכיון שכבר אחר בחללת
הכתיבה שכותב לשם תפילין שוב סתמא לשמן ושוב
עקירה בעמות ל"ס עקירה ומחילא בחליצה שכ'
החת"ס ס"י ל' דסתמא לשמן וכ"כ בג' מפלאלק
כסדר חליצה שלו אות ג"ח וע"מ, ושוב מה שמועבה
חזן מכהן הוא בעמות ול"ס עקירה וע' במ"ס
סוף החולין, מחילא כנ"ד שוב אין חשש ובפרט
שהגאון הכ"מ ס"י קס"ט פוסק דכל שנמכרין אחר
מהס אף שלא נמכרין בשני ה"י רק פסול דרבנן
ובדרבנן ודאי דיש לסמוך על כל מש"כ, וראיתי
בשפ"מ ספ"ו דאישות דסובר דאף שלא נמכרו
שניהם הוא רק פסול דרבנן אבל זה ודאי ליסא
וע"י נתער' מהר"ס מלובלין ס"י ס' דכלל כוונה
שניהם פסול מה"ס וכן מוכח בש"ס, ויטן שאין
ל' פנאי אחרתי לקלר.

והנני יודע ודעתי יואב יהושע
ח"י קינצק.

כלל יבוס בוס רק דין קידושין דאית רק חייל ואף
 ריסנד לי' כה יבוס אית לחליצה כן נראה ברור
 בפשוטות הנמ', ומעמדה נלמד' דלית לפסול בחליצה
 משום שזר כמו בנמ'. דודאי בנמ' לולי גזכ' דבטיין
 כריסות שלא ישייר בנמ' כי' הדין טמן דנגד מה
 שכתבתי אין הנמ' חל ומדין חלוצה בו בחינות
 במקלח איכ' כזה שזר גמור ושפיר אחרי' דהיה
 שזר ולי' כלל, אהמס' כאן גבי חליצה כשחמנה
 ששחליצה חמיר לשוק חזן מפלוגי איכ' נראה דנפקא
 הדיקה לגמרי אף מפלוגי ואינה לריכה חליצה עוד
 דכרי' כיון שחזיקה נפקתה מן היבוס ומותרת לגבי
 כו"ט ואיך יוכל היבוס לייבס אותה, ואף אם יבוא
 עלי' לשם יבוס איט קונה אותה כלל רק כשירצה
 לקדשה לשם קידושין ושוכ' אית ליבוס ממילא אינה
 שוליה לחליצה ואינה לריכה חליצה עוד ונפקתה
 הדיקה לגמרי אף לגבי פלוגי' אין כאן זיקה כיון
 שאית ליבוס ומותרת להנשא לפלוגי ג"כ, ושוכ' כיון
 דתכה מנאי שאמר חזן מפלוגי מותרת לפלוגי, איכ'
 אין כאן שזר כלל רק מכה דיבורו אבל מלך הדין
 לית בו שזר ואיט מדיק השזר כלל וליכא למילף
 מדי' מנמ', ודאי' לוס דנכסג' אף דאם משייר לי' מ
 השזר איט שוסל בו שזר מקידושין ד"ז דקאמר
 רבא דהמקדש חזי' אשה אינה מקדשה דאשה אחר
 רחמנא ולא חזי' אשה ופרי' הש"ס ומיפשוט קדושה
 נכילה מי לא מריא האגד' רגלה של זו שולה כולה
 שולה וכו' ולכארי' יש לחשוב דבשלמא בהקדש אף אם
 נימא דלא פשט קידושין בטלו מ"מ עכ"פ מה ששקריג
 רגלה של נכסיה לשולה כזה שולה לכך שיך לומר
 פשט קידושין בטולה משאיכ' כאן בקידושי' אשה
 דהמקדש חזי' אשה איט מושל איכ' לא אחרי'
 דפשט בטולה דכרי' תחלת הקדש איט חל כלל
 דכזה חזי' אשה וממילא לא פשט בטולה שזר
 במקנה שחמה כן, וביאר דק' הש"ס דמנ"ל לפרש
 דאשה ולא חזי' אשה שחמ' הפי' דלשולם מהני
 משום דפשט קידושין בטולה יפוש', וזה דחוק,
 ועוד דהא יש היקש כו"י ליציאה וכמו בנמ' לי' מ
 במגרש חזי' אשה דכזה שזר הכי' לי' קידושין
 בחזי' אשה משום שזר וכדקאמר ר"א בגיטין פ"ב
 וכבר פקדש במקנה כן על רבא דאמר בפשט
 מקרא דלא חזי' אשה ולא קאמר מקיש כו"י ליציאה
 יפוש' אבל כיו' אי לא דרשיק קרא ולא חזי'
 אשה, אבל כיון שיש לו קרא דאשה ולא חזי' אשה
 איכ' אמר' מדיק' לפרש דמדי' אף במקלח ופשט

בטולה אררבה נילף מנמ' דלי' בו שזר ולא נמפשוט
 בטול מה"ס וכנ"ל, ועי' נראה ראי' מזה דנכסג'
 לית היקש כו"י ליציאה דרק לענין שזר מקשיין
 כמו דבנמ' לי' שזר היה בקידושין לי' שזר,
 אבל היינו סיכא דבאחמ' משייר, משאיכ' ככא דמלך
 הדין אין שזרו שזר איכ' שוכ' כזה במקדש כולו
 כיון דלי' שזרו ושפיר פרי' הש"ס דכאן בקידושין
 אם אחרי' דמלך דיבורו בעלמא נמפשוט בטול אף
 שאיט רוצה איכ' לי' שזר כלל וכזה חמס' כמו
 בנמ' דאין בו שזר, ולפי' ממילא כאן בחליצה
 דדיבורו לי' כלל דכל שמפקיע הדיקה לגבי כו"ט
 ממילא נפקתה הדיקה אף לגבי פלוגי' ששייר דהרי
 אית שולה ליבוס ואית לחליצה וכיון דכבר נפקתה
 הדיקה איכ' ממילא דאין כאן שזר ושוכ' כזה חליצה
 ממילא ווי' לעי'.

(ב) **ובצת** ראי' יש להביא לזה מהא דבני ר"א
 בגיטין דפ"ב בקידושין משו' מיבטי
 לרי' מיבטי לרבנן ע"כ לא אחרי' רבנן אלא בגירושין
 דבטיין כריסות וכו' הדר פשט וילאה וסיפס מקיש
 כו"י ליציאה, ואיכ' קשה אחרי' מיבטי לי' בחליצה
 מהו בין לרי' בין לרבנן, ועי' ראי' מכאן להגיל
 דבחליצה לית האכיעי' כלל דלי' בו שזר וכנ"ל,
 אף יש לרחות דלכך לא מנפיל בחליצה דאפשר
 דסובר ר"א כר"ל דחליצה מושטת כשרה וליכ' טוהס
 כלל ולי' כל הס' כזה, אף יש להי' מהסדר
 חליצה שכי' שיאמרו להיבמה שחכוון ומדע כי בחליצה
 זו נפטרם ומותרת להחנכאל לכל גבר וארי' דהר"ן
 בגיטין פ' במגרש בשם הרמב"ן דאם לא כ' וברי'
 אם מותרת לכל אדם קרוב הרבה שאף אם ניסמ
 יולא אף שר' רשאה ושלמס' למדך להמנסכא לכל
 גבר משום דזה איט רק לשואין וכזה כמו משייר
 חזן מונומדי' יפוש', ואיכ' איך לא מזהר בעל פ"ח
 גם בחליצה שלא לכחוב לשון דמשמע רק לנישואין
 ולא להימר זוטם וברי' כזה שזר חזן מונומדי',
 אחמ' כי באזכרה ליבוס כתב שמהא היבמה מותרת
 לכל אדם כסתא אבל ברי' בטיין גם כונת יבמה
 ואחמ' כתב כזה לשון נישואין ועי' דסובר דבחליצה
 לא מדיק כלל לשון שזר, ואי' דסובר דביבמה
 לשוק כיון דכתי' כה הלאו בלשון לא מהי' אין בו
 איסור רק דרך קידושין ולא כתיבא זוטם בלא
 קידושין ואי' אין כאן שום שזר לזוטם דגם קודם
 חליצה כ' שפיר זוטם בלא קידושין, ז"ל דכרי' כ'
 כריסות קידושין ע"ה דלמדי' אקיס' ביבמה לשוק
 איסור

ואחו קנין סי' לאנדרס אפי' בכנו שיתרלה בקרבנו
 ומוכח מזה שכל ב"י יש לו קנין הנוף בכנו ושפיח
 חיקרי שלו, וכן במשע מלך מואב, [וראיתי בס'
 המקנה ח"ב בהשמות הכיח מהחמ"ס שהרמב"ם
 הוליד דינו מדכתי' וכי יגור אחכס גר וגו' המול
 לו כל זכר ואז יקרב לעשותו, ואיזה צנים מעבדים
 אח הגר מעשות הפסח אס הכנים שילדו לו
 בגירותו פשיטא דישאל גמור ופי' בכנים הטלדו
 לו בגיותו וכיון דיש לו בהם קה"ג כעבדים ומילת
 עבדים ג"כ מעבד מעשות הפסח פ"י"ס, ומזהו
 לפענ"ד הדברים דמילת עבדים אינם מעבדין אח
 הארון מעשות פסח רק היכא דחל עליו המלוה
 למולס כתבואר בש"ס, אבל גר שנתגייר אינו חייב
 למול אח כניו הנוים אף שיש לו בהם קה"ג
 וככמוז אינו מחייב הארון למול רק יליד בית ומקנה
 כסף של עמה אבל הטלדים לו מגיותו אינם לא
 מקנה כספו ולא ילידי ביתו של עמה וח"ב, ועוד
 דאחר שנתגייר נפקע גם הקנין שהי' לו בהם בגיותו
 דרחמנא אפקרי' לזרפי' לגמרי וראי' לזה מש"י
 הרמז"ל דסובר דעכו"ם שנתגייר אינו מקיים מלוח
 פי' בכנים שיש לו מנכרותו ואי דעדין יש לו קה"ג
 בהם למוכרם בעבד אף עמה מזה עצמו יש להם
 חיים אליו ומתייחסים אל אביו כזה ומדוע סובר
 דאינם מתייחסים אליו כלל ובחק"א בארכת' [והאריך
 בזה במכתבו בדברי הגדה בענין העקירה
 בדברים נפלאים ונחמדים אשר לא ניתן לרפוס)
 וי"ל בזה קו' האחרונים שהקשו למס עכו"ם יורם
 אח אביו ד"ה הלא רחמנא אפקרי' לזרפי' ואין
 להם שאר מאב, ולכאור' לפת"ש ח"י הר"ן סנהדרין
 כ"ח דאשת אב שאסור לגוי חידוש הוא משום דבי'ג
 אין להם שאר אב דכתי' ורחמס סופים ורחמס אלא
 דבפירוש רבנא הכורה מדכתי' אח אביו (ואין
 חתי' עמה לעין נו), וא"כ גם בירושל' י"ל מאחר
 שכחנה הכורה כי לבני לוס נחמי אח ער ירושה
 כדא' בקידושין י"ח כוי כאלו רבנא בפירוש,
 ולמילק מזה ח"א דכוי ריבוי אחר ריבוי, אולם
 לזרכינו יש להסביר יותר מאחר דעכו"ם יש לו
 קה"ג בכנו וביארתי לעיל הטעם מאחר דעכו"ם
 יש לו קנין כד"ד מה"ס וסר"א, מדכתי' מלאה
 הארץ חסם ועששו על כגול ש"מ דעכו"ם י"ל קנין
 במס דיש לו וכמ"ס האחרונים, וא"כ הדברים ק"ו
 ומה אס בדבר שקונה במלך או משיכה או יבול
 בכסף יש לו קנין מכש"כ במס פסאול ואב"ט
 לטולס

אסור גם בזנות דל"ס בה כוי, ואף דקיי"ל דכוס
 ספיקא אי ספסי קידושין אי לא וא"כ י"ל לענין
 שיעור בזנות כוס ס"ס שמה שיעור דזנות ל"ס שיעור
 לפסול ושמה זנות מוסר ביבמה ול"ס שיעור, ואף
 דבמקום חוקה אסור לשוק קיימא מ"מ כיון דספק
 דרינא הוא אינו חזיק בחוקה דבשביל החוקה לא
 ישחנה כדן, ו"א חדא דכאן עכ"פ כיון דמכח ס'
 מאסור לזנות א"כ טוב כזה בודאי שיעור בנג דברי
 ס' דאורייתא לתומרא וכל שמכח ס' נאסרה כו"ל
 שדאי אסור וזהו שיעור בודאי וכמ"ס הר"ן בתשר
 ס' קל"ו לענין אין מחירין כנדר עד שיחול וכ"כ
 במש"ל פ"ח מגירושין הי"א דמיון זה מחש יעו"ש
 ובפרט דעכ"פ מדרבנן ודאי אסור ביאה בלי קידושין
 וא"כ ג"כ כוס שיעור וכמ"ס השע"מ פ"ח מה"ג שה
 מובא דבריו לקמן אי"ס, ועוד יותר דעכ"פ
 לכחלה אין לו לסמוך על ס"ס בדבר שאפשר
 לתקן ולומר ג"כ לשון שלא יהא דוקא נישואין וע"כ
 דבחליצה אינו חזיק שיעור כלל וכנ"ל, אך יש לרחיב
 דכיון ש"ס שיאמר לביבמה שחבין שיהא נפטרם
 מן סיכס בחליצה זו להמנסבא לכל גבר א"כ זה
 שאמר שהיא נפטרת הכונה לגמרי וכמו כרי אח
 מוסרם לבי'א וכ' סר"ן שס דל"ל אח"כ להמנסבא
 כרי שלא יפי' רק שמה"י פטוי' ולא נשואה
 יעו"ש וכן כאן שאמר נפטרת היינו שאינה זקוקה
 עוד ומוסרת בזנות ומפרש אח"כ להמנסבא ג"כ וכוה
 בכלל שניהם כמו בנט שאומר שניהם וכן במס
 שמס"ס אח"כ ויכונו שניהם להחירה כוס כולל
 בין בזנות בין בגישואין, אבל גם בלא ראי' נראה
 דברינו במזכ"י נכונים להלכה. (המשך יבוא)

הק' יהושע פנחס באמבאך האבדפ"ק.

סימן קעב

ב"ה סאקלוב.

ברמב"ם פ"ס מהל' עבדים דעכו"ם יוכל למכור
 בכנו ובנמיו לעבדים, ובמנ"ח מלוה
 שח"י מקר מקור לרין זה ומאין למד כרמז"ל
 שפכו"ם יש לו קנין הנוף בכנו פ"י"ס, ולכאורה
 ראי' ברורה לזה מאנדרס אפי' שרלה להקריב
 בנו לשלה וברי קיי"ל בכל קרבן דנפיקן שלו שיהי'
 להמקריב קרין בהקרבן ומשנה מפורשם בערכין
 דכ"א המסרים ברו וכמסיו ל"א כלום דתתם שלו

עולם ואמן קודם שנבנה כלל אפי' עתה כמבואר
ביו"ד סי' קכ"ב פ"ב פ"י בפ"י יש לו בהם קצין
חמש, והנה קי"ל כליו של גוי וכן תלירו קורס לו
ואף שחל ממשע שליחות ואין שליחות לפנים
כבר תלירו בהם האחרונים פ"י בקל"ה סי' רל"ד
ובפס"ה לנכ"מ סי' ר', ובש"מ חב"ט ח"א סי'
קמ"ה שכליו של גוי קורס אפי' לישראל פ"ט,
א"כ לפ"ז מבי"ט יכול לקנות פ"י בניו לפע"ד דבט
לא גרע משורו ותלירו וכליו פ"י ב"מ פ: רק בזה
חלוק בנו משורו דבט לריך להחלטה לקנות בעד
אביו מאחר שיש לו קנינים בחיי אביו לקנות בעד
מלמו, ואף דגופו קמי' לאביו אפי"כ אין ידו כיד
אביו שנאמר בו מה שקנה הבן קנה אביו כמו
בעבד הנמכר לגוי פ"י דינא דמלכותא שבוש חמש
ידו כיד רבו ואין למלמו קניינים כלל משא"כ בן
יש לו קנין למלמו, אבל אם מתרצה שפיר יוכל
אביו לקנות מל ידו כי הוא קריתו ולא אובד כעת
סחירה לזה, א"כ ייבא דאם רוצה לזכות בחיי אביו
בנכסי אביו אינו יכול להפקיע זכות קנינו של אביו
מנכסיו אבל לזכות בעד אביו יכול אפי' שלא מדעת
אביו כיכא דפ"י זכותו יגיע טובה לאביו, וא"כ במה
שחולק אביו לזכות מדות לא יוכל או לזכות בנכסיו
של אביו נגד אחרים שלא יוכלו אח"כ לבזוז נכסיו
אחר שמת וברגע שערין אביו חי בודאי יחל לאביו
ונתנה הוא במלמו שלטו של אביו שיזכה בנכסיו
שלא יבזוז ואח"כ כשתם אביו ובטל קנינו של אביו
גם תחת יוכל להחזיקם גם למלמו, וא"ל דכשתדוק
קצין אביו מבט במאי קונה או הנכסים למלמו
נלתי קצין, כבר תליר לנו בשו"ס חמ"ס יור"ד סי'
ש"י ובתוספות לפ"ז דנ"ס דמה ששונה ברשות אדם
בב"נ אינו לריך לשום קרית וד"ז כבר נהג
מימות עולם שהדבר המונה ברשות אדם סי' של
לכ"ד ואסור לבזול ממנו וא"ל למשע הקנינים
כלל פ"ט בדבריו כי אמתים המה, ויש בזה
להחזיק שלך למדו ירושה נגוי מהכח כי לבני
לס נמס' את ער ירושה, מפני כי מרן ירושה
מסביר לט הרא"ה גם החי"ך מוטב מ' שכל מה
שיש להאדם בשו"ס הוא ממנה ד' וממנה ד'
ממקיימת למד אך מפני שבתמא של אדם הביא מליו
המ"ס אבל בהסלק הטף מבי"ט ממנה ד' אינה
מסלקת ממנו ונמשכת לקרוביו פ"ט ברי"ק,
אם לאו רק כישראל שגם קיומו למד וללמד נלמס
ומסד את' כל' וזכרם נהג ממנו לממנו למסית

עולם פ"ב ממנה ד' אליו ג"כ חסמנו למד אבל
באופ"ט שמהם כנגד יצלו וקיומם בשו"ס רק לפי
שם ליישב עולמו כדוע א"כ למה יורש מבי"ט את
אביו בלא מחנה ג"כ אינו חלל לפי שמה אבל
אחר שבנות לוס פכרו או שהשחית הש"ח את כל
העולם ואין א"ש בעולם עוד להקים זרע לקיום
עולם וסברו שבדאי אביהם לא ירצו כי ב"נ נלסו
על הסריות, וכדי שלא יאבד העולם עשו שלא
מדעת אביהם כדי לקיים העולם והיה טונתם
רצ"י לפני הבו"מ חבו שלא מחט אורו של משיח
כדאי' במדרש, א"כ בשביל חלק דבר המובן שנתנה
בזה באופ"ט שרצו להקים בריאת הש"ח שחקיים
למד, בשביל זה נתן להם הש"ח ממנה פה"ז גם
כח ירושה הבנים בהמחנה, כדי שלא מפסוק מהם
המחנה של טוב ע"ז שנתן להם כן יש להמחיק
הדבר, ונתן בזה הרש"י יבמות דס"ב: דכירוש
הגוי אין דין בכורה וגם בנת ירושה כק, וברמב"ם
פ"ז ממחלות ה"ט ובשו"ע יור"ד סי' רפ"ג כ' שרק
ירושת הבנים מאביהם כיו ד"ה אבל ירושה שארי
קרובים אינו במכ"ס וממלא בפי, אבל לפמ"ש
יחל דרך בבנים מכה שיכולים לקנות בעד אביהם
שהם ממונם של אביהם כשורו וכליו אבל בשארי
קרובים ל"ש זה וד"ז אין לכן בעבור יפוי כח
בנכסי אביו יומר משארי בנים וגם בנת כמו כל
בן, אבל שאר עבד של מכ"ס אם נמכר לו אין לו
קב"ג בו כדאי' בגמ' מהם מקט' עבד ואמה ולא הם
בכס ולא הם בהם ואי קנאו מדינא דמלכותא שוב
להפד אין לו שום יד לקנות למלמו דמה שקנה
עבד קנה רבו ואוב אחר מימם הארון במה יוכל
לקנות נכסיו בלא קנין כי לא זכו בהם מסיקרא,
ואדרבא באין לו בנים כל בבא לזכות בנכסיו יוכל
לזכות בכל נכסיו יחד עם העבד שגם הוא בכלל
נכסיו ומו לא מיד.

הק' יצחק זעליג מקאצק תאבד"ק
סאקלוב (הארמ"ר הגאון הקדוש
מסאקלוב שלי"מ א).

סימן קעג

ב"ה לובלין.

א) סיבה דכ"ה במחמ' בעלמ' אומר לו סק
מלה סק ממך יבנה שם למד
דחינה

פכ"פ בחיז ראי"ם פנים מש"ס הקסס בטומ' דוקא
 סכא דכ"ו דכ"י ז"ס וז"ס ס"ל כב"ס ד"יב דלא
 כותרס כולא כ"י"ט שלא לנורך א"י וז"ס א"י
 להרביב בנו הקסן על כתיבו דכ"א ירושלים לאמר
 שנפרטו בס פרלות י"ס לה דין רכ"ד וע' יומא דס"ו
 ובשבת דקכ"ח שמדנת בנה בחלר ובמכרש"א דק"ל
 ומ"ס החוס' שנת זל"ד דמיוק משרבט נפשי'
 כבכמה ונפרט לעלות במשלות על כר הכ"ס כשאי'
 לילך במלמו ובירוש' מבואר דמ"י"י בקסן לנמרי וכיון
 דהקינו כהליכא וספ"ל דונתה של מורה ח"א לילך
 פחות פחות מד' אמות וזוה מוכן סמיכת החוס'.

אליהו קלאצקין האבד"ק הג"ל.

סימן קעד

ב"ה זאריק.

הב"י בחי"מ ס"י ר"ב משיי פלוגמא בין כר"מ
 לשאר פוסקים באכילת פירות לדעת
 כרש"ב"ס ז"ל דיאכל פירות דליק הוא מטעם שהוא
 דשלב"ל וכחכ שחשטס זה השמים המור כאן אכילת
 פירות וכחכ אכל כר"מ פכ"ב מה"מ כ' גס אכילת
 פירות לפי שהוא ז"ל מפרש דידור ויאכל פירות
 מרובי"סו. הוי מטעם שאין בו ממש וכו' אפי' אי
 ל"ס טעמא דלא באו לעולם לא קנה, משמע
 מכ"י דלכר"מ אפי' אם יאמר יאכל פירות דקל
 זה כשכבר באו לעולם ג"כ ל"ק משום דכ"ו דכ"ר שא"כ
 ממש, והנה באמת לפי' אין לשון ככ"י ז"ל מדוקדק
 כ"כ, מש"כ אפי' אי ל"ס טעמא דלא באו לעולם
 דכ"ל למימר יותר ברור דאפי' הוי כבר בעולם
 ג"כ ל"ק ומ"מ הרי כן כוונתו וא"כ לפי' פליגי
 כר"מ וכמור בדינא סיכי שהפירות כבר באו לעולם
 דלכר"מ לא מהני ולהסוד מהני והא"ך לא כביא
 כלל הסוד דעת כר"מ ובפרט שמעתיק כאן כל
 לשון הרמז"ל רק ששמים אכילת פירות ולמה לא
 כביאו ולחלוק עליו כמו שדרכו של רבינו המור
 להביא דעת הפוסקים אפי' שחולק פליכס וגם כלא
 הרמז"ל בתחלה פכ"ב מה"מ כשכחב דיני אה"מ
 דשלב"ל חשיב ג"כ מוכר פירות דקל ולדברי ככ"י
 למס מנאו שס שהרי אפי' באו לעולם סוכר כרמב"ס
 דליק, וגם הוא באמת תימא גדולה דיאכל פירות דקל
 י"י חשיב דשאכ"מ, לכן לולי דברי ככ"י ז"ל ה"י
 נלפס"ר.

דחובא דיומא עדיף אומר לו הילך חמץ הילך מלס
 ומכאן תמכו על כר"מ ובפוסקים דפסקו דסוכה
 ואח"כ זמן דחובא דיומא עדיף ופסקו דהילך מלס
 הילך חמץ, ומ"ס בת"י לחמץ דלח"פ חשוב נמי
 חובת היום ל"ב דכ"א הנמ' לא חמץ ככ"י וי"ל
 דלמ"ד נ"י קריבין ביו"ט ה"ה אפי"ם ב' הלחם
 משא"כ לח"פ שחלפה חשטה וטערה ימים מקודם
 משו"ס אבא שאול קאמר הילך חמץ הילך מלס לטעמ'
 דס"ל דנ"י קריבין ביו"ט וכן כוונ' הש"ס באה
 לחמץ להך מ"ד משא"כ לפ"ס כר"מ דנ"י אין
 קריבין ביו"ט ממילא נהי דק"י"ל דסוכה ואח"כ זמן
 דחובא דיומא עדיף מ"מ אומר הילך מלס הילך
 חמץ משום דלח"פ חשיב נמי חובת היום אפי"ם
 שהוא משבת טעברה כיון שאכילתו הוא כאלו
 ואפי"ם שניסס אינה באותו יום וגם ממילא ל"ל
 דאין תנור מקדש מדלא איפסל בלינה ודוק.

ב"ד דותי דקדקתי עמ"ס בפסחים דנ"מ
 דלר"י גזר' שבת אסור חול אה"י

לא קאמר הש"ס דר' ישמעאל לשיטת' דסוכה בשבת
 דק"ד דנ"י קריבין ביו"ט וגזר' שבת אסור יו"ט
 אך י"ל לפ"ס כב"ס ד"ס דלא תימא וכו' ורצון
 הוא דגזרו ב' כו' וא"כ פכ"פ אין לשכוח לכתחלה
 הקרבת נ"י עד יו"ט דלמלא יארת לו אונס ונמלא
 מאחר נדרו וא"כ לכתחלה מביא קודם יו"ט ול"ג
 אסור מלמלא דל"ס, ועמ"ס בפסרי אה"ר ובספרי
 אה"ס ב"שוב ש"י הרמב"ם עמ"ס במנחות דע"ב
 דנקלרו בער"ס היינו אליבא דר"י דנ"י קריבין
 ביו"ט ופ"ס בסוגיא דקאמר אלא פשיטא למחנה
 וסרקדס ולכא"י קשה דהא ממילא ה"ס קלירה
 ועכ"ל כמ"ס הסוס' ב"ס ד"נ מהירושלמי דמחטט
 אך שלא לקלור וא"כ ל"ס כילפוטא דמועדו אפי'
 בשבת דהיינו לומר שאין חילוק בין כשחל בשבת
 או לא ול"ס זה גבי קלירה דגם כשא"ס חל בשבת
 אכתי מלר יו"ט בהכרח לקלור מקודם, וע' שנה
 דקל"א סוד"ס מאמר שביאו ח"י הר"ם שהרי בפסח
 יסיו כל החסידים והשטורים קלורים ולכא"י ל"ס מ"ס
 בחגיגה ד"י דקדא דנקרסם היינו בתשלומין של
 טערת ופסח"ס אולי י"ל דלענין כה"ל ח"א לחילף
 לענין קלירה.

ב"תום ריש חגיגה ב"ר' ח"ו קטן וז"ל אך
 קשה למורי כו' פ"ס ולכא"י אין זה
 שייך לכאן רק לקמן דהא, דקאמר קטן שכינ'
 למחוך כו' ואולי י"ל דכיון ד"ל דשאני קטן דשייך

שכרם עלי יג בריחות וא"כ כשיש ביזו למול לר"ך
למול דוקא ואעכב לגירות דכוי כמו שאינו רוצה
לקבל עליו המצוה הזאת וז"ל במקום שאפשר למול
אבל במקום שא"א למול במקום פק"נ ל"ש כל כר"ל
ובאשה אפי' לפי סברתו שלמה לו למול וכו', אבל
גבי עבר כה"ג ל"ש לומר כן שהחיוב על רבו
כמבואר בכת"ר ולא עוד אלא שמשכנו מלאכול
פסח בודאי בזה אופן השאלה שפסח מלמולו
ואדרבא שאסור לרבו להמית עבדו כמובן.

שם ס"ה בשם הרה"ג רמ"ד סקורניק כ"י
הביא שם דרך אגב על הרשב"א ריש
תולין קשיא אחאי לא משום ברכה יע"ן בת"ש ר"ס
י"ח ובפת"ג ס' י"ט וב"ח יו"ד ס"ז ובפי' כולם
החשש משום ברכה לבטלה משום ל"ס ולא נקטו
כלל משום ברכה עובר לעשייתו שיוכל להיות באופן
שכ"י אחד מברך על כולם, ויע"י ב"שופ"ק ובס'
ערבות הכושם ש"כ, וגם כתב שבאופן כזה
יבדק לבטלה לאחר שחשקו וליכא חשש משום
עובר לעשייתו, וגם מה שכתב המחזירי בפסח
לר"ך שח"ס, ורוצה לומר דכוונתו כרשב"א כ"ל
משום כל משחית ומקשה עליו כשיה"ר ריח ל"ש
ב"ח, והוא ש"י הס"ז יו"ד ס' ק"ח, אבל וכי
אחריות של הס"ז על המחזירי כרי רבים חולקים
עליו, ועוד אחאי לא ימא עממו של המחזירי
כמבואר בלבוש בח"ר ב"ר שפליך שח"ס,
וגם לפי שח"ס רב כ"ל הירושלמי ממילא מושג
ג"כ המחזירי ודוק.

יצחק נתן שטארק האבד"ק תג"ל.

סימן קעו

ב"ה לובלין.

א) במא"ח ס"ס רל"ז מ"מי דעם כר"א ז"ל
רעשמוציא ב"ב כהדלה לר"ך שרית
בעלמו דברכה כשמים אינה אלא מנהג בעלמא
והשיג עליו מר"ס כ"ס: לא יפרסם אדם כי' אבל
פורסם הוא לבניו וב"ב כדי לחנכו במצות, ובמני
איני מבין דלכא' בברכה בשמים ל"ש חינוך מל"ס
כלל כיון דאינו אלא מנהג, ורא"י מש"ס דפסחים
ד"ר דרבי חזק וסודרן על כסם לכו"א ב"ו
וב"ב ולא קאמר עממא דחיתך מטא כדאמר בה"א
דריס

לפע"ד דגם הרמז"ל טובר דאכילת פירות כוי דבר
שי"ב מחש וכשאו"מ יאכל פירות דקל כשכבר באו
לעולם מכי ורק כשאו"מ קודם שכלו לעולם יאכל
פירות דקל זה ל"מ משום דא"מ דשכל"מ כש"
שאר פוסקים, והא דחשיב הרמז"ל אכילת פירות
בין דיני דשאל"מ הוא משום דסיכר דמרווי"הו
סעמא כפי והוא דברי י"ש באילן כח בטמא להולי"א
פירות ולכש"לא הפירות לעולם יכ"י גם מכח
הטמא שה"י מקודם בהאילן וא"כ כשאו"מ יאכל
פירות דקל הרי נתן לו גם אותו כח הטמא שנמלא
פכשיו באילן מה שיכ"י אח"כ בהפירות וא"כ אף
שהפירות הוי דשכל"ל מ"מ הרי אותו הכח ישט
בעולם וא"כ אם כ"י קונה אותו הכח ממילא כ"י
קונה גם הפירות כמו בהקנה לו אילן לפירותיו רק
לזה הכח כוי דבר שאין בו מחש ולהכי ל"ק וא"כ
המרווי"הו סעמא כפי אבל באם הפירות באו כבר
לעולם גם הרמז"ל סיכר דקנה, ומעמא א"ש הכל
ואין שום פלונתא לרינא בין הפוסקים ז"ל.

שמחה צבי שווארצבערג החופ"ק.

סימן קעה

ב"ה סקאלא.

בהפרדס ח"ג ס' ח' לענין השאלה בגר
שפק"נ לשל אם יוכל להמנייר ומלה
הדבר אם פק"נ סומר או דמוי יו"ש, ולרמתי
כל זמן שהוא פד"ן נכרי ולא נתנייר ל"ש כלל גבי
סומר או דמוי כמובן, וכמבואר בהר"ס שח"ס
דוחי דגם לישראל נאמר ולא למכ"ס, ואם נחשוב
אותו שהוא גר וכוי כישראל שוב לימא בודאי
סברנו כלל כמובן, דאפי' אי"ג דמוי ג"כ אין לשל
כמובן, אבל כ"י אינו דהא לא נחנייר פד"ן, אבל
י"ס מקום קלח לומר באופן זה דכשסובל לשם גירות
ואז בין לר"א ובין לר"י כוי גר כחסקת כש"ס
יבמות מ"ז ובאופן זה ט"ל פכ"פ לחומרא דינו
כגר ואפי' לחכמים למול אותו אי"ס מעכב כ"י
דלחכמים בגר שריסם מעכבים אבל לא במקום
פק"נ, וכו' ר"י ר"י להפכיר סכרם חכמים דפליגי
על ר"א ור"י, ואמרתי שסעמא ונמוקס מה גוסא
שהר"ן שהגר לר"ך לקבל כל סעמא ונמוקס האם
ישראלים כמו בריס מילס שהוא מטא יקרה

(ד) ההים פ"ה מחמנים מיימי דעת דמכין ויל דחולס שאב"ס מוחר לאכול בע"ב דבמקום חולי ל"ג רבנן, וכ"ה בשו"ס סי' סקדד, וק"ל מפסחים דר"ד: אין בין מ' צאב ליו"כ אלא שזה ספיקו אסור חס ספיקו מוחר, ובשלהי סו"ה שם הא לכל דבריהן וז"ל שו"ן, וק"ל דלכאור אינו מוכן דעת שמואל שם דפ"ב בה"ש מוחר הא לש"ס דין ד"ק כד"ס כן כרא"ש פ"ג דמו"ק, אך לק"מ דמבואר דר"ה י"ח: דבזמן שאין גזירת מלכות ואין שלום ט"ב סיקרו דרבנן דבוכפלו בו לרוח, ור"י ורבא דאסרי בה"ש דפ"ב סנדרו דגזרינן אטו זמן ט"ב גזירת המלכות חז' וז"ל פ"ב ד"ק כן, ושמואל לא גזור וז"ב בפלוגמא, ובה מוכן ל' דמכין דבמקום חולי ל"ג רבנן דמה לשון גזרו הא ט"ב אינו משום גזירה, אך כוונתו דהגם דלפנין בה"ש גזרינן אטו גזירת המלכות כג"ל מ"מ במקום חולי ל"ג, והנה כהא דמשיי כה"ס שם לא לקביעא דירחא פ"י המוס' דהיינו דהולך במדבר ומסופק מתי הוקבע החודש דביו"כ עושה ב' ימים כדין כל ספק מה"מ דלחומרא פ"ש, ולכאור' סמוך מ"ש ספק ביה"ש דפ"ב דאסור לר"י ורבא וספק דבולך במדבר לא החמירו לפשות ב' ימים כמו ביו"כ, אך י"ל פפ"ד השאלמות הובא במו"א לר"ה דכ"א דלהכי יו"כ רק חד יומא ולי"ה דלמא עיברו ג"ד החודש כיון דאחי לדי סכנה יו"ש, ונדאי אין כוונתו דאחא לדי סכ"ג דא"כ אפי' כשיש עד המעיד שעיברו החודש לא יפשו שני ימים דאפי' ספק ספיקא דפ"ג דוחה שבת וע"כ דבך סכנה הוא סכנה חולי וז"ב, וא"כ א"ש דלא החמירו בספק הולך במדבר שיפשה ט"ב ב' ימים דבמקום משש חולי לא החמירו ואף דאינו ברור שיחלה פ"י החמנים ב' ימים מ"מ ספק חולי דוחה ספק ט"ב, ומעשה הנה מפורש יולא דעת דמכין וז"ל דבכ"ג ודאי חולה דוחה ודאי ט"ב, ולק"מ דלא חשיב לה באין בין יו"כ לט"ב, דהא הוא בכלל אומרו שזה ספיקו מוחר דהיינו שלא החמירו בספק ט"ב במקום ספק חולי ומחילא דלא החמירו בודאי ט"ב במקום ודאי חולי וכג"ל חז"ל לעזר.

חנוך העניך פאנקאווסקי

בלאאמיר מחר"ם שלימ"א.

דר"ה, ואלפ"ק אי"כ למח מור וסדרן, י"ל דהר"ם בעלמו וכיון דליכא למח דברכה לבטלה מ"ש אף לחינוך מנהג, ולפ"ו פכ"ל דגם להר"א וז"ל ברכה האור כחובה חשיבא כיון שלא נחקנה להנאה רק לזכר שנברא האור במו"ש דאל"כ טיקשי דהא רבי חזר ובירך גם ברכה האור, ובאמת דגם לגדולים יכול להוליא והא דנקט בכו' וב"ב דהיינו קטנים כמ"ש הב"ח שם היינו משום ברכה שבשמים, ומעשה אי חמה טובא על הרב מלאחי וז"ל בס"י רל"ז שם ש"י דלהר"א ליכא חילוק בין ברכה שבשמים לברכה האור ומ"ס דלוינא לא ינרך ברכה האור ללאת מירי ספק ברכה לבטלה, ולפ"ד לפ"ג דא"כ הא"ך יפרנס הר"א ש"ס פרוך דפסחים, וגם למח לא השיג עליו הסוד מהכא ופכ"ל דכתיבנא, ודעת הרב וז"ל לפ"ג והש"י יאיר סיני.

(ה) בתום שנוטות כ"ב סד"ה וסרי הקדש כו' אכל הקדש מביא קרבן על מה שאכל שטפה מעשה, תמיהני הא בנהנה מרים הקמורת קודם שפעלה סמרתו חייב אשם מעילות כפסחים כ"י, איברא רש"י שם כ' וז"ל ובירימא במריה בה כדיתו שנותן ממנה על הגמלים, אך ודאי כוונת רש"י רק לאפוקי בשמריה בסממין פרוס ניתנו על הגמלים דלא אינן מריחין כ"כ אכל א"ל שיחנס בעלמו על הגמלים, ועמ"ל פ"ח מכלי המקדש ה"ו דהא דמראה א"ב מעילה היינו שכולקה בהימר אכל הלווקה פחילה של הקדש ומדליקה פשיטא שאין לך מועל גדול מזה יו"ש, ודבריו תמוהין טובא מר' רש"י כג"ל, ולמ"ש א"ש דכונת רש"י פנימן ממנה על הגמלים פ"י אחר ולא שנתן הוא בעלמו ולל"ט לפוס רביעא בד' בתום כג"ל.

(ו) שבועות כ"ג שח"י בכלל אכילה איתא אכילה בכלל שח"י בכלל שח"י ליהא, ק"ל הא למאן דיליף המלליא ממשרת פ"ב גם אכילה בכלל שח"י דהא כח"י לא ישסה ואיירי באכילה, בשלמא למאן דיליף סכ"ע ממק"א וע"כ משרת אחא להמליא שפיר י"ל דאין ראי' מכאן אעלמא כמין כהוא דב"ח כ"ו: כל ידו מתש כו' וכה"ג במיר' ס' פ"ו אכל לרבנן דכוסה כבבלי קשה אך מוקי משרת להמליא ולא לסכ"ע פ"י רש"י פסחים מ"ס, והא קרא אחר לא ישסה, וע"כ דס"ל דגם אכילה בכלל שח"י ול"ט לעזר.

הם סוגם כפסרי טום יומם לזרזום סיט בכל
אופן שאמס יטל לסמיטו רעס אטו, באגניס
לשעס, סיט באגניס ברעס ויטי שנים שערנו
ופסורין אכל לא באבן אחד וכד ברעניא כגיל
ודפתח וטי.

ישראל נתן פלאצקי בהגאון המובהק
רפמ"ד שליט"א אבר"ק אסטראב.

סימן קעח

ב"ה לובלין.

במאור סי' ט"ח סי' וכל דבר בנ"ח שם
ולפ"ו משמע דלא קי"ל כרעה ור"י
דחלפא פ' טורם אפי' איטו אלא נס ד' כורים
אסורה דבא ככא ממיר אפי', פ"ו כורים כר פ"ט,
ולכאז ל"ע מאד בלא לתך הוא חלי טר, פ"ו
מאס' פ"ט במס' פירובין דק"ב, ברש"י ד"ה
אורבא יו"ט.

במדרש במד"ר פ"ג סי' ט', ומליטו שלא
י"י רשום לאחד מן הכהנים
ליכנס ולשמש באהל מועד אח"כ כ"י לו בן ל'
שנים שנה' מנן שלשים שנה וגר ולכאז ל"ע מחולין
דכ"ד, כשר בכהנים פסול בלויס, ומ"א בפירי
דמשום דסי' לאלפגד פקודם בלויס פ"כ ש"ך ב'
פסול בשנים ומ"מ לשון המדרש ל"ע.

בספרי מוכא ברש"י נשא פשרה זכר ה"א
של זכר ומשקלו של כסף או ה"א
של כסף ומשקלו של זכר, ולכאז ל"ע דכאך
ה"א למד דה"א של כסף הלא כפי' כל כסף בכלים
אלפים וד' מאות, ואם נס הכפות ב"ו של כסף
ה"ל למשוב יוחר מכ"ד מאות ואולי מה דנקמו
ה"א של כסף לא דוקא דאי לא קרא כ"א דה"א
של נחשת וז"ע.

דוד אלטר בהרה"ג רמ"ב ארטור
שליט"א מגור.

סימן קעט

ב"ה צבי הלבן. סמוך לדרעזורען.

בהפרדס ח"ג סי' א' מביא בסודך שגשאלו
נכסו נבדלין כנכרי שנה להמציא

בהפרדס ח"ג סי' קצ"ב כפיר ירדי כרע"ג
מכ"י נורדן כ"י פ"ד אאמור
כגאון שליט"א בענדא דר"ג ור"י ור' דל"ד לנידון
דסכריק דכסס אימם מיחס שא"י, במח"כ אינו
מוק כלל דכרי מר' במכרש"א שהביא בעלמו
דמקושש לא עשה כ"א מלאכה שאל"ג מוכרח כד
אאמור כגאון שליט"א דכל שא"י לו לורך במלאכה
ז' כ"י מלאכה שאל"ג ומה נפ"מ מפני מה אי"ל אם
עשה במלאכה לבראות שמחלל שנה כמיחס או גבי
ר"י שפשה רק לבראות שפשה מפני יראת ר"ג
ופי' בחדום ישראל בקי"א הוא א' שהאריך בזה
אאמור כג' שליט"א, ומ"ש בשם מהרש"א שם
דר"ע ס"ל מלאכה שאל"ג חייב לא מלאמי ואם
במכרש"א אורבא כרי במכרש"א שם כ' דבמקושש
כ"י פסור ממחס כיון דהוא מלאכה שאל"ג [ולא
נעלם ממני ד' באחרונים דרע"ק ס"ל מלאכה
שאל"ג חייב כיון דס"ל קלסס כמ' שמונה דמי,
אמנם ככ"י אין ז' פ"י כלל לקי' אאמור שליט"א
דלפ"ו לריבין למד דר"י ור"ג ור"ד בן הריכנס
כולם ס"ל מלאכה שאל"ג חייב ודרי' אכן קי"ל
לפיפוך חתן מהר"ם ז"ל] ודכירנא מה ששמעתי
מאאמור כגאון שליט"א שאמר עפ"ד מהרש"א
כג"ל למרש כפסרי פ' שלח פה"כ מוח יומא בא"ש
רעס אטו באגניס כל העדה, וז"ל בספרי מוח
יומם לזרזום רעס אטו באגניס לשעס, וד' בספרי
אמר ורשור, ואמר לת' כסו"ט דכנס לכאז יט
דקדוק גדול במס"ק דכמ' רעס אטו, באגניס
ואלו בפי' מקלל כפי' ודגמו אטו אכן, אמנם
גראה דכנס באמת קשה עפ"ד מהרש"א בג"ל
דבאמת סמקושש כ"י פסור דהוא מלאכה שאל"ג
רק כיון דרעס למסיר נעש לזרזום לכרי' דמחלל
שנה במיחס כסכים סקכ"ס על ידו להמית אטו
ופי' נס קדושם לו, וא"כ נבי דהוא כ"י רשאי
למסור נפשו מ"מ כאך כסכים סקכ"ס להמית אטו
פי' ישראל וסס יטי' כרולחיס, אמנם י"ל כיון
דקי"ל שנים שערנו פסורין והכא כמ' ורנמו
אטו סיט פ"י ברעס כג"א, אך כנר כ' ברעכ"א
נבי דקי"ל כסו"ט י' כג"א כנשר פקלום דכולם
פסורין וד' כנשרס מקלום שטי' לכאז מקל
יטי' אלא שם סכסו במקל אחד כיון קייני.

ונסתלקו קר הסוס והבן, ולא מוס דין חדש
שנסתפקי בהא דכולא אובלין שאין ראויין פסור
אם אין ראויין רק לזמא אם מייב כהולא אוללא
ולדבריו נסתייב כהפק, ועדיין לריך חלמוד.
(המשך יבא)

ברוך צוקערמאן התופק.

סימן קפא

המשך מה'ד סי' קנ"ד.

ועפ"י הכל דנמלאכה שאל שיעור שנים חייבין
לפס'ד לחזן מה שהקשה במכות דכ"ב,
דפרי' הגמ' ולחשוב שבעה שלא אחרש ביום
ובחול, ובמס' הקשו הא' אינו משכח'ל בלאו וכן
דחא'ד יוכל לישבע שבעה שאחרש ביום, והקשמי
לפ"מ דקיי"ל שנים שמשאו פסורין איכ' שפיר
משכח'ל בכן שיחרש פ"י שנים ולפנין שבעה קיים
שבעתו ולפנין יום פסור, ועפ"י הכל נכון כיון
דמריב' בנ"ש איכ' ממילא שנים שמשאו חייבין,
ובזה נ"ל קו' דבז"ל חו"מ שהקשה דחא'ד כוכים
רבה בפסחים ד"ס, דר"ע סובר אין ב"מ אלא
שריפה דא' השנחמו בכ"ד יעברנו בנ"א הייט
בפירור וזורס לרוח, הא לפמ"ש המש"ל בנ"ל
חומ"ל דמפרר אסור בשנה משום פסוק ומחינה ג"כ
אסור ביום כמ"ש בס"ז סי' מ"ה בשם הרש"ל
איכ' איא לבצר ע"י ד"א דהא נס פירור וזורס
לרוח אסור, ונ"ל דהנה לכאורה ק"ל מה דאמר
ר"ע דבערס ביום מ' שרי הא יס פלה שיבצר
פס פסור אחר ויהי' מלאכה פ"י שנים ופסורין,
אמנם ו"א כיון דבערס בנ"ש איכ' ליכא תקנה
הכל וזהו דוקא לענין אי' הבערס משאיכ' לפנין
איסור עחינה שפיר איכא תקנהא הכל ושפיר כוכים
רבה מר"ע דאב"מ אי"ס וז"ל.

ובארוב. יעקב יהושע גרינפעלד.

מסופלני תורה החוב' מעיר סונקאפש הי"ו,

סימן קפב

בש"ס בלה ד"ב, השומע פולס נדבה בירב
לוקה מני ב"ס דל"ל מסוק, ובמס' הקשו
אח"י לא אחר רע"ק הוא, ונ"ל דנשנה ד"ו:
אי"ס

ואינו יכול מפני סכ"ג כפי דעת כרופאים, וטורי
בהיותי במאסקיופ בא מטעם כזה לפני הרב הגאון
אב"ד דשם ר' שמואל ראבינאוויץ. מוכן מאליו
דליכא פלה פ"ז לגיירו דאק קיי"ל כחכמים ביבמות
מ"ז דאינו גר עד שימול ויעבול, ואנכי הנאתי סמך
רא"י לזה מש"ס דע"ז דכ"ז דאף דמילה בשכ"ס
שכח פסולה או מאסה אח בריתי משמיר או
מהמול ימול ופרי' חלמודא מה דינייכו ועי"ש במ"ו,
ואי נימא דמשכח'ל גר בלא מילה רק בטבילה
בלא מלי כגמ' למימר איכא דינייכו בזה דהנה
בש"ס ב"מ יעקב כ' בתשובה דליכא דנכרת בגיר
דכזה גר בטבילה לחוד, נהי דפכשו הוא ישראל
ונקרא שר ברית שנכנס לברית הסורה והמליה מ"מ
נקרא עוד ערל כיון דנולד גוי ומציא שום רא"י
יעי"ש ולפ"ז איכא ג"מ אי ילפינן מאסה אח בריתי
משמיר מותר למול ואי ילפינן מהמול ימול מילחו
אינו כשרה.

יהודה בלא"א נתן נטע ז"ל ברודא.

סימן קפ

ב"ה קאלוואריע (גאליציען).

א) שבת דמ"ג חוד"ס סבל, הקשו מהא דאמר'
שם סבל מוכן אולל שבת, הואיל ואם
שבר וחקנו מחוקן מ"ש גבי בכור דאינו מוכן אף
דעבר ותיקנו מחוקן וגם אמר' דסבל אסור לסלטל
אח"י כיון דמוכן, ונ"ל דבש"ס ה"ל קטנות סי'
ד' כתב לחקור לפ"מ דקיי"ל הוליא אובלין שאין
ראויין פסור לכא' גם סבל אין בו משום הולא
כיון שאסור באכילה ומסיק כיון דאם עבר ותיקנו
מחוקן כוי אובלין ראויין ומייב כהולא פ"י, ובה
דעת הראב"ד פכ"ד מהל' שבת דאיסור סלטול
מוקלה הוא גזירה אסו' הולא וכדבריו בשבת
דקכ"ג סלטול משום הולא ולפ"ז שפיר אמר'
דמחקן סבל בשבת מוכן הוא דמחגי' אם אינו
מוט"ל דמיקון בשבת שוב פסור כהולא כס' כל"ק
הכל דהוי אובלין שאין ראויין, ולראב"ד דאיסור
מוקלה משום גזירה הולא שוב בזה לימא לאיסור
מוקלה דל"ס גזירה אסו' הולא, מה מאמר
דבתיאוי חייב משום הולא ואם תקנו מחוקן איכ'
עכ"פ מוכן וז"ל הוא אכל קודם שמתקנו ליכא
ממנ"ס פ"כ יס בו איסור מוקלה וכן בבכור

דל"ס רק מיקון כלל אלא גם מטעם צדק אכא, ומאן דמ"ל בשנתו כד"ר מ"ל דל"ס רק מיקון כלל ולכ"י ככ"ס דמשכית מכני, וע"כ כוכית רבא מר"ס שפיר דמ"ל אבחא"ש, ואגב כמסר. כקשו דכ"י כוכית רבא דל"ל מחור הא ל"ס טרך כיוס כלל דזכר לבשרו לחמר דמשהב ממט ס"מ לבשרו א"ס, אבל הא פניח א"י כ"י לאו כנל"ס, אשכח לפי שפ"ס רבא בש"ק וע"ז פוכים מר"ס דמ"ל אבחא"ש וכנ"ל ושביאר בשאג"א דמאן דמ"ל אבחא"ש מ"ל דא"ט לאו כנל"ס וע"כ כוכית רבא שפיר דל"ל מחור, אבל ר"י בר אבדימי אפשר דלא מ"ל כרבא בש"ק כנ"ל וא"כ נכבר כל הכנן כנ"ל שוב אין רא"י מר"ס דל"ל מחור וא"ש.

יצחק יעקב ווייס בא"א
הה"ג ר"ר שלימ"א

סימן קפד

בשים גיטין ד"ג פרי' כגמ' לרבא דאמר כסעס דאין פדים מלין לקיטו ליכסי מרי מדי דכוס אקוס שערות דפנמא ומש"י בדין הוא דנקיטו שערות נמי לא ליכסי כד"ר דאמר נעש"ב כמי שנחקר פדון כד"ר וסירש"י ז"ל דלא חז"ק אינש לדוסי וכסעס משום דאזליק אחר כרוב, וק"ל אח"כ לא אמרי סמוך מיטוטא לחוקת א"א, וגם קשה על מ"י כגמ' רוב בקיאים הם נמא סמוך מיטוטא לחוקת א"א, וז"ל דכנס הפני' ז"ל כ' כסעס דמבני קיום שערות מסעס רוב והא אין כולכין בממון אחר כרוב, וכ' כסעס משום דכוס חלמא דעבדי לגלרי, ודבריו סמוכים ממ"ס נכנסים ש"ס חו"מ ס"ז ל' ס"ד דכדבר שבממון אין חילוק בין עבדי לגלרי או לא אמנם ר"ל לפמ"ש בסו"ט כ"ק דכ"ז דכ"א דא"ס בחמון אספ"ר הוא מסעס סמוך מיטוטא לחוקה, ובמהרש"א חולין כ' דכ"א דאמרי' סמוך מיטוטא לחוקה כ"י דוקא מדרבנן אבל מסי' לא אמרי' סמל"ס, ולפ"ז שפיר רמא הא דאמרי' פדים כחטומים על כשטר נעש"ב כמי שנחקר כ"י היינו מסי' דכ"א מדרבנן לר"ך פדים ומסי' שפיר כולכים אחר"כ ולי"א סמל"ס, וג"כ מ"שנ לפ"ז בבא דמש"י כגמ' רוב בקיאים כן ולמא לא נמא סמל"ס, דכ"א מ"י ב' הוא מסי' ולי"א סמל"ס וכמסק.

יהודא וואלף
במנחם

א"ס כ"י שומר אכוס מלאכס מ' חסר אחס ופל אחס א"ט חייב יו"ש, וכקשו דלפ"ז כמחלל שבת א"ך אשכח לחייבו סקילה דלמא הוא כמלאכה שאין חייבין עליה, ומ"י נקיבן דאזליק בשר רובא ורוב מלאכס כסו"ס מיחא יו"ש ונכסרו דמר אחר"כ כגאון שליט"א, אשרי דוד"י על חרי"ג מטעם מוטב ל"כ מסי' כזכ, ולפ"ז ג"כ קשה על הא דאמרי' כשוחט שולח נדבה ביו"ט לוקה דלמא הוא כמלאכה שאין חייב עלי' בשבת ומחילא ביו"ט שומר כמ"ס הריב"א לפסחים ד"ס, וז"ל ג"כ דאזליק בשר רובא ושפיר לוקה, ולפ"ז מיושב קר הכוס' כנ"ל דא"ל דאמרי' כר"ס דכ"א ר"ס חייס למיטוטא ודוק, [ו"ש לפתל בזה כדכ"א, ומסכחים ד"ס: אין רא"י להיפוך דכ"א כנפרי כדוד"י חייב עלי' למ"ד הכפרה לחלק ינאם וכ"כ בסמ"ג א"י ס' ש"מ כא"א סק"א, כמ"ל].

צמק שלמה שלימ"א בלאאמור
הגאון מרד"ך שלימ"א דומ"צ בפה"ק.

סימן קפג

ביצה ו"ב כשוחט שולח נדבה ביו"ט לוקה מ"י כ"ש דל"ל מחור, וכקשו בחו"מ דלמא לא אמר מ"י ר"ס דל"ל מחור, וז"ל כהקדס ק' בגאון רא"י דכ"י כוכית רבא מר"ס ראב"ח א"ש דלמא מ"ל לר"ס דכנלל משכיתו אף שריפה ומחילא לא אפשר שומר דמיידי ביו"ט, וז"ל לפי ק' כסו"ס קידושין דל"ד דנשים יו"י שומר בש"ק ביו"ט דעול"ס יו"ש, חס הכ"ר קשה ג"כ על ר"ס דלמא משכיתו ביו"ט ופ"י נשים וכק' כסו"ס כנ"ל בש"ק, וא"ל דמי אכ"ס דא"ט לא מ"י פניד ושליח מ"י מש"י, י"ל דכבר חקרו האחרונים א' משכיתו מ"ס בקר"ס דמטוב לכב"א פנמו לדי שריפה חמון או רק מיקון כלל א"ס י"ט חמון וע"י במר"ח מטעם ע' שמפתל כזכ, ומור"ד כד"ג ר' חייס דוכ גרא"ס כ"י ר"ס בפירוש הראש לשו"ס מהר"ק שורש קל"ס שמו"א ש"ס דא"ל להג"א פנמו לדי חיות בשמ"א אלא יכול לבשרו מקורס שלא יו"י לו חכ"ס יו"ש וא"כ גם מ"י נשים מכ"י ביקור דמ"י כ"ס דלא מ"י מש"י שליח פכ"ס בחמון א"ס כדשומ"י, ו"ש לפתל ואל כמלמא דמאן דמ"ל אכ"ס א"ש א"כ מ"ס דכסורס סקסורס דוקא כגריס"ס ע"מ

בש"ס חולין דס"ו פרי' הנח' ומקמח במזיד
כר"מ כו' ופי' ומי מליח מוקמת לה בשוגג
ור"י והא' אפי"פ שחתייב בנפשו קמח' משמע דאם
מוקמח במזיד ור"מ ניחא, וק"ל דהא בר"ן פי'
מחתייב בנפשו היינו בשבת הקילה וצו"כ כרת,
וכיון דקמח שבת דומיא דז"כ משמע דמיירי בין
כאן כחש ובין הוא מודה דהא נבי יו"כ אין שום
כ"מ, והנה בנח' שבועות דמ"א אחרי' דאם הוא
אומר לא לית' והעדים אומרים לוב ופרע דחייב
לשלם דכל האומר לא לית' כאומר לא פרעתי דמי,
וא"כ ג"כ הכא אם הוא כחש ואומר דלא שחט
נמלא דלפי דבריו דכנסמה נכלה דהא הוא אומר
דלא שחט, ואינו נאמן לומר דאמר שחטה או
אחמול שחטה כנגד העדים, ושוי' אנפשי' מחיבה
דאיסורא וא"כ כאך נוכל לאוקמא במזיד ור"מ הא
אם כחש את העדים כיו' נכילם ואסור לאוכלה
לפולס ורב קמחי אסורם בלילה ליומא ושבת דומיא
דיו"כ קמחי ול"ע.

ש"ס קליין.

אמר המ"ל חביבין עלי מאוד הפלפולים
הג"ל, כי לפי השמועה המה
שוקדים על דלתי התורה והגם שיש
להעיר על כל פרט ופרט אבל ח"ילה לי
לבלע דבריהם היקרים.

סימן קפח

נפלאים לי דברי הסו"מ ח"ב סי' י"ח דכ'
דמ"ע לא קיים בח"ש ומי שאין לו
רק ח"ש מלה לא יאכל כלל אפי"פ דק"י"ל ח"ש
אסור מה"ס וכו' רק בל"ס ור"י לזכ' דא"י באו"מ
סי' חפ"ה כנשבע שלא לאכול מלה כל השנה אסור
לאכול מלה נפסח, ולפי"מ דק"י"ל לפנין שבועה
שלא אוכל בכזית משמע קשה א"כ יאכל פה"מ
מכזית אפי"פ פשוט כיון שאינו אוכל כשיסור לאו
מזה הוא כלל, יור"ש ודבריו לע"ג דהא להדיא
כחב הרמז"ל פ"ד משבועות דנשבע שלא לאכול
אסור בכ"ש מה"ס יור"ש במל"מ וכ"כ בשו"ע ירד
קל"מ וא"כ איט ראי' משם ולע"ג.

קאומר יצחק זילברמין.

במנחות דמ"ה, וכל נבלה וטרפה לא יאכלו
סכהנים אר"י פרשה זו אל"י עתיד
לדורשה רבינא אמר כהנים אינטריכא סר"א הואיל
ואישתרי מליקה אישתרי נבלה קמ"ל, וכבר דקדקו
המפ"י למח מ"אן ר"י בהירואו של רבינא, ונלפ"ד
דר"י לשיטתו לא יוכל לכוזר כרבינא דהנה בס'
דול"ל הקשה דכאך אמר רבינא הואיל ואישתרי
מליקה כו' דלמא מליקה אינו מטעם הותרה רק
מטעם דמ"י ועול"מ, וסירואו דהא איכא ג"כ בטעם
וזכחה ואין עשה דוחה ל"מ ועשה וע"כ מטעם
הותרה, והנה ביבמוה ד"ה, פרי' הנח' דכילוף
עליתורע מזיז מלודע ומשני שכן ישנו בשאלה,
וכס' חלי יבונתן מבוחר דר"י ס"ל אין שאלה להקדש
וכס"ד דאין שאלה למזירות ושיב יסבור דעשה דוחה
למזיר ושוב י"ל דמליקה לכהנים הוא מטעם דמ"י
ולא מטעם הותרה ולכן הותרה לומר דאל"י עתיד
לדורשה ודוק.

וסף הכהן פריעד.

סימן קפו

ברין נדרים כד"ה מנו מה דס"ל וז"ל וא"מ ומא'
קא מספק"ל בקידושין מ"ש מניטין דלכ"מ
יש יד וכו' וז"ל דשאני גט כיון דאיכא מעשה
דסינו נמינת הנס לידה כיו' ספי מיד משא"כ בנפ"ן
דלחרא הוא דיהב שחי פרוסות אכל לחכמה לא
יהיב מדי עכ"ל, ובגליון הס"ס להגרשק"א ז"ל
מחש דלפ"ו מאי פרכינן מכלל דס"ל לר"פ יש יד
והיינו דמשמע דמוכחות מהני והא' הסס דיהיב לה
ונמינת מעשה בלמח כוס יד כמו בנפ דעיקרו
מוכח פ"כ, ולא זכיתי להבין קשייתו דודאי ליכא
לאשכוחי כלל יד מוכחות בנמינת הקידושין לידה
משם דאם אמר כרי את מקודשת ולא אמר לי כרי
ס"ל לר"פ דכיו' ידים שאינו מוכחות כדאמר הסס
לאכ"י ואם אמר גס סיבת לי א"כ היינו קידושין
חמש ולא ידים, וכשראה הנח' לאשכוחי בקידושין
ידים מוכחות לא מלי לאשכוחי רק בשנתן בקידושין
לחכמה ולא לידה וסינו מטעם שכחתי וז"ל

נחום הורוויץ.

סימן קפט

איסור לאכול או פש"ס, וג"כ צדק ק, ומכא
 כדבריו מר' הסוס שם שר"א שו"ר משפט שפני
 אוכל פתו והקשו דא"ר מומר לאכול או קודם ק"ש,
 ובמכש"א בק' דלמה לא הקשו על כחמני גבי
 חרומה ומכא כנ"ל, וטעמא דמסתברא דעיקר
 הפסד דח"י שטע מקודם אסור להתחיל משום
 דלמא יסריר ולא יכול לקיים המטע, ואם עוסק
 או באכילת מטה ממילא אינו חל עליו חיוב מטה
 האחרת ולי"ע לדינא.

אל"י חיים בראף משארנא:

סימן קצב

ב"ה זאווערציע.

בשים מנחות מ"ה. נבלה וטרפה לא יאכלו
 הכהנים, סד"א כיון דאישתרי מליקה
 גביהו אישתרי נמי נבלה קמ"ל, והק' הא"ח לרי"ג
 דס"ל ביזמא ל"ו: דנבלה הו"ל לאו הגליע וא"ר לוקין
 א"כ למאי נ"מ כחבה המורה גבי נבלה ואכול לא
 תאכלוהו לכבוד דאחא איסור נבלה ויחול על איסור
 חלב דלענין מלקות בללא"ה אינו לוקה ולענין איסור
 בללא"ה חרי איסורין יס ומי' דנ"מ לגבי כהנים
 דמבואר ברש"י תמורה ד"ד: דלוקין על לאו הגליע,
 וא"כ לכו"א דכהנים מותרין בנבלה א"כ למאי נ"מ
 כחבה דחמנא ואכול לא תאכלוהו יו"ט, ונ"ל
 דאמרי' בתמורה ד"ד: דאין עשה מנתק פרי לאוי,
 ובחולין דל"ו. אמרי' דא"כ דמסוכנת אסורה היינו
 נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת וכו' בנבלה ב'
 לאוי ועשה ומוכיח שם הגמ' דמסוכנת מותרת
 מדשבח יחזקאל נבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי
 ע"ש, וכ"ז אם כהנים אסורין בנבלה אבל אם כהנים
 מותרין בנבלה א"כ אפשר דלכך השתבח יחזקאל
 דה' כהן ואעפ"כ לא אכל נבלה ובאמת מסוכנת
 אסורה ולפ"ו מיושב קו' הא"ח הנ"ל דלכו"א דכהנים
 מותרין בנבלה שוב מסוכנת אסורה ונ"ל וממילא
 הוי בנבלה חרי לאוי ועשה וא"כ בללא"ה אינו נל"ע
 דלא אחי עשה ומנתק חרי לאוי ודו"ק.

ובזה נ"ל קו' מהר"ם דרבי לפמ"ש בסוס'
 הטעם דאחא איסור נבלה ויחול על איסור
 חלב משום כולל והק' בהוס' הא הוי קל על מחור
 דחלב בכרם ומי' דחלב יס קולא דכוסר מכללו יו"ט
 וא"כ גשם לכו"א דכהנים מותרין בנבלה ממילא

בביק ח: דלרורות משלם ח"נ וכלכתא גמירי
 לה דאפי"ג דכחו כטעו דמי נ"מ אינו
 משלם אלא כחלי, וק"ל דלמה אינו מחלק בין נפלו
 בלרורות ללדרין או נפלו יסר לארץ דמחלק
 בסגדרין ע"ז לענין רציחה דאם נפל ללדרין חשוב
 כחו אף דכח כחוש היא אבל בנפל נוכחו לחתם
 ל"ח אפי" כח כחוש ופסור ע"ש וכה"ג מחלק
 בתני"ש לענין שחיטה דאם נפל הסכין ללדרין
 חשוב כח גברא ואם נפל לחתם ל"ח כח גברא
 וא"כ נ"כ הכא הו"ל להגמ' לפלוגי דאם נפל
 הלרורות ללדרין חשוב כח כהנהמה וחייב ח"נ אבל
 אם נפל לחתם ל"ח כחו ופי' לקמן כ"כ בתורה
 ור"י דאם כח כחו לאו ככחו דמי פסור אף שח"נ
 גבאן נראה דאפי" כח כחו ל"כ דפסקו גירי דילי'
 ואפי" נימא דכח כחו ככחו דמי ראוי שיפטר ולי"ע.

קאועגלוב. דוד פרימער בלאאמור
 הגאבדע"ק.

סימן קצ

ב"ה בעלפאסט. (אירלאנד).

בפירש"י פירובין ד"ד: בר"ה ר"ס אומר צדק
 ונכנסות הכ"ח שם כוסף בדברי
 רש"י ז"ל דברים אשר לא יוכל להבינם ולא אוכל
 למנוח פתרונו, כי לפי דעתי דברי רש"י ז"ל מובנים
 בפשיטות בלי שום הג"ה ודברי הכ"ח ז"ל אין לו
 שום הכנה, ואנאקס מאת חכמי הפרדס' להשיבני
 תשובה ברורה להביני דברי הכ"ח ז"ל.

יוסף הורוויטץ.

סימן קצא

ב"ה ראשערדאם. (האלאנד).

הנני להל"ע מה שאני נכון במקומות הללו
 שמתפללין ערבית מבפ"י גדול וכמ"ס שבע"ס
 מגיע לאכול סעודת שבת חלי שעה קודם זמן ק"ש
 אם מומר להתחיל, ומקום כסאק עפ"ד הלל"ח ר"ש
 ברטא על כחמני' דמשעה שסכהנים נכנסין לאכול
 במרומתן הוא זמן ק"ש וקבא א"ר מותרין בכהנים
 לאכול או ומי' כיון דאכילת חרומה מטה ליכא

כמנרא מ'ש במל'מ פ'א מכל' מרומם ס'ח פ'ש
ולרין סכרא ז כוא משנה מפורשט ודו'ק.

דאמבראווא חיים משה אייזענמאן.

סימן קצד

בהפרדס מוב' ו' ז' ס' קס"ט כוזא הסכרה
ברוך (פס בדנרי החו' כריחות
דמסויה ב'ש אוכל אכ'גה גמ' יריב וליא כיון
דאיכא כמה איסורין חמור ולא סני נכפרה כמו דאין
עומס'ר מה'ס, וכו'א משום דעל כל איסור ואי'
יש כפרתו, ונתמסך מזה ברבר דיש ב' איסורים מב'
שמות וליכא כפרה רק על אחד פטור לגמרי ועי'
בכ"ס דכ"כ, ופ'י'ו כ"ל נכון ליישב קו' הנרע'א ז"ל
מ'ס' מכות דפ"ו בהא דמקשה שם הש"ס גבי אונס
למ'ד בטלו ולא בטלו היכי מ"ל דילקא אי דקטלה
קלב"מ והקשו הסו"ס הא משכחת דהרנה בשונג
דאי' מ'ס' וחייב מלקות דחיי"מ שונגין אינו פטור
ממלקות ומ' כיון דאינו מתכוון להרנה הוי כמחה
מאליה, והקשה בגרעק'א דאכתי קשה הא משכחת
דהרנה בחיור ולא אחרו כיה והניח בל"ע, ולהכיל
נכון ולכאורה קשה מאי מקשה הסו"ס דשונג
אינו פטור ממלקות משכחת דהרנה בשונג הרי
כיון דיש ב' איסורים מב' שמות א' מזד ר'יחה
וב' מזד דעבר על לא יוכל לשלמה ועל ר'יחה ליכא
כפרת מ'ס' דשונג כוא ואי' גם ממלקות יפטור
דחמור כוא כהג"ל, אך ז"א דאיכא גלות לכפרה,
ובחם' חולין דפ"א דאמרין שם חיי"מ שונגין דאינו
פטור ממלקות ולא מיירי בר'יחה, ג"כ א"ש
דגרמב"ס כ' ברין הג"ל דמיירי בחיור ולא אחרו
כיה וכ"כ רש"י ובלא התראה איכא כרת כדאי'
כפ"ק דכריתות, ויש ג"כ כפרה, וכ"ו, א"ש הסם
אבל בר'יחה בלא התראה ליכא לא גלות ולא כרת
כידוע וממילא פטור גם ממלקות דחמור: כג"ל,
ואף דאי' בסנהדרין דמכניסין לכיפה, מ"מ ז"א
מזד כפרה וא"ש.

מעגדיר סידקום (ווארשא).

סימן קצה

ב'ש'ם כתובות ד'ו. רב אמי שרא למיבעל בשבת
ופר' קגמ' אמאי הא לא כמב לה כתובה
ומש'י

גם נכלה מיקרי כומר מכללו ושוכ קשה דכוי כולל
בקל על חמור פ"ש, ולכיל מיושב שפיר דברין
סוף יומא כ' דריבוי לאין חמירי הכרת, ובהו"א
דנכלה מותרת לכהנים שוב מסוכנת אסורה וכנ"ל
והו"ל נכלה שני לאין ועשה וחמירי חכרת וא"כ
ל"ה כולל בקל על חמור והו"ק.

יעקב יחזקאל הכהן ראב: אוויץ

בן לא מו"ר הצ"ק שליט"א.

סימן קצג

יומא פ"א במו"י ד"ה זר, כ' דתרומה באכילה
גרון נחלל, ותמסו המפ' לר"ל חולין ק"ג
דכ"מ בעינן איך זר חייב באוכל תרומה הא
נתחלל קודם, ולכא' י"ל דהמ"י אויל לר"י אבל
לר"ל לא נתחלל בגרון כיון דסובר דהכ"מ עיקר
ועכ"פ י"ל דלר"ל אין החילול בגרון רק בעת הקיאו
דנפטור וכתרומות פ"ח מ"מ ומלי סבר כר"י דהשני
אינו משלם רק דמי פליס והמ"י כ' דנתחלל בגרון
כוא לר"י דס"ל הכ"ג בעי' ולק"מ קו' הג"ל דהיכי
דלא הקיאו לר"ל באמה לא נתחלל רק במש"ס
דלר"י הכ"מ עיקר וז"כ, ומה שהעיר בס' לקח
טוב להגאון מהר"י פנניל ז"ל כלל ג' דלמה השני
משלם דמי פליס לר' הסו"ס הג"ל דנתחלל בגרון
וכוי' סיני בחשן ממילא נאסר בהנאה מזד ל"ה
כ"מ, נלע"ד כיון דנתחלל ונפקע איסור תרומה
בכ"ג אינו מיקרי מועבה ומ"ל שמלחמי סכרא
זו ברית'א לבכורות דל"ה, וע"פ הסו"י הג"ל אור
חדש לו מאיר במשנה תרומות כנ"ל וכדן פלוגתא
ר"א ור"י דסברת ר"א דאמר יבלטו כוא חמיה וכמו
שהק' בתפא"י לפי' הרמז"ל למה ישלם קו"ח הא
יכול לפלוט ול"ה שונג יפוי' ולד' הח"י לולא
דמוסתפינא אומר דבירושלמי אר"י דפליגי בעבר
ואשה אבל בש"ד מודו מ"ס דר"א משום דהתחילו
בהימר ור"י ס"ל שהי' ר"א אומר כלפים כבלוע
פ"ש וג"ל דהרמז"ל מפרש דאף דר"י לא ס"ל להא
דר"י בשיטת ר"א כלעום כבלוע וממילא ל"ה לחלק
בין הסחיל בהימר כיון דלר"י כוי ככבר נכלע,
מ"מ מודה ר"י דאם כלעום כהכ"ג ולהחיי ג"כ
נתחלל ולי' למה ישלם קו"ח כיון דנתחייב קודם
שטרע לו וגם ל"ק דכוי כאחמא ואשוב כיון
דכבר נתחלל וסמטק בן הסחיל בהימר כוא

ומשני דאחפסי מטלטלין סתת ככתובה, ונרין זיל
הקשה בא אין קנין בשבת ומה מופיל לה התפיסה
יחסי, וזיל דבנת' פסחים דייא אחרי' לא ברק
בחור המועד ינדוק אחר המועד ולא חיישינן שזא
יבוא לאכלו הוא רוצה לנערו לא יבוא לאכלו, והנה
כחו בחפז דהססס שאין קנין בשבת משום שזא
יבוא לכתוב שטר קנין בשבת, ולפי' מחורז קי'
הרין זיל דהא כל התפסה מטלטלין הוא מופי
שאינו יכול לכתוב הכתובה בשבת, ואי' ליש
להקשות דאין קנין בשבת דהא כל האיסור מופי
שלא יבוא לכתוב, וכא' ליש לחוש לזה דהא כל
התפסה מטלטלין הוא שלא יהי' לריך לכתוב ודוק.
לאדו. חיים ישראל ראזענוואלד.

סימן קצו

במתני' ריש שבת. הכנים הפני ידו לפנים ונמן
כפי' למוכה והוליא. שניהם פטורין.
וכס' אבני חזר ח"ב ס' חנה הקשה לשי' בסוגרים
גם במלאת שבת שיין שליחות אי' יבא הפני
חייב מטעם שליחות דהא אחר לבסוף שיתן לו
דקה ואי' כשעוקר בעי' ונמן לו טעה שליחותו
וכו' כאלו טעה הפני גם במקרה, ולי' אין שלד'ם
דהא יכיר דהשליח לאו ב"ח אחרי' ישלד'ם, ולשי'
הריטב"א ב"מ י"א שם דאף כהן שאומר לכהן קדש
לי גרושה חייב משום דהשליח לאו ב"ח באוהו
מעשה דאין מקדש לטלמו עהה וג"כ הכא יבא
הפני חייב מטעם שליחות דהא על עקיפה לחוד
אין חייב כבעי' וכוי' לאו ב"ח יחסי, ולפי'
לחדש דאף דנישא דבמלאת שבת חכני שליחות
מ"מ במלאת כולא אינו מחויב משום שליחות
עפ"מ ש"כ הרין ניסין דיי' דבמפ"ס דקני וכו'
כהלכתא כלא סעמא לא מהני פ"י שליח כיון
דחידוש הוא דמהני ואין לך בו אלא חידוש יחסי,
ובחס' ריש שבת דכולא מלאכה גרועה וברשכ"א
וריתב"א שם דכולא חידוש הוא ואחרי' אין לך בו
אלא חידוש, ולפי' זיל דבמלאת כולא כיון
דחידוש הוא ליש שליחות וכמונ.

לאדו. מיכאל ווייצנער.

סימן קצו

בהפרדס ס' קיז - האריך ומסס גדמח

דענקוב. יישר דוב הכהן שווארץ
בהרה"ג האבד"ק הג"ל.

סימן קצח

ברכות דנ"א. ת"ר ו' דברים נאמרו באספרנוס
רק אחרי' וסומכין בחינו ובתניא סומכין
בפת ומשני הא דחמרא הא דשיכרא ובתניא רק
אחרי' לוקה ומשני הא דחמרא הא דשיכרא. ופי'
ברש"י שם. והפירוש פ"י איפכא דבמחמרא סמיכתא
במינו ורק אחרי' לוקה ודשיכרא סמיכתא בפת ולא
רק אחרי' לוקה ע"ש, ומתבאר לי דבריו מה יאמר
לדברי סברייתא דשם דמי ורק אחרי' וכו' להפירוש
הג"ל דשיכרא ואח"כ מי סמיכתא במינו דסייע

נש"ק מהר"ר דוד בלוי פרדס וללכיה, נט
בטרו של כ"ק זקני סרב לה"ק מו"ה מרדכי בלוי
ולל"ה מסמאשוב. הוא ה' בן כ"ק הרב"ג לה"ק
מו"ה שמואל אהרן בלוי פרדס ולל"ה נט של כ"ק
לה"ק א"ש אלקים אספקלריא המחירה רבינו
מרדכי בלוי זל"ל מסמאשוב אחי כ"ק הנאון בק'
א"ש אלקים נורא רבינו מאיר בלוי זלוק"ל באבד"ק
סמאבניץ ואפעא מח"ס אור לשמים.

נשמתו הקדושה עלתה למרום בעיר סמאבאולוט
אשר דר שמה בסוף שנותיו, וזיוס
בראשון ט' אייר הובל שמה לקברו וכמעט כל
אנשי העיר ומקומות הקרובים באו לחלק להמנוח
זל"ל את כבוד הארון.

הוא עסק"ל ימיו במורה ועבודה, הרבה אנשים
היו מקושרים אליו והסמופפו בכל מחמסו
ונהנו ממנו עלה וטו"ה, חסדו ה' רבוק ללדיקי
אחיה וכולם חבטו אותו מאוד.

ובבר המללתי מאמר חז"ל (שבת ל:) כאשר
שאל דהמ"ס את ר' הוריעני ד' קלי
ומרת ימי מה הוא ענינו בשבת תמות המשובה הוא
יכיל בקרבה רעיון נפלא כמו האדם אשר ימי חייו
המה מעשה ועבודה זה בשדו זה בכרמו זה יסוד
בשדו במורה ובחכמה, ובשדו זה הוא מתחך כל
ימי חייו עלי אדמות, ואם כלה האדם את מעשיו
וימלא עבודתו נגד אלקים ואנשים אז יאמר אליו
כי מה בשבת אחרי כלות העבודה, (במשה רבינו
נאמר עליו כי מה בשבת חוס' מנחות ל:) ודהמ"ס
ר"ה לדעת א"ש גמר מעשיו והשלים פעולתו השיבו
ד' כי, בשבת תמות כי ישלים עבודתו וכחוס
מעשיו יאסוף אל עמו ושבה נפשו אל ד' בשב' קודש.
בשבת קודש ילאה נפש המנוח זל"ל וסעל
השמימה אחרי אשר השלים עבודתו
אשר עבד לד' בימי חייו, ואין למאר נורל בעבודה
במס"ג בפלתו הקדושה, אשר ממש ה' בוקע
רקיעים בחפלותו, בן ע"א שנה ה', חבל על דאבדון
ולא משחכחין, וי! וי! על האי שופרא דכלי
בארעא קא בכינא.

השירה ינחם כל המחאבלים עליו בכלל ובפרט
לכל בני משפחתו כיקרה ויקוים בהם
מקרא שכתוב כא"ש אשר אמו פתחמנין אנכי
לחמכם ובירושלים מנוחמו אמן
דברי בן אחיו הכותב ברמז.

שמואל אהרן תמ"ל.

לדבריו דחמרא והוא מרמי דסמרי אסרדי ול"ע.

פיאסק. משה יהודה קערשינבוים

מתלמידי המתיבתא בווארשא.

סימן קצט

גיטין ב': במורה לשמה. הקשו מ"ש לשמה דאין
בקיין יומר משאר הלכות גיטין וז"ל דהא
לכאוי קשה דבגמ' טס אמרי' רוב בקיין ומיעוט אין
בקיין וא"כ נימא סמוך מיעוטא לחוקא א"א, ואמנם
ז"ל לפמ"ש הפת"ח יו"ד ס"א בשפ"ד סק"ד דכל
חוקים שמחמסק לסלק החוקה לא אמרי' סמך
וא"כ ל"ש כאן לומר סמוך דהלא כל עלתו מכיון
בגמ' לסלק חוקא א"א שלה וזה ל"ש רק בשאר
הלכות גיטין אבל בהלכות לשמה ל"ש לומר דמסק
החוקה דהיא גופא מהפק"ל א"ש לשם אשה זו נחכין
לכטל חוקתה ודו"ק.

סטאניסלאב. סענדר ליפא שטראסספעלד.

סימן ר

בתום שנוטו ד"ו. ד"ה אע"ג כו' כתבו דאף
לר"ע דס"ל זו למעלה מזו מטרפת
מ"מ ס"ל ג"כ דסיד הוי מולדה דבהרת וא"פ אין
מטרפת עמה אבל עס השאת מטרפת הוא"ל
דגבוס ממנה רק מעלה אחת וכו' ולמ"ז ע"ש,
ול"ע דמה נ"מ א"ש סיד הוי מולדה דבהרת א"ש
אין מטרפת עמה ואדרבא טס השאת מטרפת
וכלא בעלמס כי לעיל בד"ה סיהרת דא"כ דמתי'
כר"ע אח"א וס"ל ג"כ דסיד הוי מולדה דבהרת
ואף דאין מטרפת עמה מ"מ נ"מ דאין מטרפת
ג"כ עס השאת אף דהוי ולמ"ז ע"ש אבל הכא מה
נפ"מ א"ש סיד הוא מולדה דבהרת א"ש אין מטרפת
עמה ואדרבא מטרפת עס שאת ול"ע.

ומינראד נפתלי ברוינפעלד.

נאד של דמעוה

בר"ר ש"ק פ' אח"ק (ח' אייר תרפ"ב) הסרה
המלפפה וסורס העפרה, וגסחלק מאמנו
נגד חכס בעז, ה"ה כ"ק דודי סיקר סרב סלדיק
המפורסס מסירא וארישא, מחמסו סאיר עמי

ברכת מו"ט

מעומק לבבי הגני מברך ברוך מו"ט
לכבוד יד"ג היקר המופלג בתו"י בנש"ק
מ' אברהם יצחק טווערסקי
שליט"א בן כ"ק אדמו"ר הצה"ק מואריק
שליט"א. לרגלי נשואיו עב"ג בת הרה"ג
הצה"ק מוה"ר שם קלינגבערג שליט"א
בקרמקא. יה"ר שיעלה מעלה מעלה
ויזכה לשתי שלהנות.

שמואל אהרן.

הגני מברך ברכת מו"ט לכבוד המל"ג
החתן היקר התו"ב מ' מיכאל ווייצנער
לרגלי אירושיו עם ב"ג אחותי היקרה
תחי'. תורה וגדולה יהי' על שלחנך
ותזכה לבנות ביתך על הרי יהודה וירושלים.
לאדו. חיים ישראל ראזענוואלד.

כלנו בלב אחד מביעים את ברכתינו
ברכת מו"ט לידידנו האהוב החתן מר
בנימין אלימלך שפיעגל נ"י
לארושיו. תהי דרכו צלחה וזכה ד'
לעלות מעלה מעלה בתורה ויר"ט.

קראקא. בחורי לומדי תורה
מבהמ"ד דמשארסקוב.

הגני מברך ברכת מו"ט לכבוד תלמיד
היקר הב' המופלג בתו"י מר שלמה
ליב גאלדמאן נ"י לארושיו עב"ג
בת מו"ה שמואל קאמינסקער
מקאזעגלוב. ירום קרנך מעלה מעלה
להפרות ישע בכל אשר יפנה.

שמואל אהרן.

הגנו מברכים ברכת מו"ט לכבוד חברנו האהוב החתן המופלג מר שלמה ליב
גאלדמאן נ"י לאירושיו, תורה וגדולה יהי' על שלחנך ותעלה מעלה מעלה.

זאווערציע. האחים יעקב יחזקאל. ומשה דוד ראבינאוויץ
בני כ"ק אדמו"ר הצה"ק שליט"א.

הגנו מברכים ברכת מו"ט לכבוד יקירנו החתן הנעלה מר שלמה ליב גאלדמאן
נ"י, ירום קרנך מעלה מעלה להפרות ישע בכל אשר יפנה.

מרדכי, פרדס'. אברהם ישכר הלוי, פרדס'.

ם אנו מברכים ברכת מו"ט לכבוד ידידנו החתן הנעלה מר שלמה ליב גאלדמאן
נ"י לאירושיו. יתן ד' כלבבו ויזרח על במתי התורה ברוב כבוד והצלחה.

קראקא. האחים אברהם ישכר. יהושע זעליג ריטערמאן.

גם אנו בין המברכים.

מאטיל זוסמאן. לייביש בארינשטיין.

הקול האחרון 349

הסוכנים והחותמים מתבקשים עתה להשוות החשבונות בעד העבר ובעד העתיד, והי' אם לא תאמינו לקול האות הזה, לא יושלח לכם החוברת הבא אי"ה בלי כסף קדימה — יוקר הדפוס אין לתאר, ואתם חגורמים העכוב הופעת ה"פרדס" שאינו בסדרן.

קול מבישר

בימים הקרובים אי"ה יוגמר בדפוס קונטרס הדרת שמואל הוא מיוסד על סיומא דמס' נדרים, ובתוכו פלפולים נחמדים בעוה"י. מחיר הקונטרס 400 מרק. כל הרוצה יוכל לפנות אל מערכת ה"פרדס".

במערכת ה"פרדס" נמצא למכירה ספר בית האוצר ח"ב מהגאון ר' יוסף ענגיל ז"ל.

ספרים חדשים

ספר דרכי תשובה על הל' נדה, מחירו 65 כתרם משעכי ומבוך 80 כתרם.

ספר מגדנות אליעזר מחירו 60 כתרם.

האדריסה:

שלמה צוקער בערגסאם (משעכען).

ספר דרכי ציון דרושים יקרים ונחמדים מהגה"י מו"ה נפתלי הכהן ז"ל אב"ד בעיר מאד. מחירו 10 כתרם משעכישע.

האדריסה.

אברהם שווארמין. סאלא (משעכען).

מעמקי לבבינו הגנו מברכים ברכת מו"ס לנשיא חברתנו, תפארת הבחורים! ההתן היקר והנעלה מופלג בתו"י מר אליקים נעציר מאדאל ג"י ליום כלולתו עב"ג בת הרבני החסיד הגביר מו"ה י"י גערדווערטה ג"י מפה. שהיתה ביום י"ד תמוז. חברנו! צעדך הראשון עז ספרן החיים תהי' צלחת. תורה וגדולה יתאחדו על שלחנך, ביתך יהי' בית נאמן לד' ליצור ולתורתו. כחותיך הכבירים שהשתמשות בהם לטובת מוסדנו הנשגב הקדשם הלאה לשגשג ולרומם קרן תורתנו.

הנבאים דח"ק, תפארת בחורים, תומכי חתנים קראקא.

אברהם ישכר וואקסמאן. וברהם ישכר ריסערמאן. אשר ענגלענדער. אברהם מאיר לענקאוויטש. אברהם יע. דער. אלסער גלאנצער. בעריש מענענבוים. דוד בלוענרונד. דוד ענגלענדער. יוסף. יעקב סאמועל. יהושע ועליג ריסערמאן. יחזקאל סאלץ. ישעי' שמענער. יחיאל וויינבערג. ליפא וויינפעלד. מרדכי גרינבערג. משה וועקסלער. נמע מייערסדארף. פנחס משעווארסקי. שלמה ואנדבערג.